This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

PARACEL
SECRETA
NATUR

233

615.
1
P24
R

ARCHIDOXORVM AVREOLI PH. THEOPHRASTI PARACELSI DE SECRETIS NATVRAE myſteriis libri decem, quorum tenorem verſa pagella dabit.

His acceſſerunt libri De Tinctura Phyſicorum.
De Præparationibus.
De Vexationibus Alchimiſtarum.
De Cementis metallorum, &
De Gradationibus eorundem.

Singula per Gerardum Dorn è Germanico ſermone Latinitati nuperrimè donata.

Cum gratia & priuilegio Cæſ. Maieſt.

BASILEAE
PER PETRVM PERNAM
M. D. LXX.

615.4 P24
COLEGIO DE Sn CARLOS * BIBLIOTECA R.

QVAE LIBRIS ARCHIDOxorum de Naturæ ſecretis & myſteriis continentur.

Libro I.
De Myſterijs microcoſmi. pag. 1

II.
De Renouatione & reſtauratione per primum ens.
Mineralium, 42
Gemmarum 43
Herbarum ibidem
Liquorum. 44

III.
De Separationibus elementorum ex
Metallis, 56
Marchaſitis, 59
Lapidibus & gemmis, 60
Oleaginoſis, 61
Reſinis corporalibus, 623
Herbis, 6
Carnalibus, 64
Aquoſis, 65
Vitreis, 67
Fixis, 68
Ignis, ibidem
Aeris, 69
Aquæ, ibidem
Terræ, 70

IIII.
De quintarum eſsentiarum extractionibus ex

Metallis, 90
Marchaſitis, 92
Salibus, 93
Lapidibus, gemmis & unionibus, 95
Ardentibus, 97
Creſcentibus, 99
Aromatibus, 100
Comeſtibilibus & potabillbus, 101

V.

De *Arcanis, ut*
Primæ materiæ, 116
Lapidis Philoſophorum, 121
Mercurij uitæ, 126
Tincturæ, 129

VI.

De *magiſteriorum extractionibus*
Ex metallis, 139
Lapidibus, gemmis, corallis & unionibus, 141
Marchaſitis, 145
Subſtantijs pinguedinoſis, 147
Creſcentibus, 148
Vino, 152
Sanguine, 155

VII

De *ſpecificis, ut*
Odoriferis, 163
Anodino, 165
Narcotico diaphoreticæ naturæ, 167
Purgatiuo, 170
Attractiuo, 173

Stiptico, 175
Corroſiuo, 177
Matricis, 178

VIII.

De Elixiribus
De præſeruantibus & conſeruantibus
Balſami, 188
Salis, 191
Dulcedinis, 193
Eſſentiæ quintæ, 194
Subtilitatis, 196
Proprietatis, 197

IX.

De remedijs extrinſecis
Ad uulnera, 202
Ad Vlcera, 203
Ad Maculas, 204

X.

De uita longa.
De remedijs naturalibus, 238
Mentalibus, &c. 241

ILLVSTRI GENERE, DOCTRINA, VIRTVTEQVE

Domino Petro de Grantrye, Domino de Beſne, Equiti Aurato, & Chriſtianiſſimi Regis Francorum à conſiliis, eiuſdemq; apud Alpinos Rhetos Confœderatos, Oratori

SALVS.

HAVD ſatis admirari poſſum Generoſiſſime, Ampliſſimeq; Domine, Chriſtianos Doctores, Philoſophiæ, medicinæq; profeſſores omnes ferè, pauciſſimis tantùm exceptis, in Gentilium tenebris ita prorſum inuolutos, vt non videant, ab eis lucem non eſſe petẽdam, qui luce carent omni. Quid enim illis innoteſcere veritatis potuit extra cognitionem eius qui veritas eſt? Si dicant, vt ſolent, aliud fore Theologiam, aliud Philoſophiam, & Medicinam aliud. Hoc ipſo

mortuam fidem profitebuntur, cùm Philoſophia medium teneat inter ipſam Theologiam ob diuinarum rerum cognitionem: & inter medicinam ac reliquas artes, ob humanarum rerum noticiam, ad exequendam charitatem. Gentiles eo vſq; peruenerunt, vt Philoſophiam rectè definiuerint, verùm id velut vmbra quædam eis innotuit, quò factum, vt rerum diuinarum cognitionem ad idola flexerint, & opinionũ ſuarum falſitates. Inde fecerunt ad aliam extremitatem, nempe medicinam & politicas artes tranſitum, per medium, hoc eſt Philoſophiæ ſuæ ſtudium, non ex vero, ſed falſo, vt antea diximus, fundamẽto, ſuper quod opus nullum verum, id eſt ex charitate, ſed vel ex commodo proprio, vel ambitione vanæ gloriolæ conſtruere potuerunt opus. Quòd ſi Chriſti cognitionem habuiſſent, qui veritas eſt in omnibus, ab eo feciſſent extremò tranſitum, per medium ſuũ nempe ſtudium, ad finem & ſcopum vtpote charita-

te charitatem. Hoc Paracelſus conſiderās ex vera luce Chriſto, & non aliàs illuminatus, naturæ lucem indagare voluit, antiquorum tenebris omnino relictis, non vt magnas conſequeretur opes, quas habere potuit, ſed vt accumularet ſibi theſaurum quem ærugo nec tinea rodere poſſunt, ac Mundo Medicinam laceram vero ſuo reſtitueret honori. Nec ſatis eſt aliquid affirmare, niſi probabilibus fundatisq́ rationibus confirmetur. Quare Paracelſi noſtri proceſſu, ſpagiris, & eius aduerſarijs, quod in me fuerit aperiam, vt facta principiorum eius, & fundamēti comparatione ad ſuorum aduerſariorum principia, iudicetur à quouis, non partiali iudice tamen, vtra pars alteram ſequi meritò, veritatiq́ cedere debeat. Spagiricus eius hic fuit proceſſus. Primò conſtituit primam creaturā nempe Mundum ipſum, & vltimam, ſcilicet hominem, propter quem illa creata fuit à Deo, comparatione facta per diathe

ſim, effectum atq; diſpoſitionem ſibi mutuô correſpondere. Quod quidem ſibi perſuadere noluit, ſed experientia ſpagirica conſtare ſummo labore ſtuduit. Ad Archæum naturæ ſe contulit, ex cuius diſpoſitione dicit internum Adech, artificium in homine, per quem ad lucis naturæ Vulcanum relegatus, Iliaſtem ſuam in trinitate conſtitutam repperit, in qua rerum omnium Aniadum & efficaciam vidit, Arem earum & primam naturam, ac vltimam materiam Rebis, &c. Quo quidem perueniens, experientia duce, multa quæ natura diligentibus indagatoribus reſeruare ſolet, inuenit, prout ſunt flores Anthos, perlarum, Anthera Iacinthorum, & Cheyri potabilis auri: pariter illa Phœnix ignea quinta rerum eſſetia. Tandem ad Sparã deueniens, vires mineralium ex Ilech prima rerum ſubſtantia, prima rerũ entia repperit, & quatuor elementorum primam partem, ac alia præclara medicamenta,

menta, quæ his libris docet Archidoxorũ, & alijs annexis, ex omnibus totius naturæ partibus elicere. Hæc ſunt omnium obſcuriſsima ſuæ Phyſices et Medicinæ principia: quæ licet ample clareq́ ſatis expoſuerim, dilucidius tamen, & nullis Spagirorum aſſumptis vocabulis repetere minime grauabor, vt intelligant eius aduerſarij, quàm præter æquitatem reluctetur veritati. Præceptoris noſtri talis eſt ratio, vt in quibusuis rebus à natura productis, aut elemẽtatis, iudicet aliud eſſe quærendũ & & cognoſcendũ à Philoſopho, nec nõ medico ꝑter elementa, q̃ certò ꝑ ſe mortua nihil agere poſſunt in humana corpora. Notate igitur cœlũ Mundi ſpiritũ, et animã in ſe continere, & elementa quatuor Mundi corpus alterum exiſtere patiens. Hac ratione diuiditur Mundus in duas partes vniuerſaliores, nempe ſuperiorem & inferiorem, id eſt in cœlum & in elementa. Rurſum in tres partes cælum partitum eſt, vi

delicet in ſubſtantiam ex nihilo creatam; in mundi ſpiritum & animam, quæ ſpiritus eſt vehiculum & corpus æthereũ. Ab iſtis duabus poſterioribus mundi partibus videlicet anima ſpirituq́ mundi, Spagirus medicinam ſuam depromit, eam potiſsimùm, quæ facit in renouationẽ & reſtaurationem, vitæq́ productionem. Ars itaq; Spagirica docens ignis arte naturalia corpora, quæq́ his dotata mundi viribus atq; partibus eiſdem, quodq́ iuxta naturalem ordinem à Deo datum, & eas fore partes agentes, in quibus motus quærendus, non in elementaribus, quæ patientes exiſtunt: ab his illas etiam ſeparandi modum patefecit (quòd eis tanquam tetro carcere detineantur, impediatur, vel potius aggrauẽtur) quò liberius agere poſſent. Et hic eſt verus Mercurius & verũ ſulphur de quo Paracelſus loquitur. Reſtat adhuc ſal, quod ex elementis inferioribus petendum, & quod ex iſtis mortuis trahatur, animã

dum venit per ignis artem: quare balſamũ corporis à Paracelſo vocatur, quia de craßioris corporis mũdi partib. tractũ eſt alcali medicina corporea. Sed alia medicinæ ſpagiricæ pars Mercurium & Solem ſpagiricos habens, quòd ex animalibus & ſpiritualibus mundi partibus elementatorum extrahatur, eſt medicina Solis & humani Mercurij, hoc eſt calidi naturalis et humidi radicalis eius. Iam examinentur aduerſariorũ principia medicinæ, contraq́; depingantur quoquo modo ſuis colorib. & inde iudicetur. Non dicimus iſtorum artem, iuxta ſua principia de quibus tracta fuit operari non poſſe, verùm hoc aſſerimus, eam Paracelſica longè quidem inferiorem, ob craßiora ſua, rudioraq́; principia. Cùm igitur hæ duæ medicinæ profeſſiones tam diuerſis cõſtent principijs, quid eſt, quod vnius profeſſor in alterius artem ſe velit ingerere? quin potius defendere ſua conentur principia, qui meliorem eligiſſe

Medicinæ partem ſe putant. Nam ex ſuis principijs nedum artium, at cunctarum excellentia rerum eſt manifeſta. Paracelſus docet principia ſua, per ignis artificiū de quibusuis totius naturæ lucis inferioris elementatis extrahere, nec nō ad oculum digitumq́ demōſtrare. Maximam igitur eius aduerſarij præter omnem æquitatem illi faciunt iniuriam, eius Medicinæ doctrinam Umbraticam appellantes: hoc ipſo quibuſuis vmbraticum ſuum ingenium patefacientes, qui de rebus minimè ſibi cognitis, ex inuidia ſola iudicium contra ſe potius, quàm Paracelſum proferunt. Hoc vitium doctis plurimis ex ſerpentis aſtutia prima eſt inextirpatum hactenus, vt ingenij fœlicitatem alter inuideat alteri. Hinc diſſenſiones, imo hæreſes ortum habent. Quiſq; doctior enim altero videri vel exiſtimari, ſi non eſſe, vult, & ab alio nemo diſcere. Scimus profectò cauſam, cur à Theophraſto nullus addiſcere cupiat medicus:

faciliori

faciliori namq; labore, minoribusq́; ſumptibus medicinam ſuam factitant, et quiſque ſibi ſoli proximus. Nec à Propheta quopiam Mundus diſcere vellet, etſi miſſus à Deo foret, quod nō lucrum ingens adferat. Malè plurimos habet, virū hunc apparatu nullo verborum, ſed ſimpliciſsima veritatis profeſsione, tantam humanæ ſapientiæ molem, vel potius aſtutiæ ſerpentis medicinæ in ruinā agere. Sed non vident apertis oculis, Deum elegiſſe valde ſimplices homines & piſcatores ad veritatis manifeſtationem, qua reprimeretur Phariſeorum Scribarumq́; tam elata mūdanaq́; ſapientia, quo melius coram Deo ſtultitia appareret. Non ſecus videmus, quod ad humanas artes, Philoſophiam, Medicinam, & alias attinet, hoc loco fieri, vt ſimpliciſſimis ac firmiſsimis rationibus ex ſacra luce diuinarum Scripturarum potiſsimè depromptis, & in ea fundatis (quas etiā vbi fuerit opus adducemus) humanas illas opi

niones ornatu maximo palliatas, elegãtiaq́ ſermonũ, at in arena fundatas corruere. Manifeſtum in Paracelſo noſtro cernitur exemplum, nempe contra fundatiſſimas eius rationes aduerſariorũ ſuorum adhuc neminẽ hactenus, vel tantillum adducere potuiſſe, quod eas labefactare queat. Quo percepto, nec tamẽ cedere cupientes, ad calumnias ſtylum ſuum conuertunt omnes, quotquot ei contradicunt. Nec tamẽ ita fabricatæ, quin maximam in Paracelſi laudem, quem vituperare conantur cedãt: & interim dũ ipſi maledicere nituntur, Deo ſic diſponente, Balaam inſtar loquuntur, &c. Faciant quicquid in ipſis eſt, ſi Deus reformatorẽ iſtarum artium Paracelſum poſuit, contrà non iuuabũt eos tota Græcorum loquacitas, Latinorum elegãtia, nec Hebræorũ pertinacia, quin veritas in Philoſophia Medicinaq́ locum per iſtum virum habeat. Sed miſſas ipſorũ calumnias faciens, quôd contra veritatem nullæ ra-

tiones hominum valeant, calamum ad tuam Illuſtrem prudentiam, Ornatiſsime virtutibus ac artibus omnibus, Generoſiſsimeq́ Domine mi, flectam: qui de naturæ ſecretioribus arcanis optimum facere iudiciũ potes, & ſub tuo patrocinio, Theophraſti Paracelſi Philoſophorum atque Medicorum facile Principis, Archidoxorum librorũ, item Phyſicorum tincturæ, Præparationum, Uexationum, Cementorum, & Gradationum è Germanico ſermone Latinam verſionem typis commendare minimè differam: quòd ſciam animi tui candorem nihil aſpernari, quod veritatem & fidelitatem habet. Hoſce meos igitur qualeſcũq; non alia de cauſa per me ſuſceptos labores, quàm in ſtudiorum promotionem, & gratiam earum nationum quæ Germanicæ linguæ ſunt expertes, æqui boniq; conſulens recipere tuendos velis Non enim eſt intentio mea, nec fuit vnquam, vt ex his honorem aut laudem con-

ſequerer: at potius ne tanta lux, quæ per excellentiſsimum hunc Philoſophum noſtrum nobis ac toti mundo relicta fuit, ſub ter modium abſconderetur, efficerem, ſuperq́; mõtem vtut poſsum collocarem: quò mundus videat, quantum artibus oriri Solem, & veritatis cognitioni per hunc Deus voluit. His paucis igitur, vt voles, vtere feliciter, & vale.

Illuſtri Magnificentiæ tuæ
Deditiſsimus

Gerardus Dorn.

ARCHIDOXORVM D. THEOPRASTI PARACELſi Liber primus.

De Myſterio Microcoſmi.

SI miſeriam noſtram conſideremus Chariſſimi filij, quam in graui domicilio moremur & obſcuro, fami, necnon tot ac tam varijs accidentibus obiecto, quibus obruimur & circũdamur, vt vegetare nobis imò vix viuere licuerit, tãdiu donec Medecinã ab antiquis præſcriptam mutuati fuiſſemus. At multis calamitatibus amariſq́; circumuallabamur conditionibus, diris detinebamur & cathenis, indies quoque peius omnia ceſſura nobis erant vt plurimis alijs, qui pari bilance ponderati ſunt, quos etiã antiqui ſuis iuuare libris minimè potuerunt hactenus, aut ſanare. Varias eius mali cauſas hoc loco non adducimus: hoc ſolùm Doctores plurimos, ea via ſibi diuitiarum plurimùm, cùm eis verò laudis aut honoris acqui-

ſuiſſe nihil,nec meruiſſe:mendacijs vti- que tantas opes comparaſſe. Quo conſiderato Memoriale noſtrū hoc opuſculum elaborare cōſcribereq; voluimus, ad maiorē,fœliciorem quoque practicā vt peuenire poſſemus: occurrunt nobis illa, quæ magis admirāda quàm quæ inueſtigari poſsint vnquam adepta Myſteria. Quapropter nobis conſiderandum venit,quînam ars ipſa cum naturæ Myſterijs conueniat,contra hos qui ad artē peruenire minimè potuerunt hactenus.

Myſterij Naturæ vitæ non aliter ſuis corporibus impediuntur, quàm vinculis & cōpedibus in carcere detentus,qui iam liberatus eius etiam animus eſt. Operibus namque Myſterium hoc,ſimile eſt igni cuipiam in ligno viridi, quod adurere cuperet, verùm ob humidatem nequit.

Cùm igitur impedimentum à rebus illi proueniat,ab eis vt liberetur videndum erit:quo libero,non aliàs ars iſta ſeparationum ad Aromatariorum artem, quàm lumen ad tenebras comparandum eſt:quod quidem non ad ſuperbiā, ſed quia peſsimè nos habent enormes

illæ

illæ nequitiæ quæ fiũt in pharmacopo-
lijs, & medicis veniunt in vſum: quamobrem non immeritò vocamus tenebras, aut latronum & impoſtorum ſpeluncas: cùm in eis plurimi curētur à pecunijs per ignaros homines: quas verò ſi non haberent, ſani iudicarentur, cùm ſciant illi nullũ in ſuis conſultationibus eſſe remedium.

Cùm etiam ars illa ſit meritoque dici debeat, quæ naturæ Myſteria docet, vt per quintam eſſentiam curare contracturam atque ſanare dierum ſpatio quatuor, quæ quidem aliàs in mortem vſq; perſeueraſſet: item vulnus horis viginti-quatuor ad curæ ſuę finem perducere, quod fieri totidem diebus per corpora nequiret: Myſteriorum naturæ ſeparationem ab impedimētis corporum, per experientiam abũdè ſatis aggrediamur. Primò conſiderandum quid homini ſit vtilius, & quid excellentius, vtpote naturæ Myſteria cognoſcere, per quæ perpendere poteſt, quid nam Deus, & quid homo ſit, quid in vtroq; valeat vſus cognitionis eorum, cœleſtis videlicet ęternitatis, infirmitatiſque terrenæ: de qui-

bus Theologię, Iuſtitię, veriq́ue noticiæ per bellè naſcitur: itē quòd Myſteria naturæ ſolùm vita ſunt hominum, & hæc tantùm imitanda quæ poſſunt ex Deo tanquam æterno bono ſciri, necnon adipiſci. Nam etſi miranda quædam in Medicina ſint, ac in Myſterijs naturæ lōgè maiora: nihilominus poſt hāc vitam æternum eſt Myſterium, cuius nullū habemus fundamentū, quod aut quale ſit aliud nullū quàm per Chriſtū nobis manifeſtatum eſt. Inde quidem oritur ignara Theologorum ſtoliditas eorum, qui Dei Myſteriorū interpretationes depromere conātur, ex eo cuius minimùm nō intelligūt, quodq́; nobis hominibus innoteſcere minimè poteſt, quænā fuerit voluntas eius, quum dedit. Verùm illi verbum eius ad ſuperbiam & auaritiam contorquent, vnde ſeductiones ortæ ſunt, ac indies magis enaſcuntur, vt in Monarchia ponimns. Quare quòd ratio minimè fundata ſit eorum in Myſterijs viſibiliter, ea vilipendunt, imò nihili faciunt. Itidem Iuriſtæ iuxta ſuas opiniones concedunt leges, vt ipſis nihil depereat, licet Reipublicæ prorſum occęca-

ta ſit vtilitas.

Quòd igitur in huiuſmodi facultatibus tã incerta negotia præter æquitatẽ veniant in vſum, eas miſſas faciamus in ſuum vſq; tẽpus. Nec eorũ ſtultiloquia curemus, qui plura de Deo loquuntur, quàm ipſis patefecerit, eumque pariter intelligere volunt, ac ſi fuiſſent à cõſilijs ei, nos vilipendentes, naturęq; Myſterijs detrahentes, nec non Philoſophię, quorum omniũ ignari ſunt. Clamor improbus horũ potiſsima ſcientia eſt, quo ſeſe fore præſumũt illos, à quibus fides integrè dependeat, & ſine quibus cœlũ atq; terra perirent. O hominũ veſania necnon impoſtura maxima, cuius loco potiùs ęquũ foret ſe nullos inutileſq; ſeruos vt exiſtimarent. Quamuis & nos per vſum hos imitãtes vnà cum ipſis noſtri Doctoris & Cõditoris vnici verbum ad ſuperbiam noſtrã inflectere facilè diſceremus. Verùm abſit à nobis, cùm verbum non exactè nobis cognitũ, ſola fide ſit apprehẽdendũ, & nulla terrena quãtùmuis apparẽte ratione: hoc onus imò iugum potiùs abijcimus, & naturæ Myſteria volumus inueſtigare iam, in qui-

bus exitus veritatem exhibet ac fundamentum eius:nec iſta ſolùm, verùm etiam illa Myſteria quæ ſummam charitatem adimplere docent, atque theſaurum illum vt ſummum bonū, quod in iſta noſtrorum Archidoxorum conſcriptione materialiter atque myſterialiter intelligimus, & Spirituale Monarchiæ noſtræ committimus.

Ex prædicto fundamento Medicinam depromimus per experientiam, qua certi reddimur ad oculum cernentes rem ita ſe penitus habere. Practicam igitur aggredientes, Archidoxorum librum hunc noſtrum decem in partes diuidemus nobis ad memoriale quoddam, vt ea non obliuiſcamur, & ita nobiſcum, & noſtris loquentes apertè ſatis, quod intelligi queat ab his, & non à plebeis, quibus iſta minimè volumus fore manifeſta, ſcribemus. Noſtrum ſiquidem animum, cogitationes, & cor peccatoribus aperire nolumus, nec impijs hominibus, at iſtis muro præcludere forti clauceque ſtudioſè conabimur. Et ſi fortè labor

hic

hic noſter ab iſtis Idiotis, qui verarum artium omnium ſunt inimici tutus nõ foret, decimum librum de præcedentium vſibus minimè ſcriptum eſſe volumus, ne filiorum panem canibus exhibeamus: nihilominus alij noue à noſtris abundè ſatis intelligentur.

Et vt de his loquamur apertiùs artibus, hoc de Microcoſmo tractatu ſciendum eſt, in eo probari demonſtrarique ſingula tum ea quæ continet, medecinamque recipiunt, necnon huic permiſcentur. Item ille non aliter à medicina vincitur ac regitur, ſequens eam, non ſecus atque ducentem frœnatus equus, aut vinculis compreſſus canis rabioſus. Ad hunc modum intelligo Medicinam attrahere naturam, ac omne quod vitam habet: in eo tria nobis occurrunt, quæ demonſtrant quibus talia viribus compleantur & fiant.

Primò, qua ratione quinque ſenſus à naturæ myſterijs adiuuantur, cùm à natura non proueniant, nec oriantur naturaliter, vt herba quæpiam ex ſemine: verùm ibi materia non eſt, quæ præbeat illos.

Secundò corporis mobilitas conſideranda venit:vnde procedat, & à quo moueatur vel agitetur, & quo modo ſubueniatur ei.

Tertiò virium omnium in corpore diuiſionis cognitio neceſſaria, & quænam vnicuique membro conueniant, & iuxta naturam eiuſmodi membrorũ tranſmutentur, cùm ab initio natura ſint vnicæ quæq;.De his itaque primùm dicemus, prout viſu, auditu, tactu, guſtu, & odoratu per exemplum. Oculi materiam habent ex qua conſtant, vt etiam de corporis compoſitione loquimur, ſic de aliis: Verùm ipſe viſus non eſt ex eo ſemine, de quo procedit oculus:nec auditus ex tono vel ex eo de quo naſcuntur aures: neque tactus ex carne, guſtus non ex lingua, neque o-odoratus ex naribus, non magis quàm ex cerebro prouenit ratio: ſed organa ſunt illa corporea, vel ſcrinia potiùs in quibus naſcuntur ſenſus. Nec etiam intelligendum eos à creatoris gratia dependere, ſic vt non forent ex natura hominis,at inflata ſolùm à gratia Dei præter naturam omnem exiſtẽtia, quòd

quando-

quandoque cæcus naſcatur, vt magnalia Dei nobis innoteſcant: hoc loco non ita cenſendum, quòd prædicta ſuum corpus habeant inſenſibile, tum quòd quiſque talis euadat quale corpus hoc fuerit. Omnis enim homo duobus in vnum coniunctis fit, corpore naturæ videlicet, ac ſpirituali. Materia corpus exhibet ſanguinem & carnem: Spiritus autem ſenſus, ſonum, &c. Quum tamen ſurdus naſcitur, ex domicilij defectu fit, in quo debet morari auditus: nam ſpirituale corpus operationem ſuam non perficit loco malè diſpoſito, cuius cauſam de generationibus hominum ponimus.

In eo cognoſcuntur ergo magnalia Dei, quòd corpora duo ſint, æternum videlicet, corporale quoque ſimul in vnũ cõcluſa, prout etiam patet de generatione hominum. Medicina quidem in domum operatur eam repurgãdo, quo ſpirituale corpus actiones in ea ſuas perficere queat, non ſecus ac ornatus in munda camera vel incontaminata.

Poſtmodum ad motiuam facultatem venientes, inquirendum eſt, vnde ſit, & ſuam originem accipiat, quòd corpus v-

niat medicinæ,quo virtus augetur moti ua,ſic intelligendum. Omne quod viuit ſuum à natura motum habet, hoc ſatis per ſe probatum eſt. quoad naturalem rationem:ſed motus ille quẽ putamus declarandus eſt,vt qui fit ex arbitrio,pro ut ſi iacentẽ ab humo ſubleuem,quibus viribus id fiat:cùm organũ aliquod non videam,quo ſimile quid faciam vel eum attraham præter meam voluntatẽ qua ſic fieri cupio:ſimile de ſaltationib., ambulationibus & curſu,nec non aliȷs iudicandum eſt,quæ contra vel præter naturæ motum fiunt:cùm ex propria natura nil,ſed ex accidente fiat. Hoc originem habet ex eo,quòd intentio magiſtra potens exiſtat ſupra motum meum:ad hũc modum ſcilcet. Intentio poteſt imaginatio fore abſq; rei virtute vegetatiua,pręter ignẽ, lignũ,&c. vt nos de imaginatione peculiariter ſcribimus. Hæc enim potentior eſt in alio quopiam operationes adimplere ſuas,quã in proprio ſuo corpore,cui tamen ineſt, & in quo viuit.itẽ in iſto nihil demonſtratu facilius aſt anima vegetatiua, quòd iſta currat in ſeipſa vadat,& ad hæc diſpoſita ſit, non aliàs

quàm

quàm coopertus aut ſuffocatus ignis, qui mox atque nudatur aeremq́ue habet, ardet: ſimile de meis cogitationibus videri poteſt ex parte. Nō poſſum enim oculos dirigere manibus quò velim, ſed imaginatio mea conuertit eos quocunque reſpicere mihi viſum erit: item hoc & illud proponit, quo corpus dirigitur ad hunc aut locum illum, & quò magis id in imaginatione cogitationeq́ue mea fuerit impreſſum, eò celerius curro. Hac ratione mei curſus imaginatio motrix. Non ſecus medicina corpora mundat, quibus ineſt ſpeculatio, quo fit vt illa media facilius perficiantur.

Repartitio verò corporis ad hunc modum intelligenda eſt, in eo nempe membrorum ordinis omnium talē fore diſpoſitionem, intus & extrà, ſimilemq́ue mutationem in ea diuiſione, vt pars vna complexioni cordis inſeruiat, alia cerebri naturæ, ſic etiam de reliquis in ſententiam hanc. Duobus autem modis corpus ad ſe trahit, interno ſcilicet, externoq́ue: priore quidem attrahit elementum aerē, terram, aquam & ignem

ea quę tamē introrſum recipiũtur, haud ſcriptu neceſſaria, cùm per naturæ fundamentũ nota ſint, & in quæ diſtribuantur, prout infrà de diuiſione. Poſteriore verò ſic intelligendum, vtpote corpus ab externis elementis per totam cutem attrahit ſibi neceſſarium: quod niſi fieret, internum alimentum haud ſufficere poſſet ad ſuſtentationem hominis. Quandoquidem humor in corpore nō exiſtens per couſuetudinem per ipſum attrahitur ex aqua, prout etiam fieri poteſt, vt quamdiu quis in ea fuerit aut ſederit, ſitim vt extra non ſit opus extinguat. Non quidem id fieri putandum eo modo, quo per aquam extinguitur calor, velut ignis: at calor internus attrahit humorem extrinſecum ad ſe, bibitque nō aliter, ac ſi foret intrinſecùs. Hinc fit quòd vaccæ per integrã æſtatem in Alpibus abſque potu manere valeant: aer ſiquidem illis potus exiſtit, vel eius ſupplet vices.

Natura pariter hominis abſque cibo ſuſtentari poteſt, quum pedibus in terra plantatus fuerit. Etiam vidimus eũ qui ſex menſibus abſq; cibo vixit, eoq; ſolo ſuſten-

ſuſtẽtatus fuit, quòd ſuper ſtomachum terræ partem glebamq́; poneret, eaque ſiccata nouam & recentem aſſumeret, eo tempore nunquam famere ſe protulit: cuius rei cauſam de appetitu naturæ ponimus.

Idipſum in medicina vidimus, quendam ſeipſum multis annis, per quintam eſſentiam auri, ſic vt in ſingulos dies vix ſemicochlear cibi vel potus ſumpſerit. Fuerũt alij multi, qui plurimis annis vt viginti nihil ederũt, quales temporibus noſtris vidiſſe memini. Probitati pietatiq́; perſonarum ſolet hoc ipſum à nonnullis tribui, quod impugnare minimè cupimus, aut iudicare. Naturale tamen hoc eſt, vtpote mœſtitia, melancholiam animiq́; deſponſionem, famem atq; ſitim adimere, ſic vt per corporis attractionem ad ſe multis annis iſtud ſuſtentari valeat. Quandoquidem cibus & potus ita non ſunt ordinati, vt neceſſariò panem aut carnes edere, vinũ aut aquã bibere debeamus, verùm etiã aere, nec non terræ glebis vitã ſuſtẽtare noſtram poſſumus: & quicquid in cibum ordinatum eſt, in noſtri tentationem factũ eſſe

credendum: quod latius in monarchia declarabimus. Quamuis id cōcedamus, fieri non poſſe propter labores noſtros & ſimilia, vt temporali corporaliq́; cibo careamus, idq́; plurimis de cauſis. Quare cibus ordinatus fuit ad hoc, vti medicina contra morbos. Deſtinctionem rerum in corpus intrantium ad hunc modum igitur faciemus, quòd per eius partes omnes diſtribuantur, nō aliàs quàm ſi vinum ardēs in aquam effundatur, tota concipit odorē illius, quia per totum corpus eius diffuſum eſt: itidē quū atramentum in vinū inijcitur, nigrū hoc illo totum efficitur: ſic etiā in humano corpore, humor vitę ſtatim diffundit ea quę recepta ſunt, ac citius quàm exemplis iſtis propoſuimus. Qua forma verò tranſmutetur aſſumpta ſubſtantia, huius natura ſolùm conſiſtit in membris, quæ recipiunt, eamq́; digerunt in ſui ſimilitudinem, non aliter quàm ſi panis traijciatur in hominē, caro fit hominis, & in piſcem caro piſcis, &c. Similiter intelligendum quòd naturæ membrorū virib. aſſumptæ res per ea tranſmutātur, iuxtaq́; naturā aſſumentiū approprianturr eiſdē

locis

locis exiſtentē. Idipſum de medicinis iudicandum eſt, iſtas in mēbra tranſmutari ſecūdum horū proprietates: nam ſuas vires & virtutes à proprijs medicinarū ſubſtantijs accipiunt, iuxta bonā aut malam deſtillationē earum, ſubtilē aut rudem, prout medicina fuerit, vt ſi quinta eſſentia, fortior potētiorq́; trāſmutatio futura eſt: ſi verò craſſa, talis etiā euadit: nō aliàs quàm imago ſuū à colorib. ornatū habet, pulchritudinē, vel deformitatē qui ſi nobiles fuerint, & illa ſimilis erit. Quapropter experiētias noſtras quæ nobis occurrerūt in ſimilib. colligere propoſuimus, in delectationē & memoriam earum, exercitijq́; noſtri, quum indiguerimus, ne fortaſſis obliuiſcamur. Nouē hos libros conſcribimus, decimū in occipitio noſtro clausū reſeruātes propter idiotas: noſtris autem ſatis declaratū eſt. Nemo noſtræ doctrinæ ſcholā admiretur, quæ licet contraria ſit curſibus antiquis, in experientia tamen, quę rerum omnium eſt magiſtra, per quam etiam artes omnes probari debent, firmiſſimè fundatur.

ARCHIDOXORVM D. THEOPHRASTI PARACELSI Liber ſecundus.

De Renouatione & Reſtauratione.

PRINcipiò nobis quid Reſtauratio Renouatioq; ſint, quæ inſtaurant ac renouant, quid etiam hoc ſit quod renouari queat ac inſtaurari, quarumuis in creatione rerum intelligendum venit. Mineralia quidem omnia ſic ad iuuentutem adducuntur, innouantur, & inſtaurãtur, vt ferruginoſum in recens ferrum iterũ poteſt reduci, & ærugo vel æris flos rurſum in ſuum cuprum, item minium in plumbum, & ſaturnus in mercuriũ. Eſt igitur hoc loco renouatio quædã & inſtauratio, quæ deſtructum aut æruginoſum aut conſumptum ad iuuẽtutem atq; perfectam ſuam eſſentiã tranſmutat. Hęc renouatio tamen quam adduximus, comparari minimè poteſt reſtaurationi renouationiúe, quam prætẽdimus exponere: nam etſi ferrugo ſit vel ærugo, non metallum: nihilominus adhuc à ſua nõdum eſſentia metallica penitus

amo-

amotæ vel conſumptæ ſunt. Quapropter in comparationem aſſumi hoc loco non poteſt ad inſtructionem de reſtauratione renouationeq; fiendam illa renouatio, quòd in humano genere ferrugines tales minimè contingant, nec ablutiones: quo fit vt eiuſmodi reductione prorſus non indigeant homines.

Ad hunc modum nihilominùs intelligi poteſt, vt homini ſeni vel decrepito ferrugo, nec non hæc illi comparetur in ſua ſubſtantia. Non ſecus iſtius corpus à decrepito ſuo gradu reduci poterit in iuuentutem, vt à morbo quouis in ſanitatem eſt reductio: de hac tamē in præſentia ſcribere nolumus. Et iam pro quadā reſtauratione poterit exiſtimari, quum ex ſale, ſulphure, mercurioq; fit metallū naturaliter. Adimpleta perfectione hac & in metallum perfectum adducta, bene poterit iſtud iterum in ſua prima tria redire, vt ſal, ſulphur & mercurius eius iterum appareant, prout in ſui prima generatione, ſic vt eſſentia ſua metallica prorſum tranſeat, nullumq; metallū ſit ampliùs. Quamobrem etiam accidere bene poteſt, vt materia trium primarū in me-

tallum redeat vti priùs, videlicet ex tribus primis cupri, rurſus cuprum fiat, &c. Hæc in metallis etiam eſt reſtauratio vel renouatio, cùm regeneratio quædã exiſtat ex completo priùs metallo rurſus in perfectum & completum: ſed non eſt iſta renouatio neque reſtauratio, ſi comparetur ad hominẽ, exiſtimẽda, quòd in tria noſtra prima reduci minimè queamus, aut in ſperma noſtrum, ex quibus iterum poſſemus renouari & inſtaurari, prout ſuprà de metallis: vel poteſtatem haberemus emendandi nos, & in aliam generationem adducẽdi meliorẽ quàm prima ſit, vt ferrum quod in ſua tria prima reducitur, & poſtmodum in argentum vel in aurum, & incorruptibile fit hoc ipſo: vel vt Saturnus qui rurſum ad mercurium ſuum reductum in metallũ etiam incorruptibile tandem immutatur. Non ſecus & nos incorruptibilem creaturam ex nobis efficere vel creare ſi poſſemus (cuius quidem nullã habemus poteſtatem, quòd eiuſmodi materia prima careamus) at minimè ſic de nobis fieri poteſt, cùm tales exiſtamus creaturæ, quæ in alias tranſmutari nequi-

qui-

quimus atificio, nec retrorſum trahi, ſed progredi nos oportet vt incepimus, & nulla ratione putare hoc ipſum recuperare poſſe vel babere nos, ex quo proceſsimus.

Eſt ergo Reſtauratio vel renouatio duplex: vna, quam de metallis attulimus ac declarauimus: eſt etiam vna quũ imago vetus nouis coloribus renouatur, vt recens & noua ſicut priùs appareat. Nõ ea de cauſa tamen intelligendũ hoc loco materiã ex veteri nouam eſſe factã, ſed palliatam eſſe veterem imaginem vt appareat noua: quare hęc etiam Reſtauratio dici non poteſt.

Iuxta Renouationem & Reſtaurationem hominis, ad hunc modum Reſtauratio & Renouatio debẽt intelligi, vt radicalis eius humor, vitæ ſpiritum agens & exercens non diminuatur vel retrorſum agatur, at potiùs viribus augeatur & promoueatur, vt arbor cui datur auxilium ad florum & fructuũ ſuorũ productionẽ, quibus decidẽtibus atq; trãſactis, iterum vt priùs procreãtur alij. Quamuis omni ex parte hoc aſſumptũ exemplum, prætenſam opinionem declarare

noſtrã non valeat, nihilominus intelligentiam exhibet humoris vitæ radicalis promotionem capiendi, prout ab arbore demonſtrauimus. Nos vtiq; Reſtaurationẽ & Renouationem ad hũc intelligi modum volumus, eam ſcilicet in humore radicali nõ fieri, ſed in eo quod ex humore dicto naſcitur, ac ſuam originem ducit materialiter & corporaliter. Vti cãpana per fuſionẽ formata, clangorẽ ex tono minimè recipit, ſed ex corpore: ſic Reſtauratio vel Renouatio ſuam operationẽ in ſpiritu vitę nõ accipit, ſed in eo quod ipſum efficit: vnum eſt materiale, ſubſtantiale quidẽ alterũ. Vbi tamẽ hoc omne radicalis humor ineſt, mũdatum fuerit, eius tonus pariter mundabitur, & quantò melior tonus eius extiterit, corpus tãtò melius erit. Et quamquã loquimur atq; dicimus radicalem humorem ex corporibus & mẽbris eius procedere, hunc in modum intelligimus, quòd humor ipſe radicalis, & id quod ex eo prouenit, exiſtũt nõ ſecus ac radix & arbor, quorum vnum ſine altero fore minimè poteſt, nec viuere.

Pariter hîc intelligẽdum, hęc duo ſic

vnita

vnita coniunctaq́;,vt ſeparari nequeant. Humor itaque radicalis,& ſpiritus vitæ, cum ſuis humoribus vitæ,corporibus & membris ineſt, prout in metallo tonus qui nõ videtur, ſed auditur ſolùm, ſic etiã inſunt corporibus,vitæ ſpiritus,& radicalis humor. Fatuũ certè foret,ſi conaremur eũ emendare,vel per ipſum renouare corpora:ſed æquũ eſt corpus & materiam,quæ ex & cum ipſo naſcuntur, & oriuntur,reſtaurari & renouari. Colligi poteſt inde reſtauratione & renouationem,eſſe membrorum tranſmutationẽ exiſtentium in corpore ex ſuperfluitate: ſic vt omne quod ex corpore,nec non ex humorre radicali prouenit,hoc decidat, & nouũ eius loco renaſcatur, prout intelligimus de mundatione, qua frondes omnes,flores fructus,atq; fungi decidũt & naſcuntur iterũ. Nõ quòd perfectum ad hũc modũ repurgetur vt etiam decidat & aliud renaſcatur, ſed manet,humorq́; radicalis etiã, hoc eſt in corpore vita,& corpus cũ ea reijciũt à ſe capillos, vngues,dẽtes,& ſimilia:poſtmodũ renaſcũtur.Hęc eſt Reſtauratio & Renouatio, qua hoc ipſum quod reſtaurandũ & re-

nouandũ venit ac poteſt,reſtauratur, & renouatur.Nã vnaquęq; Reſtauratio, & Renouatio fit in ſuperfluitatibus, & in illis quæ proueniunt ex optimis, atque naſcũtur.Quanã via corpus ergo reſtaurari renouariq́; valeat,ſatis intelligi poteſt,à demonſtrationibus quas fecimus, & à ſuperfluitatibus, quę quidẽ in materias nõ excreſcũt, vti capilli,dẽtes, cutis &vngues,at in corpore ſunt vt ſuperflua quędã,& nõ vt in materiã,aut ſubſtantiã corporales nata,quę ſua manẽt in eſſentia,prout cõplexiones quatuor exiſtunt: vna ꝓuenit ex frigiditate & humiditate, quę retẽta eſt in toto corpore, nataq́ue, peculiarẽ nõ habẽs naturã neq; aliquod exordiũ aut initiũ à quo ꝓueniat, vti de quatuor probatur cõplexionibus. Alia prodit ex contrarijs, videlicet ex calore & ſiccitate: corpus hæc pariter vnũ eſt, quod peculiarem non habet manſionẽ aut originem,liquorem etiam facit. Tertia quidem eſt frigida & ſicca,via naſcẽs eadem. Quarta calida & humida prout aliæ procedens.

Notandum vt in duobus alijs præcedentibus,iſtis etiã accidere, nempe quatuor

tuor humores omnes in omnibus corporibus non exiſtere,ſed nõnunquã vnicũ,duos aliquãdo,tres quãdoq;,vel aliàs quatuor.De his etiã animaduertendum eas in renouatione & reſtauratione cõſumi repartiriq;,hac de cauſa, quòd natura,hominiſq; vita bene perſiſtere valeãt abſq; ipſis, & eis prorſus nõ indigeant, cùm ſuperfluitates tãtùm exiſtant, nõ ſecus ac feces in vino vel floces tempore vindemiarum ab eo recedentes.

De quatuor itidẽ cõplexionibus apparentibus in homine cenſendũ eſt,eas nõ renouari neq; reſtaurari, quòd ex nullo membrorum neq; maiorũ,neq; minorũ oriantur. Nõ ſunt etiã in ſanguine,neq; in carne, vel in ſimilibus alijs.At intelligẽdum eſt ſanguineam complexionem ex hepate ſanguinis copia plurimùm abundante procedere: Melancholiam ex ſplene:Choleram ex felle:necnon ex cerebro Phlegma,ſimilibus:verùm prædicta membra nulli præbẽt homini ſuam cõplexionem,ſed cõplexiones aduenĩũt in ipſa natiuitate, ac in mortẽ vſq; permanẽt. Quęquidẽ hoc loco diſputanda non ſuſcipimus, cùm à textu noſtro de

Renouatione Reſtaurationeq; nimium diſtent.

Cùm igitur nulla complexionũ quatuor in dictis corporibus locum aut originem habeat, aut exiſtat in ſpiritu vitæ & humore radicali, renouari nõ poſſunt nec reſtaurari complexiones. Verùm vbi corpus clarificatũ fuerit, carũ etiam natura clarificatur.

Textu noſtro pariter ſignificamus cõplexionum diuiſionem, ætatis, regionis, & regiminis haudquaquam exiſtimandam, quòd ex his tribus corpori nullæ complexiones imprimãtur. Euenire quidem poteſt, vt ſenectus corporibus triſtitiam inferat, non eſt tamen complexio: phlegma regio ſimiliter introducere poteſt, non eſt propterea regio phlegmatica. Bilis etiam efficere, vt quis flauum colorem concipiat, quæ hoc loco minimè diſcutienda veniunt, cùm declarētur vbi de conſeruatione corporis agitur. Ad ſimilem diuiſionem peculiaris intellectus requiritur: quo notandum, non eſſe tantùm humores, at aliquando mineralia, quandoq; fore corruptiones, quæ quidem omnes contra naturam & virtu-

virtutem ſuperfluitates exiſtunt. Similiter de membris capitalibus dicendum, quæ renouationi reſiſtũt & reſtaurationi hac via ſcilicet, quòd eas non percipiant: nam ad ſe non recipiunt: at omne quod per ea tranſit, & cum eis præparatur, nõ aliter quàm ad nutrimentũ ſuſcipiunt, & nõ ad medicamentũ: ſed vbi fortaſſis humores aut ſuperfluitates in eis forent, expellerẽtur. Sic de cæteris membris intelligendum erit, oſſibus nempe, medullis, cerebro, corde, iecinore, pulmone, renibus, liene, ſtomacho, inteſtinis, cartilaginibus, muſculis: item de ſanguine corrupto vel ſuperfluo, cui tantũ nocet accidens, ac de carne: ſimilia purgantur accidentia prorſum in renouatione & reſtauratione. Nõ quòd alia fieri valeant, ſed quòd prauum ab eis amoueatur & bonum præſeruetur.

Breuibus vt explicemus quænam illa ſint quæ reſtaurari nec non renouari queant, Lepra, Caducus, Mania, Puſtulæ, Podagra, Lethargia, Artetica, necnon alia plura ſimilia, tolluntur in renouatione reſtaurationeq́;, ni fortè morbus aliquis foret, ex natiuitate ſumens exordiũ.

is non auferetur.

De lepra ſic intelligendum, aut ſi quis morbus ea grauior exiſtat, eiuſmodi fieri tranſmutationem in corpore, non vt puri ſeparationē ab impuro, ſed hac via, videlicet, quòd lepra conuertatur in ſanitatem, prout cuprū aut ferrum in aurum. Ob quam quidem conuerſionem haud mirari quiſpiam debet: nam renouatio & reſtauratio conſumunt, non aliter quàm ignis in argēto vel in auro ſuas falſitates vel impuritates, eaq́; munda relinquit. Eadem via Caducus & Podagra tolluntur: nam renouantur ibidem omnia quę ſunt in toto corpore, ſanguis & caro cum cæteris quæ concluduntur eo: prout Alcali mundat leproſum mercurium in optimum argentum: ſic etiā renouatio & reſtauratio corpus in bonam tranſmutant eſſentiam, vt ſuprà dictum eſt.

Superfluum igitur in corpore quodque nec non incongruum, naturæ pellit renouatio & reſtaturatio, mutatq́ue hoc omne, quo natura non indigèt, aut mome̅ti nullius quod fuerit in bonum: item omnia reſtituit, & vt creſcant iterum

rum efficit, vti ſuprà diximus, integrum corpus in iuuentutem reducit, &c. hac de cauſa, quòd eis nihil, eorum quæ ſunt in ipſa natura, queat reſiſtere.

Qua via iam reſtauretur ac renouetur corpus videndũ eſt: accenſione videlicet renouãtis & reſtaurantis medicamenti, quã habet in ſpiritu vitę & in humore radicali, per quã accenſionẽ operationes præſcriptæ fiunt, vrticæ viriũ inſtar adurentiũ. Quis tã aptus, qui vires eiuſmodi ritè queat inueſtigare, cũ nobis actu nõ appareãt materialiter prout ſenſibiliter. Ad hũc modũ etiã ipſa renouatio & reſtauratio natnræ ſunt accenſiones virib. per nos haud exprimendis factæ. Id verò palàm nobis innoteſcit, omne videlicet ꝙ eſt viſibile mundari per ignẽ & repurgari. Natura ſiquidem exigit, hoc ipſum per ignem, & non per quidpiã aliud fieri poſſe. Quare duplicẽ ignẽ intelligimus, vtpote materialẽ & eſſentialẽ, per cuius eſſentiã atq; virtutes operatio fit inſtar cantaridum cutem adurẽtium, & in bullas eleuantium, prout violentiſſimus ignis, cùm tamen ignis minimè ſint, nec vt ignis ſenſu percipiuntur.

Pariter nobis conſtat, renouationem & reſtaurationem eadem via ſuas operationes habere quũ in corpus veniunt, aut in eo per vnionem coniunguntur: ſimilisq; fit ibidem operatio prout in Venere, Saturno vel ferro, quæ ſuis cũ realgaribus mittuntur in ignem: & quamuis neutrum eorum calidũ aut igneum exiſtat, vt lignum tamen adurũtur, & in ambobus metallum perfectum inuenitur, quod prius omnino leproſum extitit.

Item quis penitus idipſum indagare vel inueſtigare poterit, qua ratione fiat, vt quum Magliolaris per vitriolum vehemẽtiſſimè liquefactũ fuerit, cuprum fiat, in omnibus & per omnia cupro vero ſimile, cùm tamen cupri nullã prius ſimilitudinem habeat. Non aliàs renouatio & reſtauratio nobis intelligẽdæ ſunt, hac via nempe ſuas operationes perficere prout calx, quæ per aquam extinguitur, ſeipsã purificat, & eius vires ac aſperitates eſſentiali tolluntur & extinguuntur aqua.

Renouatio & reſtauratio noſtræ naturæ nõ aliter intelligitur quàm in Halcione vel Iſpida, quæ quidem auis renouatur

tratur propria ſui natura. Plura ſimilia reperiuntur, quæ poteſtatem id faciendi habent, quorum diuerſimodè noſtris in Archidoxis mentionem facimus, & multò magis in ſecretis noſtris, in quib. poſſunt inueſtigari plurima, niſi nimiũ à textu noſtro de renouatione & reſtaurationne diſtarent: & ſecundum ea quæ demonſtramus ibidem, hoc loco pariter de renouatione & reſtauratione venit intelligendum: vbi dicimus non ſatis cognoſcere nos poſſe, quînam ignis operetur, etſi videamus eum abſumere lignũ, quòd vehemẽti ſuo calore ſuperet quẽuis alium, & abſumat: hoc relinquentes iam aliò nos conferamus.

Poſtquam abundè ſatis de renouationis & reſtaurationis initio locuti ſumus demonſtremus etiam ea quæ renouant & reſtaurant: illa quidem in Archidoxis præparare ſcriptis docuimus, & ſuis nominibus intitulauimus, vt cognoſcãtur atq; notentur. Iam compoſitiones ponere volumus eorum, & primò quidem proceſſus. Vti de ſimplicibus & arcanis docemus, intelligendum eſt, eorum operationes diuerſimodè fieri. Quædam e-

nim inueniuntur, quæ violēter mundāt: per renouationem & reſtaurationem lepram, & latius nullum alium morbum, ſunt nihilominus in renouatione & reſtauratione perfecta, præterquàm in diſtinctionibus morborum: vt ſunt Eſſentia quinta, Myſterium & Elemētum antimonij quod corpus à lepra mundat, non aliter quàm argentum & aurum in eo liquefacta, in quibus immundi nihil relinquit.

Similiter elementum Solis, & eius eſſentia quinta, necnon oleum eiuſdem, lepram unà cum omnibus morbis attollunt, renouant, & reſtaurāt. Sic etiam quintæ eſſentiæ ellebori, chelidoniæ, meliſſæ, valerianæ, croci, mannæ & betonicæ renouāt corpus omnes, exceptis morbis quorum ſuprà meminimus: hos enim haudquaquam diminuunt.

Item quinta eſſentia perlarum, vel vnionum, ſmaragdorum, ſaphyrorum, rubinorum, granatarum, iacinthorum, corpus etiam renouant & reſtaurant in omnem perfectionem: tollunt morbos tartareos, vt calculum, arenam, poda-

gram-

gram, chiragram, arteticam, & congelatum, ac ſimiles ortos ex aqua. Quinta eſſentia Magiſteriaq́; mineralium & liquorum, totum corpus renouant & reſtaurant, abſque defectu quopiam, à Caduco, Syncope, Suffocatione, ac omnibus de priuationibus ſenſuum exiſtentibus, vt Mania, Phrenæſi & ſimilibus.

Magiſteria & eſſentia tartari, nec nõ Alcali corpus etiam renouant cum perfectione reſtaurationis, Apoſtemata quæuis tollunt, & humorum putrefactiones.

Eſſentia pariter, Extractio & Magiſterium de pharmacis maioribus integrum corpus renouant & reſtaurant, febres quotidianas tollunt, ſinancheas & ephimeras. Item primæ primarum poſſunt renouare & reſtaurare corpus totum, & mulieribus omnes morbos tollere cum eorum accidentibus, & frugiferum hominem vtrumque reddere, nempe virum & vxorem. Arcana ſimiliter omnes diuturnos & incurabiles morbos auferunt per renouationem & reſtaurationem corporis in ſupremas ſuas vires.

Non ſecus eſſentia de Balſamo tracta renouat ac reſtaurat corpus: item pleureſes & peſtilentias tollit admirandis operationibus & perficiendi viribus.

In his tamen animaduertendũ ac intelligendum, compoſitiones obſeruandas fore. Nam etſi plurimæ ſunt, earum nulla tamen in genere ſufficiens eſt omnes per ſe curare morbos, qui per ea medicamẽta renouationis pellẽdi ſunt. Modum igitur & practicam intentionis noſtræ demonſtrare volumus ad ſuum finem. Quamuis omnes proceſſus minimè ponamus, quòd neceſſarium nõ ſit. Qui nos enim intelligit, ſcripta noſtra percipiet: qui verò nõ, ſcriptis noſtris docibilis non eſt, nihilominus abundè ſatis omnes proceſſus ponemus. Verùm graue nobis foret, ſcribere videlicet ea, quæ per multos ſcripta ſunt, aut ſcire. Melius tamen in omni perfectione fieri nequit, quàm Ente primo ſolùm, cui ſingularis ineſt in corpus operandi natura, tum eſſentiam eius tranſmutandi. Ipſum namque primũ ens eſt compoſitum imperfectum, ad finem aliquem prædeſtinatũ, & incorporatiuum: & quia perfectũ non

eſt

eſt,omne poteſt cui fuerit incorporatũ alterare,vt Mercurius. Itidẽ in Ente primo imperfecto reperitur quoad imperfectionem: quamquam determinatum eſt ac finitum, nihilominus ab imperfectione non mutatum, ſed in ea definitum.

Mercurius poteſtatẽ etiã habet corpus totum renouandi,quòd in eo ſit admiranda maximè vis laxatiua, necnõ alteratiua, quæ ſatis indagari nequit: eſt nihilominùs imperfectus totus, & inutilis in operatione ſua, quia Mercurius eſt, & primum Eus eius in corpus aliud prædeſtinari non debet:nam prout eſt, eius etiam talis eſt perfectio.Nos tamen loquimur de primo Ente,quod perfectũ eſt ad renouandum & reſtaurandũ corpus totum,vt eſt primũ Ens auri: hac de cauſa,quòd auri ſperma prorſum occupat,& ſubtiliſſimum exiſtit, ac ipſo corpore vero,ſcilicet auro,longè ſubtilius.

Quamobrẽ Ens primum Solis eſt penetrabile, prout Mercurius in metallũ, & in ſe non continet ſpiritum Solis. Primum Ens coagulat, vireſque tãtas accipit, vt aurum pro centeſima parte, non

ſit ita potēs in ſuis viribus, ac ſuum Ens primum. Non aliàs quàm vehementiſſimum vinum gelu coagulatum, ampliùs in priſtinas vires eſt, nec redit.

Vt perfectè loquamur de renouatione & reſtauratione ſcribamuſque, ſciendum eſt, Ens primum, id eſt auri primā compoſitionem, quæ liquor adhuc exiſtit, & ante coagulationem, renouare ac reſtaurare quicquid arripit: ne dum hominem, verùm etiam aliquos fructus, herbas & arbores. Quod nō aliter intelligendum venit, quàm alicuius metalli minera, quæ lōgè maioribus virtutibus eſt ſuo metallo dotata: cùm in ea ſit ſpiritus arſenici, ſulphur & Mercurius, quę quidem in purgatione metalli recedunt omnia, manente ſolūm in vna eſſentia dicto metallo.

Idipſum intelligendum eſt de primis entibus Marcaſitarum, vt Antimonij, quod non minus quàm auri primū Ens eſt recognoſcendum. In Antimonij ſiquidem ente primo talis virtus exiſtit, vt omne quod arripit, hoc ipſum per ſe ex propria natura tranſmutat, nō aliter quàm Antimonium ipſum per ignem efficit.

efficit. Nam eiuſmodi virtus à corpore ſeparat omne, quod ex humore radicali naſcitur,corpuſq; dictum penitus renouat ex vero fundamẽto: quòd ſuum ens primum in ea prædeſtinatione ſitũ ſit, vt ex eo talis eſſentia procedat,ac exeat; vti calor ex igne.De reſinarum ente primo non aliter intelligendum eſt. Primũ ens ſulphuris eſt integra quibuſuis in renouationibus & reſtaurationibus tranſmutatio:quòd ita vehemens exiſtat, vt omnia metallorum entia prima tingat in ſuam eſſentiam, eorum operationes adimat,iterum in primam ſui materiam reducat, & poſtmodũ in corpus nouum perficiat. Quandoquidem ens primum ex ſulphure productum, in corpus hominis tantas vires habet, ac poſſidet, vt humores in eo radicales omnes renouet,quibuſuis eius locis atque partibus.

Pariformiter de primis gemmarum entibus loqui poſſumus, quæquidem in eſſentia prima ſui redactæ potentiſſimè corpora mortua ſuas in vires priſtinas reſtituunt;emẽdant ab omnibus impuritatibus,ac renouant & reſtaurant,non aliter quàm ignis plumbum in vitrum

adducit puriſſimum. Smaragdi namque primum ens ſeipſum regenerat & renouat, quòd ab initio perfectũ corpus extitit. Prout marmor viride, quod ex prædeſtinatione propria naturam talem habet, vt ipſum ſe renouet ab omnibus immunditijs & impuritatibus, iterumq; ſe coagulet quouſque purum euadat, quandoque ſic tertiò quartóque ſeſe renouat in iuuentutẽ, & quantò ſæpiùs ad hunc modum ſe regenerat ipſum, tantò purius fit & conſtantius. Quantum ſeſe mihi primorũ entium virtutes patefaciunt, iſtæ cæteras longè prçcellunt.

Sic etiam de primis entibus ſaliũ notandum eſt, ea iuxta ſpirituales vires, quàm in ſua perfectione fore maiora. Vt primũ ens Vitrioli, hoc ipſum alba quæcumque metalla permutat in rubea, nec non hçc in alba, ſuperat ac vincit omnes perfectiones ab ipſis comprehenſas: renouat & reſtaurat omnia corpora metallorum imperfecta, vt ſtannũ in ſuum primum ens, & iterum in ſtannum, cui plus virtutum ineſt quàm in ſuo ſtanno veteri.

Ad hunc modum reducit in humo-

rem radicalem, quicquid ex humoribus radicalibus prouenit,iſtoſq; reddit, perfectiores,copioſiores,&pleniores quàm aliud quoduis in humore ſit radicali: tã vehementer operatur.

Non ſecus etiam herbarum & arborũ entia prima ſunt, ante quàm ſuum corpus acceperunt, caulem ſiue truncum, millies potentiora ſuis in virtutibus, quàm incorporata.Prout Meliſſæ primũ ens renouat & reſtaurat corpus integrum,longe potentiùs quàm in naturalibus videtur aut poteſt fieri. Quandoquidem intelligendum eſt Halcyonem ex ſui natura ſic non renouari nec reſtaurari, ſed quia natura ſua talis eſt vt nutriatur & viuat ex primis entibus, ad hunc modum: Vbi corporibus herbarum, aut ſeminum veſcitur ac ſimilium, ſtomachus eius per digeſtionem ad primum ens illa reducit, & poſtmodum ex ente primo, ſui renouationis & reſtaurationis operationes perficit. Nam eius digeſtio ſolùm ad entia prima prædeſtinata fuit naturaliter,quo fit vt cibum ſuum & potum in primũ ens tranſmutet: quamobrem etiam eis cor-

poribus tantùm veſcitur, quæ regenerant, atque reſtaurant, quibus etiam ab initio ſemper præparatur & alitur à parentibus, &c. Animaduertendum hæc entia prima progreſſum in aue ſuum, dum viuit, habere minimè poſſe, cùm auis huius vita, vires eis omnes adimat, illas in ſanguinem & carnem conuertẽdo: quum verò moritur, iuxta ſua tempora viret annua. Et non aliter quàm entia prima ſeſe demonſtrant in terra, pariter & in eo palàm fiunt, renouant, & reſtaurant mortuam cutem, quodquidem ipſa natura plurimum eſt admirandum, ſuis in viribus maximis, atque virtutibus, quæ niſi paterent oculis, incredibiles forent etſi ſcriberẽtur. Hac de cauſa quidem euenit, quòd inæqualibus temporibus appareant Halciones, aut ſeſe pandant, aliquæ tempeſtiuiùs, aliæ tardiùs, quia ſimiliter entia prima tardiùs alijs aut citiùs enaſcuntur, iuxta quod illa viderint. Item plurimi vermes renouantur & reſtaurantur, ea de cauſa quòd primis entibus alantur & nutriuntur, dum in terra ſunt adhuc imperfecta. Miranda multa nobis oc-

culta

culta ſunt, ac longè plura quàm innoteſcant, aut palam ſint, de quibus etiam copioſiùs ſcribi poſſet, niſi remotè nimis à textu libri de renouatione, & reſtauratione diſtarent.

Et quãuis nos entia prima ſicut ſcripſimus, non vſque adeo bene poſſumus accipere, vel in eadẽ eſsẽtia prout antea demõſtrauimus habere, nihilominùs eſt nobis poſſibile. Nã ſi cognoſcimus quínã & vbi minera latet auri, primum ens etiam eius inueniemus ibidẽ, vbi tamen ante perfectionem venerimus. Signa ſiquidem habẽtur, à quibus cognoſci poteſt quomodo metalli forma ſit poſita, ſic etiã dũ adhuc eſt in primo ſuo ente, frugiferas arbores, & fundũ, nẽpe terrã fertilẽ efficit, renouat arbores veteres, quæ à viginti iam annis fructus nullos produxerunt. Vbi tamen auri primum ens arripuerit eas aut radices, iterum incipiunt virere florereq; ſicut priùs. Multò plura de primo ente viſa fuerunt auri mirãda, quàm ſcribamus: ad entis primi demonſtrationem tamen ſufficiunt, illud ibidem eſſe.

Verùm vbi flammæ vel ſcintillæ viſæ

fuerint, iudicandum eſt atque notandum ex ente primo fore metallũ, quod in coagulationem ſeſe dedit: ſigna hæc de origine mineralium habentur, quæ ad aurum, ad argentum, vel alia metalla pertinent: ſic aliorum habentur entium primorum ſigna de origine ipſorum, &c.

Quum huiuſmodi ſignum viſum aut inuentum fuerit, intelligendum eſt hoc ipſum ens primùm in vno minimè congregatum aceruo, vt eſt quum in ſua perfectione iacet: at per totam terram in eo loco dilatatum. Quare terra hæc eſt in viribus entis primi ex qua quidem iſtud elicitur: vti de chelidonia, quum nondum eſt compoſita, primum ens eius eſt in terra, in qua ſitum habet: hac de cauſa terra ſimilis accipi debet, ac ab ea tandem extrahi. Vti de chelidoniæ viribus demonſtrauimus, notandum eſt inter ens primum, & perfectionem, eſſe differẽtiã hanc, videlicet, quòd primum ens renouare poſſit rationibus antea dictis, at perfectum virtutes coagulationum tantùm habet, non renouationum, quibus poſterioribus illud

adhęret

adhæret,perfectum verò non.Inde colligendum eſt,ſi virtutes eiuſmodi primorum entium ab iſtis haberi velint, à ſua coagulatione remouenda fore corrumpendaq́;,prout in Arcanis & quintis eſſentijs demonſtratur. Quòd in ente primo tamen vires maiores exiſtant,nō mi retur philoſophus, tum etiā in & ex terra quadam in qua herba naſcitur eſſentialiter,antequam incorporetur, herbæ virtutes eiuſdem aſſeruari haberiq́; poſſe,tandē ſuo repoſita loco terra, ſolùm terram eſſe frugalitatis iam expertem, quòd ei primum ens iam ademptum ſit.

Inde fieri ſolet,vt entis primi vis eiuſmodi vitro concludatur , eoq́; perducitur,vt in ſeipſa naſcatur eiuſdem herbæ forma præter omnem terram: & poſtquàm omnino concreta fuerit , corpus nullū habeat,at corpori ſimile quid formatum:cuius cauſa eſt quòd terræ liquidum non habeat,quo fit , vt nō ſit aliud quàm apparēs viſui quiddam,quod rurſum in ſuccum deleri digito poteſt, inſtar fumi,qui ſubſtantialem formam demonſtrat,ſed nullo tactu perceptibilem.

In eiuſmodi concretis eſt eſſentia quinta prorſus incorrupta, & in ſumma perfectione, prout in terra.

Quamobrem ex ente primo auri naſcitur ad hunc modum aurum concluſum, quod aquæ formæ tactu ſimilē habet, commouetur & exaltatur in modū auri.

De his hactenus: Ad practicā eorum nos conferamus quę renouant & reſtaurant, quæq; fieri debent ex artis poſsibilitate, licet breuiter à nobis conſcripta, ſatis intelligentibus tamē patefacta, qui medicinæ philoſophiæq; bonam inſtructionem habent.

Cognoſcenda ſunt igitur ea primùm quæ renouant & inſtaurant, vt etiam demonſtrauimus, eorumq; primum ens vnius extrahendum, & eo renouandum atq; reſtaurandum eſt. A quatuor iſtis generaliter incipimus, nēpe Myſterijs mineralium, Gemmarum, Herbarum, atq; Liquorum, vt ſequitur.

Primum ens Mineralium.

Accipe mineralis auri vel antimonij minutiſſimè triti libram vnam. Salis circulati libras quatuor. Mixta ſimul

digerantur equino fimo per mẽſem, inde fiet aqua, cuius ab impuro ſeparetur purum: hoc in lapidem coagulato, poſtea vino rectificato calcinabis, ſeparabis iterum, & ſuper marmor ſolues. Aquã hanc putrefieri ſinito per menſem, inde fiet liquor, in quo ſigna fiunt omnia, vt in ente primo auri, vel antimonij: quare meritò primum ens vocamus eorum. Non ſecus de Mercurio, nec non alijs intelligendum erit.

Primum ens Gemmarum.

Accipe Smaragdorum optimè tritorum ℥.1. calcina in ſale ſoluto, quouſque in albedinem conuertantur: poſtmodũ ſoluãtur, & in phiala Hermetis luto clauſa ponantur ſuper nudũ ignem, vitro nudo, materiaq; ſuſpẽſa in altũ, vt fundum nõ attingat, idq; tã diu, donec à ſpirituali natura cõditioneq; decidat in fundũ in corpus, vt liquor metallorũ aut mellis. Hoc patefacit Smaragdi virtutes, quare primum ens metallorum vocari poteſt.

Primum ens herbarum.

Accipe Chelidoniam vel Meliſſam, & in pultes cõtuſas, vitro luto Hermetis clauſo reconditas, in fimum equinum

per menſem digerandas pone: poſtmodum ſepara purum ab impuro: purum in vitrũ effundes cum ſale ſoluto, quod clauſum exponatur Soli per mẽſem, quo tempore finito, reperies in fundo liquorem ſpiſſum, & ſal deſuper natãs, hoc ſeparato. Meliſſæ vel Chelidoniæ virtutes habebis vt in ente primo ſuo ſunt, quæ Meliſſæ vel Chelidoniæ prima quidem entia dicuntur & ſunt.

Primum ens liquorum.

Accipe mineram ſulphuris & ſal ſolutum, & per ſe reſoluantur in aquam omnino, quã deſtillato quater: primò ſurſum aſcendit albedo quædam, quæ virtutes entis primi ſulphuris demonſtrat: quare meritò loco primi ſulphuris entis eam habere poſſumus, ac ita nominare.

Scriptis itaq; primis quatuor entibus in ſuo genere, latius notandum eſt, quînam vſus arripiendi ſint ad eorum virtutes percipiendum, ad hunc modũ videlicet, vt eorum entium primorũ quoduis in vinum ponatur, tanta quantitate, vt eo tinctum ſit: quo percepto, præparatum eſt in hoc regimen. De hoc vino ſingulis diebus manè bibatur in aurora,

donec

donec decidãt primò digitorum in manibus vngues,poſtmodum ad pedes, inde pili,dentesq́;:poſtremò cutis exſiccetur,& noua renaſcatur.

His peractis omnibus ab iſto medicamento vel potione ceſſandum eſt.Et iterum naſcũtur vngues recentes, pili,dentesq́; noui,nec non cutis noua: recedũtq́; morbi corporis & mentis,vt ſuprà declaratum eſt.His libellũ noſtrum de Renouatione & Reſtauratione concluſum volumus.

LIBER ARCHIDOXORVM ET PARAGRAPHORVM D. Theophraſti Paracelſi Magni,Tertius.

De Separationibus Elementorum.

PRIuſquam elementorum ſeparationum declarationem aggrediamur,quædã (etſi de generationibus rerum ſcripta, ſeparationibus etiam elemẽtorum non vſq; adeò conſona ſint)in maiorem & clariorem eiuſmodi ſeparationum intelligentiam ponemus tamen. Conue-

nientius namq; res omnis ad finē ſuum perducitur, vbi maturo prius intellectu primùm quis finis eius exiſtat conſideratur, eo ſiquidem practica dilucidior euadit. Dicimus igitur, in omnibus rebus elementa quatuor exiſtere, de quibus oritur prædeſtinata ſua quæq; res. Qua ratione tamē iſta quatuor elemēta ſibi mutuò contraria, concordare, ſimulq́; morari queāt, ad hūc modū intelliges Cùm elementorū in ordine prędeſtinato mixtio talis exiſtat, vt in eis nullum pondus habeatur, ſed vnius quàm alterius in rebus dominatio maior exiſtat: eo quidē intelligitur, quòd in digeſto fermentoq́; prædeſtinationis, fortiſſimum prædominatur, aliaq́; vincit & ſubiugat elementa: hoc ipſum ad ſuā perfectionem adducitur, iuxta naturam & proprietatem exiſtentem in eo. Reliqua verò tria elementa ſunt vacua, tāquam in ligno leuis materia: quapropter elementa vocāda non veniunt, cùm perfecta nō ſint, at ſolùm vnum. Non eſt igitur, quum dicimus in omnibus elemēta fore, definitiuè ſic intelligēdū, vt quatuor in eis perfecta ſint, at finitū vnum, reliquis imperfectis manenti-

nentibus propter vires præcellentis elementi. Hinc ſit, vt ea ſimul cõuenire poſſint, quòd in trib. nulla ſit perfectio, quare nec vlla corruptio per contrarietates dominari poteſt, quæ prædeſtinatũ ſubintrare vel euincere queat. Et ideo nulla corruptio neq; permixtio poteſt eis adherere, prout de generationib. ponimus.

Cùm ergò tantùm vnicũ in vnaquaque re ſit particulariter elemẽtum, non opus eſt, in rebus elemẽta quærere quatuor, cùm tria nõ ſint in perfectione poſita. Finaliter nobis intelligendum, quatuor in omnibus elementa rebus exiſtere, ſed non actu quatuor complexiones. Vt quũ ſubſtantia continet elementũ aquã, vt Nimphæ, latius in ea nulla terra, nec aer, neq; ignis exiſtit: itẽ in ea nulla ſimilitudo caloris neq; ſiccitatis, peculiarẽ nullã operationẽ habet, ſed eius prædeſtinatio nil præter aquã exiſtit, ac vnicum elementum aquam, ſub qua nulla ſiccitas nec operatio quæpiam eſt in agnata ſua natura. Quanquam ita ſe hæc omnia tamẽ habẽt, adhuc penes ipſum tria ſunt elementa, ſed non ex tribus alijs, quæ ſcilicet perfecta nata ſunt,

neq; principium adeſt ex prædeſtinatis elementis,quod ei ſatis adiunctũ, & impreſſum foret.

Et quamuis id contra communem philoſophiam pugnet, vtpote prædeſtinatum vnum elementum ex ſua natura, cætera tria habeat ſibi adhærentia: credibile tamen eſt,quòd elementũ & ſubſtantia ſint inter ſe differentia. Idq́; ſic intelligendum:Subſtantia tingit ac elementat etiam hæc elemēta, non ex ſubſtantia, ſed pariformiter ſimul conueniunt,vt corpus & anima.Itidem intelligendum,quòd vnumquodq́; corpus creſcentis alicuius complexionē ſimilem habeat:ſimiliter elementum in creſcentis corpore viſibile non eſt,nec tangibile,neq; demonſtrabile. Quapropter elemētum hoc propter ſuam ſubtilitatem fortius eſt, & creſcentis alia ſubiugat elementa. Sunt in corpore tamen omnia ſed ad huius exempli modum, vti cùm aqua permiſcetur aceto, huic ſimilis exiſtit:verùm licet acetum illius immutarit eſſentiam,eſt aquæ complexio nihilominus incorrupta, nec eſt acetum ea de cauſa,verùm æquè ac prius aqua: & quam

quamuis aquæ virtutes non exerat, per hoc non ſtat quin eas adhuc habeat.

Iſtis propoſitionibus declarare cupimus, qua via ſeparationes elemētorum fieri debeāt, in quibus duæ practicæ nobis intelligendæ veniunt: vt illa cui conuenit elementi prædeſtinati ſeparatio, quam in libro de Quinta eſſentia declarabimus. Altera quidem eſt, ad quam elementa quatuor ſubſtantialia pertinēt in creſcentibus exiſtentia. Per id intelligitur prædeſtinatum elemetum præter quintam eſſentiam non exiſtere; nec à ſeſe mutuò ſeparari poſſe, tantùm à tribus elementis, vt infrà de quinta ſequitur eſſentia. Verùm vbi de quatuor elemētorum ſeparationibus locuti ſumus, intelligēdum de quatuor illis quæ ſunt in corporibus eſſentialiter, aut qualitatiuè. Hinc varij ſurrexerūt errores, quod in prædeſtinato elemento quatuor quęſita fuerunt, & vltra quintam eſſentiam, quod eſſe minimè poteſt.

Intelligendum etiam, quum elementa corporum ſeparanda ſunt, vt vnum ignis exiſtat, aliud aqua, tertium aeri ſimile ſit, quartum verò terræ iuxta ſuam

complexionem, vt elementa ſuis formis appareant, & complexionibus, aqua velut aqua, aer vt aer, terra prout terra, & ignis prout ignis: hæc ſubtiliter interpretanda fore, tum demum per ſimilitudinem bene fieri poteſt, vt illa pro vnione ſumantur elementorũ, non viſibiliter, neque iuxta naturam ignis elementi, ſed vt complexio calida & ſicca tamquam ignis: hoc modo cuique ſua natura tribuitur elemento nõ corrupta proprietaſuè. Nõ enim putatur, quia calida plurimùm herba quæpiam ſit, vt vrtica, plus ignis in ſe contineat, ſed potiùs exiſtimatur ſuam eſſe quintã eſſentiam: quæquidem præ cæteris omnibus caloris minùs habet, verùm elementa corporis minùs aut magis accipiunt ex ſua ſubſtãtia, prout lignum plus ignis in ſe cõtinet quàm herbæ, ſimiliter lapides habẽt in ſe plus ſiccitatis & terræ quàm reſinæ.

Notato pariter graduum quantitates in quintam eſſentiam introduci per elementum prædeſtinatum, & quantitates gradum elementorum corporalium in omnia per alia quædam.

Ad

Ad practicam veniẽdum eſt, quæ duplex habetur: vna quidem ex puris elementis elementa docet elicere, vt ex igne ardente, inuiſibili aere, ex vera terra, ſimiliter ex aqua naturali quæ deputatam originem vt pręcedentia non habent.

Altera quidem eſt, ex quibus illa quatuor exiſtunt, vt ſuprà diximus, cum differentia tamen eius, quod plus exhibet elementi aquæ, terræ, vel aeris, cum eſſentialium elementorum formæ ſimilitudine. Cùm ad hunc modum ſeparata fuerint, non poſſunt corrumpi latiùs vnquàm, vt ſcilicet corrumpantur extra complexionem.

Animaduertendum etiam elementa, per ſeparationem ad ſimilitudinẽ eſſentialium elemẽtorũ inueniri formaliter: nam aer vt aer apparet, qui minimè concludi poteſt, quod aliqui falsò putant: hac de cauſa, quia ſtatim in momẽto ſeparationis exaltat ſe, nec non ventus erumpit aliquando, cum aqua ſurſum aſcendit, cum terra nonnunquam, & aliàs cum igne. Exaltatio ſiquidẽ in aere plurimùm eſt admiranda, vt in eſſentiali

aquæ elemento calidè ſeperandus exiſtat, prout bullitione fit, qua quidem incipiente, mox ab aqua ſeparatur, ſecumque potiſſimam aquæ ſubſtantiam defert, & quantò minuitur aqua, ſimiliter ipſe iuxta ſuam præparationem & quantitatem imminuitur.

Notandum igitur nullum elementorum vt aerem arripi vel haberi poſſe, verùm aliorum vnum prout aliud. Quare non ſuſcipimus onus aerem ſeparandi ſeorſum, cùm ſit in aliis tribus vt in corpore vita: nam à corpore quum ſeparatur omnia pereunt, vt clarè de ſeparationibus docemus in ſequēti practica. Quatuor hoc loco viæ conſiderandæ ſunt: vna quidem eſt in aquoſis corporibus, id eſt herbis, quæ plus aquæ ſatis, quàm aliorum elementorum habent. Secunda eſt in igneis corporibus: talia ſunt ligna, reſinæ, olea, radices, &c. quæ plus in ſe continent igneæ ſubſtantiæ, quàm aliorum. Tertia de terreis corporibus eſt intelligenda, quæ ſunt lapides, luta, necnō terræ. Quarta verò de aereis, & hoc in tribus aliis omnibus, vti meminimus. Pariformiter etiam de puris elementis totidem

dem viæ conſiderandæ ſunt, ad modum vt ſuprà de quatuor præcedentibus.

Poſtmodùm ſciendum quænam elementa, & quî ſeparanda ſint, inter quæ primuùm ex metallis elementorum ſeparationes occurrunt, quibus prædeſtinatæ virtutes inſunt peculiares, in omnibus & per omnia forma ſimiles alijs, caliditate nempe frigiditate, humiditate, ſiccitateque. Non tamē in vno prout in alio ſiccitas aut humiditas exiſtit: nā in aliquibus eſt appropriatiua, in alijs verò ſpecifica, varijs ad hunc modum vijs, vti ſunt in vnoquoque genere quæque naturatæ peculiatiter, & eſſentialiter: cùm nullum genus elemētorum virtutibus alteri ſimile ſit.

Sic etiam de ſeparationibus Marchaſitarum, quæ ſimiliter in practica, necnō elementali natura differunt ab alijs. Nā vnumquodque genus eſt in peculari ſeparatione poſitū, & particulariter practicari debet. Poſtea lapides & gēmæ ſua demonſtrare debent elementa, nulla ſimilitudine cum alijs.

Deinde Salia peculiaris exiſtūt & excellentiſſimæ naturæ, plurium etiā pro-

prietatum, quàm ab aliȷs percipiuntur. Eſt & in herbis eſſentia diuerſa, quæ cùm ipſis mineralibus nulla via conueniunt. nec poſſunt ſimiles fore, quod ad ſuam naturam attinet. Poſtea lignorum, fructuum, corticum, & ſimilium, ſingularis eſt proprietas: item carnis, potuum, & ciborum omnium comeſtibilium, & non, bonorum atque mundorum, malorum & impurorum, quę ſeparari debent per elementa.

Iſtius ſeparationis quam putamus duæ reperiuntur viæ, quarum vna fit ſeparatione cuiuſlibet elementi, per ſe in peculiare vas concluſi, præter ſuarum virium corruptionem aeris exeuntis. Altera ſeparationis via eſt puri ab impuro quatuor in elementis, ad hunc modum ſcilicet. Poſtquam elementa ſeparata ſunt, vnũ ab alio nempe, craſſam habent ſubſtantiam adhuc, ea de cauſa quidem alia ſeparatorum elementorum eiuſmodi ſequitur ſeparatio. Quare practicam iſtarũ omnium declarare volumus. Primò namq; ſciendum rerum quintam eſſentiam hac via fore ſeparandam & extrahendam, quòd elemen-

elementa corporũ in eſſentiæ quitæ natura non ſeparantur, aut cum eis relinquendã, vt illa renouare queat in iuuentutem, elementa nẽpe, minuere viribus, & augere. Hoc intelligendũ venit, vt elementis vires non depereãt, quum à prędeſtinato elementum eſſentiæ quintæ poſtmodum extrahitur, quæ pariter elemẽtalis exiſtit, & ſeparabilis, quo ad formam elementatã, ſed non quo ad diuerſas naturas, vt patet de quinta eſſentia.

Per eiuſmodi ſeparationes, omnes elementales infirmitates ex vno ſimplici curari poſſunt, ad hunc modum videlicet, quum prædeſtinationes contra ſuum non exiſtunt, vti de præparationibus ponimus. His itaque ſatis initium ſeparationum deteximus, quapropter ad practicam earum eſt accelerandum, quarum decupla varietas: vna metallorum, ſecunda marcaſitarum, tertia lapidum, quarta oleaginoſorũ, quinta reſinarum, ſexta herbarum, ſeptima carniũ, octaua ſuccorum, nona vitreorum, decima verò fixorum. Ad iſtas elemẽtorum ſeparationes viæ tres habentur: vna per deſtillationes, ſecũda per calcinationes

tertia per ſublimationes. Accedunt ad hæc omnia ſimplicia quæ requiruntur, manuum applicationes ad ignem, vſus, atq; labor: quod latiùs neceſſarium eſt, ponitur in ſequentibus.

De ſeparationibus elementorum ex metallis.

Ad elementorum ſeparationem ex metallis, opus eſt optimis iſtrumentis, labore, diligentia, cum artis experientia, manuum ad opus hoc aptitudine.

Primò fac aquam fortem ad hunc modum.

Accipe ſal nitrum, vitriolum, & alumen æqnalibus partibus, quæ deſtillabis in aquam fortem. Hanc rurſus ad ſuas feces affundes, iteratóque deſtillabis, & luna clarificabis hāc ſecūdā aquā. Poſtmodū Sal armoniacū in ea ſolues. His peractis: accipe metallum in laminas redactum, & in aquam ſoluas ibidem, id eſt in eadem aqua: tandem ſepara per balneum Mariæ, rurſum affunde, ſic toties donec in fundo repertū ſit oleum, ex Sole ſpadiceum, ex Luna lazureum, ex Marte rubeum & valde obſcurum, ex Mercurio album, ex Saturno liuidum atque plumbeum, ex venere viride prorſus, & ex Ioue flauum.

Non omnia metalla ſic in oleum reducuntur, niſi quæ præparata prius fuerint, vt mercurius eſt ſublimandus, ſaturnus calcinandus, venus florificanda, ferrum crocificandum, iupiter reuerberandus: at ſol & luna facilè ſe dedunt.

Poſtquam ad hunc modum, in liquidam ſubſtantiã reducta metalla fuerint, eaq́; ſe diſpoſuerint ad elemẽtorum ſuorum diſiunctionẽ, quod in metallica natura minimè fieri poteſt: nam vnaquæq; res prius eſt ad vſum cui conuenit præparanda: poſtmodum ad huius olei partem vnã adde, recentis aquæ fortis partes duas, & ſimul optimo vitro clauſa, ponas in fimum equinum per menſem. Inde pòſt igne lento prorſum deſtillabis, vt materia coaguletur in fundo, & aqua fortis aſcendat, quam per balneum deſtillabis ad hunc modum: Habebis duo ſimul elementa, ſed non ex omnibus æquali modo: nam ex auro manent in balneo terra & aqua, ſed aer eſt in omnibus alijs tribus, & elementum ignis manet in fundo, quia ſubſtantia, nec non tangibilitas auri ex igne coagulata eſt: ergo ſubſtantia conueniet in ſubſtantiali. Ex

luna manebit in fundo elementum a-
quæ,& in balneo elemẽta terræ & ignis.
Nam ex frigido & humido ſumitur ſub-
ſtantia,nec non corporalitas lunæ , quæ
quidem eſt fixatiuæ naturæ, quæq; non
poteſt eleuari.Ex mercurio manet ignis
in fundo,& terra & aqua ſurſum eleuan
tur.Ex venere manet etiam ignis ,& am-
bo,nempe terra & aqua manent in bal-
neo.Ex ſaturno manet elementum ter-
ræ in fundo, ignis & aqua habentur in
balneo.Ex Ioue manet aer in fundo, &
ignis,aqua & terra eleuantur ab eo . No-
tandum igitur,aerem in Ioue corpus ex-
hibere,& in nullo alio quouis metallo:
quamuis aliqua pars eius etiam cum a-
lijs non aſcendat,ſed illis inſeparabiliter
mixtura ſit corporalis,nõ eſt aer,ſed alijs
adhærens & concurrens,ac ab eis inſe-
parabilis.

Iam ad remanentiam eorum venien-
dum eſt , ad hunc modum, vt elemen-
tum corporale,quod in fundo remanſit
per fortem aquam recentem & balneũ
in oleum reducatur , & perfectum erit
hoc elementum , quod ſeruabis vt par-
tem vnam. Alia per balneum hoc mo-
do

do ſeparabis. Ea pones in arenam, vrgebisq; leuiter, primò quidem eleuabitur aqua, poſtmodum ignis, qui colore dignoſcitur, vbi tamen illa duo ſupereſſent: verùm ſi elementa terra & aqua remanſiſſent, primò ſurſum aſcendit aqua, poſtea verò terra. Si tamen terra & ignis forent, primò terra, poſtmodum eleuatur ignis. At ſi aqua, ignis, & terra ſimul eſſent, aqua primò ſurſum aſcendit, pòſt ignis, & poſtremò terra. Hæc peculiaribus vitris elementa ſeruari poterunt, quodlibet in ſua natura: vt ex Sole calidum & ſiccum, ſine quauis alia proprietate: ſimiliter frigidum & humidū, & frigidum atq; ſiccum. Sic de alijs intelligendum. Ignorandum non eſt, corroſiuam aquæ fortis naturam extrahēdam eſſe, prout in libro de Quinta ponimus eſſentia.

De ſeparationibus elementorum ex Marchaſitis.

Poſitis antea ſeparationibus elementorum à metallis, ad eas quæ de marchaſitis fieri poſſunt, eſt quòd veniamus, quæ tales exiſtunt.

Accipe Marchaſitarum ſpeciei cu-

iuſlibet,ſiue talci granati, vel cuiuſuis alterius libram vnam, ſalis nitri tantundẽ, contunde minutiſſimè adurendoq́; ſimul,& deduc per alembicum extra cucurbitam,& quicquid liquoris aſcenderit,ſerua. Quod autem in fundo manet hoc tritum aqua forti reſoluatur in aquam,huic prius aggregatam aquam affundes,& in oleum deſtilla, ſicuti prius de metallis dictum eſt. Eodem proceſſu ſeparabis elementa. Sic erit aurea marchaſita prout aurum intelligẽda,nec nõ argentea ſicut Luna, plumbea velut ſaturnus,cuprea tanquã venus,talcea prout Iupiter,mercurialis vt mercurius, &c. Hæc de ſeparatione marchaſitarum ſufficiant in omnibus generibus

De ſeparatione elementorum à lapidibus.

LApidum & Gemmarum elementorum ſeparatio hac via venit intelligenda. Accipe lapidem optimè tritum,cui bis tãtum viui ſulphuris addes, & mixta omnia ſimul in lebete lutato ponantur in Athanar horis quatuor, vt ſulphur prorſum abſumatur:poſtmodũ abluatur quod superest à fecibus & ſulphure

phure,ſiccetur calx eiuſmodi lapidea,& in aquam fortem etiam ponatur,& cum eo procedatur,vt antea de metallis diximus.Comparantur itaq; lapides metallis vt claræ gemmæ,non albæ, nec fuſcæ ſunt auro comparandæ,ſed albæ, cœruleæ,glaucæq́; lunæ: poſtea communiores lapides alijs metallis, vt Alabaſtrum Saturno,marmor ferro, ſilex Ioui, fragiles haudq́; ſolidi mercurio.

De ſeparatione elementorum ab oleaginoſis.

OLeaginoſa reputantur olea, ligna, radices, ſemina, fructus, & ſimilia quæ naturã entis primi habẽt. Eſtq́; duplex eorum ſeparatio, corporũ ſcilicet oleaginoſorum & oleorum purorum.

Oleaginoſorum ſeparatio talis eſt.

Accipe corpus hoc tuſum,tritum,aut quocunq; modo poteris comminutũ, id inuolutum linteo,ligatumq́;ponas in fimum equinum donec omnino putrefactum ſit,quod in vno quàm in altero citius accidit. Poſtquam putrefactum erit,in cucurbitã ponatur, eiq́; ſuperfundatur communis ardentis aquæ tantum

vt ſupereminеat quatuor digitis latis,& in arena deſtilletur omne quod aſcendere poterit. Nam aſcendũt omnia præter ipſam terrã elemẽta, quæ cognoſces à calorib. primò quidẽ ardens aqua, poſtmodum aer, aqua deinceps, & poſtremò ſuccedit ignis, & in fundo terra manet. De puris oleis tamen intelligendum, iſta non indigere putrefactionibus, at ſolùm abſque additione fore deſtillanda, poſtmodum eorum elementa, prout ſuprà de alijs dictum fuit, ſeparanda, quæ ſuis etiam coloribus dignoſcuntur. Non aliter de reſinis liquidæ ſubſtantiæ faciendum eſt, vt pice, reſina, therebinthina, gũmi, ſimilibusq́; Sed quæ reſinæ corporales exiſtunt, prius veniunt præparandæ, vt infrà.

De ſeparatione elementorum in reſinis corporalibus.

Accipe ſulphur minutiſſimè contuſum, hoc in ſui duplò olei lini coquatur in hepar, quod conteres, & incluſum veſicæ ponatur in fimum equinum ad putrefaciendum quatuor ſeptimanis. poſtea deſtilletur per alembicum lentè ſuper nudũ ignem, aer & aqua primùm a-

aſcen

ſcēdūt diuiſis vel diuerſis & pallidis colo-
rib. aucto poſtmodū igne, ſursū aſcēdit ignis, terra verò manet in fundo. Colores apparēt puri, vt aer flauus: aqua ſpiſſi lactis inſtar, vt à lacte vix dignoſci queat: ignis vt rubinus ardens cum tranſparentia, & cum omnibus igneis demonſtrationibus: terra verò nigra prorſum & aduſta. Et quatuor elemētis ad hunc modum ſeparatis, quodlibet in ſua complexione perfectum, & abſq; permixtione, ſicuti ſuprà dictum eſt.

De ſeparatione elementorum ab herbis.

SIc & in herbis elementum aquæ plurimùm habetur quum frigidæ ſunt, at vbi fuerint aereæ, prædominatur idem elementum, ſimiliter de igne fuerit intelligendum. Earum ſeparatio talis eſt elementorum.

Accipe Saluiam & eius folia contere, poſtmodū in putrefactionē pones vt antea dictū eſt: inde poſt per ventrē equinū deſtillabis, & primū aſcendet elementū ignis, tam diu donec immutentur colores, & aquę ſpiſſitudo: poſtea terra ſuccedit, ac eius aliqua pars in fundo manet

quæ quidem fixa eſt. Hanc aquam in Sole deſtillato ſex diebus, & poſtea per balneum, tum aſcendet elementum aquæ primùm, quod paucum eſt, guſtuq́; percipitur: poſtquam variatur color, aſcendit elemētum ignis, donec etiam guſtus alteretur: tandem pars terræ ſurſum eleuatur, valde pauca tamen, quæ cum aere permixta reperitur in fundo. Itidem de aereis & aquaticis herbis intelligendum eſt, quarũ aer primus aſcendit, poſtmodum aqua, & poſtremò iuxta proceſſum de ſaluia poſitum, ſequitur ignis.

De ſeparatione elementorum à carneis.

ELementorum à carneis corporibus & illis quæ cum ſanguine viuunt, ſeparatio ſic intelligenda venit, quòd prædominans in illis elementum copioſius repertum ſit optimum, vt in piſcib. aqua, & in vermibus ignis: item in commeſtibilibus carneis aer, principalia ſunt elementa, prout nos de generationibus animalium ſcribimus.

A piſcibus ſeparatio elementorum talis eſt.

Putre-

Putrefac optimè piſces, poſtea deſtilla per ventrem equinum, & aquæ plurimùm aſcendit: putrefactionem hãc atq; deſtillationem iterabis, donec aqua nulla velit ampliùs aſcendere. Quod reliquum eſt poſtea deſtilla per arenam, tũ demum aſcẽdit ignis in olei forma, terra verò manet in fundo. Sic tota piſciũ ſubſtantia ſeparatur in elementa. Nulla de pinguedinibus atq; medullis eſt habenda conſideratio, ſed vnumquodque ſeparari per putrefactionẽ, & in elementa ſua diuidi: iudicandũ eſt, pariter etiã de vermibus intelligẽdũ, excepto quòd ex eis aquæ tantum non exeat, ſed ignis plus, niſi vermes aquei forent, vti ſerpentes, quorum deſtillatio magis eſt admiranda, quàm dici queat. De comeſtibilibus animalibus ad eundem modum intelligendum erit, quæ ſua peculiariter etiam patefaciunt elementa per ſeparationem.

De ſeparatione elementorum ex vndoſis ſuccis, vel aqueis.

De ſuccorum vndoſorum ſeparatione per elementa, vel eorum quæ formã

vndoſitatis habẽt, vt vrina, ſtercus, aqua &c. ſunt, hunc notato proceſſum.

Recipe vrinam eamq́ue prorſum deſtilla: ſimul aſcendent aqua, aer atque terra, in fundo verò manet ignis. Cõfunde poſtea ſimul omnia, deſtillaq́; rurſus & quater ad hunc modum, & in quarta deſtillatione, primò ſurſum aſcendet aqua, demum aer & ignis, terra verò manet in fundo.

Recipe tandem aerem & ignem peculiari vaſe, quos ponas in locum frigidum, & congelabuntur pinnacidiola quædam ſpinarum inſtar ſalis petrę, quę ſunt elementum ignis: quamuis inter deſtillandum etiam congelentur, in frigore verò magis.

De ſeparatione elementorum aquæ.

Bullire fac aquam per ventrem equinũ, & in fundo ſubſidet ipſa terra, quod aſcendit putrefiat in ſuum tempus, & poſtea deſtilletur per balneum, & aſcendet aqua priùs, & poſtmodum ignis. Stercora, vitriolum, tartarum, & quod ſuccoſum eſt, vt alumẽ, ſalia, & id genus alia per cinerem deſtillanda ſunt, eo calore

lore tam diu,donec aſcēdere nolínt amplius, & aſcenderunt aqua & aer, terra manſit in fundo:poſtea per ignem aſcēdet ignis. Notandum hoc loco,licet elementa quatuor ſeparata ſint, in terra manent adhuc elementa quatuor occulta,tanquam fixa,prout à vitriolo manet caput mortuum, hoc ipſum eleua ſublimauè cum ſale armoniaco, ſic in oleum ſoluitur in quo ſunt aqua & ignis, & ipſa terra ſubſtantialiter manet: ſepara quæ ſurſum aſcenderunt, aſcendetque rurſum aqua, & ignis manebit in fundo: ſic de tartaro necnon de ſalilibus intelligendum erit. Et quamuis illiquorum plures ſeparationes exiſtant,latiùs de trāſmutationibus declarabimus. Notandū enim in corroſiuis terrę plurimùm eſſe præ cæteris elementis, quare per cineres ſeparanda ſunt, perque ſublimationem,vti demonſtrabimus.

De ſeparatione elementorum à vitris, & eis quæ vitrea ſunt.

Prout ſuprà ponimus de reſolutionibus marchaſitarum, hoc loco pariter de vitris intelligendum eſt, ac ſummè

conſiderandum, videlicet, vt cũ ſulphure prout lapides calcinentur, poſtmodum abluantur, & cũ ſale petræ & aqua forti, &c. prout anteà declarauimus, &c. Eorum elementa cognoſcuntur etiam per colores in deſtillationibus ex apparentia, quibus iſta concluſa volumus.

De ſeparatione elementorum in fixis.

Fixorum ſeparatio fit per ſublimationem, vti de ſalibus & liquoribus docemus, hoc diſcrimine tamen, quòd iſta cũ ſale nitro calcinãda ſint, & poſtea ſublimãda. Quamquam alia multa ſunt, quæ non ponũtur hoc loco, nihilominus intelligendum eſt rerum omnium ſeparationes his decem vijs iam declaratis fieri debere. Latiùs de ſeparationibus quatuor elementorum notãdum eſt, quodlibet iterum ſeparari poſſe, ſcilicet ignẽ vt ignem, aerem vt aerem, aquam vt aquam, & terram vti terram, prout ſequitur.

De ſeparatione ignis.

Sciendum etiam ex elemento ignis elementa quatuor ſeparari poſſe: ad hũc modum, vt quum ignis violẽtiſſimè incenditur vel aſcendit, receptaculo vel

reſeruacello receptum optimè clauſo, ponendum eſt in fimum equiuum per menſem, & in vno reperies elemento quatuor elementa: quæ ſeparabis aperto vaſe,ſuperpoſitóque receptaculo, ſic aſcendet vapor atque deſcendet aer in vas recipiens. Poſtea quod ſupereſt per balneum deſtilla, ſic aſcēdet aqua:deinde per cineres aſcēdet ignis, & terra manebit in fundo. Quæ ſimilium elemētorum vires exiſtant, & quare hoc loco ſic declarata ſint, alijs libris exponemus latiùs.

De ſeparatione aeris.

Aeris elemētum optimo vitro receptum & per ſigillū Hermetis concluſum, Soli per integrā æſtatem eſt exponendū, ac digerendum:circulando permutatur in aquoſitatem indies magis creſcentē, quam ſeparabis ad hunc modum.Putrificetur in fimo equino ſeptimanis quatuor, poſteà per balneum deſtillabis vt ignem. De ſuis viribus alibi plura dicuntur.

De ſeparatione aquæ.

Eam vitro pleno prorſum,nec tantillùm vacuo, per ſigillum Hermetis con-

cluſam calido Soli per mēſem exponas, vt cotidianum calorē habeat, ac ſi bulliret, verùm propter plenitudinem haud poteſt. Et tempore tranſacto putrefiat quatuor ſeptimanis, pòſt aperi, deſtillaq; per alembicum triū roſtrorum: hac via tria ſeparantur elemēta, & in fundo manet eius aquæ terra, cuius natura virtutum haud minorum aliis plurimis locis fore predicantur.

De ſeparatione terræ.

Terræ proceſſus vt in aqua ſeruādus, excepto ſolùm in deſtillatione: ſimilis eſt hæc illi quæ fit ad ignem, & eadē via conducenda. Hanc elementorum ſeparationem hoc loco multis de cauſis ponimus, nedum quòd in Philoſophia, verùm etiā in Medicina valde ſit vtilis. De ſeparationibus elementorum hactenus abūdè ſatis ſcripſimus, licet plura ſcribi queant, haudquaquam verò neceſſeria.

Iam ſeparationem puri ab impuro, ſecundum aſſumpti noſtri propoſitum declarabimus, Quæquidem fit eadē via, quam de Arcanis & Auro potabili docemus: quare huc non adducenda. Quamuis iſte

ũis iſte proceſſus ab initio, prorſum idem non ſit cũ eo qui de arcanis & magiſterijs ponitur, nihilominus præparationis viã eandem finaliter aſſumo per elementorum ſeparationem. Quandoquidem iſta ſeparantur hoc loco, poſtmodum quodlibet ab immunditijs exiſtentibus in eo repurgatur, vt ex eis nihil deformis oriatur aut impedimẽti, quod aliàs bene fieri poſſet.

Finis Archidoxorum libri tertij, de ſeparationibus Elementorum.

ARCHIDOXORVM LIBER QVARTVS D. THEophraſti Paracelſi.

De quintarum Eſſentiarum extractionibus.

ANteà mẽtionẽ fecimus Eſsẽtiæ quĩtę, quę rebus ineſt omnibus. Iã initio ſuę tractationis intelligẽdũ quidnã ea ſit. Eſt igitur Eſsẽtia quinta materia quædã ab omnibus quę natura ꝓduxit extracta corporaliter, & ab vnoquoque vitam in

ſe habente,cui vita pariter ineſt ab omnibus impuritatibus, & mortalitate ſeparata,mundata ſubtiliſſimè necnon ab omnibus elementis ſegregata. Sciēdum vtique,Quintam eſſentiam eſſe tantùm Naturam,vires,virtutes, & medicinam, quæ rebus inſunt, vt in ſuis domiciliis præter extraneā incorporationem: ſunt etiā colores,vita,proprietateſq́; rerū. Ei ſimilis eſt ſpiritus vitæ,cuius res iſta permanens eſt, homo verò mortalis. Vnde colligi poteſt,ex hominis carne vel ſanguine quintā eſſentiā extrahi non poſſe: hac de cauſa quòd ſpiritus in eis qui ſpiritus virtutis eſt,moritur,& in anima vita exiſtit adhuc,quæ diſponit omnia.

Ea ratione quia ſpiritū ſuum amittit, omnino mortale fit, & quintam eſſentiam nullā exhibet ampliùs. Nā eſſentia quinta ſpiritus eſt eius rei, quæ quidem ex ſenſatis extrahi non poteſt, prout ex non ſenſatis. Spiritū enim vitæ habet in ſe Meliſſa, qui virtus eius exiſtit, vis, atque medicina: & quamuis à ſua radice ſeparata ſit, adhuc ineſt ei vita virtuteſque, hac de cauſa, quòd fixum quid & prædeſtinatum ſit: quapro-

pter

pter ab ea poteſt extrahi quinta eſſentia, nec non cum vita cõſeruari ſine corruptione, prout æternũ iuxta ſuam prædeſtinationem. Si verò nos ad hunc modum præter corruptionem vitam cordis extrahere poſſemus, vt ex inſenſatis poſſibile nobis eſt, abſq; dubio, mortis metu, morborumq́; perceptione perpetuò viuere poſſemus, quod fieri minimè poteſt, quare nobis ex eo mors expectanda venit,

Cùm igitur eſſentia quinta rerum virtus exiſtat, primò nobis dicendum venit in qua forma virtus & medicina rebus inſint, ad hunc modum. Vinum in ſe continet magnam eſſentiam quintam, à qua mirandas operationes habet: operatio tamen quantitate vino longè minor exiſtit. Fel in aquam iniectum, totam reddit amaram, etſi fel quantitate centuplicata ſuperetur ab ea: vel vt croci pondus minimũ, ingentem copiam aquæ tingit, quæ tota crocus non eſt: pariter intelligendũ, in omnibus eſſentiæ quintæ paruam eſſe quantitatem, vt in ligno, herbis lapidibus, aliiſq́; ſimilibus: reliquum eſt purum corpus, de quo ſcribimus libro

de Separationibus elementorum. Nec intelligendum, quintam eſſentiam fore quintum eſſe quid ſupra elementa,cùm ipſamet elementum ſit.Poſſet etiam exiſtimare quiſpiã, temperatam eſſentiam fore non frigidam,non calidam, non humidam,neq; ſiccam, cùm talis non exiſtat:nihil enim eſt quod in temperatura ſit per quam ab elementis prorſus alienetur:ſed omnes eſſentiæ quintæ ſecundum elementa naturam habẽt,vt eſſentia quinta auri ſecundum ignem,lunę ſecundum aquam, ſaturni ſecundum terram,& mercurij ſecundum aerem.

Quod autem eſſentia quinta morbos omnes curet,non fit ex temperatura:ſed ex inſita ſibi proprietate,magna munditia puritateq; ſuis,quibus admirãdè corpus alterat in munditiam & immutat: non aliter quàm ab oculo macula, vel pellicula tollitur, qui prius occæcatus erat: ſic etiam viuo vitã eſſentia quinta mundificat in homine: non quòd vnius & eiuſdem omnes eſſentiæ, quia recentes & excellentes æquè ſunt,in æqualibus operationibus ideo ratione comple-

xionis exiſtant,&c.Prout ſi quis exiſtima-
ret, Anacardi quintam eſſentiam tales
ac ſimiles operationes habere, quales
auri quinta eſſentia, quòd ambo ſunt i-
gnei,longè ſeduceretur: quia virtutum
prædeſtinationis & diſpoſitionis diffe-
rentia eſt. Animal omne ſpiritum in ſe
vitæ continet, attamen in omnibus ea-
dem virtus non exiſtit, ideo quòd ex car
ne & ſanguine conſtant omnia: ſed v-
nũ ab altero differt,vt guſtu: ſic & eorũ
eſſentia quinta,quæ virtutem non acci-
pit ab elementis intelligendo ſimplici-
ter,ſed ex proprietate in elementis exi-
ſtente, prout etiam de generatione re-
rum ponimus. Inde quidem oritur,ſti-
pticas eſſe nonnullas quintas eſſentias,
aliquas narcoticas, attractiuas alias, ali-
quas verò ſomniferas,amaras, dulces,a-
cetoſas, ſtupefactiuas, & aliquas in iu-
uentutem renouare corpus, alias eius
eſſe conſeruatiuas in ſanitate, purgati-
uas,aut conſtipantes alias, &c.quarum
virtutes innumeræ ſunt,à medicis tamẽ
optimè cognoſcendæ.

Quum igitur eſſentia quinta ſepara-
tur à nõ eſſentia quinta,ꝑut anima quæ

dam à ſuo corpore,& in corpus aſſumi-tur: quænam infirmitas huic tam nobili naturæ, purę, potentiq́; reſiſtere poterit, aut noſtro corpori vitam adimere, præter mortem, quę prædeſtinata corpus & animam noſtra ſeparat? vt nos de vita & morte ponimus. Hoc loco pariter conſiderandum, vnumquemq; morbum indigere ſua peculiari quinta eſſentia: quamuis aliquas doceamus, quæ ad morbos omnes aptæ ſunt: qua ratione tamen id fiat, ſuo loco dicetur.

Latius dicimus, quintam eſſentiã auri quãtitate minimam exiſtere, quod reliquum eſt eius, ſpoliatum corpus exiſtit in quo dulcedo nulla, nec acetoſitas, nulla virtus neq; vis remanſit, præter mixtionem quatuor elementorũ. Item hoc arcanum latere nos minimè debet, elementa nempe ſine quinta eſſentia nulli poſſe morbo reſiſtere, ſed hoc ſolùm & aliud non efficere poſſe, præterquã abſque viribus vllis calefacere vel frigefacere: prout ſi morbus calidus foret, frigiditate pellitur, at non ea abſq; viribus, vt aqua, niueq; frigidis, quæ licet frigidæ ſatis exiſtant, in eis tamen quinta eſſen-

tia non habetur, cuius viribus morbus expelli poſſet. Quapropter auri corpus inualidum eſt per ſeipſum, at eius eſſentia quinta ſolùm exiſtens in eo, corpori, nec non ſuis elemẽtis vires in eis exiſtentes præbet. Sic etiam in alijs omnibus rebus, quinta ſolùm eſt earũ eſſentia, quæ curat, ſanat, ac tingit corpus totũ, vt ſal cibum aliquem optimè cõdit. Eſt igitur eſſentia quinta, quę colorem exhibet vti virtutem: & poſtquam aurum ſuo calore priuatum eſt, quinta ſimul eſſentia caret. Non ſecus de cæteris intelligendum eſt metallis, vbi color eis ademptus fuerit, natura ſua priuata ſunt.

Similiter in lapidibus & gemmis, vt eſſentia quinta corallorum eſt cum rubedine pinguedo quędam, & corpus eorum albũ: item Smaragdi quinta eſſentia, ſuccus eſt viridis, & corpus eius etiã album. Non aliter de cæteris omnibus lapidibus intelligendũ erit, eos nempe naturam ſuam, eſſentiam & proprietates cum coloribus amittere, prout in ſuis extractionibus docemus peculiariter.

Id ipſum in herbis, plantis, & alijs pro-

ductis creſcentibus intelligi debet. Itidē in carne ſanguineque, de quibus nulla quinta eſſentia poteſt elici, rationib. antea poſitis, at bene ſimilitudo quæpiam eſſentiæ quintæ poteſt ab eis extrahi per nos, ad hunc modum. Carnis fruſtum vitam adhuc habet in ſe, primò quia caro adhuc exiſtit omni cum ſua natura viribusq;. Quapropter in ea vita eſt: licet vera vita non ſit, nihilominus eſt vita præſeruatiua, tam diu donec putrefacta ſit. Quare diſcrimen hoc notandum venit, quo quidem herbæ ſiccæ, ſimiliaque prout caro ſunt exiſtimanda: nam eis deperijt ſpiritus ille viridis, id eſt, vita. Poſſunt igitur emortuæ res ad emortuam quintam eſſentiā aſſumi, prout caro poteſt omnes de ſe virtutes exhibere, peculiariter in partem vnam ſegregatas à ſuo corpore: ſic & ſanguis, ac herbæ ſiccæ. Quæ quidem, etſi non ſint viuæ quintæ eſſentiæ, nihilominus demonſtrant emortuam quintam eſſentiam aliquas virtutes patefacere. Metalla verò nec non lapides perpetuam in ſe vitam eſſentiam habent, non moriuntur, at vti hæc metalla ſunt, aut lapides,

eorum etiam pro ratione vita longa eſt. Quare perfectas etiam quintas eſſentias exhibent, quæ pariter ex illis extrahi poſſunt.

Qua via iam eſſentia quinta ſit extrahenda videndum. Multæ quidem viæ ſunt, aliquæ per additiones, vti per acetum, aliæ per balſamum, per ſeparationes elementorum, ac plures alias demonſtrationes quàm hoc loco ponamus.

Quocunq; modo fiat, eſſentia quinta non debet extrahi per mixtionem rerũ non conuenientiũ, aut per additionem, ſed elementum quintæ eſſentiæ ſolùm eſt extrahendum à corpore ſeparato: ſimiliter ex ſeparato per id quod extractũ eſt. Varij modi reperiuntur, per quos eſſentia quinta poteſt extrahi, videlicet per ſublimationẽ, calcinationẽ, p acetũ, per corroſiua, per dulcia, per acerba, &c. quacũq; via fieri poteſt. Notandũ eſt, vt omne quod ad eſſentiam quintam admixtum fuerit ob neceſſitatem extractionis, id ipſum rurſus extrahatur, & ita maneat eſſentia quinta ſola, nullis coinquinata rebus alijs aut permixta. Fieri

namque poſſe,vt à metallis,& præſertim ab auro, quod non per ſe poteſt ſuperari,quin adhibeatur corroſiuum aliquod aptum,vt ab eo poſtmodùm ſeparari valeat, vt ſal quod aqua fuit,iterum ab aqua trahitur, vt hæc ſale ſine maneat exrahi poſſit eſſentia quinta,non eſt credibile. Id conſiderandum tamen venit, ſcilicet omne corroſiuũ ad hoc idoneũ non eſſe, quòd non omnia ſeparari poſſunt. Ad hunc modum intelligendum,ſi vitriolum aut alumen aquæ permiſcetur,neutrum ab ea poſtmodum abſque detrimẽto vel corruptione ſeparari poteſt iterum, quin aſperã poſt ſe terream ſubſtantiam relinquat,ea de cauſa quòd aqueum vtrumq; ſit,ac ſimilia duo concurrant: quod hoc loco fieri non deberet. Quapropter animaduertendum, vt aquoſum ad aquoſum non aſſumatur, oleatum nullum ad oleatum,reſinatum nullum ad reſinatum, ſed contrarium ſeparare debet quintam eſſentiã, & extrahere prout aquæ,oleaginoſorũ quintas eſſentias, vti de metallis intelligendum, & oleaginoſa quintas eſſentias aquoſorum,vt à quintis herbarum eſſen-

quo-

tijs intelligere poſſumus Sũt igitur poſt ſeparationem & extractionem eſſentiæ quintæ ſeparanda corroſiua,quod factũ facilè fuerit: nam oleum & aqua leuiter ſeparantur, at oleum ab oleo non, nec aqua ſimiliter ab aqua ſine permixtione trahi poteſt: quod quidem in eſſentiam quintam damnum adferre poſſet maximum. Oportet enim quintã eſſentiam claram & immaculatam, abſque mixtione cuiuſuis eſſe receptam, vt vnicam ſubſtantiam habeat per quam totum penetrare corpus valeat. Subtilitas eius & vires inueſtigari funditùs nequeunt,non magis quàm eius origo poteſt vnde primò proceſſerit plenè cognoſci. Multos enim gradus habet: vnum contra febres, vt opiatorum: vnum contra hypposarcham,vt eſſentia tartari quinta:vnum contra apoplexiam,vt auri:vnũ contra epilepſiam, vt vitrioli, quorum numerus infinitus, vt experientia. Quãobrem ſummè conſiderandum ac elaborãdum, vt vnicuique morbo ſuus verus inimicus aſſignari queat, ſic incredibile natura præſtabit auxilium: quod in ſequentibus melius declarabitur ac

promouebitur latius. Non poſſumus de gradibus eius loqui, prout ſimplicibus in medicina gradus omnes aſſignātur, ea de cauſa, quòd eſſentiæ quintæ graduū ad ſimplicium gradus nulla fieri cōparatio poſſit nec debeat. Sed quū gradantur, ex vnius quàm alteriùs excellentia maiore fit, & nō iuxta cōplexiones, ac ſi diceretur, quintam eſſentiā Anthos fore calidiorem eſſentia quinta Lauendulæ, vel quintam eſſentiam Veneris, Lunæ quinta ſicciorem eſſentia: his verò non conſideratis, gradus alicuius ſupra multarum aliarum gradus, ex magnis virtutibus cognoſci debet, ad hunc modum videlicet. Quinta eſſentia Antimonij lepram curat, & eſſentia quinta corallorum ſpaſmum & contorſiones pellit. Vt iam cognoſcatur vtra melior & altior gradata ſit, aliud iudicium eſſe non poteſt, quàm Antimonij quintam eſſentiā fore potiorem & altiorem, ex eo quod lepra grauior infirmitas exiſtit, quàm colica ſit cū ſuis annexis. Iuxta proprietatem igitur, quam habet contra morbos, gradus eius conſiderātur etiā in vno morbo prout in lepra, quā eſsētia quinta

ta Iuniperi pellit, etiam quinta eſſentia ambræ, quinta pariter eſſentia antimonij, nec nõ auri quinta eſſentia. Etſi quatuor iſtæ curant lepram, cum differentia tamen id præſtant, cùm ad eiuſmodi curam in eodem gradu non exiſtant. Nam eſſentia iuniperi morbũ hunc pellit per ſummam repurgationem & mundationem, quã operatur in ſanguinẽ, & in venenum: & quia nõn ita perceptibilis eſt, in iſtius curæ primo gradu numeratur. Quinta eſſentia ambræ venenũ etiã adimit, & magis pulmonẽ, cor, & membra lepręmundat, quare ſecundus ei gradus tribuitur. Antimonij quinta eſſentia vltra quòd ambas virtutes iã dictas habet, mundat cutẽ, & corpus totum acuit ac renouat mirum in modum: quamobrẽ tertiũ grudum obtinet. Solis autẽ eſſentia quinta has operationes omnes exequitur ſola, tum radicitùs omnia lepræ ſigna tollit, ac renouat corpus, vti mel & cera mũdãtur, & à ſuo fauo repurgãtur: hac de cauſa quartũ gradum occupat. Hoc modo gradus eſsẽtiæ quĩtæ cognoſci poſſunt, vnus ab alio: hoc eſt, quis eorum altior exiſtat. Item ſimplicia ſuis in

proprietatibus cognoſci debent: nã iuxta has eorũ eſſentia poteſt in ſupremis ſuis gradibus haberi.

Eſt quod latiùs eſſentiarum quintarum cognoſcamus differentias: nam aliquæ iecinori, morbis eius omnibus reſiſtendo plurimùm inſeruiunt: nonnullæ capiti, renibus aliæ, pulmoni quædam, & aliquæ ſpleni, ſimilibuſque varijs modis: item in ſanguine quædam, ſolùm operantur, aliæ ſolùm in phlegmate, quędam in melancholia tãtùm, aliæ ſolùm in cholera: quædam aliæ ſuas operationes tantùm in humoribus habent: quædam in ſpiritu nutritiuo: quædã in oſſibus operantur, in carne quædam aliæ, quædam in medullis, in cartilaginibus aliæ, quædam in arterijs: ſunt & aliæ quæ ſolùm contra quoſdam operantur morbos & cõtra nullos alios, vt contra paraliſim, caducum, contracturarum, contra fluores, hydropiſim, &c. Narcoticæ quædam etiam reperiũtur, aliæ quidem anodinæ, quædam ſomniferæ, quædam attractiuæ, purgatiuæ, mundificatiuæ, conſeruatiuæ, regeneratiuæ, nonnullæ ſtupefactiuæ, &c.

Quædam

Quædam alię reperiuntur,quæ renouant & reſtaurant,hoc eſt, corpus, ſanguinem & carnem tranſmutant. Aliquę per conſeruationem diuturnitatis,quędam in trãſmutationem, aliquæ per accenſionem.Etiam intelligendum eſt aliquas habere formam ſpecificã, alias appropriatam,influentem alias,alias naturalem. Summatim plures earum virtutes exiſtunt, quàm deſcribere valeamus, & earum operationes in medicina plurimùm admirandæ necnon inperſcutabiles, vti varijs modis contingit,aliquas eſſentias quintas centum annorum hominem,reddere ſimilem ei qui vigenarius tantùm exiſtit, idque viribus & potentia.Quiſnam inter homines tãti myſterij poſſet originem inueſtigare, vel vbi naturaliter oriuntur materiæ primæ? Simile quidem ſupremo noſtro Creatori cùm conueniat,eſt relinquendũ. Quis enim inſtruet nos vt cognoſcamus quibus viribus antimonij quinta eſſentia pilos eijcit, & nouos excitat? Item eſſentia quinta Meliſſæ dentes eruat, vngues manuum,pedumque ac nouos reddat? & eſſentia quinta Rebis cutem renouet?

Chelidonię verò corpus immutat & renouat in bonũ & melius,non ſecus ac imaginẽ coloris renouatam.Lõgè plures exiſtũt ſimiles,quas hic omittimus, capituliſq; ſuis declarandas reſeruamus.

Qua ratione tandẽ fieri poſſet vt nobilem iſtam Philoſophiã atq; Medicinã poſſemus relinquere, cùm natura nobis in & ex eis tã admiranda prębet experimẽta,facultateſq; reliquę omnes in cauillatione poſitæ ſint,atque defectibus? Cur nos hoc ipsũ nõ delectaretur, nẽpe quòd quinta eſſentia Carlinę vires adimit alteri,prębetq; huic qui vtitur ea? Itẽ quòd Auri quinta eſſentia leproſũ totũ inuertit,ac lauat,vt inteſtinũ aliquod in macello? cute pariter cũ exuit, nouãque reddit,ſoluit organa vocis,totam leproſam cõplexionem aufert,& efficit vti ſi recens ex ſua matre prodiret.

Quapropter ad eiuſmodi quintarum fabricationẽ eſſentiarũ volumus animũ conuertere, Viam extractionum earum diuidentes, vnam ad metalla, aliam ad marchaſitas,aliam ad ſalia, ad lapides & gemmas aliam,aliam ad ardentia, aliam ad creſcentia,aliam ad aromata,aliam ad comeſti-

bilia & potabilia; quas omnes declarare conabimur. Notandũ tamen vt in quintarum eſſentiarũ practica theorices & naturalium habeatur bona, cognitio theoricę tantùm, videlicet rerum proprietatum ad nataráles morbos. Nec etiam ignorandum, inter quintam eſſentiam, Aurũ potabile, Arcana, Magiſteria, nec non id genus alia differentiam eſſe, talem videlicet, quòd eſſentia quinta nõ poteſt iterum in ſuum corpus reduci, at Aurũ potabile bene in ſuũ corpus metallicũ rurſus trãſmutatur: quare longè nobiliores in eſſentia quinta virtutes exiſtunt, quàm in aliȷs.

Iam vnius al alteram eſſentiam quintam cognoſcenda eſt differentia, tũ quid ipſa ſit quãuis antea ſatis eam explicuimus, tamen admonet me practices alia via quadam per quam eſſentiæ quintæ poſſunt etiam extrahi cõditiones atque naturæ quædã eius inueniri. Quãuis iſtæ nõ apparẽt in forma quintę eſſentię, nec etiã ad eundẽ fiant modũ: & non ſolùm in vno ſunt elemento, prout eſſentiam quintam fore decet, nihilominus iſtarum rerum quinta eſſentia, potiùs meo

iudicio, quàm eſſentia quinta vocari debet Arcanum & myſterium quoddam: de quo plura ſcribenda forent quàm de quinta ſcripſimus eſſentia: cùm tamen id libris Paramiri declarauerimus, hoc præterimus loco. Arcanorum & myſteriorum artis eiuſmodi numerus eſt infinitus & imperſcrutabilis, eorũ viæ multæ concurrunt hominum ingenijs perſpicaciſſimis: inter quæ tantùm quatuor huc adducimus. Arcanorum iſtorũ primum eſt Mercurius vitæ, ſecundum eſt Materia prima, tertium eſt Lapis philoſophorum, quartũ verò Tinctura. Quanquam hæc arcana relatu magis angelica quàm humana ſunt, nihilominus ab eis non abhorremus, at potius indagare naturæ vias conamur, & omne quod ex ea procedit, quo naturaliter eam intelligere valeamus. Prout loquimur de Mercurio vitæ, qui non eſt eſſentia quinta, ſed arcanum, quòd in eo multæ virtutes ac vires exiſtant, quæ præſeruant, conſeruant, ac regenerant, vti libro de Arcanis ſcribimus.

Similiter etiam prima materia, nedũ in viuentibus, verùm etiam in mortuis

corpo-

corporibus ad modũ eundem plus quã naturaliter operatur. Itidem & lapis philoſophorum efficit, qui corpus tingẽs id etiam ab omnib. ſubleuat morbis, vt metalla quæuis à ſuis impuritatibus. Vt etiã tinctura, quæ lunam in ſolem tranſmutat, non aliter morbus mutatur in ſanitatem hac ipſa: pariter & alia magiſteria faciunt, vt elixira, nec non aurum potabile, de quibus ſingulis ſuis libellis agitur.

De extractione quintæ eſſentiæ ex metallis.

Breuibus quintarum eſſentiarum extractionẽ à metallis abſoluemus. In eis multi plurima tentarunt & experti ſunt noſtris temporibus, quibus occurrerũt multa: varias enim vias ingreſſi fuerunt. De metallis igitur intelligẽdum, ea duas in partes diuidi, ſcilicet in ſuam quintam eſſentiam, & in ſuum corpus, ambo liquida potabilia ſunt, quæ ſimul nõ permiſcentur, ſed impurũ corpus quintam eſſentiam eijcit ad ſui ſuperficiem, prout à lacte coloſtrum. Fiunt hac via duæ pinguedines aut viſcoſi liquores ex metallis, qui ſeparandi ſunt: corporis vi-

ſcoſitas alba ſemper exiſtit ex metallis omnibus,at eorum eſſentia quinta colorata,ſicut anteà de metallis ſeptem explicuimus.Habent etiam proceſſum eũdem omnes qui tales ſunt.

Proceſſus extractionis eſſentiæ quintæ ex metallis.

Metallum in aquã ſoluatur, poſtmodum hoc ſolutum per balneum deſtilletur & abſtrahatur putrificeturq́; tamdiu donec in oleum reducatur,quod è phialis paruis aut cucurbitulis per alembicum deſtilletur, & pars vna metalli manebit in fundo,hoc iterum in oleum vt prius adducatur, ac deſtilletur tam diu, donec omne metallum aſcenderit: poſtea putrificetur iterum per menſem: lento demum igne rurſus deſtilletur, & vapores omnes aſcendent atque deſcendent in receptaculum, quos amouebis. Tandem aſcendent obſcuri duo colores,vnus albus, alter verò iuxta metalli naturam & conditionem.Et cùm aſcenderint omnino, ſeparantur in recipiente, ſic vt eſſentia quinta maneat in fundo,color albus corporis natat ſuperius.

Hæc

Hæc duo ſeparato per attractoriũ. Phiala recipe quintam eſſentiam, altera, cui vinum ardens affunde purificatũ, & maneat cum ea tam diu, donec prorſus acuatur: poſtea coletur vel ſeparetur ab eſſentia quinta, & recens iterum affundatur, hoc toties feceris, donec acuitatem nullam percipias amplius. Tandem aquam bis deſtillatam affundas, qua quidem abluatur, & ad ſuam dulcedinem adducatur, in qua ſeruato. Hac via præparatur eſſentia quinta metallorum. Album verò ſi reduxeris, habebis inde malleabile corpus album & metallicum, quod cognoſci nequit ſub qua ſpecie cõtineatur. Plures aliæ viæ reperiuntur ad extractionem eſſentiæ quintæ, quas quidem ſubticemus, quod à nobis extractiones quintarum eſſentiarum non exiſtimentur, at bene tranſmutationes, in quibus extractio nulla fit, nec venit in vſum.

De extractione quintæ eſſentiæ ex marchaſitis.

In marchaſitis etiam variæ viæ reperiuntur ad earum eſſentiæ quintæ extractionẽ, quas etiã eſſentias quintas fore

minimè iudicamus, etſi maioris virtutis exiſtant, quàm earum eſſentia quinta, prout etiam de arcanis, magiſterijs, & elixiribus docemus. Noſter quintam eſſentiam ab omnibus metallicis marchaſitis extrahendi modus & vſus eſt ſimilis metallorum extractionibus. Quòd antea dixerimus, quintam eſſentiam eſſentiam eſſe rerum ſupremas vires, ac etiam de arcanis idem, quæ maiora tamẽ eſſentijs quintis exiſtunt: ratio hæc eſt, quod arcana contineant in ſe quintas eſſentias, & vltrà tantam ad ſubtilitatem reducta ſunt, & acuitatem, vt ex his virtutem accipiant, eſſentia quinta longè maiorem, tum propter appropriatum eorum & ſpecificum.

Proceſſus extractionis quintæ eſſentiæ ex marchaſitis.

Accipe marchaſitę minutiſſimè contritæ libram vnam,

Corrodentis aquæ libras duas. Simul permixtæ maneant in digeſtione menſibus duobus aut tribus, & reducentur in liquorem: hunc deſtillabis omnino per ignem, & aſcendet in vaporẽ, quem vnà putrificabis in vno ventre per menſem

ſem: poſtea deſtilla ſicut metalla, duo pariter vt in illis colores aſcendent, album vnum, alterum eſſentiæ quintæ. Album relinque, niſi foret ex alba marchaſita vel ſtannea, tum à ſpiſſitudine cognoſcas vnũ ab altero. Inferiorẽ accipe, quẽ ad ſuam dulcedinem adducas, vt ſuprà de metallis. Ad hunc modũ extraxeris eſſentiã quintã à marchaſitis, abſq; viriũ, aut virtutum vlla corruptione.

De extractione quintæ eſſentiæ ex ſalibus.

Quintam eſſentiam à ſalibus extrahendi modus, fit peculiari via quadam, vt eorũ vires non imminuãtur ad hunc modum.

Accipe ſalia, quæ calcinabis optimè: ſi volatilia ſint, adures: poſtmodum reſoluãtur in tenuitatem, & in aquam deſtillentur. Aquam hanc in putrefactionem ponito per menſem, & per balneũ deſtillato, & aſcendet aqua dulcis, quam abijce. Quod aſcẽdere noluerit amplius iterum in digeſtionem ponas per menſem alium, & deſtillata ſicut prius, ac toties donec amplius dulcedo nulla perci-

piatur.Hac via iam habes quintã eſſentiam ſalis in fundo, ex aduſta libra vix duas vncias.Huius ſalis ad hũc modum extracti,ſi communis fuerit, ſolùm vncia ſemis plus condit in cibis quàm alterius libra ſemis: nam eius eſſentia quinta duntaxat adeſt,& corpus ab ea per liquidam ſolutionem abſtractum fuit.

Hac ratione quinta ſeparatur eſſentia ſalium omnium. Sed ab alumine vitrioloq́; per aliam viam extrahitur, ad hunc modum: iſta calcinari ſe non permittunt ad fluxum, quo ſalia ſunt adducenda:quapropter poſt eorum calcinationem eſt quòd aduras ea, reſoluasq́; iuxta practicæ tenorem:& poſtquam reſoluta ſunt,aquas iterum affunde quæ proceſſerunt ab eis,& iuxta proceſſum de ſalibus datum progredere: nam eſſentiæ multùm aſcendit cùm humiditate,quæ ſic iterum ad fundum reſedit in compoſitione putrefactionis,& ita ſimul iterum conueniunt redeuntque.

De ex-

De extractione quintæ eſſentiæ ex lapidibus, gemmis, & vnionibus.

Ex lapidibus, gemmis & vnionibus, quorum proceſſus idem eſt, quintam eſſentiam extrahendi modus omnium excellentiſſimus & admodum ſubtilis ac induſtrius exiſtit in opere. Minima quantitas etiam ex iſtis eſſentiæ quintæ poteſt haberi, & quantò ſubtilior ac purior, tantò paucior. Vix aut non labore dignum eſt, ex craſſis magnis vilioribusq; lapidibus, vt eſſentiam quintam cupiamus habere, cùm in eis parùm virtutis exiſtat, quo fit etiam, vt parùm admodum ab eis exeat.

Proceſſus extractionis eſſentiæ quintæ ex lapidibus, gemmis & vnionibus.

Accipe gemmas aut margarítas, vel vniones, contūdas in fragmēta craſſiuſcula, nō in puluerē, & in vitrū poſitis acetū radicis affunde, vt quatuor aut quinque digitis latis ſupereminéat; & integro mēſe digerantur in ventre equino, quo peracto, materia tota liquida futura eſt. Hāc

alio recenti radicato lauabis aceto, concutiendoq́; ſimul permiſceto: ſic recipit acetum in ſe lapidis colorem. Coloratũ in vitrum aliud effundes, acetum rurſus affunde prout antea, toties donec amplius non coloretur. Colore continetur eſſentia quinta, reſiduum eſt corpus. Accipe colores, & in ſiccitatem lentè bulliре finito, poſtmodum aqua deſtillata ſæpius abluito, quouſq; dulcis fiat, vt ſuprà. Tandem hunc puluerem ſuper marmor ſolui permitte: gemmarum & vnionum ad hũc modum habebis quintam eſſentiam. Eſt quod animaduertas in vnionum coloribus: ipſi namq; reſoluuntur in colorẽ ſpiſſi lactis, & corpus eorũ eſt arenoſum & viſcoſum: ab eo dignoſci poteſt vnum ab alio. Simile de Criſtallo fit, eius eſſentia quinta ſuperеminet, viſcoſo corpore quodam remanente. His extractionum eiuſmodi cognitio ſat ſuperq́; haberi poterit.

De extractione quintæ eſſentiæ ex ardentibus.

Ardentia dicũtur omnia, quæ nec ad cibũ, neq; potũ vſui ſunt, & ex ſua natura ſubijciũtur vſtioni, demũ incorporalẽ ſub-

ſubſtãtiam de ſe præbentia, quorum eſſentiæ quintæ ꝓceſſus extractionis hic eſt: Simile corpus minutiſſimè tritum in ollam vitreatam eo plenam colloca, ſigilloque ſapientiæ coopertam ne reſpiret, igne circulatorio per viginti quatuor horas vrito, ſic vt in æquali calore maneat, olla cadente prunarum inſtar. Ab igne poſtmodum extractum, nutricetur in fimo ſeptimanis quatuor, poſtea deſtilla quicquid aſcendere volet: hoc in equino ventre ponatur ad humiditatem ab eo totã deſtillandum, & rurſus ad putrefaciendum, quouſque nulla humiditas ampliùs exeat: eius tum demum quod acceperas eſſentia quinta manet in fundo. Hac via trahitur eſsẽtia quinta ex omnibus rebus oleũ in ſe continentibus, reſinam, picem, aut ſimilia, prout ex terebintho abiete, iunipero, cypreſſo, &c. ſeminibus omnibus, fructibus, ac ſimilibus. Notandum longè plures extrahendi quintam eſſentiam ab iſtis, alibi vias atque modos haberi, quibus odorifera, ſubtilis & clara prorſum exit. Verùm iſti modi nõ ſunt extractiones eſſentiæ quintæ, ſed magiſteria quæ

dam earundē rerum,per quæ, pro parte quinta ſimul eſsētia in permixtione ſurſum aſcēdit. Non eſt tamē eſſentia quinta perfecta,cùm lignorū eſſentia pinguedo quędam ſit,aut reſina ſpiſſaq; ſubſtātia,quòd in magiſteriorū forma non extrahatur. Quare quinta eſſentia terebinthi arboris curat vulnera, ſed vbi modo ſupradicto fuerit extracta ab alijs magiſterijs,ea non curat, quod fundamētum eſſentiæ quintæ non habeat in ſe, Magiſteria ſiquidem à quintis eſſentijs hac ratione ſeparātur,quòd ſolùm complexiones & elementa quatuor concernāt, quæ tamen eſſentiarum quintarum natura non eſt: item illa ſpiritualiter iſtam recipiunt,& non in eſſentia propria materialiter,vt patet in capitulis.

De extractione quintæ eſſentiæ ex Creſcentibus.

Creſcentia dicuntur hoc loco nobis illa quæ decidunt,& rurſum creſcunt,vt herbæ,frondes & ſimilia,quorum etiam extractionis quintæ eſſentiæ varij modi reperiuntur cum aliarum additione rerum. Sed abſq; mixtione cuiuſuis extrahi debet cum retentione ſuorū guſtus,

colo-

coloris, necnõ odoris, vt in iſtis augeatur, & non diminuatur. Prout in muſco, ambra & zibeta, quorũ eſsẽtia quĩta cũ odore toto prorsũ extrahitur, eorũ corpore fœtẽte poſtea, ſic vt nullius momẽti ſit ampliùs, neq; in guſtu, nec in odore, minùs in natura, ſic de cęteris eius generis omnibus intelligẽdũ de ſuarũ quintarũ eſſentiarũ extractionibus. Et quãuis Muſcus, ambra & zibeta hoc nõ adducãtur capitulo, cùm de his peculiariter ſcribamus: at ſolùm de creſcẽtibus agimus in prę́ſentia, prout, lilium, ſpica, frondes, &c. ſunt, quorũ extractioni eſſentiæ talis eſt proceſſus.

Recipe Creſcentia contuſa per quàm optimè, quæ ponas in vas aliquod aptũ, & in vẽtrẽ equinũ ſeptimanis quatuor: poſtea deſtilla ꝑ balneũ, iterũ ponãtur in fimũ equinum diebus octo, & rurſus per balneũ maris deſtillẽtur, aſcẽdet eſsẽtia quĩta ꝑ alẽbicũ, corpus verò manebit in fundo. Si quid eſsẽtię quĩtę reſtitiſſet in fundo, putrefiat vlteriùs, & fac vt priùs. Accipe tandẽ aquã deſtillatã hãc & creſcẽs hoc iterum adde, acita per pellicanũ digerantur ſimul diebus ſex, inde color

ſpiſſus fiet, quem per balneum maris abſtrahes, & recedet corpus, in fundo quinta eſſentia remenente. Hanc ſepara iuxta retortorum proceſſum, aliàs preſſorium à fecibus, & finito quintam eſſentiam hanc digeri diebus quatuor, ad hũc modum habebis eam in odore, ſucco, virtuteque perfectam, & in ſpiſſa ſubſtantia.

De extractione quintæ eſſentiæ ex aromatibus.

Quintam eſſentiam ex aromatibus, vt muſco, zibeta, camphora, ſimilibuſque modũ extrahendi iam docebimus. Primò debent in aliam inſeri formam, & ab ea tandẽ ſeparari: quinta eſſentia reperitur in eiuſmodi ſeparatione, prout ſequitur.

Accipe oleum amigdalinum, cui corpus aromaticum admiſceatur, & in vitro ſimul digerãtur in Sole ſuo tempore, donec in paſtam redacta ſint: poſtmodum à ſuis fecibus exprimantur. Ad hũc modum ſeparatum eſt corpus à quinta eſſentia, quæ ſic oleo permiſcetur, ab eoque hac via ſeparatur.

Accipe vinum ardens rectificatum, quo

quo perfundatur oleum ſupradictum, & in digeſtione ſex diebus relinquãtur, poſtmodum per cineres deſtillentur: aſcendet vnum ardens & eſſentia quinta cum eo, remanet oleum in fundo, ſine quauis eſſentiæ quintæ ſuſtantia. Poſtremò deſtilletur vinum hoc per balneum maris, & in fundo manet eſſentia quinta in olei forma ſeparata, horum & aliorum, quorumcumque ſimilium.

De extractione quintæ eſſentiæ ex comeſtibilibus & potabilibus.

Eſſentia quinta comeſtibilium non aliter eſſe debet, quàm in ſimili forma prout id ipſum, ea nempe cibandum eſt vti carne. Nam eſſentia quinta comeſtibilium optimum eſt nutrimẽtum. Et quamuis à carne prout antea diximus nulla quinta eſſentia trahi poteſt, nihilominùs ab ea bene poſſumus extrahere, quo ad ſuum eſſe, quod ęquipollet eſſentię quintæ, prout ſequitur.

Accipe comeſtibile cõciſum, & in vas aut cantarum optimè lutatum; bullire ſinito per tres dies: poſtea quod in cãtharo fuerit per ſetacium aut lintheum tranſire facias, & per balneũ deſtilla ma

ris, aſcendit primò quædam aquoſitas, quæ poſtquam tota pertranſiuerit, in fundo relinquitur eſſentia quinta. Summum eſt hoc nutrimentum præ cæteris omnibus quæ ponere poſſimus vel declarare. Poteſt etiam ex potabilibus extrahi quinta eſſentia varijs modis, at hic eſt proceſſus, quem ad opus hoc potiſſimum exiſtimamus idoneum & verum.

Accipe quoduis potabile pellicano concluſum vt eſt cũ tota ſua ſubſtantia, digeriq; per mẽſem in equino fimo permitte, meliùs tamẽ erit per annum aut ampliùs, & inuenies in pellicano digeſtũ quid. Hoc ipſum per balneum ſeparato, poſtmodũ per cineres, & poſtremò per ignẽ; ad hũc modũ habebis tres quintas eſſentias, quę pariter omnibus potabilibus inſunt multis de cauſis, vti de generationibus rerum ponimus.

His tribus quintis eſſentijs extractis, & peculiari quæque ſuo vaſe repoſita, duæ poſterioris latiùs digerantur, & in balneum inde maris ponãtur, & aſcendit plus eſſentiæ quintæ prioris: idipſum toties facito quouſque prioris ampliùs nihil

nihil prorſus aſcendat, hoc modo per quàm optimè ſeparatę ſunt. Quòd ita breuiter quintã eſsẽtiã docuerimus omnium, breuemq́; viam extractionis eius, non eſt quòd miretur quiſpiam, nec ob currentẽ manum aut calamum. Quandoquidem ſingula bene poſita ſunt, & non ita ſuccinctè quinta per nos eſſentia ſcripta, quin opus & labor ad eam neceſſaria, clariſſimè demonſtrẽt. Quid multis opus eſt ſcriptis nobis atq; lectoribus nauſeam vt exeitemus, non conſiderantes, exercitium & vſum docere ſingula, tum quàm admirandæ virtutes atque vires eius exiſtant? vbi tamen ad eundem extracta modum fuerit, prout nos docuimus, & latiùs vltimis libris quod ad hanc Archidoxorum partem attinet elucidabimus: & ita quintam rerum omnium eſſentiam abundè ſatis enarrauerimus. Et quamuis ante nos multi, varijs documentis grandia quædam ſcripſerunt de quintis eſſentijs, nihilominùs eorum ſcripta pro quinta non exiſtimamus eſſentia, cuius cauſam antea ſatis adduximus. Ab eis etiam percepimus, æris viride quintam eſſentiam

exiſtimatam eſſe,cùm nō ſit, ſed crocus veneris eſt quinta veneris eſſentia,ſic intelligenda.Flos aeris eſt trāſmutatio cū ſubſtantia veneris & ſubtili ſimul & ex omni cōplexione venerea tracta, quare nulla quinta poteſt eſſentia fore,ſed crocus veneris vt nos docuimus,vera quinta eſſentia,cùm ſit potabile quid ſine corroſione,permixtioneq́; diuiſū à corpore,valde ſubtile,magis etiā quàm hoc loco ſcribamus,ad euitandā prolixitatē.

Sic etiam crocus Martis & eius ferrugo pro quinta fuit eſſentia hactenus exiſtimata, cùm non ſit: at crocus Martis,hoc eſt oleū Martis. De his plura ponimus de tranſmutationibus in noſtra philoſophia.

Eſſentia quinta quidem ad hunc modum intelligenda eſt, eam ſcilicet aliud nihil eſſe, quàm ſeparatio quædam virtutum à corpore, quibus medicinæ virtus omnis ineſt & eſſentia. Quid verò flos aeris, & flos Martis exiſtant, ac ſimilia plura, loco de magiſterijs continetur.

Non aliàs de vegetabilibus ac herbis & ſimilibus intelligēdum eſt. Et quāuis

graues

graues admodum eſſentiæ quintæ virtutes propoſuerimus, nihilominus earũ virium & qualitatum pars minima recitata fuit: maximè verò declarauimus, quîta intelligenda foret. Eius quæ, quannam tæq́; vires & virtutes exiſtunt, vbi cognouerimus, pariter nobis innoteſcere poterit maxima poteſtas quam habemus in manibus, quum tamen ea probè ſciuerimus vti, conſiderareq́; maturè, cur homo creatus fuerit, & ei cuncta ſubiecta ſint in terris: item nullum ſiue bonũ ſiue malum ſine cauſa fore: quod nos de rerũ natura clarius declaramus. Iſtud namq; fundamentum fidem ſecum adfert vnius creatoris, & eius erga nos amoris, tanquam optimi patris erga ſuos filios. Quare nos aliud nil, neq; ſimulatę neq; mortuæ fidei cuiuſpiam imitamur ſed ſolùm Deum, naturam, & artem in ipſa natura. Quapropter eum ſolùm in hac vita, nec non in perpetuum inuocamus, idq́; ſolùm in iſtis credimus, quòd videmus ita fore: nihil quod naturæ nõ cõuenit, aut præter ipſam eſt, recipientes.

LIBER ARCHIDOXORVM QVINTVS THEOPHRA-
Paracelſi Magni.

De Arcanis.

DECLAratis eſſentijs quintis ad Arcana conferemus nos ex ordine conſcribēda, cum iſtis plus tribuamus quàm eſſentiarum viribus quintarum: inter quæ nos docet experientia, differentiam eſſe maximam à potentiſſimis operationibus, per quas nobis apertiſſimis demonſtrat indicijs, quæ meliora ſint, vtiliora, vel minora viribus exiſtant. Poſſumus vnum alterius loco iuxta rei competentiam in medicamentū aſſumere. Sæpius antiqui iudicarunt, arcana fore quintas eſſentias, quòd longè ſubtiliora viderēt ea craſſioribus ſubſtantijs, ac ſubtili natura mirum in modum cognoſcerent. Error tamen hic fuit eorum, non à ratione, ſed practices opinione potius ortum habens, cùm determinatæ graduum altorum differentiæ notitia nulla penes eos fuerit, at quēuis altiorem aut ſupremum gradum quintarum eſſentiarum loco

loco habuerint. Id non ſolùm in practica, verùm etiam & potius à medicamentorum operationibus cognoſci debet.

Priuſquam igitur arcana tractemus, videndum atque ſciendum, cur ita vocentur, & quid Arcanum ſit, cùm tam excellens nomen habeat, habereq; non immeritò debeat. Quandoquidem arcanum dicitur hac ratione tantùm, quòd corporale non ſit aut mortale, ſed vitæ perpetuæ quid ſupra naturam omnem, & intellectu cognituue non humanum. Ad corpora noſtra comparata quidem arcana, iudicanda ſunt incorporalia, nec non eſſentiæ plurimùm excellentioris ad noſtram, quàm album & nigrum ſit intelligendum. Poteſtatem habent nos tranſmutandi & reſtaurandi, ſicut arcana Dei iuxta ſuam induitionem. Et quãuis in noſtris æternitas, aut cœleſtis illa ſimphonia non ſit, nihilominus ad nos cõparata, veluti cœleſtia iudicãda ſunt: cũ noſtra corpora magis quã naturæ ſit poſſibile vel perſcrutabile, cõſeruẽt, in eisq; mirũ in modũ operẽtur ſuis demõſtrationib. Nõ aliter igitur naturalia hęc arcana, ꝙ ad medicinã attinet ad corpora

noſtra, quàm arcana Dei ſunt, ad illa cõparanda. Nec etiam aggrauamur ſcribere hæc arcana fore, maioraq́; natura, tũ in nobis, vitam inſtaurandi poteſtatem habere maximam, vt illa quatuor quæ ponemus efficiunt. Neq; fabulas inanes inutilium Dei ſeruorum curamus, exiſtimãtes eos non magis intelligere, quàm cæcos videre. Non enim eſt arcanũ Dei, hoc eſt, arcanum in vna eſſentia: verùm alterum eſt arcanũ ipſius naturæ. Nam arcanum ſolùm in virtute rei conſiſtit, millies iſtã excellens. Poſſumus itaq; loqui, hoc eſt arcanum hominis, id eſt eius donum & virtus, quæ retinet in æternũ: prout aliјs libris iſtud arcanũ ponimus. Duobus ergo modis arcanum intelligẽdum venit: vnum perpetuum, alterum verò pro perpetuo: quod verò conuenit huic, ei tribuimus, iuxta ſui tamen exiſtimationem & prædeſtinationem. Arcanorum ſimilium quatuor ſolùm nobis à puerilibus annis innoteſcunt, quibus libellum complebimus hunc, nobisq; ſatis laudabilem memoriam efficiemus, vt horum nunquam obliuiſcamur, ſupremum Deum orantes, humanam noſtram

ſtram carnem,ad multos annos perue-nire concedat ſua miſericordia,quò poſ ſimus ætati noſtræ longeuam & mitem requiem ponere, fideliter in eo ſperare, nullaq; ratione dubitare,quin ipſe,cùm ipſe humanitatem aſſumere dignatus ſit,ea nos frui dabit,& ſpe noſtra nequaquam fruſtratos iri,quam firmiter expectamus.

Principiò declarabimus, quænam ſit inter iſta quatuor arcana differentia, cũ in artis operatione, tum virtutibus eorum. Ad hæc vniuſcuiuſque virtutum cognitio finalis & concluſiua requiritur ad hunc modum.In genere primùm corpus in ſanitate conſeruant, ab eo morbos arcent ac pellunt,exhilarant mœſtũ animum,hunc ab omni triſtitia liberãtes,præſeruant ab ægritudinibus omnibus,corpùsq; ſuam in prædeſtinatam vſque mortem feliciter conducunt, quæ nullum terminũ habet,niſi per conſumptionis diminutionẽ,vti de vita & morte ponimus.

Et quanquam virtutes eorum generaliter iam declarauimus atque naturam,nihilominus inter ſe particulariter

& maximè differunt, vt nullum alteri ſimiliter operetur, aut ſuas virtutes perficiat, ſed modo formaq; diuerſis, quodq; ſibi proprijs & peculiaribus. Eſt itaque propria primaq; Materia primum arcanum: ſecundum Lapis philoſophorum: tertium eſt Mercurius vitæ: quartum verò Tinctura, prout etiam eorum practicam ex ordine ponemus, poſtquam eorum operandi modos expoſuerimus, vt ſequitur.

Principiò de prima notandum eſt materia, quoad ſuas operationum demonſtrationes, quas ex ſui prædeſtinatione habet, ab origine quidem in finem vſq; deſcripta, vel exemplificata, ſemen herbis eam exhibere cum renouatione virtutum omnium, & conſumptione veteris eſſentiæ, ſic vt inveterata ſubſtantia, natura, nec non eſſentia, quib. operatio naturalis amplius ineſt (prout nos de materia prima loquimur) iterũ in ſemẽ ſuũ redeant, velut creſcens in agro ſecundũ nomen creſcentium. Iuxta prædictũ exemplum, primæ hominum adfert materiæ nouam, ac introducit, veterem abſumendo, nõ ſecus ac nouũ ſemen herbis

æſta-

æſtatem nouam & annum inducit.

Lapis philoſophorum, qui ſecundum arcanum exiſtit, operationes ſuas in alia forma perficit, in hunc modum videlicet. Prout ignis extrinſecus adurens maculatam Salamandræ cutem, hanc prorſus mundam efficit vt recenter natam: ſic etiam lapis hic philoſophorũ totum corpus humanum repurgat, & mundat ab omnibus ſuis immundicijs, introductione iuniorum & nouarum virium, quas naturæ hominis adiungit.

Mercurius vitæ qui tertium eſt arcanum, ſuarum operationum demonſtrationes eis ſimiles exhibet, quas Halcyon patefacit: quæ quidem auis annuo tempore ſuo renouatur, plumis que nouis induitur. Non ſecus arcanum hoc ab homine manuũ & pedum abijcit vngues, pilos, cutem, ac omne quod ei ſubiectũ fuerit: vt iterum creſcant efficit, corpuſque totum renouat, vt ſuprà de Iſpida & Halcyone dictum eſt.

Tinctura verò, quæ quartum à nobis arcanũ ponitur, ſuas operationes ad Rebis modũ patefacit, quod ex Luna Solẽ efficit: quia non aliter hominis corpus

tingit,eique ſuam corruptionem & ineptias, adimit,omnia trāſmutat in ſummam puritatem,nobilitatem, atque permanentiam,&c.

Qua ratione tandem fieri poſſet, vt à nobili medicina recederemus, aut ab ipſa Philoſophia,cùm earum vires ac poteſtatē videamus,quæq; ſolæ nos confirmant,vt fidem eis maximam adhibeamus,& meritò: non enim ad ea credendum,addiſcendum aut imitādum induximus animum,quæ veriſſimis ac certiſſimis,cùm experiētia,tum practica probari confirmari nequeunt.Nos dicimus arcana,quæ tractamus tēpore quo Chriſtus in cruce pepēdit,compaſſione quadā affecta fuiſſe,prout Sol & Luna quæ lumine ſuo priuata fuerunt, obſcurataque:terra horrendo concuſſa tremore: quæ ſigna multi ſpreuerunt, eiſq; nullā fidem adhibere voluerunt.Videre tamē & ſcire naturaliter nos docent,Ieſum Chriſtum fuiſſe Deum,& humanitatem aſſumpſiſſe.Pariter dicere poſſumus de his arcanis,ea nos credentes efficere, cōgereq;,vt ab eis in mortem vſque non recedamus, at ſtrictè potius & aſſiduè

multis

multis interpellationibus, ſingulis diebus non ceſſemus Deo gratias agere: ſic neque Eclypſis, neque Luna quicquam nobis detrahet. Practicam igitur apponere volumus quatuor iſtorum arcanorum, quibus accidẽtia pellere valeamus à iuuentute, necnõ in eis gaudere prout æternum arcanum in eterna vita ſua noſtrum iubilat, &c.

De arcano primæ materiæ.

Poſtquam de Materia prima ſatis vnde proueniat, & quidnam ea ſit indicauimus, intelligendum eſt ipſam nedum ſuper homines, verùm etiã omnes creaturas corporales fundatam eſſe, hoc eſt, ſuper omne quod ex ſemine quopiam naſcitur. Vnde concludi poteſt, ſi quouis in creato corpore ſuam operationẽ habet, & perficiat, vt antea declarauimus: arbores etiam à corruptione præſeruare poſſe ne pereant, herbas ab exſiccatione, metalla pariter ab ærugine ferrugineque cẽſendum erit, de quibus hoc loco nõ aliter quàm de hominibus, & brutis intelligitur. Arbor itaque iam ætate conſumpta ferè, nec nõ ad ſui corruptionem indies magis vergens, nõ ex

defectu radicis, neq; nutrimenti, ſed propriæ virtutis: materia ſua prima renouari poteſt, vti nos de cute Salamandræ locuti ſumus, & ita in alteram ætatem peruenire, iuxta ſuam prædeſtinationem, etiã in tertiã, quartã & plures. Hac ratione virtutes illi cõtribuendæ ſunt, videlicet, vt eius corruptio deſtructioq; lõgo tẽporis ſucceſſu renouentur. Nõ minùs de herbis intelligẽdũ, quæ per annũ tantùm aſſeruantur, quòd earũ prædeſtinatio longior non ſit: quũ exſiccari iam incipiunt, renouantur, vt virides atque recentes maneant in alteram ætatem annuam, tertiã, quartam, & vltrà. Idipſum de animalibus intelligito brutis, prout ouibus antiquis, &c. quæ renouari poſſunt in alterã ætatẽ, virtutibus, lacte lana quę iuuenũ inſtar ouiũ. Pariter & homo poteſt ex vna in aliã ętatẽ adduci, prout anteà diximus. Notandũ eſt vtiq; materiã primã quo ad ſuã eſſentiã in creatis corporibus inſenſatis, eiuſdẽ rei ſemen creatis in corporibus ſenſatis eorũ ſperma fore. Sciendũ etiã nõ eſſe materiam primã aſſumendã ab eo de quo creatum hoc productũ eſt, ſed ex producta generataq;

rataq; materia. Tales namq; vires habet materia prima, vt non permittat corpus in conſumptionē trāſire, quod natū eſt ex ea, ſed abundè ſatis exhibet in cōplementū neceſſitatis omnis. Quādoquidē ex deſtructione ſolùm, vel infectione ſpiritus viui mors oritur: illę quidē ex ſpermate vel ſemine creſcunt, & ſpermatica prorſus materia ſunt: quare ſimili poteſt eis ſubueniri. Nam vbi ſimile datum eſt auxiliū atq; receptū, introducitur ætas noua multis de cauſis, quas hoc loco minimè ponimus, at in Philoſophia noſtra declaramus. Et quāuis de ſuſtentationibus & renouationibus arborū hoc libro ſcribere non ꝓpoſuerimus, cū medicinā humani corporis tractādā ſuſceperimꝰ, itē de arboribus, ac id genus aliȷs, de trāſmutationibus ponamus: parabolicè tamē & ꝑ exēpla noſtrā intētionē clariorē intellectuq; reddere faciliorē conemur: Vt à ſeminis vrticę quinta poteſt eſſētia percipi, quę poſtquā ad herbę ſuę radicē affuſa fuerit, vt iſta tincturā eius recipiat, eaq; tingat, altero ꝑmanet anno ꝓut priore, nō putreſcēs dōec annꝰ alter cōpletꝰ fuerit. Itidē de quinta eſſētia Citoniorū,

vbi fuerit ad radicem affuſa Citoniæ, virens permanet arbor in alterius anni finem, flores quoque producit & fructus. Pariter quinta ceraſorum eſſentia duabus ætatibus, arbores eorum bis fructus ædere ſuos efficit vna quidem æſtate: nã ætas vna ceraſorum nobiliorum arboris, eſt ætas media: reliqua medietas, ætas altera priori ſimilis.

Non ſolùm igitur de quinta ſpermatis eſſentia loqui nos docet, verùm etiã de ſpermatis arcano, ex quo longè miranda magis prodeunt, in forma prout indicauimus.

Practices huius proceſſum itaq; primò declaremus, quinã vt ad homines, ad bruta ſimilis exiſtit: ſecundò quód ex prima materia ſolùm ſit, ad hunc modũ vti iam ſequitur.

Recipe Materiã primam, hanc in flacco digeri permittas, in digeſtione reſolutiua per menſem. Cui tum additio Monrachiæ iungatur æquali pondere, digerique ſinantur iterum ex vno in menſem alterum. Poſtmodum hanc deſtilla materiam, & quod aſcenderit, arcanum erit materiæ primæ, de quo ſcribimus

hoc

hoc loco. Nec eſt quod admiretur quiſpiã ob viã aut proceſſum adeo breuem: multitudo nãq; multum erroris adfert.

De Arcano lapidis philoſophorum

Illius philoſophorũ lapidis, qui ſcribitur ab alijs diuerſimodè, author nõ ſum, nec executor, minùs indagator in eo, tãquàm de hoc loquerer ex auditu, vel ex lectura. Quare cũ eius nullam certitudinem habeã, proceſſum illius relinquens, meum proſequar, vt eum qui per me, cùm vſu, tum practica repertus eſt: eumque voco lapidem philoſophorũ, quòd inſtar illiùs hominum corpora tingat, vti de ſuo ſcribunt illi. Verùm meus iuxta proceſſum eorum præparatus non eſt, cùm illum hoc loco non intelligamus nec etiam cognoſcamus. Operationis proceſſum in hac noſtra practica minimè ponimus, cùm antea meminerimus eius principio libri, quum ſcriberemus, vires ſuas & operationes quas habet ex ſeparatione.

Hoc vtique latiùs notandũ, in eo ſcilicet, penetrationis ingreſſum, quo totũ corpus ac omnia quę huic inſunt penetrat: iſta nãq; penetratione reſtaurat &

renouat illud:non quòd amoueat prorſus & nouum introducet in locum, aut vt prima materia ſperma ſuũ etiã infundat,ſed vetus ita purgat vt Salamandræ cutis abſq; læſione vel defectu mundatur,& nihilominuus antiqua cutis in eſſentia formaq; manet.Similiter lapis hic philoſophorum cor purgat omniaque membra capitalia, necnõ inteſtina, medullas,& quicquid ipſo corpore cõtinetur.Nõ permittit aliquẽ in corpore pullulare morbũ,at ab eo fugiunt Podagra, Hidropiſis, Icteritia, Colica, paſſio, necnon à quatuor humoribus ægritudines omnes proueniẽtes eijcit,corpora quoque repurgat, vt ſimilia reddantur,ac ſi tũ prius nata forẽt.Refugit omne quod naturã deſtruere conatur:nõ aliàs quàm vti vermes ignẽ,infirmitates quęcumq; renouationem hanc fugiunt.

Huiuſmodi vires lapis hic philoſophicus habet, quibus tot ac tam admirandos morbos expellit, nõ ex ſua complexione,vel ex forma ſpecifica,neq; ſua proprietate,vel accidentali quapiã qualitate,ſed ex ſubtilis practicę viribus,quę ſuis in præparationibus in vſum venit

vt re-

vt reuerberationibus, ſublimationibus, digeſtionibus deſtillationibus, & poſtmodũ varijs reductionibus,& reſolutionibus,quę quidẽ operationes omnes eiuſmodi lapidẽ in tantas viriũ ſubtilitates & acuitates adducunt, vt mirum ſit. Non quòd ab initio habuerit eas, at ei tum demum attribuãtur. Simile quid intelligendum in melle quod eleuationibus omni corroſiuo longè ſit acutius vel ſublimato quouis. Talẽ à natura proprietatem acuitatis nõ habet, verùm ex eleuatione quæ totum hoc mel immutat in corroſiuum. In efficacibus iſtis arcanis etiam animaduertendum, eos qui vtũtur illis,item,eorum filios ab eis progenitos poſtea tanta ſanitate præditos viuere,vt in eorũ corporibus ægritudo nulla,neq; cõtrarietas,aut ſimile quid illis accidere vitij poteſt: Verùm ita ſubtili mũdaq; naturę cõplexione, conditioneq; prorſum ornãtur, vt nobiliorẽ cõplectionis fore coditionẽ minimè poſſibile ſit. Nã iſtiuſmodi medecina ſelectiſſima,necnon excellẽtiſſima plurimùm inſtaurat,mũdat, incorruptibilemq; vitã introdncit,quę nulla via contaminari

poteſt,nec id quod prouenit ex ea,ſed in ſumma nobilitate naturæ homines vt viuant efficit,ac eorum proles in decimã generationem. Prout lapis ille philoſophorum non ſolùm pondus vnũ transmutat, ſed iſtud & alia per hoc, & ſic vnumquodque magis alio:quod ſanè fit in infinitũ penè,prout etiam vnũ aliud lumen accẽdit, & iſtud iterũ aliud. Pariter de hoc lapide philoſophorũ, intelligendũ eſt ad ſanitatẽ: vt etiam ex arbore bona ſemen bonum & ſurculi naſcuntur boni,è quibus iterum arbores bonę producuntur. Vis atque potẽtia lapidis philoſophici mirum in modũ exaltatur, vt indagari minimè queat, quînam id ipſum ex naturalibus fieri poſſit: & niſi paterent oculis euidentiſſima ſigna, incredibile foret homines talia tamque mirãda perficere poſſe,cùm virtus iſtius operis ex generatione tranſeat in generationem ſine corruptione. Dei ſiquidẽ in vno corpore miſericordia conſiſtit, tandem aliis iuxta meritum eorum vel denegatur, vel ex gratia conceditur. Iam noſtri lapidis philoſophici proceſſum ponamus ad hunc modum.

In nomine Domini: Sume Mercuriū
āliàs elementum Mercurij,& ſepara pu-
rum ab impuro: poſtmodum reuerbere-
tur vſque in albedinem, quam ſublima-
to per ſal armoniacum, tam diu, donec
reſoluatur: id calcinetur & ſoluatur ite-
rum, ac in pellicano digeratur vno men-
ſe, tandem coaguletur in corpus: hoc nō
vritur amplius, nec vllo modo conſumi-
tur, at in eodem ſtatu permanet: corpo-
ra quæ penetrat, in cineritio permanen-
tia ſunt, & in nihilum reduci minimè
poſſuut, aut alterari lapis hic: at à ſenſibi
libus & inſenſibilibus, vt ſuprà narraui-
mus qualitatē omnem ſuperfluā adimit.
Et quamuis breuem admodū viam po-
ſuerimus, laborem tamen prolixum re-
quirit multis circumſtantijs, tædio ſcili-
cet non affectum operantē, at ſummè di
ligentem & expertum.

De *Mercurio vitæ.*

Latius iam ſcribere de Mercurio vitę volumus, cuius virtus, duorum præcedē tium virtutes longè ſuperat. Non enim in arte virtus iſta, nec in opere, ſed in Mercurio vitæ conſiſtit, cui ſimile nihil cognoſcimus, ꝙ exiſtere queat. Quandoqui-

dem agnata ſibi natura tum proprietas exiſtit, non ex viribus eſſentiæ quintæ, nec elementorum, ſed ex ſpecifica ſuæ prædeſtinationis qualitate. Non quod ſolùm virtutes habeat perſonas tranſmutãdi, nec nõ alia eſſenſibilia, verùm etiam ex veteri qualitate in nouam renouandi creſcentia quæuis & ſimilia, hunc in modum videlicet, quòd Martẽ in materiam primam ſuam reducat, iterumq́; ſuam in materiam perfectã, vt ex ea ferrum iterum fiat. Habet enim ad iuuentutem adducendi vires, & rurſus perficiendi, prout aurum, quod in mercuriũ proprium reducit atque tincturam, iterumq́ue digerit in aurum, & metallum priori ſimile.

Item in metallis nedum, verùm etiam in aliĳs, vt herbis operatur, quum radices earum eo fuerint affuſæ, flores atq; fructus adferent, vbi primum ſemen deciderit, quo tempore ſi perfundantur eodem vt ſuprà, florum & fructuum plus proferent abſq; reſpectu quopiam temporis.

Non aliàs de brutis, quàm de hominibus & aliĳs intelligendum, quibus vbi

Mer-

Mercurius hic fuerit applicatus, eorum membra ſingula renouat inueterata cōſumptaq́;,tum in iuuenile corpus vel domicilium vires deficientes & amiſſas reſtituit,vt in anubus menſes atq; ſanguinem prout in iuuenibus mulieribus naturaliter habentur:item vetulas in ſimilem naturæ perfectionē adducit, in qua iuniores exiſtunt.

De Arcano vitæ latius notandum eſt, eius vires in forma ſpecifica tam potentes exiſtere,vt vetus à recenti, vel ſenectutem à iuuentute ſeparent, quam poſteriorem augent ac renouant ætatem. Vnde colligitur, iuuentam eiuſq́; vires in ſenectutem minimè deficere,ſed in ſenibus æquè atque in iunioribus exiſtere. Verùm corruptio quæ penes iuuentutē excreſcit, ita roboratur vt iſti vires adimat, vnde vetuſtas cognoſcitur.

Poſtquā igitur eiuſmodi corruptio ſe paratur à iuuenta,hęc manifeſtatur prętet inimicitiā,ac impedimētum.Ad hūc modum intelligendū, ſcilicet,vbi corpꝰ aliquod putrefit, non eſt hac de cauſa quinta eſsētia putrefacta huius, at recēs & incōſumpta q̄ ſeparatur in aerē à ca-

dauere, nonunquam in terram aut in aquam ſpargitur, vt in alium locum deueniat. Nam eſſentiæ quintæ cuiuſuis nulla deſtructio fieri poteſt, quod ſummè notandũ & in admirationem venit, prout nos de corruptione & generatione ponimus: veluti roſa quæpiam in fimum putrefacta continet in ſe vel in fimo ſuã quintam eſſentiam. Etſi fœteant omnia putridaq́; ſint, nihilominus in ſeparatione puri ab impuro, quinta viuit eſſentia ſine defectu vel macula, corporaq́; fœtida ſunt cadauera, ſicut de Mercurio vitæ ponimus, eum ſeparare corruptionẽ vt à ligno quod putridum eſt ſeparatur. Tam potens eſt in homine, vt poſtquam corruptum ab eo ſeparatum fuerit, mouetur iterũ eſsẽtia quinta, viuitq́; prout in ſua iuuenta. Sic intelligendũ: nõ quod Mercurius vitæ nouam eſſentiam excitet, prout nonulli noſtram opinionem & experientiam interpretari malitioſè poſſent, at ita videlicet, quòd eſſentia, dicta iuuenisq́; ſpiritus, quæ licet extra vires iuueniles exeant, nihilominus manent incõſumpta, quamuis oppreſſa pro mortuis exiſtimentur. Mercurius itaque

vitæ

vitæ ſemouet impurum, quo fit, vt inueterata iuuenilisq́; vita ſuas vt antea vires efficaciſſimè recuperet. Quādoquidem ſuprà de Halcyone loquentes indicauimus, iſtam auem nempe iuxta ſuam conditionē renouari, hac de cauſa, quia non recedit, eius à ſuo domicilio quinta eſſentia. Contrà vaſtatis eiuſmodi manſionibus, eſſentia quinta hoc in ipſum recipitur ſupra quod iacent: quare ſæpius admirandæ reperiuntur in creſcentibus naturæ conditiones non ex eorum exiſtentes natura, ſed ex accidente ſimili, ſicuti de generationib. ponimus. Hac via quidem intelligendū: in fimo variæ corruptiones concurrunt, & accumulantur vt ex herbis, radicibus, fructibus, aquis, & ſimilib. alijs rebus: vnde fit, vt ex eo pingues & fertiles reddantur agri, non propter corruptionem, ſed quintam eſſentiam exiſtentem in ea, quæ ſe recipiens in radices, vires exhibet creſcentibus, euaneſcente quidem in fimo corpore, & in nihilum redacto, nec non in ſubſtantia ſua conſumpto. Quapropter humanum ſtercus magnarum eſt virtutum, quia nobiles in ſe continet eſſentias, vt

cibi & potus, de quibus admiranda ſcribi poſſent: nam corpus aliud nil ab eis præter nutrimẽtum recipit, non autem eſſentiam, vt nos de nutrimentis ſcribimus.

Propius igitur ad vitæ Mercurium accedentes, qui, prout antea diximus, admirandè ſuas operationes perficit, velut manuum & pedum vngues eijciendo pilorum canas radices, &c. iuuentutẽ quoque roborat, vt corruptio ſenectam in ea ſuam demonſtrare nequeat, aut in ſequentem ætatem vſq; reperiri.

Practicam eius aggredientes iam, Alchymiſtis cum agamus paucis: his enim ſcribere multa, concionarique prolixè non eſt opus, præſumentes ac inſipientes excludendo prorſum. Eius practicandi modus hic eſto.

R. Mercurium eſſenſificatum, quem ab omni ſuperfluitate ſua ſeparato, prout purum ab impuro: poſtmodum ſublima cum antimonio, ſic vt aſcendant ambo, nec non vnũ fiant. Deinde reſoluantur ſuper marmor, & ad quartam vſque vicem coagulentur. Eo peracto, Mercurium vitæ, quem antea declarauimus habebis

bebis, quo quidem antiquis noſtris temporibus conſolabimur tanquam de Arcano.

De arcano Tincturæ.

Non ſecus Arcanum Tincturæ venit intelligdndum, id nempe tollere ſeneƈtutem omnem inconuenientem, quoſcunq; morbos, quicquid ſanitatem corrumpit, & contra hanc inclinatum eſt. Iſtud arcanum Tinctura quædam exiſtit huiuſmodi proprietatũ & cõditionum, vt opretur, & ſanitatem introducat, non eodem quo præcedentia tria modo, ſed iuxta nomen ſuum. Tinctura bonum & malum tingit, craſſum & ſubtile: non ſecus iſta ſuas operationes perficit, vt corruptas & indiſpoſitas complexiones in ſanas tranſmutat, inſtar tincturæ quæ ex Mercurio Lunam efficit: malum [illegible] non ſeparat, verùm tingit bonum atque malum, vt ſimul optima finaliter euadant. Sic etiam Tinctura hæc tingit hydropicũ & ictericũ corpꝰ in ſanũ: nõ quòd hydropiſis tollatur origo pellatur vel ſeparetur à bono, ſed in bonitatem trãſmutatur, put ipſã oportet in ſummo

ſuo gradu nec non optimo fore. Quemadmodum fimus corruptus per ſubtilẽ artis corruptionem in elixir adduci poteſt, quod corruptionẽ pellat omnem, iſta quidem nõ ſeparata, ſed integra ſubſtantia tranſmutata in aliam quanlitatem atque naturam.

Idipſum de Tinctura cenſendũ eſt, eã tingere corpus præter à bono mali ſeparationem omnem, aut expulſionem eſſentiæ primæ hominis, at per iſtius renouationem.

Attamen ſciendum eſt, corpus tinctũ hoc in veteri forma non amplius viuere ſed inſtar metalli tranſmutati in aliud, veluti cuprum aut aliud: item Saturnus veterem qualitatem in ſe non habet, ſed ipſius tincturæ. Non aliter intelligẽdum eſt in tinctis corporibus, quæ tincturam ad ſe Tincturæ iam recepreunt, vt non amplius in vita priſtina, à qua per tincturam tranſmutata ſunt, exiſtere, ſed longè nobiliorum, meliorum, & ſaniorum corporis & formæ, quàm eius origo natiua fuerit, ac inſtar auri naturæ per tincturã ex ferro facti, vt etiam de tranſmutationibus ſcripſimus. Eſt igitur Tinctura

tranſ

trāſmutatrix corporum hæc, vt illa metallorum, nec aliàs intelligenda. Tot ac tam variæ ſunt eiuſmodi corporeæ tincturæ, quot metallicę, quę ſunt vna ſemper melior altera, ſic & corporales. Animaduertendum eſt aliquas à natura tingere, tincturaſq; fore, prout crocus, flos, ſulphur: nonnullas arte factas, vt lapis, realgar, &c. Hæc intellectu ſummè neceſſaria, quòd initium ad illas, & introitum exhibeant non exiguum. Notandum inſuper tincturas iſtas fieri debere ſeptem ex membris, atque tincturis, & vnicuique ſua proprietas attribui darique, vt cordi quæ huic inſeruiunt, cerebro, quæ ſibi conueniũt ex metallis, herbis, & ſimilibus quæ propria ſunt. Sic fiet vt per iſtas integrum corpus tingatur: nec per vnam tingi ſolum tincturã ſatis erit, ſed per omnes prout vna tinctura tantùm vnum tingit, aliud alia, non aliàs eſt quòd hoc loco nos intelligas. Tinctura practica talis eſto.

Recipe Membrorum eſſentiam, à qua ſeparabis elementa: poſtmodum ignem eorum in digeſtione poſitum relinques tantiſper, donec in fundo nihil ampliùs

reſideat, ibidemq́; nulla materia penitus eius appareat ſubſtantialiter: Deinceps accipe materiã & vitrũ ad hũc modum perlutatum luto Hermetis, & in locum humidũ frigidumq́; repones, in quo quidem iterũ in materiã viſibilem reſoluetur. Iſta materia viſibilis eſt ea de qua ſcripſimus. His paucis cõcludimus: nam ſi plura de hac ſcriberemus, Stoicis deriſionis anſa forent, qua carere & ſolùm Alchimiſtis eſſe locutos volumus.

Finis libri quinti Archidoxorum.

ARCHIDOXORVM LIBER SEXTVS D. THEOphraſti Peracelſi.

De Magiſterijs.

PRæcedentibus de medicamentis excellẽtiſſimis abſolutis libellis, hunc de Magiſterijs ſoluentes addere propoſuimus: & primò declarare

re quid ſit Magiſterium. Eſt igitur hoc id quod prçter ſeparationẽ, aut elementorum prçparationẽ omnẽ à rebus extrahi poteſt: at per alicuius additionẽ vires atque virtutes rerum in illam attrahuntur materiã, & conſeruantur. Ex natura minimè procedunt, quod ad operationẽ attinet, neq; ex ſpecifica virtute, ſed per mixtionẽ, qua vires extrahuntur eiuſmodi. Quemadmoum acetum in vinũ effuſum totũ iſtud reddit acetũ: hoc eſt magiſteriũ. Non ſic tamen vbi vinũ ad mel affuſum fuerit, in hoc illud non omninò trãſmutatur: quare magiſteriũ non eſt. Ea conſideranda ſunt quç ad magiſteriũ pertinent, vti quod vinum ad acetum: nã quæ perfecta, vel vt eſſe conuenit, ad hoc apta non ſunt, nec magiſterium poſſunt efficere. Quapropter naturæ conſiderandæ rerum veniunt. Extractionum pariter magiſteriorum differẽtia notanda, prout ex metallis, marchaſitis, lapidibus, herbis, & ſimilibus materijs, per ea quæ metallica non ſunt, nihilominus ſimilia metallis fiunt, non ſecus ac vinum aceto ſimile viribus efficitur, virtutibus, & ſapore. Quam-

quam vnum ab aceto non apparet alienum, eius cauſa quidem eſt, quòd aceti natura ſimilis ibidem etiam exiſtit: quo fit vt eadem ſit earum apparentia naturarum. Si metallorum natura ſimili modo pura foret, pariformiter appareret in magiſterijs: cuiuſmodi non eſt proprietatis.

Latiùs autem ſciendũ eſt, in additionibus eorũ quę hunc in vſum aſſumuntur, etſi non ſint vnius & eiuſdem complexionis, poteſtatis vel actus, nihilominus in præparatione conueninnt, quòd appropriatum, & non complexionatum ſit illud quod ex eiuſmodi viribus reſultat. Per iſta, ſua magiſteria prębent ipſa metalla, quæ quidem non minùs quàm eſſentiæ quintæ ſunt exiſtimanda iuxta ſuas virtutes. Aurum in magiſterium deponit omnem ſuam qualitatẽ, & complexionem in vna eſſentia. Propterea nõ exiſtimandum quia corpus nullius eſt momenti, reliquum etiam infectum eo fore: nam illius lepra minimè hoc loco nocet, verùm integrè bonum. Vt ſaccarum eſt integrè dulce, dum adhuc in ſuo corpore manet, ac nõ ſeparatum eſt: poteſt

teſt etiam in dulcedine præparari, ſic vt longè dulcior & efficacior euadat, quàm anteà fuerit: verùm abſtracta quinta eſſentia, dulcior non eſt, quàm in vel cum ſuo corpore, quare hoc illi minimè dãnum infert. Attamen eius ſeparata virtus à corpore, nobilior eſt, quàm in vel cum eo pręparata: magiſterium autem id magis emẽdat quàm naturæ tribuendum ſit.

Idipſum de lapidibus ingredientibus magiſteria, nec non de corporibus eorũ eſt intelligendum, vtpote quod aſſumitur in eorum vſum, virtute ſua non deficere, ſed forte ſatis magiſterium eſſe. Ad hunc modum percipiendum, vt quum ſulphur accenditur prorſum exuritur: minimum eſt id quod adurit illud. Similiter lapides & criſtallus, quum in magiſterium facti ſunt, hoc omnes lapides in primam ſui materiam adducit, conteritque mirum in modum. Sic etiam eius eſſentia, quòd per eam tingatur corpus, vt per quintam eſſentiam, pro ſimili poteſt haberi: non aliàs quàm acetum & vinum, quorum vnum aliud ſibi ſimile præter omnem defectum efficit. Pari-

formiter,in lapidibus nedũ, verùm etiã in metallis eiuſmodi tinctura fit: vt Auri quinta eſſentia, corpus omne ſuum in puram quintam eſſentiam tingit, quod quidẽ vt magnũ,& magis quàm magnũ exiſtimamus, vtque lumen ſecretorum omnium in Archidoxis noſtris. Quapropter alacri carbones accendimus animo,finalem vt concluſionem iſtorum naturæ magnalium inueſtigemus.Inſtructionem ex comprobatis experiẽtia nobis exemplis depromimus, vt in magiſterijs, & potiſſimum auri, quod corpus & quintam eſſentiam continens, æquè ac eſſentia quinta eſt ab eo tracta. Quapropter peculiaribus dotata viribus nobis magiſteria nota ſunt, & ea conſcribimus, nobis etiam ad confeſſionem in mortem vſque.

Itidem etiam de Marchaſitarum loquimur magiſterijs, quę quidem efficacia ſunt,vt eorum vncia ſemis plus operetur quàm ipſarum corporis vnciæ duę ſemiſque, ideo quod reliqua pars aut remanens eſſentia quinta nõ exiſtat.Quare cùm iſtius tam pauca ſit quantitas, illius maior eſt adhibenda, quod in ma-

giſterijs

ſteriis non requiritur. Nam in iſtis integra quantitas herbarum in magiſterium adducitur, quæ nõ minor eſt extracta vera per ſuum artificium eſſentia quinta naturali iudicanda. Huius vna pars adhibita plus prodeſt quàm partes quinque ſimilis corporis, ea ratione quia pręparata ſunt magiſteria, tum ad ſummum acuta facta, & ad eſſentiæ parem qualitatem adducta, quibus vires omnes & potentiæ corporis inſunt, & ſuum huic oritur ex eis auxilium. In eis namque penetrabilitas & vis integri corporis exiſtunt, ex permixtione cum eo. Nam corpus nihil cum deſiderio recipit horum, pręter quàm ea quæ ad ipſum ſpiritualia ſunt: quo fit vt magiſterium iſtud attrahat, & cũ eo ſe permiſceat, non aliàs quàm aurum ipſum vitæ Mercurium ad ſe trahit, ac ei cõmiſcetur (quod ferrum non facit, ideo quòd inter ſe cõuenientia non ſunt in compoſitione) ſic vt corpus eius & magiſterium hoc ſimul amalgamentur vnumq; fiant: cuius quidem exẽpla multa reperiuntur, hoc loco non addncenda.

Marchaſitarum etiam aliquæ ſui

medicaminis operationem ad eundem modum perficiunt, licet cum differẽtia, videlicet, quia ſuum corpus deſerunt, & optimum ex eis vt ſuccus extrahitur, & nihilominùs magiſteriũ exiſtit, etſi corpus ab eo ſeparatum eſt: Ad hunc modũ tamen intelligendum, corpus illud non eſſe Marchaſitæ, ſed potiùs terræ vel mineræ, cui quidem ineſt marchaſita: virtus eius, ita non eſt efficax per ſeipſam, vt ſeparar etur à terra vel minera, ſed in ea remanet prout in marchaſita, qualis etiam exiſtimatur. Quapropter ad magiſterium declarandum, quid ſit, ex quo fiat, & quibus virtutibus pæditum, volumus practicam eius in ſequentibus adferre, necnon artificium ſcribere. Proceſſus temen hic vna ſcriptione concludi nequit, ſed particulariter deſingulis tractandũ eſt, vti de metallis per ſe, de marchaſitis etiam peculiariter, item de lapidibus & herbis.

De ſanguine pariter ſingulare magiſteriũ habetur, quod etiã peculiari forma docetur & modo. In eo conſideratur quæ virtutes ac vires hominis exiſtant, & quid eius in ſe natura cõtineat,

in qui-

in quibus defectum patiatur,&c. ſine diminutione tamen creationis ipſius naturalis, ſed partibus ſuis completum & perfectum opus, vt auis in & cum plumis ſuis omnibus.

De extractione magiſterij ex metallis

Principiò Magiſterium ponemus è metallis, idq; declarabimus, quod miris virtutibus ſeſe palàm facit, iuxta ſuæ tenorem eſſentiæ cognoſcendis. Eorum proceſſus fieri præter omnia corroſiua debet, ac omnia quæ contra metalla cõplexionata ſunt. Nam ex contrariorum coniunctione mixtioneúe corrumpuntur eſſentiæ, ſic vt ob hunc errorem virtutum nihil adferant, alio vincente prædominanteúe contrario.

Cùm hoc loco maximè concordantia ſit exiſtimanda, ſolùm igitur temperatum ei conueniet. Eſt omne temperatum ita complexionatum quid, vt hoc ipſum recipiat, & incorporetur cum eo, cui fuerit adiunctum, ſic vt veterem & ſuam complexionem haudquaquam patefaciat amplius, at virtutes illius tantũ quod ei fuerit additum. Vt vinum ardẽs

in ſe multas atq; perfectas complexiones habet, quibus eorum, quæ ſibi ſunt addita vires & operationes adauget. Cùm igitur alienas virtutes attrahat, ſuaſque domet, hac ratione temperatum eſſe dicitur, & meritò vocatur. Quãquam differentiæ quædam notandæ veniunt, elementa nihilominus tantùm ſeparamus, vt poſſemus de oleo loqui, quod alienas ad ſe naturas trahit, elementumque ſuum abſcondit. Ex ſimili quopiam his magiſterium fieri debet, vt metallorum vires in eiuſmodi temperatum veniant, & cum eo mundentur ac purificentur, in terminumque ſuum deſtillẽtur. Simile magiſterium poſtquam perfectũ fuerit, potabile vocabitur, ideo quod in potũ aſſumi valeat: quo fit, vt auri magiſterium Aurũ potabile nominetur: lunæ quidẽ argentũ potabile: ſic ferrũ, plũbum, argentum viuum, &c. potabilia fieri diciq; poterunt, & iuxta ſuas complexiones deſcribi: ſecũdum quos proceſſus operationes ſuas habẽt maiores quàm ſcribere deceat. Ad hunc modum vnico temperato tria fiunt vno proceſſu, nec non vna practica, quæ talis eſt.

Reci

Recipe circulatum optimè, nec non ad ſummam eſſentiam repurgatum, cui tenuiſſimas laminas metallinas impones, aut limaturas, cuiuſcunque libuerit optimè ſubtiliſſimeque malleati, nec nõ mundati. Hæc duo ſimul pondere ſufficienti ſeptimanis quatuor circulentur, & per temperatum hoc laminæ reducẽtur in oleum, & in formam pinguedinis ſupernatantis, iuxta cõditionem ſui metalli coloratæ, quam per attractorium argenteum ſeparabis à circulato. Hoc ipſum eſt aurum, vel argentum potabile: ſimile de cæteris metallis habebitur, ꝙ abſque detrimento ſumi poteſt in potum, vel vnà cum cibo.

Extractio Magiſterij de perlis vel vnionibus, ex corallis atque gemmis.

Magiſterium ex lapidibus pretioſis ad eundem modum intelligendum, prout ex metallis quoad virtutes: quas vnuſquiſq; lapis iuxta ſuam naturam habet. Notandum eſt ad lapides opus non eſſe temperato nec additione quapiã ad eos vtendum, quod iſtorum ſolutio non ſit eadem cum reſolutione metallorũ, ſed alia via magiſterium eorum extrahitur.

Quorum in practica tres proceſſus intelliguntur, vnus ad gemmas, alius ad marchaſitas, & ad coralla tertius: iuxta quos lapidea creſcentia quæque ſuum in magiſterium adduci poſſunt. In proceſſu lapidum colores obſeruandi non ſunt, nec etiam claritas exiſtimanda, cùm eorum omnia magiſteria colorem albū habent ac vniones, exceptis corallis, quæ ſuum in magiſterio colorem retinent, quare color in eis maximè notandus. Nam iſtorum magiſterium vnà cum corpore nec non elemēto, ac eſſentia tota præter corruptionē extrahitur, at per additiones: & nihilominus in ſuam perfectionē reſtitui poſſunt iterum, quare quoad generationem & naturam lapidibus comparari nequeunt, lapideam tamen conditionem habent. Fieri poteſt, vt extra corallorum corpus totus color extrahatur in aliud medium, & poſtmodum ex eorum corpore forma conflerur vel formetur prout ex luto: poſtque formationem hanc iterum color infundi poterit, vt corallum ſit ęquè ac prius. Hoc de perlis aut vnionib. fieri minimè poteſt, nec de gemmis, quæ rurſus in ſuam perfectio-

ctionē redire non poſſunt amplius, at in magiſterio manent eſsētia ſua nō corrupta. Vidimus etiam iſta penetraſſe vitra, nec non inſtrumenta, iuxtaque ſuam naturam informaſſe, prout magiſterium ipſius Magnetis formam ad ſe traxit vt Magnes materialis, & poſtmodum in vitrum fixit, illudque tinxit, vt hoc etiam attraxerit acus atque paleas. Non ſecus de reliquis intelligendum, quare conſeruanda ſunt auro ſolo.. Plura quàm credibile ſit in his occurrerunt nobis, quorum nos memoriam ſeruamus tantùm: latius ad eiuſmodi virtutes in aliĳs inueſtigandum artibus prout in Magiſteriĳs, cùm peculiarem ad alias extractiones demonſtrationem exhibeant. Iſtorum practicam docere volumus ad hunc modum.

Recipe, Gemmas primò contritas, & calcinatas iuxta reuerberatoriam conditionem, & ſal nitrum commune, pondere quidem ęquali, nempe libræ, quę ſimul in calcem optimè comburantur, & poſtmodum abluātur ardente vino tam diu, donec amplius materia nulla ſuperflua ſit reperta. Poſt ablutionem rurſus

hanc materiam calcina, per omnia fac vt prius,& ſic totũ in vinum ardens trãſit:hoc per bullitionem euaporare finito,ſic habebis alcali,quod reſolutum in aquam ſeruato. Huius adminiſtrationis vſum non eſt quod abhorreas, licet vtcunq; ſit acutum & calcineum, cùm ea quidem acuitate ſolùm in id operetur, quod ſibi reluctatur:eſtq; tam ſubtile,vt gutta ſola totum corpus tingat in ſingularem virtutem.

Vniones etiam in aquam reducendi ſunt,ad hunc modum videlicet. R. Correctum acetum,cui tritos vniones impo nito,perq; menſem in eo digeri ſinito, ſic in aquam reſoluentur.Deſtilla tandẽ & per balneum acetũ ſeparato,quo peracto reperies vniones in fundo reſolutos in aquã: hoc eſt magiſterium Perlarum vel vnionum.Et quãuis huius practices via breuis & facilis proceſſus exiſtat,experto nihilominus adhibe fidem: mirifica ſiquidem ipſorum eſt operatio, non tamen ſit per artem hæc virtutum actio,ſed in natura ipſarum eſt, quæ occultatur in ſubſtãtia craſſa, propter quã operari nõ poteſt, ſicut mortuũ corpus, ſed

ſed reſolutioue facta viuificabitur eius corpus, de quo ſatis. Coralla tamen cõterenda calcinandaq́; veniunt ab initio cũ ſale nitro, poſtmodũ vt gẽmæ præparãda, reſoluẽda quoq;: ſic habes magiſteriũ corallorum, cuius ego maximè peculiariterq́; virtutes admiror, quas Deus creſcenti huic tribuit, quæq; tam potenter operãtur & admirãdè, prout etiã creſcũt

Extractio magiſterij ex Merchaſitis.

De magiſterijs Marchaſitarum hoc ſcitu neceſſarium, eas tãtùm eſſe matres quare minerale ſuum non adducitur in ſuum magiſterium, at ſolùm vera Marchaſita, prout de metallis, quæ non tranſeunt in ſuum magiſterium, niſi prius à ſuis mineris ſeparata ſint. Et quamuis Marchaſitæ non bene poſſint ab eis ſeparari, nihilominus in magiſterijs gemmarum marchaſitarum id fieri poteſt. Quæ quidem variæ ſunt, vt aurea, argentea, talch aureum, album & perſpicuum ſtannea marchaſita, antimoniũ, granati na, ſimilesq́; aliæ, quarũ vnica magiſteriorũ eſt extractio cõueniens omnib. at

arcanorum ſuorũ vires & potentiæ ſunt in medicina, iuxta metallicarum operationum conditiones. Et quamuis metalla non exiſtant, nihilominus earum proprietates habent: quare hac de re pauca iam ponimus, quòd eius latior de ſpecificis mentio fiat. Differentia quidem eſt notanda, prout ſimul particulariter conueniunt & concordant, vt aurum & eius marchaſita, antimonium & plumbum, quæ quidem in ſui fabricatione conſtellationeq; ſibi mutuò comparantur: in virtute nihilominus ſeparantur. Nam in nonnullis marchaſitis plus virtutum exiſtit, quàm in conſtellationum ſuarum metallis, vti de plumbo & antimonio ponimus: hoc nempe curare leproſos, Morpheam, Alopeciam, & ſimilia, ſcabies omnes & cicatrices, Leoninam, Elephantiam, Tyriam, &c. quod Saturni magiſterium nõ efficit. Quare proprietates huiuſmodi notandæ ſunt, quæ nedum in magnis, verùm etiam in minoribus quandoque latent abundantius. Rationem hanc inueſtigare volumus, cur antimonium plus

virtu

virtutum habeat, quàm ſuum metallum. Corpus enim eius fixum non eſt, & non ſatis in ſui perfectionem digeſtũ, vt Saturnus, vnde volatilem proprietatem aſſumit. Verùm ipſa materia ex qua naſcitur (vti de generationibus ponimus) ſpoliatum quid eſt & mundificatum à naturali ſua proprietate, quæ ſibi manet incorrupta: hinc fit vt aurum purget magis, quàm ignis aut aliud elementum. Indeque prouenit vt corpus mundet ac purget, prout argẽtum & aurum ab omnibus impuritatibus ſuis per ipſum liberantur. Magiſterium antimonij lepram expellit magis quàm de ipſo credibile ſit: non ſecus de alijs intelligendũ.

Iam practicam aggrediamur, qua Magiſterij pręparationes earum doceamus ad hunc modum.

Recipe Marchaſitam ſubtiliſſimè tritam, & aquæ ſoluentis tantum vt ſex digitis latis ſupereminet, ſoluatur, & poſtea putrificetur vno menſe, deſtilletur poſtmodum & ſeparetur, vti de metallis docuimus. Quo peracto, magiſterium habebis eius marchaſitæ quam acceperis.

Extractio magiſterij de ſubſtantijs pinguedinoſis.

Non aliter de pinguedinoſarum ſubſtantiarum extractione Magiſterij cenſendum eſt, vt pinguedo carabis, reſinarum, oleorum, ac in ſimilibus ſubſtantijs materialibus apparens: De quibus etiam ad extractionem eiuſmodi magiſteriorum viæ tres habentur: peculiaris vna de carabe, de reſinis alia particularis, & alia de pinguedinoſis, vt oleis, ſeuis, butyro ſimilibuſque, ſingularis etiam. Carabe namque pati minimè poſſet extractionis ad pinguedinoſa proceſſum, quòd vires eius perirent: ſimiliter ipſa reſinata carabis ferre practicam non valerent, quòd eis damnoſa foret, ac in ruinam vergens. Tribus ergo modis præparationes iſtorum magiſteriorum docebimus, cùm tam excellentes in pinguedinoſis virtutes appareant, & hoc multifariam: vbi nihil operari poſſunt eſſentiæ, iuuant ipſa pinguedinoſa, cùm habeant eam rationem propter virtutẽ ſpecificam, & ſibi appropriatam, quæ in alijs non ita perfecta reperitur, nec eſt: nõ ſecus ac de corallis ad gemmas comparatis

paratis, de illis etiam intelligendum, quorum practica talis eſt, & primò de carabe.

Recipe Carabis optimè triti quãtum videbitur, & circulati quod ſufficiat, in flacco digerãtur in cineribus diebus ſex. Poſteà deſtilletur inde circulatum, & rurſus affundatur. toties id fiat, quouſq; reperiatur oleum in fundo: quod quidẽ eſt carabis magiſterium: hoc nobis admirandas ſuas virtutes patefecit, ſic maneant.

Ad hunc modũ qui ſequitur, ipſa reſinatã ſuum ad magiſterium adducũtur.

Recipe Terebinthinæ, gummi, vel reſinæ quæ lutatum in vitrum poſita, mẽſe digerantur & per ſe in digeſtione calida: poſtea coquantur in ardente vino media tantùm hora, cum aqua ſoluente mixto. Deinceps per alembicum cæcũ deſtilla, die tandem vno maneat, ſic inuenies olea quædam in ſeipſis diſtincta, quæ ſeparato: quodlibet enim eſt magiſterium in ſua natura. Sed oleorum magiſteria fiunt, præter aquarum ſoluentium additionem, quę ſimiliter vires habent iuxta ſuæ materiæ virtutes.

Extractio Magiſteriorum ex Creſcantibus.

Creſcentia quidem exiſtimamus ea, quę virent & poſtmodum areſcunt, iterumque ſuo tempore virent vt priùs, tũ illa quæ florent vt arbores, herbæ ſimiliaque. Horum diuerſimodè magiſteria fiũt, & ab eis extrahũtur, vt ex arboribus peculiare, tum ex herbis peculiare ſuũ: quorum differentia talis eſt, quod lignũ illud, hoc verò putrefactibile. Folia floreſq; præparantur vt herbæ: quapropter hæc magiſteria ponemus & ſeparatim. Lignorum autem præparatio magiſterij talis.

Recipe lignũ minutè ſatis cõſciſſum, quod in ollã vitreatam & in igne conſtantem & optimè coopertam poſitum, igne carbonũ hc quatuor aduratur, exemptumque putrificetur in vitro per menſem, inde poſt per cineres vrgeatur vſq; ad vltimos ſpiritus, quibus perceptis mox ceſſa, ne magiſterium fœtorem ab igne concipiat. Hac via ligni magiſterium eius habebis, quod præparandum ſuſceperis.

Sic ſemina poſſunt etiam, radices, cortices,

tices,& ſimilia, quæ continent oleum in ſua materiali ſubſtãtia hoc in ipſum reduci Maius in extractionibus iſtis latet artificium, quàm dicatur aut intelligatur, quamuis integrè proceſſus demonſtretur hic.

Herbæ verò necnon id genus alia, ſunt ardenti vino permiſcenda, necnon cum eo putrefienda mēſem vnum. Poſtea per balneum maris deſtillanda: quod verò deſtillatum eſt iterum affundendum, ſicque tam diu procedendum, quouſque tota quantitas ardentis vini quater ſuccós herbarum excedat. Hoc ipſum deſtilla per pellicanum nouis cũ additamentis vno menſe, tandem ſeparato. Quo peracto magiſterium eius habebis materiæ vel herbæ, quam præ manibus accepiſti.

Extractio Magiſterij ex Vino.

Vini magiſterium declarare iam volumus: quod quidem innumeris virtutibus dotatũ apparet: cùm eiuſmodi naturam à plurimis in terra latentibus virtutibus accipiat, vti de vini generatione ponimus. Iam ſciendũ huius magiſteria duabus vijs fieri, quamquam vnam ſi-

lentio prætcrimus, quia comunis exiſtit eius proceſſus, vt in multis ponimus. Nonnullæ viæ practicæ magiſterij vini ponuntur. Aliqui dum adhuc recens eſt vinum, extrahere conantur purgandum inter. Alij ſepeliunt, centumque diebus ita relinquunt. Plerique ſolent illud præter ignem coquere. Quocumque modo fiant, ſcribere minimè curamus, at ſolùm eam quam experientia viam habemus. Primò ſciendum in vino ſpiritum valde ſubtilem, at paucum, & multo phlegmate contentum. Et quamuis hic eſſentia quinta ſit, nihilominus ex eo fit magiſterium, ſed maiori practica proceſſuque ad iſtud neceſſarijs.

Sciendum etiam plures maioreſque vires in eo vino fore, quod aquam ſuam nondum poſuit, cùm in aqua nonnunquam plus virium exiſtat, quàm in vino ipſo. vetuſtas etiã vini laudabilior quàm iuuenta vel eius recentia, quòd ſpiritus magis digeratur ſucceſſu temporis longiori quàm pauciori. Animaduertendum latiùs vinum, hunc in vſum aptiùs eſſe, quum inferiùs ac ſuperiùs optimè

timè concluſum eſt abſque reſpiraculo, ſic multis annis cētenis abſque tartaro conſeruatur: tamen de prolixo tempore loqui nolumus, cùm tædioſum foret, nihilominus in memoriam reuocaſſe tantùm. Non eſt etiam vini magiſterium, quod ex muſto vel recenti vino trahitur, ſed muſti. Nec eſt artis id cum fecibus aut phlegmate ſuo deſtillare, prout vinum ardens, quòd hac via ſpiritui vires depereant, quæ ſunt in eius eſſentia: hoc ipſum fieri minimè conuenit. Vt quò ſæpiùs acetum optimum deſtillatur, eò remotiùs à vini ſpiritu recedit. Quapropter animaduertendum ſumma diligentia, ne quo modo quinta corrumpatur in magiſterijs eſſentia, ſed potiùs vt viribus augeatur atque fortificetur. Quum etiam ſine igne ſeparatum eſt, haudquaquam poteſt eſſe magiſterium quòd ei ſubſtantia deficiat. Sciendum itaque vini ſpiritum cum ſubſtantia fore conſeruandum, & phlegmate, cùm in vino duæ ſubſtantiæ reperiantur: vna quidem vniuerſa, cui ſpiritus ineſt vini, & à qua ſeparari non poteſt: altera phlegmatica eſt,

fixa ſine fecibus & aqua dulci, à qua tã-
quam à vera ſubſtantia ſeparari debet,
vt à ſua minera vel terra metallum.

De vino conſiderãdũ igitur, fixũ hoc
eſſe, phlegmaq́; ſuũ eius mineram, item
vini ſubſtantiam fore corpus in quo cõ-
ſeruatur eſſentia quinta, prout auri in
auro latet eius eſſentia. Iuxta quod pra-
cticam nobis ad memoriam ponimus,
vt non obliuiſcamur, ad hunc modum.

Recipe vinum excellentiſſimum &
optimum quàm habere poteris, colore
ſaporeq́; ad placitum, hoc in vas vitreũ
infundas vt tertiam eius partẽ impleat,
& ſigillo Hermetis occluſum in equino
ventre menſibus quatuor & in cõtinua-
to calore teneatur, qui nõ deficiat. Quo
peracto hyeme quum frigus & gelu ma
ximè ſæuiunt, his per menſem exponatur,
vt congeletur. Ad hunc modum fri-
gus vini ſpiritum vnà cum eius ſubſtan-
tia protrudit in vini centrum, ac ſeparat
à phlegmate. Congelatum abijce: quod
verò congelatum non eſt, ſpiritum cum
ſubſtãtia fore iudicato. Hũc in pellicano
poſitum & in arenæ digeſtione nõ adeo
calida per aliquod tẽpus manere ſinito.

Poſtmo-

Poſtmodum eximito vini magiſterium de quo locuti ſumus. Qui plures exiſtũt proceſſus,& in vſumveniunt,latius cum de Elixiribus agemus declarabimus. his quoque finem imponentes,quorumuis aliorũ proceſſum vini,qui minimè placent obliuiſcemur.

Extractio Magiſterij ex ſanguine.

Noſtram etiam opinionẽ de ſanguine ſcribere volumus , cui plurimæ virtutes inſunt ac admirandæ ſuprà quàm credibile ſit,& ſatis vel omnino reperibile:maximè quòd ſanguis ex optima radice fonteque potiori cordis exiſtat(vti nos de compoſitione hominis declaramus)in quo defectus nullus exiſtit , nec eſſe poteſt,cùm iuxta cordis naturã ſuas conditiones habeat,& naturæ totius,ac eius omnis,quod in ea viuit eſt precioſus theſaurus. Conſideramus enim iterum,vbi ſanguis à venis profluxerit, eiuſmodi virib.quæ ſanguinẽ renouat & ſuſtentant,priuatum iri poſſe :quod minimum eſt:nam in eſſenria conſeruari poteſt,vt infrà ponimus.Et quod potius eſt conſideramus, paucos homines corpore & ſanguine ſanis viuere. Quare viden

dum nobis,vt eiuſmodi homines in re-
nouatam qualitatem & eſſentiam addu
cantur per arcana ,& quintam eſſen-
tiam, vt meminimus anteà, quo ſan-
guis incorruptus & ſanus ab eis eſſiciat.
Nec ſolùm de ſanguine loquimur homi
nis,verùm etiam de ſanguine ſpermatis,
quem in ſecretis noſtris deſcribimus,cui
nullus morbus ineſt,nec alteratio, ſed
plurimùm admirandus ex hominis ſper
mate ſanguis,quē hoc loco ſumere præ-
tendimus,& hoc multis de cauſis, hîc
non appoſitis .Loquimur etiam de ſan-
guine panis,qui ad eundē vſum, & pari-
formiter aſſumitur:ſunt enim in eo vir-
tutes,quas perſcrutari vix poſſumus,neć
etiam id ad ſummū faciendi ſuſcipimus
onus.Itidem intelligi poteſt de nutrimē
tis alijs,& comeſtibilibus , in quibus o-
mnib.habetur ſanguis , quamuis hūc in
illis non videamus non magis quàm in
pane,qui nihilominus per putrefactio-
nē vt in ſtomacho & hepate ſanguis fit,
pariter omne ꝙ cū eo ſumitur in obſo-
niū ad eūdē modū immutatur, vt in cor
pore.Hoc de ſanguine latius aut ꝓlixius
ſcribere nolumus,p̄ſertim ꝙ nemini rē
gratam

gratam eo facere poſſe, quàm nobis i-
pſis videamus. Quieſcere dormiẽtes ita
que volumus,èq; ſomnio dulci poſtmo-
dũ expergefacti, hoc de ſanguine loqui
valeat ꝙ quiſq; poteſt in ſuis viribus, &
quantum in eo fuerit:nam ex bono bo-
ni multũ ſequitur,quod nobis conſide-
randum ſemper venit.Nec ſolùm de ſan
guine comeſtibilium, ſed etiam pota-
biliũ,quæ ſimpliciter corpori noſtro ſan
guinem exhibẽt,loqui volumus.Poſſunt
etiã ex ſanguine quintę eſſentiæ,non mi
nus quàm arcana trahi,de quib. hoc lo-
co minimè loquimur, ſed ſolùm de ma-
giſterijs agere propoſuimus, & hoc vno
ſingula cõcludere.℞. ſanguinẽ, quẽ pelli
cano cõcluſum, trãſcendere ſuper ven-
trẽ equinũ tã diu ſinas, donec tertia pel-
licani pars impleatur: nã ſanguis omnis
in ſua rectificatione dilatatur iuxta quã-
titatẽ,& nõ ſecundũ põdus. Hoc tẽpore
peracto,rectificabis ipſum ꝑ balneũ.hac
via phlegmata recedunt,in fundo magi-
ſterio manẽte: quod quidẽ retorto ſigil-
lo concluſũ Hermetis nouies deſtillato,
ꝑut libro de pręparationib. docuimus,
Hac via ſanguinis magiſteriũ habebis.

LIBER SEPTIMVS ARCHIDOXORVM D. THEOPHRAſti Paracelſi Magni.

De ſpecificis.

LAtius eſt quòd iam de ſpecificis loquamur, quibus admirandæ plurimùm & magnæ virtutes inſunt, quæ non ex natura ſumunt originem, quare calidæ non ſunt, neque frigidæ; ſed præter iſtas qualitates vnicam habent naturam & eſſentiam, prout multis locis meminimus. Specificum eiuſmodi ſumit originem ſuam ab externis, vt quum lignum aliquod in ignem proiectum vritur, non ex propria natura. Naſcuntur itaque ſpecifica ex coniunctione, prout vbi maſtix & colophonia ſimul digerūtur, fit attractiuum, quod neutrum eorum eſt per ſeipſum: aut cùm therebinthina coagulatur, inde fit lapis, qui ferrum inſtar magnetis ad ſe trahit. Similia plura ſunt, quæ in alio tales virtutes habent à ſuis cōpoſitionibus, & extrà. Elleborus etiam ex liquore lapidis & terrę, per iſtorū duorum compoſitionem in ſpecificum naſcitur

ſcitur, in modum quo ceraſa cum aceto ſimul poſt ſuam digeſtionem fiunt laxatiuum, quorum ex ſua natura neutrum laxat. Quare ſpecifica ſimilia naſcuntur ex ſua natura per compoſitionem elementorum & propriæ materiæ, non ſecus ac tinctura colorúe, qui non ex frigore, calore minus oritur, ſed compoſitione, prout gallæ cum vitriolo producunt atramentum, cùm neutrum ipſorum nigrum exiſtat. Sic etiam ſal armoniacum & vrina colorem nigrum efficiunt, cùm tamen ambo ſint alba. Idipſum de ſpecificis intelligendum eſt, ea ſuam originem pariformiter ſcilicet accipere, ſed externè quædã eiuſmodi virtutes aſſumunt, quod in qualibet herba poteſt euenire, non in vno genere tãtùm ad hunc modum intelligendum.

Vbicunque Magnes creuerit, quoddam attractiuum eſt, coloquintida purgatiuum, & papauer anodinum: hoc prouenit ex compoſitione in eis exiſtẽte. Quo fit vt Magnes omnis attractiuus exiſtat, & coloquintida quæuis purgatiua. Non ita de extra ſpecificis, quæ ſic ſe habent, nempe ſi Magnetis virtutes haberet ſilex

lex,& alius ei ſimilis non ita ſpecificum hoc foret externum.

Quamuis accidere nonnunquã,at rarò ſoleat,peculiarẽ in vna herba reperiri conditionem, & non alia ſibi ſimili,tum ſpecifica multa ſimilia ex influentijs oriri,nihilominus ex eiſdem procedere nos ſcribere volumus aut nõ,ſed hoc ſuis locis vt in phyſica reſeruare,& hîc ſuperſedere. Specifica multa reperiũtur, vt odorifera,quæ ſuam originem ex compoſitione,digeſtioneque ſumunt,vt aqua vitrioli cum ſale armoniaco deſtillata,muſci refert odorem, quorum tamen ſimilem per ſe neutrum habet. Plura talia ſunt,quæ fiunt odorifera, cùm antea nõ eſſent,odoremque nobilem concipiunt vt roſa vel lilium,quibus ab initio nullus odor ineſt,at labore, digeſtione, ſeparationeq; tandem excitatur. Vt vaccinus fimus,aut excrementũ fœtens,quod poſtquam tamen eleuatum fuerit,ambræ ſimili fit odore: verùm in fundo reſidua materia manens,humano fœdius oleto fœtet.

Specifica nonnulla ſunt narcotica,ſudorem

dorem prouocãtia, quæ ſimilem ex cõpoſitione virtutem accipiunt, vt ardens pruna pingui terræ ſuperpoſira, vaporẽ emittit: non aliàs zingiber in corpus traiectum, vrit extinguiturq́ue, prout aqua perfuſa.

Calor hic zingiberi contingit ex acuitate vel aſperitate, quam in ſe continet, ac elemento calido coagulatur tanquam lapis, qui per ignem ad eiuſmodi calorem adducitur. Narcoticum ſiquidem eſt calx liquoris terræ, vti de generationibus ponimus. Pariter ex compoſitione prodeunt ipſa purgatiua, prout Reubarbarum, quod etiam calx liquoris exiſtit: differentia tamẽ hac, vt in modum aluminis vſti, quod in aquam reſoluitur eo liquido quod ſecum arripit, vbi loco poſitum humido fuerit: ſic de Reubarbaro nec non aliјs purgatiuis intelligendum, quæ ſuam originẽ vt calx terræ multifariam accipiunt. Nonnulla ſiquidem ſoluuntur, vt Turbith, ideo quod cũ eis realgar ſoluitur, & aliud nõ. Alia Melancoliã, vt Senæ. Quod ſic intelgendũ, videlicet, ad nitri modũ ꝙ ſecũ

lapides

lapides reſoluit,& non aliud. Nonnulla ſanguinem,& cum eo ſublimata: ſic de rerum iſtarum differentia cenſendum eſt, vti ſunt in ſeipſis diuiſæ, quod meminimus. Quædam etiam cõfortatiua, propter compoſitionem, vti ſperma carens viribus, ex quo nihilominus, quid naſcitur ex ſua prædeſtinatione. Sic ipſum cõſeruatiuum eſt prædeſtinatio quædam ex prædeſtinatione compoſitionis. Verùm Carlina, quæ non ad hunc modum naſcitur, aliarum ad ſe virtutes herbarũ trahit, eiſque vires adimit, quas tum ſola poſſidet, prout aurum humorem ad ſe trahit è ligno, ſicut latius de generationibus declaramus.

Pariter aliqua mundificatiua per ſuã compoſitionem eiuſmodi virtutem acquirunt, vt quum calx terræ tranſmutatur in alium colorem per liquidum, vt reſinam, mel, gummi, picẽ, &c. Floribus in Veneris ſimiles alterationes exiſtunt, qui primò purgatiuum exhibent, vti calcem fore decet: poſtmodum igne reducuntur in ſtipticũ, ſic vt purgent ac mũdificent. Corroſiua ſimiliter habentur, quę ſalia ſunt, & aliquando calces in ter-

ra,nonnulla ſubſtantialiter in vna mate-ria, vt nos de generibus ſaliũ ponimus. Variæ multæq; ſunt eiuſmodi proprie-tates in rebus, quas de proprietatibus rerum tractamus, & hoc loco ſatis de-clarauimus. Et quamuis nonnulla du-ra, mollia contrà quædam exiſtant, hic detegere nolumus aut noſtris in Archi-doxis tractare de toto principio, ſed de ſpecificis componẽdis & in ſupremum naturæ gradum adducendis, de quibus jam conſequenter agemus, eorum ex-perientias nobis proponentes, & an-gulares illos concionatores poſt tergus relinquentes, qui de Deo loquuntur, & aliud nihil intelligunt præter hipo-criticos ritus ac ſimiles fabulas: item his arcanis & artibus ſunt inimici, capi-tibus merſi quidem in gloria mundi, fa-bulantes & cauillãtes multiloquio præ-diti, quo deferunt in vtrumque hume-rum, adulantur ac ſeſe tamquam ſa-pientes exiſtimant, cùm ſtolidi ſint fa-tui, necnon hominum impoſtores ob mundanas opes. Iam de ſpecificis age-re volumus, prout nobis veniunt in v-ſum, & vniuerſitatum illos medicos;

qui tantùm legunt ac opinantur, ſiue bene, ſiue male ſuccedat, in nos fremere dentibus vt volent ſinimus.

De Specificis odoriferis.

Vt ergo de ſpecificis odoriferis loquamur, qua via formaque fiant, & primò quòd ad vires eorum attinet. Eſt itaque ſpecificum odoriferum, materia quæ morbos ægris aufert, non ſecus ac zibeta ſuo ſtercora pellit odore. Notandum vtique ſpecificum hoc malum odorem vt oleti plurimùm impedire, vt nocere manereque nequeat: ſed odore bono tingitur hic fœtor eius, vt quantum antea fœtuit, iam odore tantum bono valeat exequi, cùm nihil ſit quod zibetæ vel muſco bonum odorem adimere poſſit: bene tranſmutari tamẽ poteſt vt multis probamus locis. Quò fit vt aliquando muſco nonnihil admiſceatur oleti, quòd hoc penetret illo magis & lilio quouis omnibus operationibus. Quandoquidem notum eſt, plus odoris male quàm boni reperiri. Prout etiã tyrus in theriacã aſſumitur ad ſummè penetrãdum, & ſtatim omnia membra cũ aliorum viribus: non aliàs de ſpecifico

cifico cenſendum odorifero.

Animaduertendũ, hoc medicamẽto pelli morbos ab eis qui medicamẽta ferre minimè poſſunt adminiſtrari, prout in Apoplexia, vel Epilepſia: multi ſiquidem odores exiſtunt, qui releuant Epilepticum, ac multi qui ſubleuãt Apoplecticũ: non quòd omnino curent, ſed viã preparent. Nã vis eiuſmodi, quæ corpori prębetur, ſtatim odore ſanguinẽ ipſum excitat, & hũc ad cor protrudẽdo magis quàm ſcribi poſſit, refocillat. Quapropter ponemus odoriferum, ex quo fundamentũ accipimus ad alios morbos omnes odorifera componẽdi: cuius proceſſus hic eſt.

Recipe Liliorum alborum,

Anthos,

Baſiliconis,

Cardamomi,

Roſarum ana, manipulum vnum.

Spicarũ manipulos duos. Cõtũde craſſo modo in paſtã. Cui addãtur ſucci pomorũ arantiorũ duę quartę. Hęc omnia ſimul in pellicano poſita menſe vno digerantur. Poſtmodum à ſuis fęcibus manibus vel peſſarijs, quod melius eſt,

premendo ſeparentur. Huic in pellicanum rurſus poſito, ſtatim addantur,

Macis,

Chariophyllorum,

Cinnamomi ana ℥.I.

Ambræ ℥.ſs.

Muſci ʒ.ij.

Zibetę ℥.I. Terenda minutiſſimè terantur, & in dictum pellicanum poſita cum alijs in fimo digerantur. Deinceps adde gummi arabici diſſoluti ℥.ſs.

Tragacanti etiam diſſoluti ℥.I. & ita clauſo vitro cum claro albuminis ouorum indureſcant. Mox atque videris ad modũ vitri factũ, eximè fracto vitro lapidem hunc, & ſpecificum odoriferũ de quo iam ſcripſimus, & ſatis. Quamuis addere bonũ foret aurum potabile.

De Specifico Anodino.

Ad ſcribendum etiã de Specifico hoc Anodino multæ cauſæ nos inducunt: Cùm nobis morbi quidam occurrerint, in quibus arcana quæuis deſeruere nos, excepto ſolùm Anodino ſpecifico: hoc enim vulnera quæque repleuit. Nec idipſum admiramur, cùm videamus aquã ignem extinguere: nõ aliter Anodinum

ſpeci-

ſpecificũ extinguit morbos,& hoc multis de cauſis, quas quieſcere ſinimus. Quod enim quieſcit vel dormit,nõ peccat.Non intelligitur naturaliter,aut iuxta naturam,ſed Paroxiſmus dormit,quo fit vt impediatur eius operatio, frangãturque. Conſolamur in eo pariter,quòd anxiæ multæ ſollicitudines & melãcholiæ dormitione tollantur.Notandum vtique hoc loco dormire non debere neceſſariò hominem, ſed morbum ipſum: quare ſpecificum quod cõtra morbum ſolùm ſit componimus, & non contra plenum hominem,prout moris eſt in febribus fieri.Nos verò dicimus in pleno homine mortalia fore ſomnifera, ſed in pleno morbo ſalutifera. Quapropter morbum omnem tranſcurrimus, & addimus vt in corpus nullam operationem habeant,nec habere poſſint,ad hũc modum.

Recipe Opij thebaici ʒ.i.
Succi pomorum aranciorum,
Citoniorum ana ℥.vi.
Cinnamomi,
Chariophyllorum ana ℥.ſs. Contuſa per quã optimè ſimul omnia, mix-

taq; ponãtur in vitrũ cũ ſuo cooperto-rio cæco: digerantur in Sole, vel in fimo per menſem poſtmodũ exprimantur, & imponantur iterum cum ſequentibus,
℞ecipe Muſci ſcrupulum ſemis,
Ambræ ſcrupulos quatuor,
Croci ℥.ſs.
Succi corallorũ, & magiſterij perlarum ana ſcrupulum I. ſs. Commiſce poſtque digeſtionem eorum vno menſe factam, adde quintæ eſſentiæ auri ſcrupulum vnum & ſemis, qua permixta cæteris, Anodinũ ſpecificũ erit ad auferẽdũ quoſcumq; dolores internos & externos, vt nullum torqueatur vel arripiatur membrum latiùs.

De ſpecifico Narcotico Diaphoreticæ naturæ.

Iam de Specifico diaphoretico loquamur quo morbus omnis curatur, qui poteſt vel debet ex ſui natura ꝓprietateq; ſanari ſudoribus, hoc pręceteris medicamento pellit. Diaphoretico ſiquidẽ frigidus morbus incaleſcit, & eo calore tollitur. Sæpiùs enim vt nobis cõtingit, Coſtatũ annorũ viginti ꝑ diaphoreticũ ſanatũ fuit, ac alij morbi plurimi, quos intercu-

intercutaneos vocãt, aut inter cutem & carnẽ exiſtẽtes, in quibus eſsẽtia quinta nihil efficit, & minùs arcanũ: ea de cauſa, quòd in corde nullus tã potẽs exiſtere vigor poteſt, quo Coſſatum pelli queat, niſi diaphoretico ſolo id fiat. Nã vti Sol calefacit gelatũ lapidem, & glaciem ductam liquefacit, nõ ſecus diaphoreticum ſuas vires exerit in morbũ, qui nullis poteſt aliĳs curari viribus quantùmcumq; nobilibus & bonis. Et quamuis flãmula calidiſſima ſit herba, nihilominus calor eius ad Solis naturæ minimum pũctum haud quaquã eſt cõparandus: non ſecus maximè differunt calida quæuis & ipſa diaphoretica. Quamobrẽ hoc loco Specificum diaphoreticum ponimus, quo diaphoreticas virtutes cõprehẽdimus.

Recipe Zingiberis libram vnam,
Piperis longi,
Nigri ana ℥.1. ſs.
Cardamomi ʒ.iĳ.
Granorum paradiſi ℥.1. Conterãtur in puluerem, & ponantur in vitrum cum vncia ſemis optimæ tritæ camphoræ, necnon aquæ ſoluentis vncĳs duabus. Sigillato vitro maneat in arena pro

ſuæ digeſtionis cõſummationis tempore. Separa tandem ab eis aquam ſoluentem, & putrefiat vno menſe, vnaq; ſeptimana circuletur. Poſtmodum exprimes atque ſeruabis: hoc eſt optimum & potentiſſimum diaphoreticum vehementiùs agẽs quàm ſit credibile, tum in caſſatis, tum in alijs morbis grauiſſimis, de quo ſatis.

De ſpecifico purgatiuo.

Eſt etiam quòd ſcribamus de Specifico purgatiuo, licet complexiones conſiderandæ forẽt ac ſimilia, nihilominus fundamẽto ſolidiori corroboramur, accipientes ea quæ morbos tollunt, & nõ particulariter vnũ aut alterũ, ſed omne malum auferunt. Vnde colligitur quicquid ex cholera ſuperfluum eſt, nulliuſque momenti, recedere: ſimiliter de phlegmate, melancholia, ſanguineque peccantibus intelligendum erit, apoſtematibus ac alijs corruptionibus, quę iuxta complexiones purgari non poſſunt, neque purgationibus reſolui, prout eorum morbi multi reperiuntur.

Quare materiam peccantem ſolùm extrahere conamur, ſiue corrupta ſit,

ſiue

ſiue non: apoſtemata, complexionata, vel in quacunque permixtione fuerit: medicorum vniuerſitatum prolixos & inutiles ſermones minimè curantes, at ſanitatem ipſam,& ſuper hanc ædificantes noſtra medicamēta: prout ipſum tartarum,quod ex ſua natura proprietateque putrefactiones omnes tollit, & nō inclinatur ad choleram,nec melancholiam,phlegma,neque ſanguinem, aut ſimilia,ſed omne quod inutile corpori, nec non huic inferre damnū poteſt, aufert. Pariter vitriolum tales occaſiones omnes,è quibùs infirmitates multæ naſcuntur,purgat. Conſiderandū vtique nobis,coloquintidam omnem choleram non expurgare, vel quicquid oritur ex ea:neque etiam Reubarbarum id facit:nec Turbith omne quod ex phlegmate procedit,arripit nec euacuat: neq; lazuli melancholiæ quæuis impedimenta:neque manna ſanguinem contrariū totum expellit:ſed iſta duo,nec non alia plura hîc non aſſignata ſpecifica purgatiua noſtra faciunt, principaliter in his omnibus putrefactionibus,& ſuperfluis fecibus corporis,vndecunq; proueniāt,

quas nõ aliter purgant quàm aqua pannos abluit lineos,& ſapones eos clarificant à nocumento,& impedimento cuiuſcunq; naturæ:ſic enim ſingulariter in ſingulos morbos arripit. Et ita pharmacum ſpecificũ ponamus quoad noſtrũ ſenſum iam dictum ad hunc modum:

R. Magiſterium tartari, magiſteriumque vitrioli:quæ ſimul in vnum commiſceto, poſtmodum adde partes æquales eſſentiæ quintæ croci : demum pellicano contenta per menſem in arena digerãtur,& in pharmacum de quo dixi perquàm acuratiſſimè ſeruentur. De cæteris ad hæc neceſſarijs apud eruditos quàm ignaros intelligentia maior exiſtit.

Nec ſolùm homines ad hũc modum, ſed arbores etiam & herbæ repurgari poſſunt à ſuis morbis & ſuperfluitatibus. In creſcẽtibus enim æquè ac in perſonis infirmitates habentur,& eis etiam remedia ſua creuerunt, prout meminimus. Anthos quoad ſuos defectus,& cũ non perfectè vegetare poteſt,vitrioli magiſterium liberat eum, & vt egregiè creſcat poſtmodum efficit,vti de plantis po

nimus

pimus:his paucis igitur iſta cõcludimus

De ſpecifico attractiuo.

Vt antea de ſpecifico cœpimus attractiuo dicere,latius modò ſciendum,ſpecificum attractiuum omne quod in corpore ſuperfluum eſt ad ſe trahere,quodque huic adhæret mali,nec non in ſe cõtinet, vt multis locis ponimus, extrahi poſſe,vt ſæpius accidit & probabilibus demonſtrationibus. Attractiua pariter ſpecifica nonnulla ſic ad carnem approbata fuerunt, vt centum libras carnium ad ſe traxerint, non ſecus ac magnes ferrum.Euenit etiam tempore noſtro,vt attractiuum ſimile pulmonem è corpore traxerit in os,& ita hominem ſuffocauerit.Item accidit, vt alteri ſphæra fuerit oculi de ſuo loco tracta vſque ad naſum, & inde nunquam amoueri potuit.Non ſolùm ad ferrũ attractiua ſunt & reperiũtur,ſed etiã ad lignum,herbas, carnes & aquas. Vidimus enim emplaſtrũ,quod attraxit aquæ tantũ, vt labrũ implere poſſet,ac non aliàs, quàm à tecto quopiam domus proflueret. Similiter plumbum,ſtannũ,cuprum, argentũ & aurũ per attractiuorũ cópoſitionẽ at-

trahi poſſunt. Fieri poteſt etiam, vt his attractiuis ab arboribus rami lacerentur, aut in altum vacca ſubleuetur, & multò plura quæ noſtris in ſecretis indicauimus in theſaurum, vt nos tantùm in his admiraremur illum ſolum, & veneraremur, qui ſingula tam admirando creauit artificio, vt res tam variæ reperiãtur incredibilia demonſtrantes opera, longè naturam ſuperantia, prout eſt in ſeipſa.

Quapropter ad corpus nonnullas virtutes ponemus attractiuas, quibus ex eo malum & corruptum extrahi, nec non à bono ſeparari poteſt, ad hũc modum videlicet, vt attractiuum ſuper emunctorium ponatur eo loci quidem, vbi defectus apparuerit, aut ſuper vlcus, quod prout emunctorium exiſtimatur: pariter ſi glandula vel inflata concuſſio præ manibus fuerit, emunctorij loco habenda eſt. Experiẽtia notum eſt nobis, attractiuum eiuſmodi, peſtilentiam extraxiſſe magis quàm ſcribere nos deceat hoc loco. Hoc ad memoriam reſeruamus, quo ſub medicamento nullus æger vnquam interijt, quantumuis graui mor-

bo laboraret. Receptum attractiui ſpecifici hoc eſt.

R. Quintæ eſſentiæ gummi omnium in omni genere, ana quartam vnam.
Magiſterij magnetis quartam ſs.
Elementi Carabis ignei lib. 1.
Elementi ignei maſticis,
Mirrhæ, ana quartam 1. & ſs.
Elementi Scamoneæ ℥. 10.

Fiat inde cetorum cum cera comuni, tragacanto, & terebinthina: hoc vtere ſicut ſuprà dictum eſt.

De ſpecifico ſtiptico.

Nunc de ſpecifico ſtiptico loquendũ, cuius multæ virtutes exiſtunt, ac plures quàm de alijs intelligatur. Quum enim admiranda naturæ nobis opera qualitatesq́; rerũ eiuſmodi prę oculis occurrũt, gaudio ſummo quidẽ exhortãtur nos, vt ab eis non deſiſtamus, at eorum potius omnium quæ nobis oblata ſunt ab artibus iſtis memoriam ponamus. Et ſi forcaſſis de rerum natura quidpiam ab antiquis medicis & phiſoſophis ſcriptum reperiatur (quod nobis minimè conſtat) haudquaquam nos commouet, cùm cæca ſint omnia, quæ ſcripſerunt. Verùm

ipſa natura magna,quę ſeſe nobis ad manus offert,delectamur:& illorum nos labores antiquorum, qui pro cæſis exiſtimantur,in admirationem trahũt, quod multis meminimus locis. Non tamen admiramur ſtiptica tam vehementia, quę ſuis in quintis eſsẽtijs,arcanis & myſterijs tantas vires habent,vt ferrea duo fragmenta ſimul præter ignem conglutinẽt,quæ poſt modũ ſeparari nequeunt: quod maius eſt,ſine igne cuprum etiam alteri cupro per ſtiptica ſimilia ſic adhæret,vt non amplius igne ſeiungi, nec aqua poſſint.Item attractiuo ſimili ſtiptico lapidum aceruuș in molem ingẽtem rupis inſtar conglutinari poteſt.

Similiter arena calxq; per eiuſmodi ſtiptica poſſunt in compactionem concreſcere duriſſimam ſupra marmor:iam de alijs.Vidimus eadem ratione folia ſimul coniuncta,quę pro naturali concreto fuerunt exiſtimata,prout lilij folium cum folio roſarum in vna compactione.

Itidem fabriferrarij ſua ferramenta ſimul conſolidarunt,ita cõpactè ac ſi vera conſolidatione factum fuiſſet.

Vidimus etiam ea ſtiptica ſpecifica,la-

bia

bia ſimul oris contraxiſſe lotura ſola, vt poſtmodũ inſtrumentis aperiri per vim debuit,& ſanguinẽ emiſerit.Item aluum in ano ioco per iſtiuſmodi ſtiptica fuiſſe compreſſum,vt propter neceſſitatem exonerationis opus fuerit conductũ aperijſſe terebris . Non ſecus in vulnerib. & in ruptura veſicæ talem vidimus cõpactionem , vt iſtius poſtmodũ nulla meis & ſuis temporibus apertura reperta fuerit amplius. Quodcunq; ſtipticum hoc materiale contigerit , os ipſum aut nudas carnes ita contrahit, vt abſq; putrefactione minimè ſeparetur : nam aqua nulla tepefacit eiuſmodi ſtipticas vires, quarum quidem longè plures exiſtunt quàm apponimus. Verùm quod ad medicinam attinet , ſtipticum ſpecificum ponemus vt ſequitur.

℞ Quintæ eſſentiæ boli,item,Ferri,
Quintæ eſſentiæ Carabis, aliàs cathebes,ana libram vnam. Digerantur in cineribus vno menſe: poſtmodum accaciarum exſiccatarum libram impone ſemis.Corpus eo curato.

Hoc & ſimilia ſtiptica ſuis in corporibus nõ perſcrutabilia ſunt,at in ſeparatis

ſubſtantijs ſupra quàm credibile ſit, attrahũt, natura cōditioneq́; ſuæ maximæ ſiccitatis. Quare ſtiptica ſpecifica dicuntur tanquam ſtiptica ſupra quæuis alia.

De ſpecifico corroſiuo.

Nũc ſpecificum ſcribere corroſiuum addereq́ue volumus, cui mirandæ vires inſunt atque natura. Mirabile ſiquidem ad antiqua corroſiua comparatũ, quòd metalla prorſus in nihilum abſumat, vt in eis nullum corpus ampliùs inuẽtum ſit, prout lignum diſparens in igne. Quãuis aquis fortibus metallorũ etiam conſumptiones fiãt, manẽt ea nihilominùs pondere ſuo non imminuta, & eſſentia non mutata, ſic vt iterũ igne reduci poſſint in primum ſuum corpus atq; materiam: id verò non fit poſt conſumptionẽ corroſiuo ſpecifico factam, ea de cauſa, quòd nulla materia hoc loco reperiatur ampliùs, quæ valeat vlla reduci via rationeq́; ad metallicam naturam, nō magis quàm cineres in ligna. Sciendum latiùs corroſiuum hoc in carnem operari, ſic vt nullum ſibi comparari queat: nã velocitas eius in ictu manum perforat inſtar ſubulæ.

Ea

Ea ratione ſcribimus hoc in medicinam, quòd in corpore carnis putridæ ſuperſcrecētiſque plurimùm, vlcerum vt fiſtularum, cācri, ſcrophularum, oriatur, quod omne per eiuſmodi corroſiua curari poteſt. In eo ſiquidem ſtiptica virtus exiſtit, maximis cū viribus, per quas peculiares curandi proprietates acquirit. Quamquam ignis potiùs vocari, quàm medicamentum poſſet, cùm ferreas catenas cōſumat, & feras magis quàm credibile ſit aut ſcribi queat. Quapropter ei breuiſſimè receptum hoc aſſignamus.

Recipe Aquæ fortis à capite mortuo rectificatæ, libram vnam,

Mercurij ſublimati quartā ſemis.

Salis armoniaci ℥.ij. Hæc omnia ſimul permixta cōſumi ſinito, deinceps aquam admiſceto mercurialem æquali pondere ſeruato. Nullus huic adamas corroſiuo reſiſtere poteſt. Quamquam etiam idipſum de quinta eſſentia, & arcano poteſt intelligi, videlicet vt cuipiā iſtiuſmodi cauterio cutis adimatur, & eiꝰ loco noua ſuperducatur, vt in lepra, morphea, ſerpigine, lētigine, panno, &c. Contra quæ ſpecificū hoc in vſum venit

corroſiuũ:ſed ob eius vehemẽtiã omiſi- timus,& mixturam hãc aſſumimus, quæ cutis ablui debet,ſic decidit ac nudatur: poſtmodum cõſolidari prout moris eſt. Mixtura talis eſto.

Recipe ſucci flammulæ libra vuam,
Cantaridum quartam ſemis,
Ignis gehennæ dicti ʒ.ij. Permiſce-to & fac vt ſuprà.

De ſpecifico Matricis.

Dicendũ vtiq; de ſpecifico matricis,& hoc varijs modis, ad omnes defectus e- ius. Verùm hoc loco minimè loqui vo- lumus de elementis calefaciẽtibus eam aut refrigerãtibus,cùm iſta per magiſte- ria necnõ arcana facienda ſint. Hic verò duo ſpecifica ponimus, vnũ in ſuffoca- tione matricis,alterũ in mẽſtruis prouo candis aut reſtringendis. Intelligendum itaq; ſuffocationẽ alio nullo quàm ſpe- cifico reuocari poſſe,licet nõ elemẽtato nec ad hoc prę parato,ſed in cõmuni for ma vel eſſentia vt creſcit in vſum aſſum- pto,prout eſt ficꝰ cutis. Mox atq; fumus huius per vuluam intrat,morbus expul- ſus eſt. quod ſane miratu maximè di- gnũ,hoc vile ſimplex, quod etſi prępara

tum

tum fuerit,nõ deperit eius eſſentia,cùm virtus eiuſmodi ſola ſit. Verùm ad menſtrua prouocandũ,ſpecificũ ex ſplene caſtrati bouis in magiſteriũ vel quintam eſſentiã adducto remediũ eſt;cuius prouocatio cùm in iuuenibus, tum in antiquis excellentiſſima eſt.

Sic etiã ad reſtrictionẽ,quintã corallorum eſſentiam,at elemẽtum ferri, vel ferrũ potabile,quod prę cęteris mirũ in modũ reſtringit, excellentiſſimum fore ſciendum eſt remediũ. Plures iſtiuſmodi proprietates ſcribere neceſſariũ, quòd in Archidoxis noſtris nimis prolixũ foret,notandũ ſub antedictis cõpoſitionibus tamen incarnatiuis, cõglutinatiuis, & ſpecificis cõprehendi:laxatiua, mũdificatiua,necnon ſimilia, ſub ipſis purgationibus, ſic de cæteris vt deopilatiua, ſub purgatiuis & attractiuis. His libellũ de Specificis cõcluſum eſſe volumus,in memoriam nobis ne horum obliuiſcamur: & ita confortatiua ſingulis capitibus adducta.

Finis libri Septimi Archidoxorum.

ARCHIDOXORVM LIBER OCTAVVS D. THEOphraſti Peracelſi.

De Elixiribus.

POſt multa ſecretiſſima naturæ myſteria, de Elixiribus etiam per compendiũ ſcribere volumꝰ, nec fruſtra, quòd videamus in eis maximã cõſummationem, quæ nos cogit animum ad ea conuertere ſine requie. Cum vnũquodque ſit corporis præſeruatiuum in eſſentia ſua quod arripuerit, non ſecus ac balſamum extrinſecũ eſt corporum omnium à putrefactione ſimiliter præſeruatiuũ, & à corruptione: quòd manifeſtò patet, in balſamo hoc nẽpe, conſeruationẽ exiſtere corporũ, vt iſta multis annis cẽtenis & millenis ſine corruptione vel mutatione maneant.

Cùm igitur ſimile donũ videamus in balſamo, quod mortua corpora pręſeruat & conſeruat in incorruptibilitate: pariter intelligẽdũ eſt id hoc ipſo dono ſiue myſterio ſanũ ac viuũ corpus longè

melius

meliùs ac vtiliùs cōmodiuſq; prȩſeruare poſſe. Hoc verò iuxta naturam non habemus,vt Myſteria naturæ ſupraque naturam, quibus corpus intrinſecùs & extrinſecùs ab omni contrarietate conſeruare poſſimus,cognita nobis exiſtāt: in quibus multa nobis occurrunt alijs occultiſſima.

Sciēdum vtique de Elixiribus,ea ſuas operationes à natura non habere,nec à complexione, ſed miſteria fore magis quàm ſpecifica, ſummam in Conditoris admirationem per multas demonſtrationes. In ipſa natura tamen plantata ſunt, vt in ea ſint, prout in balſamo videtur. Si ſit ergo poſſibile mortua præſeruare corpora, multò magis ipſa viuentia. Nec eſt in eo quòd curemus aduerſariorum verba vel argumenta, ſed vt noſtra ſoluamus, quo nos ad verum intrinſeci balſami fundamentum volumus dirigere, non curantes eorum nugas inutiliaque verba,qui de termino mortis, & eius prædeſtinatione loquūtur,& eam ſuis determinatis punctis concludunt. Cùm Deus & pater noſter vitam nobis tribuerit, & cum ea

medicamēta quibus eam defendere ſu-ſtentareq́ue valeamus. Si terminus ergo mortis ad præciſa puncta poſitus eſſet, alterum fore falſum oportet, quod non eſt. Verùm quàm diu poſſumus ac ſcimus, poteſtatem habemus vitam ſuſtentandi noſtram. Adam enim ad tantam peruenit ætatem ex propria natura ſuæ proprietatis, ea de cauſa tantùm, quòd æquè doctus ac ſapiens fuerit medicus, qui ſingula cognouit in ipſa natura, quibus etiam tāto ſe tempore ſuſtentauit: pariter alij plurimi qui ſimilibus vſi remedijs fuerunt.

Multi mortui ſunt Adæ temporibus, qui ad eius ætatem non peruenerunt, & nonnulli noſtrā ætatem non ſuperuixerūt, prout poſt diluuiū habemus, qui nō ſecus ac nos mortui ſunt, ideo quòd has artes ignorauerint (quo factum, vt ante ſua tempora vita priuati fuerint, nec iuuerunt cibi neq; potus) quas Adam & cæteri habuerunt.

Cùm igitur in ſimilibus inuenire naturationem poſſimus, vita namque vetus ex natura procedit: inueſtigare volumus quid natura donumq́ue Dei ſint.

Aliqua

Aliqua ſiquidem corpus mortuum cō-ſeruant à putrefactione tantùm vnum annum, vt oleum laterinum. Alia decem, vt oleum philoſophorum correctum. Nonnulla viginti, prout aqua mellis. Quædam alia quinquaginta, vt præſeruatiuum deſtillatum. Aliquæ verò ſeruant in perpetuum ſine fine, prout balſamum. Nōnulla ſolùm diebus octo ſicut ſal. Alia per noctem, vt aqua deſtillata. Diutiùs aliqua, prout vinū ardens. Sunt etiā alia quædam quæ præſeruant à corruptione corpus in eſſentia recēti fortiq; natura, quum homo iuxta ſuam cōplexionē eis cōformatur, vt crocus & myrrha. Nōnulla corpus à putrefactione tuētur ac ſimilibus, ob maximā ſuam tincturam dumtaxat, quæ tā potens exiſtit, vt mali nihil admittat, aut creſcere, vel ſubintrare ſinat, vt Aurum, Saphirus, vniones, arcana, magiſteria, necnon ſimilia prout antea de his ſcriptum eſt.

Prǫſeruatiuū igitur ſcribere volumus contra corporis viui corruptiones omnes atque mortui. Conſideratur autem præſeruatiuum corporis viui, ſumen-

dum eſſe per os,ac totum corpus pene-
trare debere,ſic vt nullũ in corpore mẽ-
brum ſit,quod non eiuſmodi præſerua-
tiuum percipiat, eiuſque donum attra-
hendo per idipſum informetur. Notan-
dum inſuper, ſpiritus ſtercoris in inte-
ſtinis exiſtentis æque vehementes fore,
vt contra præſeruatiuum pugnẽt, ea de
cauſa,quod putrefactum nullum balſa-
mari,vel præſeruari poſſit: non habet e-
nim eſſentiam in ſe,veluti recens caro
mortua,quæ balſamatur:at illud cũ prę-
ſeruatiuo non aliter cõuenit,quàm ver-
mes optimis cum herbis , & putrefactũ
cum incorruptibili. Putridum enim cor
rumpi non poteſt,nec alterari, cùm nul-
lius momenti ſit. Contrà præſeruatiuũ
putrefieri minimè poteſt:nam inſtar au-
ri quod æruginem haud cõcipit vnquã,
exiſtit.Separãtur à ſe mutuò,ſic vt quod
que ſuam proprietatem adimpleat.Hęc
enim dicta ſunt, quia ſtercora ſucceſſu
temporis præſeruatiua ſuperare vince-
req; valẽt,quod in mortuis corporibus
fieri nõ poteſt,quia ſunt infecta,vel ſi nõ
dum infecta, coagulata quidẽ à morte,
prout ſanguis recedẽs à venis coaleſcit.
Voca-

Vocamus præſeruatiuum Elixir, tanquam fermentum, quo panis fermentatur, quem corpus digerit. Eius virtus eſt præſeruatio corporis, in eo ſtatu quidẽ in quo hoc ipſum inuenit, eiſdem in viribus & eſſentia. Quandoquidem hæc eſt natura præſeruatiuorum, videlicet vt à corruptione tueantur, nihil tamen emẽdando ſed præſeruãdo ſolùm. Quanquã ipſa morbos etiam tollũt, hoc fit per ſubtilitatem quam habent. Item non ſolùm præſeruant, ſed etiam conſeruant. Eſt enim duplex labor, vtpote prȩuenire morbis, & eſſentiam ipſam in ſtatu ſuo cõſeruare. Nec ſolùm in corporibus humanis exiſtunt, verùm etiam in omnib. corporibus ſenſibilib. & inſenſibilibus: emortuum enim lignum æquè poteſt à corruptione præſeruari, vt à Balſamo conditũ aliquod corpus. Non ſecus etiam herbæ conſeruari poſſunt in eſſentia ſua, quàm vnum corpus aliquod. Quandoquidem illæ conſeruationes quȩ fiunt ad herbas, conſeruant eas in eadem eſſentia in qua illas arripiunt, ſic vt vireant, ac recentes æquè maneant, prout in agris, hortis &c. in quintam aut ſextam ætatem: ſi cũ

floribus eas arripuerint,illos etiam conſeruant:ſi cum fructibus, iſtos.

Nec iſta mireris, cùm poſſibile ſit e. mortuum corpus rurſus viuere,nec non ſigi ferrum vt ferruginem amplius non concipiat,ſimiliter incombuſtibile fieri ſulphur, quæ contra ſimplicis hominis intellectũ ſunt. Cauſam horum omniũ ponimus de cõſeruationib.latius ac fundatius.Nec impoſſibilia ſunt exiſtimanda,ſed multò plura quę iudicãtur impoſſibilia fieri maximè poſſunt. De Balſami cõſeruatione volumus igitur per diſtinctiones ætatum loqui,prout ſequetur.

De præſeruatione & conſeruatione per Elixira.

De primo iam Elixire ſcribere volumus,quod corpus in ea conſeruat eſſentia prout ipſum reperit, putrefieri non permittit,nec infirmari,ſed in ſpiritu vitæ cõſeruat,vt nullum accidens ei ſuperuenire queat. Item in tertiam aut plures ætates adducit.Quoad vſum alia eſt operatio quidem in mortuis corporib.illa ſi quidem noctes atq; dies in balſamo iacere debent, cùm viua ſanaq; hoc minimè facere debeant aut poſſint. Quare hoc

hoc Elixir ad vitam vſui fore ſolùm intelligendũ, ad cor, & ea loca potiſſimùm in quibus vita maximè viget, eſt ad ſpiritum vitæ per vniuerſum corpus diſperſum, & cuſtodit illum, quo corpus vel cadauer mortuum à putrefactione cuſtoditur: quia ſi vulnus aut vlcus extrinſecus poteſt à putredine & morbo, ita etiã intrinſecum corpus ab omni aduerſitate cuſtodiri diſpoſitũ eſt. Quamobrem ordinamus elixir, quod in ſpiritum vitæ, non ſecus ac fermentum in paſtam operatur, & in corpus, vti quum arbor in radice tingitur, ſic vt nunquam eiuſmodi color ab eo recedat. Ad hunc modum corpus totum cuſtoditur, cùm in cuncta membra tinctura magis aut minus ſpargatur & penetret, non ſecus ac metallum totum in aurũ tingitur & fit, aut ab ærugiñe cuſtoditur. Sic etiam in corpore conſeruato nullum membrum habetur, quod non elixire plenum ſit.

Poſtquam per totũ corpus diſperſum fuerit, illiusq; virtutem iſtud receperit, operationẽ quoque per ipſum vbi iam exercet: nihil ei per appoſitum accidere corruptionis poteſt, ꝙ vniuſcuiuſq; mẽ-

bri vita plena ſit Elixire, ꝑut corpus tin-ctum Balſamo plenum eſt. Intelligendū vtique, non opus fore vt corpus totum balſamatum ſit per aſſumptum Elixir. Nam vbi ſpiritus vitæ ſolùm in ſua radi-ce circundatus fuerit, quoad ad corpo-ris conſeruationem ſufficit.

Iam ad practicam eius veniendum eſt, primumque ponendum Elixir, quod bal-ſami virium conditionibus, totum cor-pus defendit à putredine. Poſtmodum aliud quod ſalis potentialibus viribus præſeruat corpus. Tertiò quidem Elixir dulcedinis, quod in conſeruatione ſuſtē-tat. Quartò ponemus Elixir, quod eſſen-tiæ quintæ viribus humanum corpus de-fendit. Quintò ſubſequetur aliud, hoc maximæ ſubtilitatis ſuæ viribus, inimi-cis reſiſtit naturæ, qua reſiſtentia corpus in morbos incidere non permittit. Po-ſtremò tandem aliud quod ex propriæ ſuæ naturæ viribus eiuſmodi conſerua-tionibus dotatum eſt.

De *Elixire primo, Balſami ſcilicet.*

R. veri ac optimi Balſami nobis opti-mè cogniti, libram vnam, hoc ponatur in vitrum coopertum alembico cæco,

&

&vnà cum eo duas vncias eſſentiæ quin
tæ auri, & eſſentiæ circulati maioris vn-
ciã ſemis infundas, quæ ſimul omnia di-
gerantur igne lento, ſic vt noctes atque
dies vapores aſcendant. Poſtmodum au
geatur ignis, vt guttæ quædã adhæreant
decidantque guttatim, duobus menſib.
Tandem in equino fimo quatuor men-
ſibus maneant, vt abſque intermiſſione
ſuam digeſtionem habeant. Quo pera-
cto completum eſt Elixir. Intelligẽdum
hoc balſamum aut Elixir, fieri fermen-
tum, quod in radice vitæ coquitur & im-
miſcetur, poteſtatemque regendi vitam
habet in eſſentia bona, ſic vt natura nul-
la reſiſtere valeat. Non ſecus ac arſeni-
cum naturã in malum vincit, Elixir hoc
in bonum ex aduerſo illam ſuperat, cor-
pora defendens. Mortuum ab odore tu-
tum eſt eo, ſic vt putrefieri minimè va-
leat, quum in ſepulturam poſitum coo-
peritur ne poſſit euaporare. Multò ma-
gis viuo corpori ſuæ virtutes manent,
quod hoc loco ſatis explicuiſſe volu-
mus.

*De Salis Elixire cuius viribus con-
ſeruatur corpus.*

Non minor ſali vis atque virtus ineſt quàm balſamo, de quo dixim⁹ ea de cauſa quòd caro ſale conſeruatur à putrefactione, dies, annos atq; tempora multa, idq́; varijs modis, vna magis altera, eodẽ fundamento poſſibile fuerit conſeruare corpus & præſeruare: non quòd ſale velimus eo modo quo ad mortuas carnes vti, ſed inde ſalis elixir componere, quod ſpiritum vitæ penetrat materialiter, vt in ſale viuat prout caro ſalſa. Nam Elixir hoc eſt ita ſubtile, vt ſpiritui vitæ comparari queat. Iſta duo ſimul ita conueniunt in vna coniunctione, nec non vnum altero temperatur ad perfectionem, vt ſal cibum aliquem perficit ad ſaporem, ſine quo ſale ſcilicet perduci minimè poteſt ad perfectionem in vnitatem. Eſt itaque notandum, ſalis elixir eſſe fermẽtum, in quo tinctura quædam exiſtit, per quam totũ corpus penetrat. Eſt etiam res incõſumptibilis, quæ cũ naturalib in corpore per digeſtionẽ haudquaquã abſumitur, at eſt fixa velut in igne vitrum, quod coctione minimè perit. Elixir hoc fixum ita corpus fixat, vt in vita permanẽs fiat, non aliàs quàm vbi metallũ aliquod figitur

gitur

gitur,nulla poſtmodũ humiditas,corro-ſiuum nullum,aut ſimile quid ei nocere poteſt,aut in æruginem adducere. Colligi poteſt igitur ex his, Elixir eſſe corpus fixum vt aurum,in quod nihil immũdi penetrare poteſt,quod ei nocere queat, Practicam itaq; ſalis elixiris ad hunc modum ponere volumus.

Accipe Sal optimè præparatũ, albiſſ. & mũdiſſimũ:hoc in pellicanũ ponatur cũ aquæ ſoluẽtis tanta quãtitate,quæ ſexies põdus illius ſuperet. In fimo digerantur equino ſimul vno menſe: poſtea ſeparetur aqua ſoluẽtis per deſtillationem & rurſũ affundatur ac ſeparetur vt pri⁹, idq́; toties,donec ſal in oleũ cõuertatur, cui quidẽ auri quintæ iungatur eſſentiæ pars octaua,ſimulq́; digerãtur in pellicano & in equino vẽtre per quatuor menſes,& poſtmodũ circulentur per mẽſem, addaturq́; pars altera vini circulati. Sic maneãt in aſcenſione per menſẽ adhuc. Eo tẽpore peracto,ſalis elixir habebis,de quo nobis memoriale per canonẽ fecim⁹ ad antiquos dies noſtros ſubleuãdos.

De tertio Elixire nempe dulcedinis.

Certò nobis cõſtat,ꝑ dulcedines à cor-

ruptione præſeruari poſſe corpora, quibus tamē viribus id fiat, ponimus de generationibus mellis, ſaccari, mannæ, ac ſimilium, quæ hoc loco recenſere noluimus, ob antiquorum ſcripta. Poſſumus itaque dulcedines in Elixir tranſmutare, cuius præparatio corpus vividum conſeruat magis, quàm languidum in eſſentia conſeruata. Nam proprietas eſt omnium ſpecificarum dulcedinum, vt nō corrumpantur, nec etiam corrumpi ſinant hoc, niſi per contraria fiat obnoxia corruptioni, prout ex melle & pane vermes & formicæ naſcūtur: itidem ex ſaccaro & lacte coagulato: ex manna & aqua fit inſtar fimi corruptio: plures eiuſmodi compoſitiones fieri poſſunt, quibus dulcedines in corruptionem tranſeunt. Vt huic obueniatur, eſt hæc intentio noſtra nec non experientia, videlicet vt in iſta compoſitione tale quid aſſumatur, quod eſſentia ſua propria manere dulcedinem haud impediat, & ſine rerū aliarum corruptione ſit. Hac via virtutē balſami habet ad mortua cadauerū corpora carnea, vel alia conſeruandum. Nā ſimilis dulcedo balſamus eſt terræ, & alia

lia nõnullæ roris, quòd in eis originem ducat. Iam igitur ex trono ponemus Elixir, ideo quòd nulla dulcedo comparari huic valeat, plura quoque myſteria contineat quàm credatur, prout in generationibus ponimus. Ex iſtius præparatione colligi viæ poſſunt aliarum dulcedinum præparationis: troni talis eſto.

Recipe troni quantum voles, quod in pellicano poſitum ſit ad digeſtionem in Sole duobus menſibus, meliùs tamen per æſtatem. Poſtmodum addatur eſſentiæ quintæ auri pars quarta, & ita ſimul circulentur duobus menſibus. hoc ſerua. Quamuis hæc via breuis admodum exiſtat, nihilominus admirandum hoc per eam factum Elixir eſt in valde ſenibus.

De quarto Elixire, quod eſt Eſſentiarum quintarum.

Similiter Eſſentiæ quintæ poſſunt in Elixir adduci, quod inſtar balſami viua necnõ mortua corpora conſeruet: eius hoc loco mentionem admodũ paucam facimus, quòd antea de quintis eſſentijs proceſſu demonſtratum ſit, quare latiùs progredientes, ea ponemus, quorum ad

præſeruationem & conſeruationem ſu-
mus memores. Poſtmodum ex iſtorum
proceſſuum Elixiribus, vnũ Elixir com-
ponere docebimus, æquè ac tria præce-
dentia corpori proficuum. Intelligen-
dum vtique hoc eſſentiarum quintarũ
Elixir arcanam in ſe virtutẽ habere, quę
quidem indies ad reſtaurationem tẽdit,
& corpus totum renouare conatur ac
reſtaurare: quare magis quàm cõſerua-
tionem operatur, quod etiam renouet,
non tamen ita perfectè prout ſupra de
quintis eſſentiis & arcanis meminimus,
at viribus minoribus, ideo quòd iſtorũ
conſeruatio & renouatio ſimul exiſtere
minimè valeant, ſed hac via renouatio
diſponitur in conſeruationem, ad hunc
modum:

Recipe quintæ eſſentiæ chelidoniæ,
Meliſſæ ana ℥.ij.
Qintæ eſſentiæ auri,
Quintę eſſentię Mercurij ana ℥.i.ß.
Quintæ eſſentiæ Croci,
Mirobalanorum omnium ana ℥.i.
Omnia permixta ſimul in digeſtio-
ne Solis clauſa cæco maneant alembico
menſe bino. Poſtmodum adde,

Quintæ

Quintæ eſſentiæ vini, & eius Magiſterij ana ℥.j.ſs. & iterum digerantur per menſem vt ſuprà: tandem in theſaurum ſeruato, nedum ad præſeruationem, ſed etiam ad reſtaurationem.

Quintum Elixir, dicitur Subtilitatis.

Modò permutationis vel ſubtilitatis Elixir ponẽdum eſſe duximus, quod magnæ mũditiæ ſuæ viribus cõſeruat, vt eſt oleũ philoſophorũ correctũ: hoc nihil putreſcere ſinit, quod eo fuerit iniũctũ. Itidẽ oleũ efficit laterinũ correctũ, & plerаq; alia, quibus tamen proprietas non eſt vt à putrefactione prę ſeruent, at hoc ipſum acquirunt, & in proprietatem aſſumunt ex prępáratione laboreq;: prout vinum aduſtum & correctum etiam putrefieri non permittit, neque digeſtum, igne, minimè tamen immutatur hoc.

Aqua mellis præparatione ſui cuius putrefactioni reſiſtit, quod ad ſenſibilia corpora pertinet, id eius cruda ſubſtãtia non efficit, at putrefactioni ſubijcitur omni. Quare ſubtilitatis Elixir ponim⁹, quo quidẽ, (non aliàs quàm ipſe Mercurius, qui volatilis exiſtit, aqua ſua figitur permanenſq; fit) corpus humanum etiã

Elixere fixatur in cõſtantiam & permanentiam. Quamquam hoc ipſum per alia plura quàm ponimus fieri poteſt, nihilominus ea ſolùm adducem⁹, quæ per experiẽtiã nobis cognita ſunt. Nec ea de cauſa volumus aliȷs quicquam detrahere, tantùm hoc dicimus, ad noſtrã noticiam experiẽtiamq́; nondũ perueniſſe. Huius Elixiris hic eſto proceſſus:

Recipe Olei oliuarum,
Mellis,
Vini ardentis ana libram vnã. Deſtilla ſecundum Alchimiſticum vſum omnia ſimul, & hoc ter. Poſtmodũ ſepara phlegma totũ ab oleis, quæ coloribus deſtinguuntur multis. Hos colores omnes in pellicanum ponas, & eis addas eſſentiæ quintę Meliſſæ, Chelidoniæq́; tertiam partẽ, digerantur vno mẽſe: poſtea ſeruabis ad vſum. Senſibile corpus nullum ei reſiſtere poteſt, nec inſenſibile, multas ob cauſas & proprietates, quas hoc loco minimè ponere volumus.

Sextum Elixir quod Proprietatis eſt.

Pariter ex rebus naturalibus elici poteſt Elixir perfectum vt ex Myrrha, Croco, & Aloepatica. Sed ex quibus viribus id pro-

id proueniat, ponimus de generationibus eoum: proceſſum hic tantum adferimus, origine relicta.

Recipe Myrrhæ,

Aloepatici,

Croci ana quartam vnam, quæ ſimul in pellicanum & in arenam poſita menſibus duobus aſcendant leniſſimè. Separa tandem per alembicum oleum à fecibus, præter aduſtionẽ. Oleum hoc vnà cum circulato per menſem digeri permitte, pondere quidem æquali, pòſt ſerua. In hoc virtutes omnes balſami naturalis exiſtunt, & virtus conſeruatiua ſenſuum ampliùs quàm aſſignare ſit licitum, quia non vna tantùm ætas ab eo procedit, ſed quatuor, ſeptẽ, vel decem, &c. Vim & naturas eius exprimere vix poſſibile, ſed quo ad noſtrum ĩgenium, ſatis eſt nobis interpretatum.

Finis octaui libri Archidoxorum.

ARCHIDOXORVM D. THEOPHRASTI PARAcelſi Liber Nonus.

De Extrinſecis.

POſtquam de morbis intrinſecis præcedentibus tractauimus libris, iam de his quę extrinſecùs emergũt eſt quod ſcribamus, ac ad eos ponamus remedia. Quamuis de morborum iſtorum origine cùm internorum tum externorum his libris nihil inſeramus, origines modicamentorum eorum nihilominus ponemus, & poſtmodũ remediorũ ſimiliũ ad morbos externos compoſitiones. Nonnulla ſunt ad vulnera tantùm: quo fit vt vulnus vigintiquatuor horis curari poſſit: quod ſic intelligendum. Incuſſum vulnus alio non indiget, quàm vt iterum conectatur vel coiungatur, eo modo quoquidem aſſeres duo colla conectuntur. Nullo modo vulnera patère ſinas, & ea replere carnibus coneris: nã ruſticorũ potiùs quàm

medicorum eſt. Conſidera quum vulneris labia prout aſſeres colla cohærentes iūcta ſunt, medio plus ſanata forè: quod medicamento quodā fieri neceſſum eſt, vtrumq; latus ita ſimul contrahente, vt meliùs aptiùsûe fieri nequeat. Inde ſequítur, vbi labia ſeſe cōtingūt, naturam iuuante medicamenti cōpreſſione, ſanationem complere, ſic vt nullū vulnus in quo fractum os nō fuerit æquę prauum, quod nō vigintiquatuor horis facilè ſanetur. Verùm oſſa non permittunt ſe prout carnes cōnecti, quare de illis hoc loco minimè loquimur. Exemplo ſic intelliges: quum aliquod membrū ſauciatum fuerit, priuſquàm tamē venæ mortuę ſint, at calentes adhuc atq; recentes, mox iſto medicamento humectatū vulnus coniungatur, eius latera non aliàs connectuntur, quàm baculi duo colla conglutinati, ſananturque. Hoc operatur medicamentum, quod natura tā citò curet ob eiuſmodi cōpreſſionē, viq; ſanet, vt anteà diximus. Non ignorandum etiam ad vulnera medicamētum, incarnatiuum eſſe minimè debere, non mūdificatiuum, nec attractiuum, quòd

iſta fluxus putridos omnes in multam ſaniem extrahant. Item ſulcus aut vulneris hac via patentior, carnibus replẽdus eſt, idq́ue tardiſſimè fit, & per conſequens valde periculoſè, ac ſine magiſterio. Idipſum in vlceribus antiquis etiam intelligendum, quæ longo tempore fluxibus onuſta ſunt, quo fit vt non ſine multis accidentibus difficultateq́ue maxima curari, quandoq; nunquã poſſunt. Quapropter eorũ maximè fore deberet medicamentũ ex eis quę diximus, quæq́ue ſimiliter vi quadam cutem & amplitudines comprimunt,

Similiter conſiderandum in vulnerum curationibus carnis generationem eſſe neceſſariam, ſine qua nullius eſt momenti compreſſio quam diximus, tam in vulneribus quàm in fiſtulis & ſimilibus, quæquidem omnia: per vim eiuſmodi medicamentorũ curanda veniũt. Quare curationũ eiuſmodi fundamenta duo ponimus: vnum ad cutis auulſæ reſtitutionem, alterum ad carnis ſauciæ violatam connexionem.

Iam de cutis defectibus loquamur, vt

vt cicatrices , morphea,ſerpigines ,pan-
nus,maculæ,nec non lepra ſunt, ac ſimi-
les morbi prouenientes ex cute,quos ad-
modum curari volumus.Primò quidem
auelli cutem ordinamus, vt vitulo ſolet
caro nudari:poſtmodũ nouam indui cõ-
uenienti medicamento. Colligitur inde
medicamẽto quodam auferri debere cu
tem,& nouam alio puram & immacula
tam colore quopiam generari,prout eo
quod ſequitur,vt carnis humoriſq; non
multum attrahatur eò. Sic maculæ quę-
uis vt iam expoſuimus auferuntur. Ea-
rũ originis ablationis hoc loco per nos
mentio nulla fit ab exordio , quòd alibi
tractata ſit,ac nobis ad hanc noſtram in-
tentionem vel doctrinam vtilitatis nihil
adfert,neque damni. Sunt & alij morbi
veluti cãcer,bubones & iſtiuſmodi, quæ
peculiare ſuum requirunt medicamen-
tum ad originis extractionem,& immũ-
ditiarum omnimodam expurgationem
quæ ſpecifico perquàm optimè fiunt at-
tractiuo : poſtmodum opus eſt conſoli-
datione,quam de Fiſtulis alijſque ſimi-
libus poſuimus.

Oſſium rupturæ tamen ac ſimilia, ſti-

ptico ſolùm attractiuo conſolidari debent, quod hîc recenſere nolumus, cùm alibi dictum ſit. Similiter excreſcentiæ multæ ſuperfluæ reperiuntur, prout ſtrumæ, glandulæ, &c. quæ quidem euacuari primò debent, ac poſtea curari.

Chirurgiam igitur diuidemus in tres partes aut curas: vnam ad vulnera, aliam ad vlcera, tertiam ad maculas aſſignantes. Cancrum autem curabimus attractiuo ſpecifico ſolùm, poſtmodum his quæ docebimus infrà medicamentis.

Remedium ad vulnera.

Si tale medicamētum haberi debeat, quod ex propria natura labia vulnerum aut latera connectat non aliàs quàm colla duos aſſeres: id per maximam ſiccitatem atque ſubtilitatem fieri neceſſum eſt, quæ ſolùm ad carnem inſeruiant, vt ſequitur.

Accipe Samech optimè combuſtum & in albedinem calcinatum, cui circulatum adde minus. Deſtilla poſtmodum, vt ſicciſſimum caput maneat in fundo mortuum, vtque vitrum omnino candeat. Poſtea recens affundes iterum vt

prius

prius:tam diu feceris;donec circulatum
ab eo dulce prorſum recedat vt eſt in ſe-
ipſo:tandem reſolui ſinas per ſeipſum.
Quod reſolutum erit,hoc eſt remedium
in vulnus,quod balſamum ad vulnus in
titulari poteſt,ex vulgari noſtro ſermo-
ne Germanico, Baldt zuſammen;hoc eſt
mox coniunctum, & non iuxta Latino-
rum idioma. Iſtius medicamenti virtu-
tes hîc ſingulariter prædicare nolumus;
at generaliter ad omnia vulnera, quorũ
eo per ſolam ablutionem cẽtenaria mul
ta curauimus, ſupraquàm per naturam
fieri credibile ſit.

Remedium ad Vlcus.

Vlcera pariter comprimenda fôre vi
medicamenti ſimul cum virtute gene-
ratiua nobis intelligendum eſt, & ſcri-
pta veterum non imitandum, quæ ma-
litioſa quidem ſunt & nequam. Hoe igi-
tur conſiderandum videlicet; Intrare
compelle,idque ad hunc modum.

R. Dicti prius ad vulnera balſami,nec
non ex rubigine facti ſimiliter balſami,
prout ex Samech ana libram vnam;
ſimul his permixtis adde librã ſemis o-

lei ferrei. Mixta ſimul omnia ſuperponantur vlceribus,iſtaq; lauentur indies, vt expedire videbitur, & emplaſtrũ conſolidatiuum apponatur,quod nos ad vlcera docemus. Balneationes itaq; proſequeris in finem vſque ſanationis. Animaduertendum etiam, ligamentis eſſe comprimēda membra in repreſſionem concurrentium,quod quidem aliis locis amplè ſatis docuimus. De vlceribus dictum ſit hactenus.

Remedium contra maculas.

Cutis auulſionem de corroſiuo ſpecifico ſatis explicuimus,& penes illud cauterium quod poſtmodum fiēdum,& in vſum aſſumendum eſt.Poſtquam ablata cutis & macula cum ea fuerit, eius cura talis eſt vt ſequitur.

℞. ſuprà dictum balſamum ad vlcus: huic addes,

Terebinthinæ lotæ,

Lumbricorum ac ouorum oleorũ partes æquales. His nudatam ſua cute carnem lauabis omnem.Poſt curā hanc nalla requiritur amplius. Eius namque medicamenti proprietas eſt, vt nouum cum cute noua colorem inducat,ac duritiem

titiem naturalem, ſic vt præcedentibus maculis contaminari latius nequeat.

Quanquã aquis multis eiuſmodi maculæ tolli queunt, vt florum fabarum, ſigilli Mariæ, ſimiliumque, nec non ſtercoris humani: verùm hęc eſt opinio noſtra videlicet, vt quæ ſimilibus omnibus minimè tolli poſſunt & reluctantur, iſtis auferantur quæ iam poſita ſunt.

Nec eſt quòd miretur quiſpiam, nos totius chirurgiæ tam pauca, tamque breuia remedia ponere, cũ chirurgicas vias non imitemur, quas antiqui ſcripſerũt, & moderni iam vt illi ſuos in vſus aſſumpſerunt. Quandoquidem per eiuſmodi medicinam, & quum nos eam ſequeremur, fundati nihil neque certi reperiri potuit vnquam aut percipi. Verùm ſecundum experiẽtiam vſi noſtris fuimus remedijs, & hac via comperimus optima totius chirurgiæ medicamina, prout hoc loco tribus tantùm comprehendimus.

Et quamuis plures morbi reperiãtur quàm hîc meminimus, vt bullæ, alopecia, &c. ſub maculis nihilominus & cicatricibus concluduntur, & iuxta proceſ-

ſum eorum curari debent, multis de cauſis hîc non adductis, at apud noſtrum vſum relictis: non tamē obliuiſcimur eatum. Nam poſtquam viderimus vulnera (quorum centena & millena multa præ manibus habuimus) tam citò his remedijs & admirandè plurimùm ſanata fuiſſe: cur igitur longos antiquorum proceſſus imitabimur inanes, obliti proximorum noſtrorum? Quare mundificatiuis, loturis, ſuturis, ligaturis, corroſiuis & ſimilibus vtemur, quæ quidem omnia vulnerib. inimica ſunt, ac ea miſerrimè deprauant & perdunt? cauſas libro de vulneribus amplè ſatis explicamus. Quid eſt quòd emplaſtra diuerſa curemus, cerota, vnguēta, & ſimilia, vel in vlcerum curam aſſumamus: item ligationes, vnctiones, &c. quæ recenſere tædet, cùm prolixam, intricatam, & fatuam viam ingredi (cuius finis eſt multa per fatuitatē accidentia quærere, nec non inuenire) doceant, ex eo quòd antiquis fidem per noſtram ſuperſtitionem adhibuerimus? In Chirurgia ſiquidem conſiderare, quid fiſtula, cancer, quid vlcus, & ſimilia ſint: item vnicuiq; ſuū peculiare medicamentum

tum aſſignare, vaniloquium & ſcriptura fruſtranea, quæ papyri iacturam cōpenſare nunquā poſſunt. cùm vnico tantū omnia medicamento ſatis exactè curari ſanariq; valeant, vt lepra exterior, alopecia, ſerpigo, macula, nec non alia ſimlia, puſtulæ, pruritus & cicatrices, quę per vnicum abundè ſatis medicamentū & vnica tantùm practica tolluntur: item artetica, iaculationum, telorum & globulorum, ac alia vulnera. His paucis chirurgiam noſtram concluſam eſſe volumus, eiq́ue finem impoſuiſſe.

Finis libri Noni Archidoxorum.

DECIMVS LIBER ARCHIDOXORVM D. THEOPHRAſti Paracelſi.

De Vita longa.

CVM reperiantur Medicinæ, quæ corpus humanū in alteram & plures ætates cōſeruāt ac à morbis, corruptionib. ſuperfluitatib. & aliȷs diminutiōib optimè

præſeruant,nec non vbi ſimiles infirmi-
tates & corruptiones iam irrupiſſent,au
ferunt:ſummoperè cuiuis medico ſunt
conſiderandæ, fundatiſſimeque perdi-
ſcendæ.Multi ſiquidē & innumeri mor-
bi prolixiſſimi,nec non accidentia pluri-
ma,per vitæ longæ conſeruationem au-
feruntur,& radicitùs extirpantur.

Quare cùm de præparatione ſcribere
propoſuerimus ad vitam longam, duo-
bus id modis facere nos intelligendum
eſt:vno theoricè, practicè quidem alte-
ro:quibus vijs ambabus vitæ longæ ſub-
ſtātia poteſt intelligi.Nec eſt quod quiſ-
piam vel medicus admiretur,vitam pro
longari poſſe,duab. de cauſis: vna quod
nullus terminus poſitus ſit nobis, vt ali-
quo determinato mori die nos opor-
teat, nec hoc ipſum in poteſtate noſtra
ſit relictū: altera,quòd medicinā habea
mus ab eo,qui nos creauit,ad conſeruā-
dum corpus noſtrū in ſua ſanitate crea-
tam,aut ab eo morbos expellendum.
Vnde colligi poteſt,mortem nullum in-
troducere morbum,aut huius cauſam eſ
ſe:nec econtrà morbum vllum efficere
mortem.Et quamuis ambo ſimul forēt,
ſunt

ſunt nihilominus ſibi mutuò comparā-da non magis neque minus quàm ignis & aqua, cùm tam parum inter ſe prout iſta conueniant. Naturalis enim ægritudo mortem odit, ac omne corporis mēbrum ipſam fugit. Diuerſum quid igitur à morbo mors eſt. Quod ad hanc noſtrā intentionem attinet, noſtris cum tātùm loqui volumus per experiētiam, quibus etiam rerum proprietates cognitę ſunt, quæ maximis tantùm artibus, & vſu cotidiano reperiuntur ab eiſdem: at putaticijs & præsūptuoſis occultæ ſunt prorſus & incognitæ: quare noſtris dumtataxat & non illis hæc ſcribimus. Certo certiùs eſt reſtaurationē & renouationem fieri poſſe, quibus totum corpus in melius tranſmutari poteſt. Similiter oculis manifeſtū eſt, omnia corpora metallorū purgari, vt ab ærugine tuta ſint: item ligna corporaque mortua cadauerum balſamari, ſic vt non putreſcant ampliùs.

Quapropter ſi talia dictis artibus factu poſſibilia ſint, non eſt quòd ſcripta noſtra cum ſuis exēplis, etſi breuiter poſita, quiſquā abhorreat, aut ab eis ſe re-

trahat, vel fortè quia corpora metal-
lorum & hominum inter ſe compare-
mus: non quòd putemus vnum & idem
illa fore, ſed longè diuerſa: verùm in am-
bobus eandem eſſe conſeruationis atq;
præſeruationis viam: quod etiam expe-
riẽtia videtur: nempe corpus mortuum
balſamo cõſeruari, quanto magis viuũ?

Primò ſciendum igitur, conſeruatio-
nes quoad hominem in tres ætates diui-
ſas conſiderari, videlicet in iuuentam
primam, in mediam & in poſtremam: in
quibus differentia facienda eſt, quoad
illa quæ cuique magis conueniunt. Ex
his namque debet intelligi, cur à iuuen-
tute ſit incipiendum, ab ætate media, vel
à ſenectute, nullo tẽporis vel ætatis ex-
pectato quopiam termino determina-
to. Breuiter intelligendum eſt, vitam lõ-
gam in tres partes eſſe diuiſam, vt ſuprà
de tribus ætatibus dictum. Vita iuue-
nis aliquando corrũpitur in ventre ma-
tris, nonnunquam in cunabulis, aut cre-
ſcẽdum inter diuerſimodè, vel per inor-
dinatum cibum & potum, quibus natu-
ra ſic deprauatur, viribuſque ſuis deſti-
tuitur, vt verã hominis ætatẽ pertinge-
re

re minimè valeat. In eiuſmodi iuuene corpore quū à medico ſimile quid perceptum erit, eius ætas ſenectuti comparanda venit, quòd æquè ac iſta ſit illa defectuoſa, naturaque diminuta. Quū igitur, (vti ſæpiùs euenire ſolet,) infantes in ventre matris viribus diminuti naſcuntur imbecilles, mox atque prodeunt in lucem conſeruatione ſunt imbuendi, matris ad vlcera perlita, prout in ſua practica dicitur latiùs. His æquè bene vires & ætas protrahi poſſunt, ac ſenibus, quibus ſimile quid ab infantia minimè contigit: Verùm iuxta vires, dierum terminus antiquorum eſt intelligendus, & ſui iuuenilis temporis ætatem, in qua nonnunquam ita corrumpuntur, vt ad ſenectutem peruenire nō poſſint, niſi tempus hoc eis fortificetur.

Aetas media conſideratur, quum corpus creſcere deſiit vſq; ad canitiem: eo tempore ſi quid inciderit quo debilitaretur aut corrumperetur hæc ętas, inordinato quopiam exercitio, crapula, vel ſimili petulanti corruptione, præter naturale damnum: cum ſimilibus inci-

piendum erit ante ſenectã. Quandoquidem ſi tardiùs expectetur, iſtã vix attingere poterunt, quod ſerum ipſis auxiliũ ſit futurum.

Aetas poſtrema ſumit exordium à canitie, nec non durat in mortem vſque. Si hęc ætas in debilitate vel corruptione reperta ſit, cum eis vt ſuprà de alijs tempeſtiuè ſcilicet agẽdum erit: Verùm eorum vbi natura vireſq; ſanæ, fortes & validæ fuerint, conſeruatione iuxta neceſſitatem vtendum erit. Eſt igitur vitæ rerepartitio triplex, vt meminimus, & in qualibet ætatum vſus cõſeruationis incæperit, noua pariter ætas incipiet à iuuentute, ſingula tempora per ſuos terminos diſcurrendo.

Quamquam etiã noſtris cum loquimur, tamẽ inter cætera proferimus, Empiricis hoc argumentulum ab alijs obijci poſſe. Cùm nos eiuſmodi medium habeamus ad vitam longam attingẽdum, item ad morbos atque mortem pellendum: quînam fiat vt tot principes moriantur ante maturum tempus, Imperatores, Reges, & alij multi potentes viri plures, quàm ad ordinariam hominum

huius

huius ſæculi perueniant ætatem, vt à morte nondum matura non liberētur? item cur infirmitatibus quàm ſanitate magis abundent, cùm hāc auro nec non argento non exprimendis, atq; mortem accelerantem redimere vellēt? Idiotica nimis hæc obiectio necnō illiterata nostros haudquaquā mouet, cùm eis optimè cauſæ notæ ſint cur id fiat, ac tam ignari prorſus argumenti ſolutio non lateat. Verùm vt illis ex æquo reſpondeamus, qui ſimilia quærunt: Nos temporibus noſtris minimè vidiſſe, nec antea præteritis hactenus legiſſe vel audiuiſſe, Principem aut Regem his remedijs, prçter vnicum Hermetem Triſmegiſtum vſum eſſe, dicimus. Et quamuis alij plures extiterint, prout ſuprà de reſtauratione meminimus, terrenis tamen ignoti ſunt. Nec iſta volumus in argumenti ſolutionem eſſe, vel exiſtimare, ſed hoc videlicet, Imperatorum, & aliorum Principum Medicos, longè minùs intelligere Medicinam ipſis Ruſticis in agris degentibus: quo fit vt ſæpiùs ad mortem quàm ad vitā ſuos Principes vel Heroes promoueant ac iuuēt. Cùm igitur ſimi-

lium vtantur conſilio Medicorum, impoſſibile foret eos ad ſuam ætatem peruenire poſſe: hæc ſolutio concernit Medicorum ignorantiã, qui ſolũ nomẽ gerũt. Nec ſatis eorũ argumẽtũ ſolutũ eſſe volumus, at etiã inordinatã vitã Principum adduxiſſe, qua ſibimet eam partim abbreuiant: quãdoq; punitionis premio magis, quàm pietatis. Alij multi Principes reperiuntur, quibus hæc & ſimilia minimè cognita ſunt remedia. Quare tribus iſtis occaſionibus argumentum ſoluimus nobis obiectum.

His quæ proximè dicta ſunt, iudicare volumus, nedum illam tripertitam ætatum diuiſionem eſſe conſiderandam, verùmetiam aliud longè fortius quid ac maius, idq; duabus vijs: vna videlicet qua corpora ſeſe morbis afficiunt per vitam inordinatam, vnde prodeunt Hydropiſis, Icteritia, Podagra, Caducus, Pleureſis, & ſimiles alij plures morbi, diuturni, vel acuti. Hæc non eſt ętatum repartitio, ſed quiſq; morbus qui peculiariter intelligendus eſt.

Altera via quidem à tempore necnõ accidentibus in vitam inordinatam incidunt

cidunt morbi, vt peſtilentia, mania, ſimileſque vitam pariter adimentes. His duabus vijs, per vitæ longæ proceſſum præuenitur. Ad hæc intelligendum, qui morbi proueniunt ex natura, quique ex naturalibus extrinſecis, tũ qui ſuam originem præter naturam habent, vt ex incantationibus & ſupeſtitionibus de quibus vltimis plura forent intelligenda. Nam vbi talis morbus accideret, ad punitionem quãdoq; iudicandus, & ea de cauſa nõ curabilis: excipimus igitur, & noſtros admonemus vt à ſimilibus abſtineant: quod autem ex natura procedit, hoc ipſum iuxta naturam curare cõſeruareque docemus.

Quamquam ſcimus & recordamur annulorum, imaginum & ſimiliũ, quæ omnia præſeruant à morte vitam: hoc loco non ponimus, at prçterimus, quòd Aſtronomiam concernant. Verùm aliàs loquimur de his, aliaq; via procedimus optimè notanda.

Morbi non prouenientes ex natura corporum, vel ex debilitate, ſed aliunde, priùs tollendi ſunt, ante conſeruationis vſum: itẽ ægritudines occultæ pertrãſi-

uiſſe debent. Si morbi tamẽ vt Podagra fuerint, Chiragra, Caducus, &c. non ea ratione tollẽda, ſed cõſeruationibus aſſumenda ſunt. Morborum itaque differentiæ tres habentur: longorum vna cõditio eſt, vt febrium, Hyppoſarchæ, Icteritię, nec non ſimilium: alia morborum egeſtorum, vt Peſtilentiæ, Pleureſis, Apoſtematum, &c: tertia morborum diuturnorum, vt podagræ, caduci, ac ſimilium aliorum. Primos pertranſire neceſſum eſt: alios curari: tertios in conſeruationem ordinari, conſeruatiuis vt abſumantur.

Non prætereundi morbi qui proueniunt ex mentibus, & æſtimatione propria, ex imaginationibus alterius, ex incãtatione, ex ſuperſtitione, & ſimilibus. Horum diuiſio talis intelligenda, quî ſe habeat in cõſeruatione, videlicet, vt qui procedunt ex mentalibus, mentali modo pariter & forma ſimili tollantur: qui ſunt ex ęſtimatione propria, per obiecta: qui ex imaginatione, per imaginationes: qui ex incantatione, per incantationes contrà directas: & qui ex ſuperſtitione, per ſuperſtitiones contra ſuperſtitiones

nes

nes curandi ſanãdiq́;,ſunt. Et poſtquam à corporibus eiuſmodi fuerint ægritudi nes expulſæ,mox inde ſequãtur ſeptem conſeruationes: vna quidem ad naturales vires aut imbecillitates: alia contra morbos caſuales vel accidentales, & ſimiles ad arcendum eos in futuris: tertia contra mẽtales ægritudines: quarta contra incantationes: quinta contra imaginationes: ſexta contra æſtimationes: & ſeptima contra ſuperſtitiones.

Nullam in his complexionũ fieri mẽtionem haud miremini,cùm totius corporis ad vitam longam conſeruatio nõ conſiſtat in eis,nec in ſuis proportionib. at in virtute naturæ ſolùm, ex qua reliquæ virtutes omnes oriuntur. Nam vnica virtus eſt,quæ reſuſcitat ac refocillat humores,quos quatuor fore dicunt, & quorum in medicina ratio nulla habenda eſt. Non melius comparari medicus poteſt,qui naturæ vires ex complexionibus medetur, quàm extinguenti flammam ignis,prunis ardentibus adhuc relictis. Magis enim conſideratu dignum eſt,arboris ipsã radicẽ conſeruare,quàm ramos,cùm ex illa vires proueniãt. Si ca

ſu tamen ramis quid eueniat (prout radici vitę poteſt ex complexionibus & humoribus) hoc ipſum eſt accidens , quod ſanitatẽ nullo modo præbet, ſed aufert; id arcendũ eſſe diximus, vbi de trib. morborũ generibus locuti ſumus, cũ intentione reſuſcitandi refocillandiq́; vitam radici, necnon vnà ramis ex iſta ſuum alimentum ſumentibus, prout complexæ qualitates remedia ſua demonſtrant.

Si vitam breuem ad longam cõferre debeamus, ſcitu neceſſarium quid vita, & vbi ſit, quo minui vel augeri queat: itẽ eam eſſe rem quandam auditui ſimilem viſui, tactui, guſtui ac adoratui. Iuxta naturã impoſſibile ſcire nobis foret, quidnam illud ſit quod viſum efficiat, & quî, prout bene de corporalibus rebus ponimus, quæ per naturam & ex ea perſcrutari poſſunt vnde corpus habeant. Non ſic de vita, cùm ex ſemine naturali minimè naſcatur, ſed ex eo ſpiritualiter oritur, naturali tamen origine. Sicuti cùm ſilex ad calybem concutitur, ignis proſilit, cùm in eorum neutro ſit ignis, attamen inde oritur: igneæ naturæ non ſunt etiam, neque ex elementis, neq; ex com-

plexio-

plexionibus:non ſunt etiam aduſtibilia corpora, ſed igni reſiſtunt magis quàm alij lapides aut vlla metalla, prout videtur de tranſmutationibus, vbi nullus ignis elicitur,nec haberi poteſt. Non aliter vita ſuam originem ſumit ex re quapiã,cui nulla tamen ineſt,vt ex ſemine,radice,ſpermate,ſimilibusq́;,tum vt ignea ſcintilla quædam ex ſilice per vim entis,&c. Sic etiam ex ente homini vita prouenit.

Iam in cõſideratione venit,vtrũ ea produci queat,emẽdari, vel fortificari cùm ſit incorporea,resque volatilis,igni perquam ſimilis,cui quantò plus ligni datur,tantò vehementius flagrat. Vita ſimiliter quò plus humoris vitæ habet,eò magis in vita vitę ſpiritus abũdat.Qua ratione quidẽ ignis à re quapiã in qua nullus ineſt proſiliat, ſcire nobis impoſſibile:quamuis multi putent,ex duritie,quę tamen ſit cauſa,quod illa de ſe præbeat id,quod in ea minimè continetur, hoc loco non declaratur, in quo de vita ſolùm agendum.

Cùm igitur vitã eſſe videamus,vt ardẽtẽ ignẽ atq; viuẽtẽ,hoc ipſo materialiter

nobis præſiguratur & oculariter, quid vita ſit ſub igne,& cognoſcimus ignem in ligno viuere,pariter in reſinis & oleaginoſis.Non aliter hominum vita iuxta bonitatem aut malitiam eſt recens aut imbecillis: quicquid ignis ibidem vt in ligno boni maliúe ſit, ex natura poſſumus emendare, vel addere hoc in quo gauiſus erit aut refocillabitur, iuxtaque placitum noſtrum regere, forte fortiuſque dare,quum vnum defecerit,aliud in locum ſurrogare, non ſecus ac ignis qui recenti ligno renouatur, etſi ferè prius ad ſcintillas vſque fuerat extinctus,iterũ accenditur ac magis ardet quàm anteà: per additiones idipſum augetur vt per aliquod regiſtrum ex arbitrio noſtro.

Nec eſt quòd exiſtimemus nos oportere præciſo hoc vel illo die mori, pòſt vel antè,cùm à Chriſtiano ſit alienũ putare,non poſſe neq; debere nos vitã noſtram producere medicamentis, ad hoc nobis à Deo creatis.Imo prorſus idololatricum,& idioticum eſt, nõ credere,hoc ipſum in poteſtate noſtra ſitum eſſe,pro ut ſuprà de igne locuti ſumus. At ſolùm defectus noſter eſt, quòd minimè ligna cogno-

cognoſcamus,per quę vitam accendere noſtrã poſſemus.Non eſt cõtra naturam viuere vſq; in mundi renouationẽ,at ſolùm vltra cõtraq́; noſtrũ intellectũ. Pro maiori parte priuamur ſapiẽtia,ſic vt iudicare nequeamus quid vtile nobis exiſtat, præſertim cùm poteſtatem noſtrã hac in re penitus ignoremus.Adã quem inter mortales omnium ſapientiſſimũ exiſtimamus, harum optimam rerũ noticiam habuit,quanquam ligno vitæ poſtea priuatus eſt: non ad Theologiam, ſed Medicinam id referri debet: eſt lignum naturaliter,quàmuis etiam animæ lignum ſit.

Cùm itaq; de vita longa ſcribamus ac doceamus hoc loco,latius eſt quòd ſciatur,etiã regna,regiones,ciuitates, & valles vnà longè feliciora fore, quod ad vitam longã attinet,alijs & vtiliora, pluſq́; producere gaudiorum,aeris,& humorũ ipſi vitæ cæteris: penes quæ nonnullæ cauſæ nobis ad hoc intelligendæ ſunt, nempe terræ, elementorum, ventorum, aſtrorum,&c.quorum omnium cuilibet ex ſua natura poſſibile eſt longiorem vitam efficere,qnàm ſit communis homi-

num ætas.Ex terra namque naſcitur o-
mne quod corpus noſtrum alit & ſuſten
tat:item quod hoc deſtruit ac interimit.
Inde colligitur, malum nedum corpori
noſtro creatum eſſe, prout venenum &
opiata, verùm etiam quod ab iſtis maxi-
mè tuetur, vt aurum & meliſſa. Nec ſo-
lùm iudicandum, ad morbos creata ſo-
re medicamenta, vt Tyrus contra vene-
num: aliàs concluderetur, in ſanis corpo
ribus nullam operationē habere. Scien-
dum igitur, ad corpus in ſanitate ſua cō-
ſeruandum, æquè bene creuiſſe multa,
vt ad ſanitatem auferendum. Poſſumus
etiam cibis atque potibus cotidianis vt
labefactare vitam noſtram, augere pari-
ter, & ſanam cōſeruare ſecundum vſum
aut abuſum: Quo quidem vtimur ex ele-
mentis, iuxta receptionem vtile nobis
aut nociuum eſt: nam omne quod in no
bis abſumit ignis adurendo, pariter ex-
tinguit ignis reſtituendo: quicquid vter-
que nobis damni profert, aer ipſe cōpen
ſat, qui vitam nullo pacto recuſat, nec de
ſerit nos, at ipſi nos ipſum, ab eo rece-
dentes. Hac ratione quod nobis vnum
aufert elementum, aliud conſeruando
reſti-

reſtituit:& per eiuſmodi viciſſitudinem temperantur, vt nobis nocere minimè, ſed prodeſſe poſſint.

Et quamuis aer nos etiam interimere valeat infectione ſui, quæ ſibi nonnunquam incorporatur, id in eo cognoſcere, tum ad bonum aliò nos conferre poſſumus: nam eſt particularis & vniuerſalis, vno bonus, alio verò loco malus, prout etiam terra quędam altera melior exiſtit. Cum aqua non ſecus agẽdum, quæ nobis vt aer aliquando fugienda venit: item ignis: nam ex vno melior ſaniorq; ligno proſilit quàm ex alio. Sic etiam influentiæ, nec non aſtrorum ſeparatio cognoſci debent, quæ poteſtatem habent vitam noſtram diuerſimodè corrũpendi, nobisque ſanitatem adimendi. Similiter in his notandum, ea ſanitatem adferre, vitamq; producere poſſe. Nam ſecta nulla, ſpecies aut genus nullũ eſt æq; malum, quin bonũ etiam exiſtat: licet ea pro noſtro torquere ſuperareq; nõ poſſim⁹ arbitrio, ſic vt nobis Iouẽ appropriare valeremus, & reijcere Martẽ, aut aliàs nobis eligere ſtellas vtiles & cõmodas, prout in herbis, quas inter eligimus,

& abijcimus. Eiuſmodi poteſtatem in ſu ſuperiora non habemus arcendi vel cō. ducendi: verùm id bene poſſumus, videlicet ex eorū inclinatiua virtute per medium aliquod efficere vt operentur, & poſtmodū in nos, vti per annulos planetarum, imagines & alia, quæ latius & clarius ſcribentes explicabimus. Vlterius etiam conſiderandū in prædictis ac ſimilibus, vitam noſtrā aliquando pendere, minui vel produci poſſe. Volumus amplius dicere, quid boni maliúe nobis ex eis euenire valeatv, t poſſimus Dei virtutes, & creationē intelligere cognoſcereq́;, nō quòd eas funditùs perſcrutari pręſumamus, aut ab origine ſatis contari, ſed ab eis diſpersè decidere.

Conſiderandum latius de vita longa qua forma vel eſſentia regna, medicinæ, regiones, & ſuperiora ſuas in nos operationes adimpleant, quo valeamus virtutibus. quas in ſe continent, potiri, vitāq; producere noſtrā, ac intelligere quæ ſint virtutes eorum, & qui prodeſſe nobis valeāt auxiliariq;. Virtus eorum noſtrā longè ſuperat, eo ꝙ ſubiecta minus exiſtat virtute ſēſibili, nos quoq́, iuuet vt lignū quod

quod ardere non poteſt, quum oleitatis nihil ampliùs habet. Dictarum virtutes rerum noſtras longè ſuperāt in ſummis etiam virtutibus ad hunc modum. Earum eſſentia proprietaſque, natura & qualitas incorruptibiles & permanētes exiſtunt, ſic vt non moriantur prout ſenſibilia corpora, vel vt homo qui vita priuatur & virtutibus omnibus, corpore facto cadauere. Sed herbæ ſimiliaq; non pereūt in eſſentia ſua: nam iſtarum ſubſtantia rerum & materiali corpore putreſcente, manet eſſantia quidem in terra non corrupta, rurſum in ſuum tranſiens vſque in conſumptionem in terra manentē: verùm quū in vſum aſſumptæ ſunt, earum eſſentia tranſit per putreſcentia corpora ſimiliter in terram. Virtus autem eſſentia, nec non proprietas humanæ haud in corpore manent, ſed à putredine recedunt.

Ex his colligitur nos herbarum eſſentiam & ſimilium in corpora noſtra cōcipere poſſe, quarum virtutibus augentur & nutriūtur: non quòd iſtarum proprietates recipiat, vt ſi quis ellebori quintæ librā eſſentiæ ſumeret, corpus laxaret

eius vt herba hæc, quod minimè fit: aut ſi comederet aurum, proptérea fieret aureum, haudquaquam: duæ namq; differentiæ ſunt ibidem, appropriata ſcilicet vna, & altera materialis in corpore, in quo virtutes eius omnes manent: hęc eſt eſſentia, nõ proprietas, ſed eſſe quoddam ex quo naſcitur eſſentia multis cũ & varijs proprietatibus & appropriatatibus naturalibus. Talis eſſentia poſtquam in corpore fuerit, permiſcetur humoribus ad ſpiritus vitæ ſuſtentationẽ. Eſt itaque hæc eſſentia humor in qua vita pura conſiſtit, & hac ratione duo concurrunt humores in vnum, & concordant in permixtione, ſic vt intrinſecum recipiat extrinſecum eſſe: hoc ſibi per incorporationem vnit inſeparabiliter vt vinum alteri vino commixtum. Notandum inſuper ex eo corporis prodire couſumptionem, quod humores humani ſemper mortales & conſumptibiles exiſtant: quo fit vt eſſentiæ maculentur & in poſterum debilitentur. Sunt igitur in hoc vno duo cõtraria, quorum vnũ corruptibile eſt, vt homor vitæ: reliquũ verò fixũ, vt eſſentiæ rerum ſunt,

humo-

humores atque liquores. Fixum hoc tã diu iuuat, donec abſumatur, non aliter quàm Talcum cui nocere nihil poteſt ignis, temporis nihilominus longo ſucceſſu conſumitur. Alia via de vita longa plurimùm cõquerimur, ac ad ſummum, ea ratione quia priuati ſumus intellectu, ſicvt ignoremus quid nobis aſſumendum ſit vbi debilitas fixam ſubſtantiam arripit, ac imbecilles ſimus leonis inſtar, qui nimia pugna feſſus eſt, & ampliùs nihil poteſt: aut quum igni deficienti non habemus quod addamus lignũ. Quapropter ad perpetuũ eſt quòd conferamus nos, & hoc deſcribamus in poſterùm.

Haud nobis ignotum quaſdam eſſe regiones in quibus rerum nullus eſt interitus, in alijs tardus, & ætates longiſſimæ ſunt, ideo quòd concordantiæ producentes vel prolongantes humorem vitæ, ſint in eiſdem locis abundantiſſimæ: quamquam percipimus adhuc nonnulla fore mortalia, ſed longiſſimè viuentia, de quibus hoc loco ſcribere nolumus latiùs. Sciendum etiã immortalia quædam eſſe, iuxta quæ

mortale quid ſit, nec nõ immortale co-
gnoſcendum eſt. Item qui mũdi gradus
exiſtant, magnęque vires naturales eius,
& quàm agregiè cõſoletur in eis homo
vita longa. Duobus modis id intelligen-
dum: nempe mortale hoc eſt, quod mũ-
di coniunctionem expectare nõ poteſt:
& immortale, quod cõſumptionẽ expe-
ctare non poteſt, quamuis ipſæ morta-
les exiſtãt, mundus nihilominus per mẽ-
ſuram ad terminum exiſtit in earũ ſub-
ſtantia: quod in ipſis tamen eſt ac naſci-
tur, vt mortale necnon immortale diui-
ditur iuxta naturalia loquendo. Non ta-
men ex ęquali mũdo hoc prouenit, ſed
ex regionum partitionibus, vt paradiſi,
ſi & externi, in quo poſteriore hic viui-
mus gratia, ſpe, nec non exercitio prout
poſſumus. At in paradiſo qui mundus
alter exiſtit, nullus eſt interitus: non ex
miraculo quopiã, ſed naturaliter, quòd
eius natura hoc ipſum poſſit. Prout au-
rum noſtrum à lepra conſeruat & pre-
ſeruat, ſic paradiſus à morte, nõ per mi-
racula, neque ſic intelligendũ ac ſi mor-
tuum corpus reſurgeret, quod miracu-
lum foret, ſicuti de cœlo & mundo po-
nimus.

nimus.Hoc ſcitu maximè neceſſarium eſt,nempe quod in paradiſo naſcitur, æquè in ſua ſubſtantia immortale fore.In externi porrò habemus eſſentia nihil, præter eſſentiã fixã & corruptibile corpus,quæ quidem ambo cõſeruantur in paradiſo.De hoc tamen ſcribere multa, noſtrę non eſt experientiæ,magis quàm docet nos eſſentia terræ, quæ centrum præbet. Non eſt etiam de his diſputandum quæ in eo ſunt,cùm noſtram lõgè peregrinationẽ ſuperent,ac omne quod ordinẽ paradiſi cognoſcere vult in terris.At ſpirituali modo potiùs in ſomnio de hoc loquimur quàm vigilantes, ea ratione tantùm,vt hoc loco ſignificaremus,vitam eius eſſe perpetuam, vſque ad conſummationem,vel vltra fortaſſis, nobis id occultum eſt.

Quicquid igitur eſt ex paradiſo, immortalem nobis vitam efficere poteſt, niſi Nilus idipſum ablueret, eaque virtute nos priuaret. Sumus itaque materialibus & regione priuati ſuiſque rebus vi quadam: quare non eſt quod vlterius de his ſcribamus. De vita lõga tamen quantùm in nobis erit inquirere

ſtudebimus ac docebimus in ſequentibus, illa relinquentes quæ habere non poſſumus, at vniuſcuiuſq; rei prædeſtinationem conſiderantes potiùs.

Vt fundatiùs de vita lõga ſcribamus, ponderantes omne quod vitam lõgam in ſanitate cõſeruat, eamq́; tuetur, vtiq; ſciẽdũ quod antea docuimus, duas fore vias quibus vel adimitur ſanitas aut cõſeruatur, vtpote Mens & Ens: in his duobus totius vitæ noſtræ ſanitas cõſiſtit & omne quod exercemus. Ex Mẽte, regunt ea quę ſua ſunt, & ex ea naſcũtur, vt incãtatio, imaginatio, æſtimationes & influẽtiæ, quę quidẽ in hac operantur. Ex Ente naſcũtur cõplexiones, qualitates, mẽbra, eſſentiæ. Sciendũ vlteriùs ac intelligendũ, incantationẽ, æſtimationẽ, & imaginationẽ in animo noſtro ſubmergi, quũ noſtrę cogitationes ita copioſæ forteſq; ſunt, vt rationem & animũ ſuperent. Sic etiam ex potentiſſimis viribus imaginationis, ęſtimationis, & incãtationis ratio ſubmergitur, velut odor ex roſa: quo fit vt ſyncopem & amentiã in influẽtias introducat, ac in mente ſic regat, vt hanc ſuperet ac dominetur eius: non quod in

mente nata ſit, prout aliæ tres illæ præcedentes: at in ea tam potenter inclinat, vt illam in bonum aut malum vergere poſſit, prout Sol qui vitrum aliquod penetrans, id iuxta ſuam naturam tingit, quod illo continetur: non aliàs animus noſter tranſmutatur ſecundùm naturalem vitam noſtram, inſtar à Sole glaciei liqueſcentis. Ex Ente verò quæ procedunt, corporales infirmitates nobis adferunt ex complexionibus & qualitatibus: quæ complexiones ab exordio naſcuntur ex ente, quod ab humoribus conſeruatur, vt de conſeruatione corporis.

Haudquaquã neceſſarium eiuſmodi morbos conſiderare, neque mentis & entis origines, vel initia, ſeu eſſentias: nec etiã quid cholera ſit, phlegma, ſanguis, aut melancholia, ſed in genere tantùm procedere, prout infra demõſtrabitur. Priùs igitur practicã noſtrã aggrediemur ad naturalia, quòd iſta mẽtalibus nihil conferant, nec è contrà: quare iam corporalibus in ſubſtantia mediũ ſuum aſſignabim⁹ ac demõſtrabimus, tãtiſper

de mentalibus tacentes, quo ad curam.
Intelligendum igitur, ſubſtantiam corporeã in humore vitæ fore cõſernandã, in quo vita eſt,& ex quo cæteræ cõplexiones reguntur,&c. Non ſunt cõplexiones aut qualitates renouandæ,neq; purgandę: hepatis vel ſplenis damna conſideranda: nã conſeruato hæc omnia tollit,& extinguit vita quæque ſimilia, nec nõ omne quod in corpore ſuperfluum eſt,ac in æqualitatem redigit. Eiuſmodi conſeruatio ſic non operatur ex magno ſuo ſpecifico, ſed ex eſſentia ſua plurimùm incorruptibili.

Superiorum igitur obliuiſci tantiſper volumus, & practicam vnà cum ordine ſuo demonſtrare,cui ſuum primò regimen ſeruandum eſt,poſtea corporis diſpoſito conſideranda, tertiò medicina: iuxta hæc tria conſeruatio fienda. Regimen à quo ſumimus exordium quoad regiones minimè venit in vſum inter alia,cùm ex tribus iſtis minimę curę conſeruationis exiſtunt,at ſolùm ordo conueniens ac diſpoſitio medicinæ. Spem itaque noſtram in ea medicina quæ nõ ſolùm in iuuentute conſeruat vti hominem

nem arripit, ſed etiam animalia bruta, poſitam habemus. Eiuſmodi magna quidem eſſentia, quæ rebus naturalibus, ineſt, tam excellenti virtute corpus accendit, vt fortitudo nulla neque virilitas ei deficere queat: item morbus nullus incidere vel accidere, cùm nihil putrefieri ſinat ob iuuentutis conſeruationem, ex qua putrefactio nulla, morbusque nullus oritur: non permittit etiam excreſcere ſuperfluitates, quo fit, vt ex abundantia morbus aliquis procedere nõ poſſit, corrũpi ſimiliter non ſinit, & ita nihil ex corruptione mali poteſt oriri. Corpus in ſumma tuetur ſic, vt affluentes morbi nequeũt in illud per imaginationem neque per impreſſionem intrare: ſimiliter ex tartaro proueniẽtes adhærere minimè poſſunt, & ſi quid adhæſerit anteà, prorſum auellit. Recepta quæ proponimus ad vitam longam, non eſt quòd ex communi ſenſu cupias intelligere, cùm nos intentionem illis tantùm noſtram patefacimus, qui bonam artis atque magnam cognitionem habent.

Iam practices artem & vſum, quantò breuius fieri poterit, explicabimus, etſi

communioribus non intelligibiles: his enim ſolùm ſcribimus, qui magis quàm communi pollent ingenio.

Eius practica talis eſt, vt iſtius conſeruationis drachma ſumatur vna ſingulis menſibus ſemel in optimo vino, ſi natura non vſque adeo per ſenectutem debilitata ſit: at in declinationem vbi veniſſet, ſingulis ſeptimanis drachma ſumatur vna: pariter ſi nonaginta vel centum anni pertingātur, ſingulis ternis diebus tantundem ſumendum erit, vt ſuprà. Summè notandum eſt, ſi quis viribus deſtitueretur virilibus, vt pondus iuxta neceſſitatem augeatur: nam vis naturæ hominis in ſuo gradu virilis eſt, in vno magis quàm in alio potentior ad patiendū: quod in conſeruationibus conſiderandum venit, ea de cauſa, quam in præcedentibus indicauimus. Aliquoties hominis propria natura tam imbecillis eſt, vt conſeruari nequeat, velut in illis qui bonum à natiuitate fundamentum non habent, neque radicem: prout ſpongia non poteſt vt lignum ignem admittere: nec illi prout alij bene fundati conſer-

uationem. Quare licet medicina perfecta ſit, ob defectum compoſitionis & perfectionis in ſubiecto, quæ requiruntur ad naturam, operatio debilitatur.

De fœmineo ſexu pariter intelligendum, interea dum illis confortatiuum hoc adhibetur, menſtruum in alteram ætatem non deficere, nec frugalitatem ad concipiendum & pariendum, dum tamen ex ſua natura mulieres ad hoc aptæ ſint. Spiritus enim vitæ qui in ipſis eſt, expellit ab eis quod contrarium exiſtit, & conformat omnia prout oportet.

Simile de fœtu nondum nato iudicandum eſt, ſi naſcatur in ſimili conſeruatione, maximè ſanam acquirere complexionem contra morbos omnes, & in conſeruationem longam.

Cùm igitur vita longa noſtra conſiſtat in tribus, vt in ſpiritu vitæ, qui nobis omnibus vitam conſeruat: in humoribus vitæ, qui renouant illum: vnde poſtmodum oriuntur aliæ complexiones & qualitates, nō ſecus ac truncus & rami ex vna radice: receptum conſeruationis

in eo ſolùm fundamus,& hoc ipſo cona
mur ſpiritum rationis per naturæ con-
ſeruationem ab accidentibus defendere
quæ poſſent ex complexionibus illis pro
cedere,prout mœſticia vel nimia lætticia,
prouenientes ex eis,quæ ſunt ex humo-
ribus,quos quatuor ponunt,vt comple
xiones & qualitates, &c. Item ſciendum
peculiarem his non adhiberi medicinã,
quo fit vt etiam humores alij vitæ con-
ſeruati ſint,quibus abſque defectu quo-
piam exiſtentibus,inde peruerſi nihil o-
riri poteſt,vti complexiones. Hac ratio-
ne corpus bonum ac ſanum redditur,&
omne quod eſt in eo:quo fit etiã, vt ſpi-
ritui rationis accidere mali nihil poſſit
ex aggrauatione corporis,at in eſſe bo-
no conſeruatur & natura, ſicuti de viſu,
auditu,guſtu,&c.ſimpliciter intelligi po
teſt,videlicet ad hunc modum in æquali
proportione conſeruari. Proceſſum igi-
tur conſeruationis,cuius antea memini
mus duab.vijs coſcribimus: vna de ſim-
plicibus:altera de arcanis. Quanquã ſim
plicia minimè ſeparata fore cupimus ab
arcanis,at illa ſimul accipimus, cùm per
ſe quidem eiuſmodi ſimplicia virtutes

ac vires habeant admirandas, vt quadraginta nonnulla conſeruēt annis,alia centum,quod ęquiparamus virtutibus arcanorum quoad conſeruationem.: eſſentiam eiuſmodi ſimplicium tantam ætatem exhibentium arcano haud minorē exiſtimamus,vt folia Dauræ,quę non ante centum & viginti annos mori ſinunt eis vtentem,quorum virtutes de natura rerum ponimus ,& hoc loco pro maiori parte reticemus ob hominum incredulitatem.Nō ſecus flos ſectæ Croę centum annos adfert vtentibus eo, minimā ætatem &maiorem.Horum longè plura ſunt non minus exiſtimanda,quæ nō ponimus hoc loco. Arcana verò maiores conſeruandi vires habent,quàm ſimplicia quæ diximus,eo quod magis confortent ac nutriant radicales humores illis nempe ſimplicibus:non aliàs quàm caro & herbæ,quæ nutriunt hominem, at inæqualiter,cùm vnum plus viriū habeat altero,ſic vt natura magis gaudeat illo quàm iſto,maiorique recipiat vtilitate. Receptum igitur conſeruationis ad duas vel tres ætates in viris & mulierib. ponimus ad hunc modum qui ſequitur.

℞. Foliorum ſectarum ℥.j.
Foliorum Dauræ ℥.v.
Eſſentiarum auri,
Perlarum ana ℥.ſs.
Croci,
Chelidoniæ,
Meliſſæ ana ʒ.v. Mixta ſimul omnia ſecundum artiſtę morem & in compoſitum vnum, organis vitreis ad vſum vt ſuprà ſeruabis. Hæc medicina ſufficiens eſt etiam ad curam expulſionis morborum accidentalium, qui veniunt in futuris.

Iam de mentalibus eſt quòd loquamur, cuiuis cauſæ peculiarem curam aſſignantes. Morbi ſiquidem ex mente, vel in mentem venientes rationibus diuerſis, inter ſe differentibus accidere poſſunt & in æqualibus, vt meminimus anteà. Primò de mẽtalibus agemus, quibus morbos ex aſtris prouenientes concludemus. Et quamuis originem & naturam exactè ſuperiorum cognoſcere non poſſimus, cùm nobis inuiſibilia ſint oculis & ſuis manſionibus, & per conſequẽs virtutibus: nihilominus de his tantùm loquimur, quæ videmus per ipſa, nec nõ ſuas operationes, quas nobis demõſtrãt:

& iuxta has practicã noſtrã ponimus, dicentes: eorũ operationes in ſpiritu mentis fieri tantùm (vt meminimus aliàs) ſic vt in eis mens noſtra mergatur, &c.

Cœleſtibus curſum impedire ſuũ nolumus neq; poſſumus, at illi reſiſtendi poteſtatem habemus, non ſecus ac murus fortis bombardis atque tormentis, idque duobus modis: non aliter quàm Sol influentiam in lapidem imprimit, qui ſi iacuerit in aqua lapis ille, non poterit in eum Sol vires adimplere ſuas, & hac ratione lapis eſt præſeruatus. Similiter in hominem influentia dupliciter intrare poteſt: vna per informationem impreſſa, quæ non poteſt impediri: tum prout gramen in pratis abſq; Sole ſuperiorum vegetare creſcèreque minimè poteſt, cuius cauſam alio loco ponimus: pariter eſt vna quæ nos conſeruat & ſuſtentat influentia, tanquam nutrimentum corpus, non ſecus & conſtellationes. Altera quidem eſt accidentalis, quæ poteſt nocere nobis impediendo priorẽ, ſic vt in nos exercere ſuas operationes haud valeat, vti de planetis & ſimi lib. videmus. cõtra quas præſeruationes

& conſeruationes opponimus, vt effe-
ctus earum in nobis nihil poſſint. Eiuſ.
conſeruationes fieri planetarum annu-
lis & imaginibus ſecundum influentias
conſtructis, quod nos de Imaginationi-
bus ponimus, notãdum eſt: ſic vt annuli
planetarum vires atq; naturam habeãt
nos ab accidentibus tuendi, quod ad vi-
tam longam attinet. Verùm non placẽt
varijs de cauſis. Hoc ſciendum, influẽtiã
ex mente nempe dirigendam in aliud:
prout ſi Mars perdere me diſpoſitus fo-
ret, inclinatioque foret eius in mente
mea, qua poſſem in mentis ægritudi-
nem incidere: homunculum extruo
meum, vt illius operatio huius in imagi-
nem tranſeat, quo liber euadam. Nam
in homunculo facilius eſt ſubiectum, in
quod planeta cum delectatione ſuam le-
uius potentiam abſque reſiſtentia com-
plere poteſt: quare ſe dirigit in facilius,
relicto difficilior: cùm vna ſit materia
per aptationem, ad quam inclinatus eſt,
vt meam perdat naturam, ideo ſumit ex
ordium à faciliori, ſed in eo ſatiatur ac
manet. Quamuis cauſæ plures huius aſ-
ſignari queant, quas non adducimus, cũ
ad

ad conſeruationem in vitam lōgam ſint inutiles.

Hac via mentis igitur fit conſeruatio, videlicet vt ſuperiora torqueantur in minus eoq; reſiſtitur eis, vt animo liberemur à ſuperiorū graui iugo, per quod ſæpiùs mors irrumpit.

Contra incantationes etiam aliquid ponere volumus, ne per eas vita longa nobis adimi queat. Eiuſmodi remediorum aliȷs multis locis meminimus, non tamen quòd cōſeruationes exiſtant, ſed curę potiùs incantatationum. Idem intelligimus quod ſuprà de mente ex aſtris peruerſis, ad eundem ſcilicet modū incantationes arcendas, vt influentias priùs in homunculos. Similis operatio fit per contrarium, quæ mentes noſtras, ac mēbra mentalia, necnon entalia noſtra conſtringit, cuius fundamentum eſt in animo noſtro, prout de incātionibus dicimus: in aliud ſubiectum etiā dirigēda eſt, & non in illud quod habemus de aſtris, ſed ad incantationē ſuam in hunc modū. Homunculum ex cera iuxta meretricum vſum extruito, quem ſuo loco reponito: quicquid incantatiuè contra

te molitum erit, in hac imagine cõpletur. Nã ex tua mente progreditur, itẽ ex incantatione ſuaq; mente, ſic vt mẽtes concurrãt, & ab vtraq; parte nihil in alterutram dãni fiat, aut operationis: vt in hac forma declarauimus per imagines incantationibus reſiſtendi præueniendique modum.

Non ſecus imaginatio per contra directam imaginationem deſtruitur. Accidere poteſt, vt per alterius imaginationem occidar: talis imaginatio quæ compleri debuiſſet in me, torqueri debet aliò, ne ſanitas & lõga vita mihi per eam adimantur: quod hoc exemplo ſic declaramus. Si quis inimicitia maxima cõtra me ſic foret affectus, vt ſummo deſiderio mortẽ aſſiduò meã optaret, nec eſſet incantator, ſed inuidẽtiſſimus inimicus, quod quidem ignotũ foret mihi, ac eius cõtra me peſſimus animus occultus. Ego verò cõtrà, pono meum animum in ſuã requiem quàm maximè poſſum, hac ratione vindictã quærẽs, vt nemini ſim infenſus, nec alicui noceã: propter eiuſmodi pietatẽ, inuidia magna hęc adimpleri minimè poteſt, quæ contra me dirigitur.

rigitur. Eſt itaq; pietas contra prauas imaginationes maxima ſummaq; conſeruatio, quæ fieri queat.

Aeſtimatio pariter operari poteſt, quę eſt in nobiſipſis, vt quū ęſtimarem quod mea ratio ferre nequit, mihi talis æſtimatio, rationis meæ ſubmerſio foret, ſic vt cū æſtimatione rationē amittere poſſim ex ordinata permixtione, prout etiā de æſtimatione diximus alibi. Contra ſimiles æſtimationes optima conſeruatio eſt, rationi plura non imponere quàm ferre poſſit, qua via tales æſtimationes adimplētur. Aliā conſeruationem ponimus: vt quū de Deo ęſtimaremus, quod rationē ſuperaret noſtram, ad homūculū cōtra aſtra poſitū cofugiamus, qui eſt eiuſdē naturæ cuius & nos, & ita ſpeculatio noſtra ſuperflua trāſit in homūculū, quæ nos corrumpere poſſet. Nam ibidem nulla reſiſtētia fit, quin eiuſmodi ſpeculationes ſine damno compleātur, ex repartitione ſenſuum exiſtētium in me & in homunculo, cum differētia perfectionis & imperfectionis.

Per æſtimationes & imaginationes adimplentur multæ ſuperſtitiones, quæ

nõ ſunt impreſſiones, non incãtationes neq; ęſtimationes,at ſupeſtitiones, exẽplo ſimili quidẽ intelligibiles.Hac ſuperſtitione me ponamus imbutũ, vt quum ſuper tectũ meum crocitare coruos audiã,indiciũ fore mortis alicuius ęſtimarem(ſimilia multa reperiũtur exẽpla nõ recitãda) ſuperſtitio hæc ægrotũ reddere me poteſt,aut ægrum occidere,cuius cauſam ponimus de Superſtitionibus. Mea conſeruatio hæc eſt, nempe quòd eiuſmodi crocitationem credã eſſe naturalem,& non iuxta ſtultã opinionem hominũ & meam : hoc ipſo iã ſupeſtitio mea deſtruitur:nam in dubio poſita eſt, quũ ſtultitiæ meæ tribuo.Nihil enim ſuperſtitiones magis deſtruit, quàm cõſiderare ſtultitiã eſſe: quo iam ablata eſt: nam conſenſus facit actũ, qui tũ hoc intellectu labefactatur,dum ego ſimplicitatem conſidero meam,& fatuitatẽ inanis eiuſmodi fidei. Nec ſolùm de coruis id euenire ſolet, verùm etiã de aliis omnibus, hoc loco de vita longa recitatu minimè neceſſariis,nec vtilibus.De conſeruationibus ſatis hactenus dictum ſit.

Quamquam difficulter intelligimur,

hoc

hoc ſolùm illis accidit,qui nos iuxta naturam ſolùm percipiunt,vbi quidē piſcādū nihil:nā qui nō intellexerint nos, de vita longa nolumus eos docere clariùs. His tamen qui fundamentū habēt, proceſſus noſtros ſcripſiſſe, necnō abūde ſatis aperuiſſe nudeq; detexiſſe volumus. De cibi ac potus regimine ſi quid ſcribēdū eſt,hoc ſolùm ponemus quod ad vitam longam facere ſcimus,reliquū aliis & alio modo tractandum locis reſeruātes. Primò ſciendū vtiq; cibos iuxta proceſſum alium præparatos, veluti cū medicina, ſuperfluitates humorum expellere,qui latent in corpore,necnon creſcūt:iſti per conſeruationē cū cibo & potu prorſum auferuntur. Poſtmodum ſcitu neceſſarium,internarum ægritudinum curas omniū conuenientibus medicamentis accelerandas ac promouēdas fore,vel quintis eſſentiis.De morborum originibus,& medicamentis hîc nihil ponimus,quòd in Phyſica multis locis extent:hoc ſolùm, ad vitam longam regiminis optimus ordo eſt, moderata dieta,quā nō declaramus, cùm vnicuiq; medico ſatis nota ſit.Vnicum hoc adde-

mus,videlicet à ſua ſeparandos immunditia cibos,vti de ſeparationibus elemētorum docuimus.Separatorum eiuſmodi ciborū vſus cum moderata dieta, vitæ lōgæ miram ſuſtentationem & conſeruationem exhibet, carnē atq; ſanguinem inſtaurat, vt morbus nullus per cibos externos corpori damnum adferre valeat: quod quidem alij cibi & potus minimè faciunt. Ciborum eiuſmodi ſeparationis vſum in fundamentum illis ponimus,qui vitam longam viuere cupiunt,multis de cauſis,hoc loco ſcriptu minimè neceſſarijs,prçterquam regimē eſſe quo ſanguinis & carnis complexiones aluntur. Conſeruatio tamen ad vitæ ſpiritum, & eius humorem pertinet. His regimini vitæ longę feciſſe ſatis volumus.

Separationes autem ciborum & potuum in Archidoxorum noſtrorū tractatu ſcribimus de ſeparationibus elementorum, & puri ab impuro, ſimiliter de regimine ponimus ibidem,qui ſit ad vitam longā optimè commodiſſimèq; tenendum:hoc loco nō repetimus, quod illo ſatis abundè ſcriptum ſit.

Qui

Qui tamen aer,& quæ terra necnõ elementa meliora ſint ad hunc modũ indicabimus, videlicet in ignis elemento, nullum aquaticũ oriri poſſe morbũ, nec è contrà: ſic de terra necnon aere fuerit intelligendum.Item quod in igne viuit, liberum eſt ab aliĳs infirmitatibus, præterquam ignis.

Quapropter coſideranda venit, & in vſum aſſumenda neceſſariò qualitas aliqua mediĳs elementorum, in qua vita longa ſit:quod quidem in labore Sophiæ tantùm coſiſtit,in quo fiunt operationes elemẽtorum cum virium ſuarum perfectione, ſic vt concluſus ignis homini morbos omnes adimere valeat, ac ab eo pellere necnõ arcere. Laborem Sophiæ tamquam huius mundi Paradiſum alterum exiſtimamus, in quo morbus nullus pullurare poteſt,nec manere: nullũ venenoſum animal habitare, nec intrare:neq; ſanitas vlla corrumpi. Hoc optaremus à Domino deo,nobis concedi videlicet,vt liberè, contẽtuq; ſine,de labore Sophiæ liceret ſcribere (ſic vt Idiotæ nõ vilipenderent & intelligerent) ea ſolùm quæ nos docuit experintia.

Verùm propter iſtos nobis tacẽdum eſt cum patientia de miraculis,& magnalibus laboris, in quo terra ſancta Sophiæ quintum eſſe reſeruatur. Cùm igitur ea tacere nos oporteat, in animo noſtro ſcribere dumtaxat volumus, vt in perpetuum nobiſcũ ſepulta manenat abſq; termino vitæ. De vita longa dictum ſit hactenus,vtpote noſtris ac illis,qui fœlici necnon ſubtili ſunt ingenio præditi.

Finis Archidoxorum D.Theophraſti Paracelſi Magni.

EXPERTISSSIMI DOCTISSImique D. Theophraſti Paracelſi libellus de Tinctura Phyſicorum.

Theophraſti Paracelſi contra Sophiſtas medij ſæculi

PRAEFATIO.

CVM tu Sophiſta, me tã fatuis ac mendoſis verbis vbiq; locorũ vitupe-res, tanquam oriundus ex Heluetia rudi nihil intelligerem aut ſcirem :item ac ſi litera medico plus exiſtens, ex vna in aliam regionem vagabundus oberrarem:hoc tractatulo neſcios ,& inexpertos palàm facere mundo propoſui, tum quid inprimo ſęculo Dei bonarum artium extiterit,quid mea, quidque tua contra meam artem valeat & exiſtimãda ſit, & quî me ſæculi gratiæ ſucceſſores imitabũtur.Hermetem, Archelaum ac alios in primo ſæculo quales extiterint,quantique philoſophi,hoc ipſum teſtantur etiam eorum aduerſarij, qui tui

ſunt ô Sophiſta patroni,ſed idola potius hoc tẽpore·Quamuis etiam id per tuos patres auctenticos & ſanctos falsò repu tatos nõ foret atteſtatum: antiqua Sma ragdina tabula plus artis indicat & expe rientiæ cùm in Philoſophia, tum in Al- chimia,Magia ſimilibusque, quàm vn-quam à te cateruaque tua tota doceri poterit.Si nondum ex præcedentibus in telligas qui theſauri quantique ſint iſti, dic mihi, cur Potentatus nullus Aegy-ptios potuit ſubiugare? Tum quare Dio cletianus Imperator (quotquot ad ſuas manus peruenire potuerunt) ſpagiricos libros comburi iuſſerit? Niſi quid conti-nuiſſent eorum libri,dudum intolerabi le iugum ſubire coacti fuiſſent, quale ti-bi Sophiſta collegisque tuis ad collum quandoque pendebit.

Hoc medio ſeculo Monarchia cuncta rum artium Theophraſto Paracelſo Phi loſophiæ Medicinæque principi mihi contigit.Ad hoc enimà Deo ſum electus vt phantaſias omnes excogitatorum & falſorum operum putaticiorum & præ-ſumptuoſorum verbornm per ipſum ex tinguerem, ſiue ſint Ariſtotelis, Galeni,

Aui-

Auicennæ, Meſue, vel cuiuſcunque fuerint etiam eis adhærentium. Theorica namq; mea procedens ex luce naturæ nunquam labefactari poteſt ob ſui conſtãtiam, nec immutari: quinquageſimo poſt ſeſquimilleſimũ octauo virere primùm incipiet anno. Practica tandem ſequens admirandis incredibilibusq́; ſignis comprobabitur, ſic vt mechanicis ac plebi cõmuni palam ſit futurum, & iſti penitus intelligent, quã cõtra Sophiſtarum nugamenta conſtans immotaq́; ſtabit ars iſta Paracelſica: licet illa Sophiſtica papiſticis & imperialib. priuilegijs in ſuis ineptijs confirmetur ac tueatur, &c. Quòd autem à te Sophiſta mẽdicus & vagabundus habear, tibi Danubius atque Rhenus me tacente reſpõdebunt. Sæpius iſtæ perperam excogitatę per te calumniæ contra me, Comitibus & Principibus multis, item ciuitatibus imperialibus, ac equeſtri dignitati, nobilitatiq́; diſplicuere. Habeo namque theſaurum in quadam Friulorum ciuitate Vueiden Germanicè dicta, in Xenodochio, quẽ tu Leo Romanns, & tu Carolus Germanus tota ſubſtãtia veſtra pſoluere nequiretis

Quanquam ſignata ſtellæ nominum veſtrorum occulta placẽt, quæ nulli quàm Diuino ſpagirico ſoli cognita fuerunt. Quare tu verminose pediculoseq́ue Sophiſta, Monarcham arcanorum vt ignarum, fatuum & prodigum decoctum exiſtimes: medio iam ſeculo honorificam in proſecutionẽ, virtutes ac præparationẽ illius Tincturę Phyſicorũ hoc libello palam facere volo, veritatis in amatorũ etiam vtilitatem & honorem: itém artium qua verarum cõtemptores, in mẽdicos euadere poſſint. Hoc arcano poſtremum ſeculum, vt gratiæ dono vtriq́ue ſpiritus illuſtrabitur manifeſtò, cõpenſabiturq́ue, ſic vt ab exordio mundi ſimile germen intellectus & ſapientiæ haud amplius auditum erit. Vitium ſupprimere probos non poterit, nec multorum iſtorum opes aut poteſtatem percipere valebit.

DE TINCTVRA PHYSICOrum Metaphyſica D.P.B.A. Theophraſti Paracelſi.

De Varijs ad Phyſicorum Tincturam Vijs, in Vnum & eundem finem & ſcopum tendentibus.

Caput I.

DIco Philippus ego Theophraſtus Paracelſus Bombaſt,iuxta poſtq́;huius gratiæ diuinæ manifeſtationẽ,ad Phyſicorũ Tincturam varias quæſitas eſſe vias,quæ finaliter omnes ad eundem ſcopum & finem pertigerunt. Hermes enim Triſmegiſtus Aegyptius iuxta ſuam rationẽ opus hoc aggreſſus eſt. Orus Græcus eundem ſeruauit proceſſum. Hali quidẽ Arabs in ordine ſuo permanſit. Albertus verò Magnus Germanus etiam prolixum eſt ſecutus proceſſum. Quilibet iſtorum pro modo ſuo progreſſus eſt,nihilominus ad vnum eundemq́ue terminum peruenerunt omnes, videlicet ad vitam longam,à Philoſophis tantopere deſideratam,& ad honeſtam eiuſdem in

hac miſeriarum valle ſuſtentationem & conſeruationem. Hac ergo tempeſtate peculiaribus à Deo donis Theophraſtus Paracelſus Bombaſt, Monarcha arcanorum, dotatus eſt, ad hunc nempe modũ, vt ſummi huius operis phyſici quiuis indagator imitari me cogetur ac ſequi, ſiue ſit Italus, Polonus, Gallus, Germanus, qualiscunq; fuerit & quis. Huc poſt me vos omnes Philoſophi, nec non Aſtronomi, quantumuis alti nominis exiſtatis, & cuiuſuis, Henrici vel Conradi. Ego vobis Alchimiſtis atque Doctoribus perpeſſis à me ſummis laboribus, regenerationẽ illam corporalem oſtendam aperiamq;: docebo vos docebo Tincturam, Arcanũ vel quintum eſſe, in quo myſteriorũ omnium ac operũ fundamenta latent. Etenim quiſq; fidẽ alteri poteſt ac debet adhibere ſolùm in eis quę expertus eſt: ſi quis præter hanc experientiam quid attulerit in Spagirica vel Medicina, haud eſt quod credas, cùm in igne per experiẽtiam verum ſeparetur à falsò. Lux naturæ ſiquidem ad hunc modum creata eſt vt per eam vniuſcuiusque rei proba vel examen appareat, his tamen qui ambu-

lant in eo lumine tantùm. Ex ea luce docebimus optimis demõſtrationibus, eos omnes qui proprijs phantaſiis, acutisq; ſpeculationibus hanc prouinciam tuam difficilem aggreſſi fuerũt vnquam ante me, ſuo damno fatuitatis ſuæ periculũ feciſſe. Quapropter ex meo fundamento multi ruſtici nobiles facti ſunt: contrà per putaticiam & opinabilem illorum artem, rurſum nobiles in ruſticos tranſmutati, quum aureos in capite mõtes portarẽt, antequam in carbones manus protruſiſſent. Diſcendæ primùm ergo digeſtioues, deſtillationes, ſublimationes, reuerberationes, extractiones, ſolutiones, coagulationes, fermentationes, fixationes, & omne quod ad opus hoc inſtrumentum requiritur, cognoſcendum eſt vſu, prout vitra, cucurbitæ, circulatoria, gallinarum oua, terrea vaſa, balnea, furni ventales, reuerberatorij, ſimilesque, nec non carbones atque tenacula: ſic in Alchimia medicina que profici poterit.

Aliàs donec in tua phantaſia, penes lagana tua putaticia manſeris, ad horũ ni-

hilum aptus eſt, prædeſtinatus, nec electus.

De definitione ſubiecti materiæque Tincturæ Phyſicorum.
Caput II.

PRiuſquam igitur ad proceſſum Tincturæ veniam, eius tibi ſubiectũ eſt quod patefaciam: hoc enim in peculiari ſemper hactenus occultatione ſeruatum eſt à veritatis amatoribus. Eſt itaque Tincturæ materia quædam res (vbi me tamen iuxta ſpagiricum ſenſum intellexeris) quæ quidem ex tribus in eſſentiam vnam arte Vulcani tranſit, aut manere poteſt. Verùm vt eam intitulem tibi ſuo nomine iuxta veterũ vſum, Leo rubeus à multis vocatus, paucis verò cognitus eſt. Hic per auxilium naturę, nec non artem ipſius Artiſtæ poteſt in aquilam albam trãſmutari, ſic vt ex vno duo fiant, ſupra quod aureus ſplendor Spagiro non ita relucet: illa duo magis in vno ſeruata lucent. Iam ſi Cabaliſtarũ & veterum Aſtronomorum vſum non intellexeris, à Deo minimè natus es ad Spagiricam artem, nec per naturam ad Vulcanicum

nicum opus electus, neque vt os in Alchimicis vix aperias artibus creatus exiſtis. Eſt itaque Tincturæ materia Margarita maxima, pretioſiſſimusque theſaurus, ac nobiliſſimũ quod iuxta manifeſtationem Altiſſimi, necnon hominum cõſiderationem omnium in terris fore poteſt: hoc eſt Lili Alchimiæ, & Medicinæ, quod Philoſophi tam accuratè quæſiuerunt, verùm ob defectũ integræ cognitionis, & perfectę prępárationis eius, ad finẽ perfectum non perduxerunt. Per inueſtigationes eorum & experientias, tincturę tantùm initium datũ eſt nobis: at verũ fundamentum quod collegas imitari meos decet, mihi relictum fuit, ſic vt nemo ſuas laruas noſtris intentionibus immiſcere debeat. Ego meritò poſt longas meas experientias Spagiros corrigam, & falſum aut erroneum à vero ſeparabo, cùm longis inueſtigationibus repererim, quo iuſtè ſimilia reprehendere queam, & immutare. Veterũ ſi tamen experimenta meis excellentiora comperiſſem, tãtos minimè labores aſſumpſiſſem, quos in gratiam, vtilitatẽ, & honorem proborum Alchimiſtarum

omnium ſubij libenter, &c. Cùm ergo Tincturæ ſubiectum ſatis declaratũ ſit, vt fratres inter duos vix fideliùs queat aut liceat, præparationem eius aggredi nunc volo, tum vltra quòd primi ſęculi ponam experientias, meas etiam inuentiones addere, quibus quidẽ poſtremò gratię tãdem ſæculum adhęrebit: quicquid ex tua Philoſophia Sophiſta tu feceris Patriarchas aut omne quod voles.

De Proceſſu Veterum ad Phyſicorum Tincturam & breuiori per Paracelſum inuentione.

Caput. III.

Pagiri veteres Lili putrefecerunt per menſem philoſophicum, & poſtmodum ſpiritus humidos ab eo deſtillarunt, quouſq; ſicci tãdẽ eleuati ſunt. Caput mortuũ ſpiritibus humidis imbiberunt, & ab eo per deſtillationem ſæpiùs abſtraxerunt, idque tam diu donec ſicci proreleuati fuerũt. Inde poſt abſtractos humores & ſiccos ſpiritus per pellicanum ter aut quater ſimul vniuerũt, donec Lili totum in fundo ſiccũ reſederit. Quamquam experientia prima proceſſum hunc ante fixationem dedit, nihilominus anteceſſores noſtri ſæpiùs eo vos-

tum

tum perfectè ſuũ aſſecuti ſunt. Breuiorem tamen viã habuiſſent ad rubei Leonis theſaurum perueniendi, ſi concordantiam Aſtronomię cum Alchimia didiciſſent, prout eam in Hermetis Apocalipſi demõſtraui. Cùm verò dies quilibet (vt Chriſtus loquitur in fideliũ conſolationem) propriam ſuam eſſentiam habeat, Spagiris ante mea tẽpora labor fuit ingens & grauis, qui iam auxilio S. Spiritus affluĕtis poſtremò ſęculo, mea Theorica necnon Practica ſubleuabitur atq; declarabitur, illis omnibus qui ſuis in operibus cũ patientia conſtantes fuerint. Ego nãque naturæ proprietates expertus ſum, eſſentias & conditiones, eiuſq; noui coniunctionem, æquè bene ac reſolutionẽ iterum: quod ſummum & maximum eſt in Phyſico, nunquam Sophiſtis cognitum hactenus.

Cùm ergo primum ſæculum Tincturæ primam dederit experintiam, ex vno ſimplici duo Spagiri fecerunt. Verùm quòd inuentum hoc medio ſæculo periiſſet, eorum ſucceſſores diligenti perſcrutatione, poſtmodũ in eiuſmodi nomina duo ſimplicis inciderunt, idq; no-

minarunt vnico vocabulo nempe Lili, tamquam tincturę ſubiectum. Tandem imitatores naturæ materiam hanc (non ſecus ac in terra ſemẽ) tempore ſuo putrefecerunt, cùm ante corruptionẽ hãc nihil ex eo naſcatur, nec arcanũ aliquod erumpere poteſt. Poſteà ſpiritus humidos abſtraxerunt à materia, donec tandem ignis violẽtia ſicci pariter ſublimati ſunt, vt hac via, non aliter quàm ruſticus ex anni tempore, peruenirẽt ad maturitatem, prout vnum poſt aliud aſcẽdere ſolet, ac decidere. Poſtremò veluti poſt ver æſtas prodit, fructus illos & ſiccos ſpiritus incorporarunt, & Magiſterium tincturæ perduxerũt eò, donec ad meſſem deuenerit, ac ad maturationem ſe diſponere voluerit.

De Proceſſu per Paracelſum ad Phyſicorum Tincturam abbreuiato. Caput. IIII.

TAm prolixo labore, tędioſaque reiteratione Spagiri veteres non indiguiſſent, ſi ex Schola mea ſuũ opus didiciſſent & fuiſſent aggreſſi: votum æquè bene ſuum aſſecuti fuiſſent, impenſis laboribuſque longè minoribus. Hac tempeſtate verò qua Theophraſtus Paracel-

racelſus arcanorum aduenit Monarcha, inuentionis tempus eſt præ manibus, quæ Spagiris omnibus ante me fuit occulta. Quapropter dico: tantùm roſei coloris à Leone ſanguinem accipite, & ex aquila gluten: quæ poſtquam ſimul coniunxeritis, iuxta veterem coagulate proceſſum. Tincturam habebitis Philoſophorum, quam infiniti quæſiuerunt, inueneruntque pauciſſimi. Velis nolis tu Sophiſta, Magiſterium hoc eſt in ipſa natura, magnaleq; Dei ſupra naturam, atque theſaurus in hac miſeriarum valle pretioſiſſimus. Extrinſecùs aſpectu vile quid, aliud in multò nobilius quàm fuerit antea trāſmutare, miraculū à Spagiro productum, eſt quòd patiare necnon fateare: qui ſua præparationis arte, vile corpus extrinſecùs viſibile corrumpit, ex quo nobiliſſimam aliam & pretioſiſſimam eſſentiam excitat. Si tu pariter aliquid ex Ariſtotelico lumine didiciſti vel noſti, aut ex Serapionis regulis, prodi huc, & in lucē idipſum profer experientia. Scholarum ius vt honoris amatorem atque Doctorem decet, nunc ſerua. Si verò nihil ſcis aut efficere

vales: cur tu me tamquam Helueticam vaccam irrationabilem contemnis, & vagabũdum circulatorem? Ars eſt altera natura, munduſq; peculiaris, vt experientia contra te, necnõ idola tua teſtatur atq; demõſtrat. Quædam igitur ſimplicia componit Alchimiſta, quæ poſtquã iuxta ſuã corrupit neceſſitatẽ, aliud inde præparat, (idque toties, atque varia ſunt) quod poſtmodũ vnũ fit: hoc plus efficit, quàm ipſa natura per ſe poſſet, vt in Caſtey appertè ſatis patet, ex Saturno Venerem fieri: tum in Carinthia, ex Venere Lunam: & in Hũgaria, ex Luna Solem, vt interim taceam de traſmutationibus alijs rerũ naturalium ſatis Magis cognitis, quæ mirabiliùs quàm Ouidius in ſua Metamorphoſi prodeunt in lucẽ. Rectè me vt intelligas: Leonem tuum in Oriente quæras, & Aquilam ad Meridiẽ in aſſumptum hoc opus noſtrũ. Inſtrumenta meliora nõ reperies quàm Hungaria, necnon Hiſtria producunt. At ſi cupias id ex Vnitate per Dualitatem, in Trinitate cũ æquali permutatione cuiuſq; deducere: tuum iter ad Meridiem dirigas oportet, ſic in Cypro votum cõ-

ſeque-

queris omne tuũ, de quo latiùs minimè loquendum eſt, quàm in præſentia declaratum extitit. Arcanorũ iſtorum, quæ transſmutationes exhibent, adhuc plura ſunt, etſi paucis cognita: quæ licet alicui manifeſtentur à Domino Deo, non propterea ſtatim erũpit artis huius rumor, ſed Omnipotens cum ea dat intellectũ hæc & alia celãdi pariter, vſq; in aduentum Heliæ Artiſtæ, quo tempore nihil tã occultum, quod non reuelabitur. Videtis etiam ocularitér (quamuis loqui de his minimè ſit opus, quod in irriſionem ab aliquibus aſſumi poſſet) in ſulphure Iouis magnã tincturã eſſe gẽmarũ, quæ quidem eas altiùs adducit, quàm ipſa natura per ſe valeat. Verùm iſta gradatio metallorũ & gemmarum à me hoc loco relinquetur, cùm ea de ſatis in Arcanis arcanorũ, in libro de Vexationibus Alchimiſtarũ, & in aliis abundè ſcripſerim. Anteceſſorum noſtrorũ proceſſum de Tinctura Phyſicorum vt incœpi, iam perfectè concludam.

De concluſione Proceſſus Veterum à Paracelſo facta.

Caput V.

POſtremò Spagiri veteres Lili pelli. canatum,ignis ordinata quadã augmentatione tam diu fixarunt, quouſq; iuxta colorum omnium permutationem, rubeũ inſtar ſanginis induerit, & cum eo Salamandræ conditionem. Rectè quidem ab eis proceſſum fuit, ac ad eundem vnũquemq; margaritã hanc ambientem procedere modum ęquum eſt,ac decet. Hunc tibi clariùs declarare poſſe,mihi difficillimũ foret,niſi didiceris in Alchimiſtarũ Schola gradus ignis obſeruare,vaſa quoq; tua mutare: tumdemum videbis,mox atq; Lili tuum in ouo phyſico fuerit excalefactum,admirandis apparẽs demonſtrationibus,coruo nigrius fieri:cygno poſtmodum ſucceſſu temporis albius:& poſtremò tranſiens per flauendinem,ſanguine quouis magis rubeũ. Quærite quærite primus ait Spagirus,& inuenietis, pulſate & aperietur vobis. Impium indecorumque foret aui tam perfidæ cibum in os ponere, ac ipſam ad hunc volare non ſinere, prout ego cum cæteris ante me facere coactus fui. Veram igitur artem

ſequere:

ſequere:hæc enim in perfectam eius cognitionem te ducet. Non eſt quòd amplius aut clarius hîc apponatur quidpiã quàm antea dixerim: doceãt Phariſaicæ ſcholæ tuæ te quicquid volent ex inſtabili ſuo labiliq; fundamẽto, quod ſuum terminum aut ſcopum non attigit. Vbi tãdem Alchimiſticam induſtriam accuratiſſimè quàm fieri poteſt edoctus fueris:nihil tum demum in rerum natura tam difficile futurum eſt, quod non artis huius auxilio tibi manifeſtum eſſe poſſit Natura ſiquidem ipſa nihil in lucem edit,quod in ſummam ſui perfectionem ſit adductum,prout hoc loco videre licet ex vnitate vel vnione dualitatis noſtræ:Verùm homo Spagiricis præparationibus eò perducere debet, quò per naturam ordinatum fuit. Hæc de proceſſu veterum,& mea correctione Tincturæ Phyſicorum, quod ad præparationẽ eius attinet,à me ſatis dicta ſint hactenus.Latius autem quòd nunc Aegyptiorum theſaurum iſtum in manibus habeamus,eſt quòd eum in vtilitatem noſtram conuertamus: quæ dupliciter ex Spagirico magiſterio nobis offertur.

Priore modo, prout ad renouationem corporis applicari poteſt: poſteriore verò corporum in tranſmutationē. Cùm igitur ego Theophraſtus Paracelſus vtrumque diuerſimodè ſim expertus iuxta ſigna quidem operis, ac prout in experientia probaque mihi melius ac perfectius apparuerunt, ſcribere volo proponereque.

De tranſmutatione metallorum per Medicinæ prioiectionem.

Caput VI.

SI Tinctura Phyſicorum in tranſmutationis vſum venire debeat, eius primò libra ſuper Solis fuſi libras mille proijcienda eſt. Medicina tum demum præparata fuerit, ad leproſum humorē metallorum tranſmutandum. Admirandum hoc opus in luce naturæ, videlicet Spagiri magiſterio ſeu operatione metallum amittere quod prius erat, aliudque fieri: Ariſtotelem illum id cum ſua malè fundata Philoſophia fatuum reddidit. Ruſtici quidem in Hungaria, cùm ferrum ſuo tempore proijciunt in fontem quendam vulgari nomine Zipffer brunnen, in ferruginem cōſumitur, quæ folli-

follibus & igne liquefacta, mox pura Venus exiſtit, quæ nunquam in ferrum amplius redit. Similiter in monte Kuttenberg vulgariter nuncupato, capitellum aut lixiuium ex Marchaſitis colant, in quo ferrum etiã in optimam Venerem tranſit altè gradatam, & malleo tractabiliorem altera naturali. Hæc & ſimilia plura ſimplicib. magis hominibus quã Sophiſtis cognita ſunt, quæ metalli ſpeciem vnam in alteram tranſmutãt. Ego quidẽ in Iſtria Venerem vltra 24. gradus & 28. ſæpius adduxi (ſicvt Solis color altius aſcendere nequeat) conſtantem in Venere vel in quartali, qua quidem vſus vſum in omnibus vt alio. Quanquam veteres artiſtæ fuerunt huius arcani percupidi, ſummaq; diligentia quęſiuerunt illud, nihilòminus pauciſſimi iuxta perfectam præparationẽ ad finem ſuum perducere potuerũt. Multas namq; difficultates & obſtacula metalli minoris in melius tranſmutatio ſecum adfert, prout Iouis in Lunam, aut Veneris in Solem. Magnalia naturæ multis hominibus occulta fore Deus voluit propter peccata: nec non pauciſſimis diligentibus atque

pijs manifeſta mirum in modũ. Accidit enim, vt ea tinctura præparata fuerit ab Artiſtis, qui proiectionem in opus adducere non potuerũt, & ex eorum incuria cuſtodiaq; mala factum eſt, vt à gallinis comeſta ſit, quibus plumæ deciderunt, ac vt ipſemet vidi rurſum creuerũt. Hac via tranſmutatio per abuſum ex negligentia Artiſtarum in Medicinam & Alchimia venit. Cùm enim ea tinctura, nẽpe iuxta ſuum deſiderium, vti minimè potuerint, nec ſciuerint, eandẽ ad renouationem hominum torſerunt, vt ſuo capitulo nunc latius audietur.

De renouatione hominum.

Caput VII.

Phyſicorum in Aegypto primorum aliquot, ac priſcorum per hanc tincturam annos centum & quinquaginta vixerunt. Item vita multorum ad aliquot ſecula producta prolongataque fuit, prout habetur in diuerſis hiſtorijs apertiſſimè, quod nemini fermè credibile videtur. Eius namq; vis tam admirabilis exiſtit, vt corpus altius adducat, quàm agnatæ naturę poſſibile ſit, ac in eo gradu firmiter conſeruat, ſic vt ab omnibus

infir-

infirmitatibus tutum viuat: & licet ſene-
ctam habeat, apparet nihilominus vt in
primeua iuuentute conſtitutum.

Eſt itaque Tinctura Phyſicorum vni-
uerſalis Medicina, morbos omnes con-
ſumēs, vt lignū ignis omne. Doſis eius eſt
exigua valde, ſed operatio potentiſſima.
Per eam à me curata ſanataq; ſunt lepra,
morbilli, hydropiſis, caduc⁹, colica, gutta
ſimilesq; morbi: lupus itē, cancer, noli
me tangere, fiſtulæ, nec non genus om-
ne morborum internorum vltrà quàm
credibile ſit: cuius etiā teſtimoniū exhi-
bebunt Germania, Gallia, Italia, Polonia,
Bohemia, &c. ſatis amplū. Iam tu Sophi-
ſta reſpice Theophraſtum Paracelſum,
& quî tuus Apollo, Machaon & Hipocra
tes contra me ſtare valeant, & cōſiſtere.
Hoc enim eſt Catholicum Phyſicorum
propter quod vitam longam proſecuti
ſunt omnes ad reſiſtendū morbis, & per
hoc vniuerſale maximè conſecuti ſunt
& efficaciſſimè, iuxtaq; ſuum arbitrium
Tincturam Phyſicorum nominarunt.
Quid enim in tota Medicina maius eſſe
poteſt, quàm eiuſmodi corporis munda
tio per quam ab eo ſuperfluitas omnis

à radice prorſum tollitur, ac tranſmutatur? Sanato namq; ſemine, perfecta ſunt omnia. Quid prodeſt Sophiſtarum peſſimè fundata purgatio, cùm nihil eius tollat quod auferre debet? Quapropter excellentiſſimum veri medici fundamentum eſt Regeneratio naturæ, iuuentutiſque reſtauratio: poſtmodum eſſentia noua totum hoc quod inualidum eſt expellit. Ad iſtam regenerationem, vires atq; virtutes Phyſicorum Tincturæ mirabiliter inuentæ ſunt, & vſque ad tempus à Spagiris veris vſitatæ ſecreto, nec non ſeruatæ.

Finis libri Theophraſti Paracelſi de Tinctura Phyſicorum Metaphyſica.

Aureoli THEOPHRASTI PARACELſi Præparationum libelli duo: quorum prior quinque tractatulos continet: alter verò tantùm vnicum.

Antimonij præparatio contra Morpheam, Alopeciam, Lepram, Elephantiam, ſiue vulnera & vlcera,

IN omnibus lepræ ſpeciebus vtiliter adminiſtratur Antimonium cum additionibus præparatum, ad hunc modũ qui ſequitur: modò vocis raucedo nondum adfuerit, qua iam præ manibus exiſtente præparata, parùm vtilitatis adfert.

Tractatulus primus de Medijs mineralibus.

Antimonij præparatio contra Morpheam & Alopeciam.

R. Antimonij ſubtiliſſimè triti,
Tartari calcinati,
Aluminis ana lib. ſs.

Omnia ſtrato ſuper ſtratum in lebetem

poſita, reuerberentur in ignis gradu quarto.

Accipe huius Antimonij ℥.i.
Tragacanthi Arabici,
Muſcilaginis,
Conſolidæ regalis,
Muſcilaginis ſeminũ pſillij an.℥.ij.

Fiat linimentum, quo Morphea perungatur, etiam Alopecia qualibet ſeptimana his, calido, ſic enaſcentur cruſtæ quædam quæ decident poſtmodum, eis iam ablatis, hoc vnguento conſolidandum erit quod ſequitur:

Accipe Sperniolæ,
Camphoræ ana ʒ.i.ſs.
Olei de ceruſſa ʒ.iij.

Iſto quidem vngendum octo diebus à caſu cruſtarum, &c.

Antimonij præparatio contra lepram.

R. Antimonij lib.i.
Aceti per quàm acutiſſimè deſtillati lib.iiij.
Tartari crudi albi lib.ſs.

Terenda ſubtiliſſimè trita reponantur in phialam cum aceto prædicto, & in digeſtionẽ. Poſtmodũ extrahatur oleum rubeum

rubeum per vas retortum.

Additio contra Lepram.

Antimonij huius accipe ℥.I.

Olei ex fecibus vini ʒ.I.

Olei amidalarum amararum ʒ. ix.

Commiſce & eo qualibet ſeptimana ſemel aut bis inunge.

Nec eſt quòd mireris, vnũ & idẽ ſimplex diuerſimodè quandoque præparari: nam ita naturæ conuenit, videlicet vt in peculiaribus morbis, peculiares etiã pærparationes fiãt, iuxta morborũ proprietates, vt exemplo hoc demõſtratur in antimonio cæteriſque, aliter in vulneribus, aliter in vlceribus aſſumi remedia, ſed quod ad Lepram & Elephatiaſin attinet, eadem eſt via, prout arbor morborum ſuis in ſpeciebus indicat

Antimonij præparatio ad vulnera.

Recipe Antimonij,

Tartari calcinati ana lib.ſs.

Alcool vini ſequimenſuram,

Mixta ſimul per alẽbicum deſtillentur tam diu donec reſoluta ſint. Huius diſſolutionis accipe ʒ. I. alcool vini ℥.ſs. & paulatim eſiccari ſinito, poſtmodum ſuper marmor aut vitreã tabulã in

oleũ ſolui. Maior vix cura poteſt ad vlcera haberi, quàm ex antimonio: capitis vulneribus tamen exceptis. Deſtillando vt ſuprà toties præparandum venit, donec in fundo liqueſcat.

Additio.

Huius olei ſume ʒ.viij.

Succi tartari crudi,

Olei myrtillorum ana ʒ.v.

Fiat mixtura, quæ ſi alternis diebus tantùm ſemel in vulneribus indatur, ad modum linimenti, ab accidentibus ea tuebitur.

Antimonij præparatio ad Vlcera.

Recipe Antimonij,

Colchotaris,

Florum æris ana quantum voles, & ſtrato ſuper ſtratum poſito reuerberabis. Quo facto quidem animam extrahas vino rubeo, & inde fac alcali, quod cum oleo mixtum ſit in linimentum, & eo circumſtantes vlcerum proximiores partes inunctę, mirum in modum ad vlcerum ſanationem occluduntur.

Additio.

Huius accipe ℥.iij.

Olei colchotarini ℥.ſs.

Olei

Olei lentiſcini ℥.iij.ſs.

Fac vnguentum quo perungas vlcerum orificia,&c.

LITHARGIRII PRAEPAratio contra cancrum & fiſtulas, æſtiomena, vulnera, tentiginem prauam, icteriam rubeam, & ignem perſicum.

Contra cancrum & fiſtulas.

Recipe Lithargirij triti lib.ſs.

Aquæ ſalis,

Aluminis ana lib.i.

Aceti lib.iiij.

Simul omnia paulatim bulliant vſq; ad exſicationem, poſtea fontanã affundas aquam,& calido loco macerẽtur ad horas duodecim vel circiter, & inde mox exſiccari facito,ſic pręparatum erit cõtra cancrum & fiſtulas.

Additio.

Huius accipe ℥ ij.

Succi marrubij.

Perſicariæ ana ℥.i.

Olei ex vitellis ouorum quantum ſatis erit ad formandum vnguuntum.

Lithargirij præparatio contra Aeſtiomena.

Recipe Lithargirij lib.I.
Tartari calcinati lib.ſs.
Aquę fontis quantum voles,
Salis communis fuſi,
Aluminis rupei ana ℥.vi.

Reuerberētur eiuſmodi ſpecies in quarto gradu,poſtmodum ab eis per aquam extrahatur alcali.

Additio.

Huius accipe ℥.ſs.
Pulueris chelidoniæ,
Gallarum ana ℥.ij.& fiat puluis.

Lithargirij præparatio ad ſananda Vulnera.

Recipe Lithargirij per acetum quater albificati lib ſs.
Succi partenionis,
Conſolidæ minoris,
Ariſtolochiæ rotundę ana.

Miſce cum muſcilagine lubricata.

Additio.

Huius accipe lithargirij ℥.iiij.
Olei de camphora ℈.I.
Croci Martis ℈.iiij.

Fiat linimentum, quo vulnera quolibet

die

die ſemel aut ad ſummum bis illinãtur.

Lithargirij præparatio contra tentiginem prauam.

Recipe Lithargiri abluti lib.I.
Aluminis rupei lib.I.ſs.

Optimè trita mixtaque reuerberentur igne violẽtiſſimo per quatuor horas, rũ demum extrahatur eius alcali per fontanam aquam, de cætero procedere poteris vt ſuprà.

Additio.

Huius accipe lithargirij ℥.I.
Realgaris communis ʒ.I.
Succi chelidoniæ, quod ſufficiat.

Formetur linimentum, quo locus perlinatur tã diu, donec omnino cutis rubeſcat, fœtorq́; recedat omnis. Poſtea cõponatur vnguentum infraſcriptum.

Huius accipe lithargirij qui ſuprà ʒ.I ſs.
Muſcilaginis,
Fœnugręci,
Muſcilaginis de lumbricis,
Nitri ana quod ſatis fuerit ad formandum vnguntum.

Lithargiri præparatio contra Icteriсiam rubeam.

Recipe Litargirij ℥.iiij

Myrrhæ,
Thuris ana ℥.1.
Aceti perfectiſſimi lib.ſs.
Et fiat ex iſtis decoctio.

Additio.

Hujus accipe lithargirij ℥.ſs.
Aluminis rupei ℥.ij.
Aquæ ſalis ℥.1.ſs.

Lithargirij præparatio, contra Ignem perſicum.

Recipe Litargirij lib.1.
Realgaris rubei ℥.ij.
Salis armoniaci ℥.ſs.

Commixta ſimul in duodenam vſque vicem deſtillentur incluſiuè, tandem vt litargirium ab alijs ſepareretur, aquam af-fundas, &c.

Additio.

Sume litargirij ad hunc modũ præparati pondus omniũ quç ſequũtur, vtpote,
Vitrioli correcti ℥.iiij.
Gallarum ʒ.ſs.
Thuris.℥.1.
Aceti & vini quod ſatis ſit.

Hoc vtendum erit tam diu, donec iam amplius nullos vapores membrũ emittat.

Marchaſitæ præparatio ad reſtrin gendum ſanguinem.

Recipe Marchaſitę ſubtiliſſimè tritę ℥.ij.
Olei lini ℥.vij.
Miſce & aſcende, ſic manebit vera natura.

Additio.

Huius accipe Marchaſitæ ʒ.1.
Corallorum rubeorum ʒ.ſs.
Seminis plantaginis ℥.ſs.
Fiat ex his omnibus ſubtiliſſimus puluis,qui per ſe vulneribus inſpergi poteſt, aut aceto roſaceo permixtus eis ſuperligari:ſanguinem ſiſtit omnẽ.Si quis verò ſanguinem expuat ob caſum,bibat.

Marchaſitæ præparatio ad Hæmorrhoides.

Recipe Marchaſitæ ℥.1
Alcool vini optimè exſiccati. lib.1.
& miſceantur.

Additio.

Huius accipe ʒ.iij.
Salis gemmæ
Mumiæ ana ʒ.1.
Fiat inde minutiſſimus puluis, qui ſpargatur ſuper hæmorrhoides priuſquam intumuerint.

Marchaſitæ præparatio contra menſtrua ſuperflua.

Recipe Marchaſitæ per omnia prout ad reſtrictionem ſanguinis præparatæ ℥. ſs, cui ſandaracæ tantùm addas vt ſufficiat in vnguenti formationem, eo quũ exũdant meſtrua, perungas vmbelicum ſemel, bis, vel ter.

Cachimiæ præparatio contra Dyſenteriam.

Recipe Cachimiæ bene tritæ ℥.vi.
ferruginis ferri ℥.ſs.
Calcinentur in ſecundo gradu ignis ſeptem horarum ſpacio. Poſtmodum reduc in alcali.

Additio.

Huius accipe cachimiæ ℥.ſs. & columbę aſſatæ quod ſatis erit.

Cachimiæ præparatio in Diarrhœam.

Recipe Cachimiæ præparatæ vt ſuprà.
Olei nucis muſcatæ parum ad incorporandum, & reducatur ignis gradu ſecundo ad formam boli.

Additio.

Huius accipe ℥.1.
Theriacæ ℥.iij.
Fomentur in paſtam cuius doſis per os

eſt

eſt à ʒ.1.in ij ſs.manè,ſub meridiem & ve
ſperam:poſtea tribus diebus nõ erit hac
de paſta ſumendum,at finitis, iterum v-
no die ter vt ſuprà detur: hunc proceſ-
ſum in tertiam vicem vſque repetito.

Cachimiæ præparatio contra Lyenteriam

℞.Cachimiæ præparatæ vt ſuprà.
Gummi Arabici diſſoluti in aqua plantaginis.
Reduc in ſecundo gradu ignis ad bolum formandum vel paſtam,vt infrà.

Additio.

Huius accipe vt ſuprà præparatæ ℥.1.
Croci Martis ʒ.ij.
Corallorum rubeorum ʒ.ſs.
Theriacæ quantum ſufficit ad formandum bolum. Doſis eius eſt à ʒ.ij. in iij.vel iiij.mane veſperiq; ſingulis diebus

Tutiæ præparatio contra maculas oculorum.

℞.Tutiæ ℥.1.
Vitrioli albi,
Succi euphragiæ,
Fiat ex his cum Arabico gummi bolus, qui coquatur in linimentum per ſecundum ignis gradum.

Additio.

Huius accipe tutiæ præparatæ ℥.ſs.
Viſci ranarum ʒ.ij.
Olei laterini ℈.ſs.
Fiat inde collirium ad maculas.

Ad oculorum albuginem.

℞. Tutiam, hanc igne candere facias prunarũ inſtar, & extinguas in lacte muliebri, vel alio ſi deficiat hoc: Poſtmodũ in aqua roſacea poſita, maneat per noctem. Ligetur hæc aqua ſuper albuginẽ, & ea tolletur.

Additio.

Huius accipe tutiæ ʒ.i.
Vitrioli albi ʒ.vij
Camphoræ tritæ ſcrup.I.ſs.
Miſceantur cum aqua roſarum aut fœniculi. Hic morbus contingere poteſt omnibus animalibus pedes habentibus. Verùm ad hominum vſum eſt admiſcẽda camphora, ne caloris aut inflationis aliquod accidens incidat.

Ad ſtrumas.

℞. Tutiæ ℥.iiij.
Salis fuſi,
Calcis viuæ ana ℥.vj.
Quæ ſtratificata ponantur in tertiũ gradum

dum ignis, deinceps ab ipſis extrahas Al cali.

Additio.

Huius accipe ℥.I.
Salis anatri ſeu fellis,
Salis fuſi ana ℥.I.
Vrinæ deſtillatæ ℥.xv. & fiat mixtura. Proceſſus eius eſt, vt patiẽtibus detur potanda manè & veſperi, per ſeptimanas tres & quatuor.

Talcis præparatio ad vulnera nec non vlcera.

℞. Talcis,
Cineris fabarum,
Auenæ ana lib. I.
Reduc per diem naturalẽ in ignis quarto gradu, demum optimè lota ſiccetur. Fundum purificat & mundat, & à fiſtula tuetur.

Additio.

Huius accipe talcis ℥ I,
Liquoris mumiæ,
Terebentinæ ana quantum ad formandũ vnguentũ ſufficit. Hoc profunda curat vlcera, corrodẽtia nec nõ fluentia.

Calaminaris præparatio.

Poteſt in omnib. emplaſtris, cũ ad vul

vulnera tum ad vlcera, quibus incarnandum fuerit, adde calaminaris. Item experimentum eſt maximum ad rubedinem oculorum, in qua tela non extiterit, nec vngula.

Ad emplaſtra.

R. Calaminaris abluti & puri ℥.I.
Colchotaris,
Sulphuris viui ana ℥.I.ſs.

Stratificata reuerberētur in quarto gradu ignis per viginti quatuor horas: poſtmodum ablue ſecundò.

Additio.

Huius accipe calaminaris, ʒ.x.
Vnguenti Agrippini ℥.iiij.
Vnguenti florum æris ℥.ſs.

Fiat mixtura: hæc plurimùm eſt vtilis ad vlcera, nec non ſcabies & pruritus.

Alia additio.

Sume Calaminaris huius ℥.ſs.
Emplaſtri Apoſtolici ℥.vj.
Camphoræ ʒ.I. & fiat emplaſtrum.

Ad rubedinem oculorum.

R. Calaminaris huius præparati ℥.I.
Aceti deſtillati ℥.vj.

Fiat extractio, poſtmodum exſiccetur.

Additio.

Huius

Huius accipe Calaminaris ℥.I.
Aquarum fœniculi,
Roſarum,
Euphragiæ ana ʒ.iij.
Fiat collyrium pro rubedine oculorum.

Ad ignem Perſicum.

℞.Calaminaris crudi lib.ſs.
Aquæ nenupharis.℥.vj.
Aluminis plumoſi ℥.ſs.

Reduc in digeſtionem equino fimo diebus octo, poſtea deſtilla. Hæc eſt Gebri deſcriptio, in qua Petrus de Argillato plurimùm errauit.

Additio.

Huius Calaminaris accipe ℥.vj.
Aquæ vitrioli,
Gallarum,&c.

TRACTATVLVS SECVNDUS libri primi de prçparationibus ignobiliorum lapidum,& con cretorum mineralium.

Hæmatitis præparatio in ſanguinolentis vlceribus.

℞.Hæmatitis,
Luti lephantei,

Boli armeni ana ℥.iij.

Miſceantur cum dragacanto per acetũ reſoluto in bolum vel paſtam: poſtea reuerberentur in quarto gradu ignis,& inde poſt extrahatur alcali. Ad hunc modum præparatus Hæmatites, vtiliſſimus eſt ad vulnera,lupum, herpetam, quum ſanguis ab eis efferuens fluere cœperit: nam conſtringit venas,vt ſanguis nullus manare queat ex eis, vbi fuerit inſperſus.

Additio.

Huius præparati hæmatitis accipe ʒ.ß.
Gallarum ſcrup.ſs.
Serapini ſcrup.i.ſs.
Olei de ferro,
De floribus malorũ quantum ſufficit ad incorporandum in vnguentum: nam in fœtentibus vlceribus, vt in herpeta mordace,æſtiomeno,&c. oleum de ferro, & liquor mumiæ valde fore vtilia

Contra Menſtrua.

R. Hæmatitis ℥ iiij.
Maſticis diſſoluti ʒ.x.
Carabe ℥.i.ſs.

Fiat mixtura cum decoctione per aquã aluminis,ablue poſtmodum. Notãdum

tamen

tamen, ea menſtrua mulierum ſiſtenda fore, quæ faciebus earum natiuum colorem auferunt, & vires naturales. Vbi decoxeris prædictam materiam diutius id eſt, horis ſeptem, fiet mollis quædam paſta, ex qua formare trociſcos poteris ad vſum vt ſuprà.

Additio.

Huius hæmatitis accipe ℥.1.
Piperis longi,
Nucis muſcatæ ana ʒ.ſs.
Ranarum vel rubetarum cinerum ſcrup. iiij. Fiant inde trociſci cum aqua mentæ. Doſis eſt à ſcrup. 1. ad ij.

Ad profluuia matricis.

R. Hæmatitis ℥.1.
Olei nucis muſcatæ,
Olei de granis actis,
Petrolei ana ſcrup. iiij.

Miſceantur omnia ſimul in compoſitū vnum, de quo detur ſcrup. 1. cum aqua roſacea, in qua radices plãtaginis coctæ fuerint. Hoc medicamẽto ſiſtuntur profluuia ſine doloribus vel contorſionib. At ſi torſiones fierent indiciū eſt lapidis

Additio.

Huius hæmatitis accipe,

Aquæ marubij,
Meliſſæ ana ℥.1.

Miſceantur omnia. Doſis eſt à ʒ.ſs. vſque ad ʒ.1.ſs.

Contra Dyſenteriam.

℞. Hæmatitis,
Corallorum rubeorum,
Spodij ana ʒ.xv.
Seminis tanaceti ʒ.xv.

Fiant inde trociſci cum muſcilagine de viſco botin. Doſis eſt ʒ.ſs.

Additio.

Poterit etiam adminiſtrari huius præparati parum in vino rubeo diſſoluti, in quo calybs candens extincta fuerit, vel in bona theriaca.

Contra Diarrhœam

℞. Hæmatitis,
Aluminis glaciei,
Croci Martis ana pondus æquale.

Fiant inde trociſci, cum gummi Arabico diſſoluto in aqua plantaginis, ex herbis & radicibus per deſtillationem tracta. Doſis eſt à ʒ.1. ad ʒ.1.ſs.

Additio.

Huius accipe hæmatitis ʒ.iij.
Perlarum ſcrup.ſs.

Mu-

Mumiæ liquefactæ ad pondus omnium.

Fiat mixtura, Doſis eſt à ʒ.ij. & ad ʒ.iij, vel iiij.

Saxifragi præparatio contra Vſneam, arenam, pruinam, & gradinem.

Recipe Saxifragi ℥.I.
Boracis ʒ.ij.
Salis gemmæ ʒ.vi.
Salis fuſi ℥ I.

Stratificata reuerberentur vigintiquatuor horis in gradu quarto, poſtmodũ extrahatur alcali. Doſis eſt ʒ. ſs. in optimo vino.

Alia præparatio.

Recipe Saxifragi ℥ I. & reuerbera per ſe in ſupremo gradu, huius rruerberati accipe. ℥.I. Alcali ex radicibus raphani maioris. ʒ.I
Alcali ex radicibus petroſilini ℈.I.

Miſceantur. Doſis eſt à ℈.I. vſque ad iij. vel.iiij.

Additio.

Huius accipe ſaxifargi ʒ.I.ſs.
Seminis apij,
Erucæ ana ʒ.I.
Medonis clarificati ℥.x.

t

Doſis eſt à ſcrupul.iiij,in vi.vel vij.
Perſeuerandum erit in eo medicamento,tam diu,donec in lotio materia nulla tartari conſpiciatur ampliùs.

ARSENICI PRAEPARATIO ad vlcera,vulnera,ſirones, cancrenas,fiſtulas,&c.

Arſenicus eſt fulgor metallorum, ex eorum fumo proueniens, ex plumbo quidem optimus,poſtea ex argento & ſtanno:qui fiunt ex ferro & cupro ſunt prædictorum etiam cōditionis. Nihil eſt in rerum natura,quod in curationibus vlcerum & vulnerum ſuperet arſenicum. Nam vbi rectè præparatus fuerit, ſirones,vlcera,cancrenas,fiſtulas, &c. perſanat: Verùm in præparatione venenum eſt ei prorſus auferendum, quod tribus modis fieri poteſt, videlicet ad mumiæ formam,balſami & liquoris.

Arſenici prima præparatio, eſt eius in mumiam reductio, ad huuc modum ſcilicet. Eiuſdem forma mumiæ.

Recipe arſenici albi ℥.vi.
Salis fuſi,

Colcho-

Colchotaris ana ℥.I.ſs.

Comiſceantur & reducantur in ſecundo gradu reuerberationis horis tribus vel quatuor: extractum pòſt iterum tunde preparaque vt priùs, idque ad minimum quinquies, quod eleuatum eſt ſemper excipiendo.

Additio.

Huius accipe mumiæ ℥.I.

Liquoris terebotin,

Myrrhæ ana ℥.ij.

Fiant in modum olei, quo ſingulis duodenis vtendum horis. Summũ eſt mundificatiuũ in vulneribus, vlceribus omnibus, etiam in æſtiomeno.

Arſenici præparatio ſecunda, eſt eius in balſamum reductio.

Recipe Arſenici albi ℥.x.

Talcis ℥.iiij.

Calcis viuæ ℥.xv.

Fiat mixtura quæ reducatur in quartum reuerberationis gradum viginti quatuor horis, tum eleuatus erit in vitri formam, ſuperiùs exiſtantem accipe materiam, nam infra venenum eius in calce manſit in fundo. Quod eleuatũ eſt cõtere minutim & in vitro poſitum vel

ſuper marmor aut vitream tabulam in humido loco & in oleum conuertetur, vel balſamum.

Additio.

Huius accipe balſami ℥.iij.
Olei vitellorum ouorum ℥.x.
Terpentinæ deſtillatæ ℥.i.

Fiat mixtura, cuius vſus, vt etiam arſenici mumiæ, ſingulis duodenis eſt renouandus horis.

Arſenici præparatio tertia, eſt eius in liquorem talis adductio.

Recipe Arſenici crudi aut albi lib.ſs.
Salis nitri lib.1.
Salis gemmæ ℥.ſs.

Contere minutiſſimè, ac reduc in apertam reuerberationẽ vigintiquatuor horis. His coniunctis, & ad reuerberandum poſitis, arſenicus tribus candet horis, & poſtmodum liquefit: quo percepto in aquam effundes, & extrahes eius alcali.

Additio.

Huius accipe liquoris ℥.xv.
Corticum granatorum ℥.vi.
Thuris ℥.ij.
Muſcilaginis de botin ℥.iij.

& fiat

& fiat mixtura.

Auripigmenti præparatio ad fiſtulas.

Recipe auripigmenti ℥.1.
Tartari calcinati ℥.iij.

Stratificata reducãtur in quartum gradum ignis vigintiquatuor horis, ad hũc modnm fluit materia. Poſtmodum extrahatur, conteratur, & coquatur in aqua, ſic decidit in fundum puluis albus, qui eſt auripigmentum præparatum. Hoc in vitrum vel ſuper marmor, aut vitream tabulam, vt antea dictum eſt poſitum, in oleum conuertitur, quod fiſtulis per ſiringam, vel filis immiſſum, excellentiſſimum eſt remedium: item puluis antedictus inſperſus.

Additio.

Huius accipe præparati auripigmenti dragmam ſs.
Reſinæ pini ℥.1.
Ceræ tantum vt reliquorum.

Fiat inde cerotum quod fiſtulis applicetur.

Ad Cancrum.

Recipe auripigmenti ℥.v.
Fuliginis ℥.ſs.
Salis armoniaci ℥.iij.

Reducantur in reuerberationem quarti gradus, per diem & noctem, inde fiat alcali, quod contra cãcrum eſt ſummum arcanum.

Additio.

Huius auripigmenti ſumme ʒ.v.
Cinerum ex fimo columbino,
Olei vitellorum ouorum quãtum ſufficit ad formãdum vnguentum, quo ad cancrum vtere.

Ad æſthiomena.

Recipe Auripigmenti ℥ iij.
Aluminis calcinati ℥.vi.
Reducantur vti proximè dictum, & fiat alcali.

Additio.

Huius accipe ʒ.vi.
Liquoris mumiæ ʒ.ij.
Olei roſacei ℥.I.ſs.
Muſcilagini ſeminũ pſillij ad pondus omnium.
Fiat ex iſtis cataplaſma vel vnguentum. Si tamen patiẽtes de ardore vel inflammationibus conquerantur, illinenda ſunt vlcera hæc oleo camphoræ, priuſquam applicetur medicamentum.

Suphuris præparatio Ad Apoſtemata acuta, vt Pleureſim, Peſtem & ſimilia.

Recipe Sulphuris viui lib.I.
Colchotaris,
Salis fuſi ana lib.ſs.

Trita reduc in ſublimationem, & eleuatum iterum ſublima quater aut plusries, quò ſæpiùs eo meliùs, vt antea procedendo.

Additio.

Huius accipe ℥.ſs.
Olei nucis muſcatæ ʒ.I.
Aquæ veronicæ pręparatę ad pondus omnium, & fiat hauſtus.

In Aſthmate.

Recipe Sulphuris fuſi lib.I.
De flaxis ſandali rubei,
Cupreſſi & Pini ana lib.I.

Stratifica, reuerbera, & poſtmodum extrahe ſuum alcali. Huius alcali ſume ℥.x, Myrrhę ℥.v. ſublima rurſus. Deficientibus omnibus alijs medicamentis, iſtud erit optimum.

Additio.

Huius accipe ſulphuris ℥.ſs.
Thebaici correcti ʒ.iij.

Theriacæ quantum ſufficit ad bolum formandum. Doſis eius eſt ℈.1. in ij. vel in ʒ.1. vſque.

Ad conſeruationem ſanitatis.

Recipe Sulphuris ℥.iiij
Croci orientalis,
Mirobalanorum chebulorum,
Belliricorum ana ℥.1.
Olei granorum iuniperi quantum ſatis eſt ad incorporandum, paulatim & igne leui ſublimetur.

Additio.

Huius accipe ſulphuris ℥.ſs.
Myrrhæ rubeæ,
Croci oriẽtalis ana ʒ.ſs. & ſcrupul.1.
Aloe hepatici ad põdus omnium.
Doſis eſt ſcrupul.ſs. vſq; ad ſcrupul.1.

TRACTATVLVS TERTIVS De Gemmarum obſcurarum & perſpicuarum præparationibus.

Corallorum ad menſtruum & profluuium reſtringendum præparatio.

Recipe Corallorum ℥.ſs.
Olei myrtillorum ʒ.1.
Olibani ℥.1.ſs.
Salis fuſi ℥.ij.

Miſcean-

Miſceantur & in ignis quarto gradu reuerberentur horis duodecim,non diutius,& poſtmodum aqua plantaginis ablnito.

Additio.

Corallorum eiuſmodi præparatorũ accipe ʒ.1.

Seminum tanaceti,
Plantaginis ana ſcrup.j.ſs.

Fiat puluis, qui cum vino bono ſaleque modico infuſus in ouum, adminiſtrandus venit,aliàs non iuuat.

Contra venenum aſſumptum.

R.Corallorum optimè tritorum ʒ.ij.
Aquæ liguſtici lib.ſs.
Vitrioli albi ana ʒ.ij.

Ponantur in digeſtionem ſecundi gradus ignis per menſem,quod rubeũ fuerit extrahatur & coaguletur. Quum ad venenum eo fuerit vtendum, ſpiritus à corpore ſeparandus venit, vt venenum etiam eſt ſine corpore:quare tincturam accipe rubeam exiſtentem in fundo.

Additio.

Huius accipe præparati coralli ſcrp.v.
Theriacæ ℥.ſs.
Radicis lappatij maioris ʒ.v. & ℈ ij.

Alcool vini exſiccati lib.ſs.
Maneant in digeſtione diebus ſeptem.
Doſis eius eſt à granis quindecim in ℈.ij.
Poteris ei qui venenum ſumpſit, remedium hoc in aquæ prunellæ ℥.ij. & hoc ſæpius repetendo, potandum exhibere, vice mox ad vicem ſubſequente, ſic vt ſudet, ac dolorem in membris nullum ſentiat amplius.

Signum accepti veneni.

Primò laborant orexi, demum faciei color adimitur, poſteà venenum ad mẽbra ſe transfert vt intumeſcant: ſignis eiuſmodi perceptis, ſine mora dẽtur præparatorum vt ſuprà corallorum vnà cũ additione ſua, in aqua prunellę vel roſacea, grana quindecim, & poſt horas duas iterum, &c.

In tonitruis.

℞. Corallorum ℥.vj.
Cinerum cumini Romani,
Fabarum ana ℥.iij.
Aluminis præparati ad pondus omnium. Fiat mixtura: digeratur cum alcool vini exſiccati lib.ſs. duobus vel tribus diebus, poſtmodum exſiccato.

Additio.

Horum

Horum accipe corallorum ʒ.ij.
Specierum diacimini ℥.ſs.
Sanguinis hirci præparati ad pondus omnium.

Fiat mixtura, quæ digeratur cum lib. ſs. alcool vini exſiccati, duobus vel tribus diebus, tum exſiccetur.

Ad incantatum, obſeſſum, timidum & melancholicum.

℞. Corallorum ℥.iij.
Viſci quercini,
Hypericonis ana ℥.iiij.
Storacis calamitæ,
Laudani,
Gummi ana ʒ.i.ſs.
Vrinæ deſtillatæ lib.ij.

BIBLIOTECA * COLEGIO DE S. CARLOS

Reduc in decoctionē clauſo alembico duodecim horis, poſtea deſtilla, & quod aſcenderit iterum affunde, facq; vt ſuprà. Sic præparata coralla rubeſcunt magis atq; dureſcunt, quare prius terēda ſunt.

Additio.

Horum accipe corallorum ʒ.viij.
Angelicæ ʒ.xv.
Viſci quercini ℥.j.ſs.

Miſce cum aqua hypericonis. Doſis eſt ℥.ſs. vſque in ʒ.vj.

Magnetis præparatio.

Ad vulnera & vlcera cum flaxis & fragmentis.

R. Magnetis ℥.1.
Calcis ouorum ℥.vi.

Stratificata reuerberato per diem & noctem in quarto gradu: poſtmodum aufer calcem, &c.

Additio.

Huius Magnetis accipe ℥.ſs.
Carabe ℥.ij. puluerizatis his adde
Oppodeltoch aut apoſtoliconis lib.ſs. quo cum amalgamentur dicti pulueres.

De gemmis pellucidis.

Gemmæ tranſparentes quadruplices præparationes habent (quamuis & crudæ virtutes optimas in ſe contineant) & iuxta præparationes vſus earum eſt.

Chriſtalli præparatio ad lactis generationem.

Chriſtallus peculiarem in generatione lactis virtutem habet, ſi mulieribus adminiſtretur per os bene præparatus, ad hunc modum.

Chriſtalli reuerberatio.

R. Chriſtalli lib.1.

Aquæ

Aquæ entali lib.ij.

Fiat mixtura per imbibitionem, quæ re-uerberanda eſt viginti quatuor horis,vt ex vna libra verto fiat:huius doſis eſt ʒ.ij.

Additio.

Huius præparati ſume criſtalli ʒ.ij.
Spermatis meliſſæ,
Lactucæ ana ℥.ſs.& ʒ.ſs.

Fiat puluis quem in aqua propinabis amigdalina.

Criſtalli calcinatio & ſublimatio.

R. Criſtalli.℥.j.
Salis armoniaci℥.iij.

Ambo ſubtiliſſimè pulaerata ſublimentur idque ſexies fiat,criſtallum vice qualibet amouendo.

Additio.

Huius eleuati criſtalli ſume ℥.ſs.
Aquæ commuuis deſtillatæ ℥.iiij.

Fiat alcali,cuius doſis eſt ʒ.ſs.

Chriſtalli deſtillatio.

R. Chriſtalli eleuati ℥.1.
Aquę nitri & aluminis ſine deſtillatione ana ℥.ij.

Digerantur optimè,poſtea deſtillentur, deſtillatum hoc ſiccetur,& ſiccum reſol uatur,igne lento coagulatur, & in cella

penuaria perquàm humida liberiter ſol uitur in aquam, hæc eſt vltima criſtalli præparatio, cuius doſis eſt ſcrup.I.

Ad eundem proceſſum prępalatus rubinus, admirabilem virtutem habet contra dſyenteriã, verùm iuxta præparationem doſis eius eſt limitanda.

Crudi doſis eſt ℥.I.
Reuerberati ʒ.ij.
Calcinati ʒ.I.
Eleuati ʒ.ſs.
Deſtillati ſcrup.I.

Pariter & Granati ſecundum proceſſum antea dictum, collyrium exhibent efficaciſſimum ad cataractas vel neuthas oculorum. Similiter cõtra hœmoptoicam deſtillati Smaragdi ſunt optimi.

Saphiri etiam deſtillati, cordis pulſationem vel tremorẽ auferunt: ſic de reliquis omnibus intelligẽdum, videlicet quamcunque gemmam ſuas vires exercere, quas Bartholomeus Anglicus deſcripſit in aliquibus, atq; virtutes.

Additio pro granatis ad cordis pulſationem vel tremorem & hœmoptoicam.

Deſtillatorum accipe granatorũ ℥.ſs.

Aloe

Aloehepatici ℨ.iij.
Sulphuris præparati ℥.ſs.
Fiat mixtura cum ſaccaro clarificato. Doſis eius eſt ℨ.ij.vſque in iij. Hoc medicamentum eſt adminiſtrandum quinq; ſucceſſiuis diebus,vbi tremor cordis nullus amplius adfuerit,ceſſandum erit.

Additio pro Saphiris.

Præparatorum vt ſuprà cape ſaphirorum ℨ.iij.
Ambræ diſſolutæ ℨ.1.ſs.
Storacis calamitæ ſcrup.j.
Miſceãtur.Doſis eſt ſcrup.j. & quandoq; ſcrup.j.ſs.

Smaragdus mulieres corroborat in doloribus earum ,quibus etiam eſt efficaciſſima præ cæteris medicina, vbi præparatus atq;deſtillatus fuerit vt ſuprà de criſtallis narratum eſt.

Additio pro ſmaragdis.

R.Smaragdorum præparatorũ ſcru.1.
Liquoris meliſſæ ℨ.1.
Abrothani ℥.ij.
Fiat mixtura.Doſis eſt à tribus guttis in ſex,&c.

Additio pro hyacinthis præparatis.

Hyacinthorũ ſume præparatorũ ſcru.1.

Gummi laudani ſcrup.I.ſs.

Commiſceātur. Hæc eſt excellentiſſima contra febres medicina ſummaque, ex putrefactione terræ nec non aquæ prouenietes. Quos febres eiuſcemodi vexare ſolent, bibant ſingulis annis bis, & omnibus coniunctionibus Solis cum Luna, quatuor aut quinque guttas, & ſecuri futuri ſunt ab eis.

TRACTATVLVS QVARTVS
De præparatione ſalium, & primò de Vitriolo.

Vitrioli præparatio contra ſpecies caduci, videlicet Analepſiam, Catalepſiam, & Epilepſiam.

R. Vitrioli cuperoſi lib. I. Phlegma ſuū abſtrahe p deſtillationē: hoc iterū ad corp⁹ affunde ac deſtilla: poſtea deſtilla & re affunde: ſic repetēdo quater igne quarti grad⁹. Doſis eius eſt ℈.ſs. in ℈. integrū, ante & poſt paroxiſmū. Cùm aliquis morb⁹ ex vitriolo procedit, hoc ipſo curari debet etiam. Caducus in ſale vitrioli conſiſtit, quare de hoc adminiſtrato, quum morbus operationem habet ac pòſt.

Additio.

Vitri-

Vitrioli ſic præparati ſume ʒ.I.
Liquoris viſci quercini,
Orizontis ana ℈.ſs,& grana iij.
Fiat mixtura. Caduci locus aut ſimptoma eſt in nuca: pinguedine caſtoris igitur locus hic inungendus eſt, & plurimùm iuuat.

Vitrioli præparatio in ſuffocatione matricis.

Recipe Vitrioli à phlegmate & colchotare purgati ℥.ij.
Pulegij ℥.iij.
Alcool vini ℥.ſs.
Reduc per deſtillationẽ iuxta neceſſitatẽ.Doſis eſt ſcrupul.ſs.& nõnunquã integer. Maximũ & efficaciſſimum eſt cõtra ſuffocationem in matrice remedium.

Additio.

Huius accipe liquoris vitrioli grana vij.
Granorum actis ʒ.I.
Acool vini ʒ.I,& grana vij.
Fiat compoſitio,quę ponatur ſuper vmbilicũ. Si cũ vomitu ſuffocatio fieret, vtendum erit alijs medicamentis per os, vt anteà dictum eſt.

Contra ſiphitam ſtrictam & guttam.

R. Vitrioli prædicti & præparati ℥.I.

Alcool vini ℥.ij.
Aluminis iameni ℥.ſs.

Reduc in liquorem ignis quarto gradu. Doſis eſt extrinſecùs ʒ. ſs. intrinſecùs grana vi. vſque ad ix: Extrinſecùs ad locum applicandum eſt medicamentum hoc vbi morbus originē ſumit, vt in pulſum, in quo ſymptoma: ſi tamen extendatur morbus latiùs, ſuperligetur medicamentum ambabus venis pulſatilibus. In ſiphita praua, laxatio non continenda venarum, quæ nullius eſt vtilitatis in ſiphita ſtricta. In Gutta, medicamētum eſt in extremitate linguæ ponendum vbi guſtus, &c.

Additio in ſiphita.

Huius cape vitrioli præparati ʒ.i.
Hypericonis ſeminis ℥.ſs.
Ambræ grana ſex.
Miſceantur, &c.

Vitrioli ſumma præparatio hæc eſt, ad ſuę operationis ſupremam exaltationem, à Deo ſibi datam, vt ſepares à colchotare, tum demum addas ęquale pondus alcool vini, poſtmodum panem ſiligineum igne toſtū inijcias, & in equino fimo per menſem digeri ſinas. Quo

facto ſepara liquores à pane, per deſtillatione͂, & iterum alcool à vitriolo per balneum igne primi gradus. Nota quu͂ vitriolum acetoſitatem ſuam perdit, nullam in eo manere virtutem.

Vitrioli albi præparatio contra Neutham & alios dolores oculorum.

Recipe vitrioli albi.ʒ.v.
Olei de ſiligine ℥.ſs.
Olei ex champhora ʒ.ij.
Putrefiant in equino fimo per menſem, & poſteà deſtillenter per deſcenſum.

Neutha vocatur pellis ſuper oculum crescens,aurem,&c. propter partum, & in quouis loco faciei,prout oculis, auribus,vel ore pariter & vulua.

Si Neutha ſuper oculum ex partu eueniſſet,hoc deſtillatum ſæpius tribuendu͂ erit cum aqua euphragiæ, roſarum, vel fœniculi,quibus lymphabitur.

Additio ad exteriores dolores oculorum.

Huius accipe vitrioli præparati.℈.I.
Liquoris euphragię ſcrupul.ij.
Liquoris papueris rubei ʒ.i.
Fiat collyrium.

Oleum ex ſiligine fit ad hu͂c modum.

Ponito ſiligimem ſuper laminam ferreã igne calefactam, & pinguedinem exhibet, oculorum doloribus conuenientẽ.

Alia vitrioli præparatio contra Neutham.

Recipe Vitrioli albi ℥.1.
Olei tartari ʒ.vi.
Olei laterini ʒ.v.
Deſtillentur omnia ſimul.

Additio.

Huius accipe vitrioli præparati ʒ.ſs.
Liquoris hyoſciami ʒ.ij.
Olei nucis muſcatæ grana.vij.
Fiat collyrium.

ALVMINIS RVPEI PRAEPAratio ad vulnera cauernoſa, ſcabiem, pruritum, æſtiomena, vlcera putrida, humida, &c.

Recipe Aluminis rupei lib. ij.
Aceti albi lib ſs.
Salis fuſi vertonem 1.

Fiat mixtura cum ebullitione, vſque in coagulationem deſtilla. Hac aqua lauentur vlcera cauernoſa & alia, mirum inde remedium percipietur. Quod curam iſtam non admiſerit aliam non recipiet.

Alia

Alia præparatio aluminis cõtra quæuis Vlcera.

Recipe aluminis rupei lib.x.
Succi chelidoniæ,
Plantaginis ana lib.I.
Parthenionis ana lib.ſs. & diſtilla.
Huius aquæ ſume lib.I.
Aquæ communis lib.x.

Fiat balneum calidum vt pati patiẽs vix poſſit. Optimum eſt etiam in alopecia tineaque remedium.

Aluminis plumoſi præparatio contra lethargiriam, paralyſim, & membra ſtupefacta.

Recipe. Aluminis plumoſi ℥.vi.
Colchotarini reſoluti ℥.iiij.ſs.
Salis armoniaci ʒ.iij.
Reduc in reſolutionem.

Additio.

Huius aluminis præparati ſume ℥.I.
Sanguinis draconis ℥.iij.
Liquoris mumiæ ʒ.vij.

Fac vnguentum: locus eſt in occipitio, & in principio Nuchæ perungendus.

Ex plumoſo procedit virtus inſenſitiua, quare cura pariter inde petenda eſt.

Entali præparatio,

Recipe Entali,
Tartari communis ana ℥.ij.

Carabæ,

Maſticis ana ʒ.ij.ſs.

Reuerberentur in ſecundo gradu ignis, poſtmodum extrahas alcali.

Locus ventris profluuij eſt in vmbilico: hœmorrhoidarũ autẽ in ſpina dorſi.

Additio in profluuio.

Huius præparati ſume Entali ʒ.1.

Boti aduſti ʒ.iij.

Hæmatitis correcti ʒ.1.ſs.

Commiſcantur, &c.

Additio contra hœmorrhoidas.

Entali præparati vt ſuprà ſume ʒ.iij.

Corallorum preparatorum ℈.iiij.

Olei nucis muſcatæ quantum ſufficit ad formandum vnguentum.

Locus vnctionis eſt ſpina dorſi.

Salis Anathron præparatio.

Anathron eſt ſpecies ſalis ex vſnea quadam alba ſuper lapides creſcẽte, quę in aqua decocta, formam concipit aluminis in aſpectu, guſtu quidem acidum exiſtit, & poſtremò vitri formam concipit, &c.

Contra fiſtulas, Scintillas & ſcrophulas.

Recipe Salis Anathron ʒ.vi.

Cineris fabarum ℥.ij.

Calcis ex teſtis ouorum ℥.iij.

Reuerberētur in quarto gradu ignis horis duodecim, & extrahatur alcali. Verùm quòd anathron ſecum gerat Mercurium volatilem, correctione hac opus habet.

Correctio per additionem.

Huius anatri ſupradicti ſume ℥.ij.

Butyri crudi ℥.iiij.

Pinguedinis murmentorum ℥.iij.

Fiat vnguentum,&c.

Salis gemmæ præparatio contra hydropiſim,& icteriсiam.

Recipe Salis gemmæ,

Succi titimali,id eſt,eſulæ minoris ana ℥.1.

Gūmi ex ceraſis ad pōdus omniū.

Fiat bolus, & reuerberari ſinas in tertio gradu per duas horas, & extrahas alcali. Doſis eſt à granis viij, vſque ad xij. Loco diagridij,trociſcos alandahal ſumere poteris.

Additio.

Huius accipe ſalis gemmæ ſcrupul.ſs.

Reboli,id eſt,veræ mumiæ,

Liquoris cētaureæ ana ſcrupul.iiij.

Miſceantur.Doſis eſt à granis iiij. vſque

in xij. in ouo ſumpta.

Eiuſdem præparatio in alijs morbis.

Huius accipe ſalis gemmæ ʒ.i.
Succi catapotiæ ℥.ij.
Farinæ tritici, ad pondus omnium
Fiat inde panis optimè coctus de quo detur ʒ.i. in ʒ.ij.

Salis peregrinorum conſtructio, ad ſtomachi cõfortationem in bonam digeſtionem, & à putredine præſeruationem, &c.

Recipe Salis nitri,
Salis fuſi,
Salis gemmæ ana ℥.i.
Galangæ maceris.
Cubebarum ana ſcrupulum i.
Fiat puluis. Doſis eſt granorum. iiij. manè iciuno ſtomacho. Quicumque hoc ſale nauigans in mari fuerit vſus, non euomet.

Salis peregrinorum præparatio.

Iſtius accipe ſalis ℥.iij.
Alcool vini exiccati. lib. ſs.
Extrahatur alcali.
Huius accipe ℥. ij.
Liquoris granorum iuniperi ciſt. i.
Reduc in compoſitum. Doſis eſt granũ vnũ in optimo vino: nil prætcrea debet

addi,

addi, alioquin ſalis virtutē amittit. Hæc eſt eius præparatio cum additione, quā Hermes in maximo pretio habuit, ad vitæ longæ conſeruationem.

Salis nitri præparatio contra Pleureſim.

R. Salis nitri lib. ſs.
Tartari crudi lib. 1.

Deſtilla per ſextum alembicum. Doſis eius eſt ſcrup. 1. vſque ad ſcru. 1. ſs. in aqua fontana bona vel in optimo vino. Propinari debet mane, ſub meridiem, veſperi & ſub mediam noctem. Sæpius enim adminiſtrandum eſt, vt purget per vrinam.

Additio.

Huius accipe ℥. ij.
Aquæ Cæſaris aut regis ſcrup. ſs.
Alcool vini exſiccati ℥. v.

Fiat mixtura. Doſis eſt à ℥. ſs. in 1. ſs.

Eiuſdem præparatio ad Vlcera cauernoſa.

R. Nitri,
Aluminis ana lib. ſs.
Aquæ fontis lib. ij.

Deſtillentur in aquam.

Additio.

Accipe aquæ plantaginis,

Chelidoniæ,
Foliorum quercus ana lib. ſs. &c.

TRACTATVLVS QVINTVS
De præparationibus metallorum.

Auri præparatio contra paralyſin, tremorem cordis & ſynthenam.

℞. Auri puri & purgati à ſuis mineralibus ℥.ij.
Aquæ ſalis gemmæ ℥.vj.
Reduc in vnum, & ſepara per alcool vini: poſtmodum accipe
Croci.ʒ.ij.
Alcool correcti ʒ.vi.
Miſceantur. Doſis eſt à granis iij. vel iiij. in vi.

Additio.

Huius accipe Solis præparati ſcrup.i
Aquæ Lauendulæ correctæ,
Alcool vini atq; ſpiculæ ana ℥.I.
Doſis eſt ℈.I.

Contra febres & acutos morbos.

Accipe foliorum auri liquefactorum ex aqua mellis ℥.ij.
Alcool correcti ℥.ij.
Separetur aqua mellis. Doſis eſt à ℈.ſs. in integrum.

Addi-

Additio.

Huius auri præparati accipe ſcrup.iiij
Succi centaureæ
Salis nitri ana ℥.ij.
Doſis eſt ſcrup.ſs.vſque ad ſcrup.1.ſs.

Contra matricis dolores, hecticam, & peripleumoniam.

R. Auri extincti per aquam chelidoniæ ʒ.xiij.
Mirobalanorum Indorum,
Chebulorum ana ʒ.1.
Digerantur diebus ſeptē. Separa tādem aquoſitatē à medicina. Doſis eſt à ſcru.1. vſque in ʒ.1.

Additio.

Huius auri præparati cape ſcrup.1.
Olei nucis muſcatæ ℥.ſs.
Olei cariophillorum ʒ.1.
Doſis eſt ſcrup.ſs.vſque ad integrum.

Deſcriptio aquæ ſalis gemmæ.

R. Salis gemmæ lib.ſs.
Aquæ pluuialis.lib.1.
Deſtillentur per retortum vſq; dum ſubſtantia tota ſalis per vitrum aſcenderit.

Auri purgatio.

R. Auri ℥.ſs. Antimonij ℥.iij.
Liquefac in regulum, hac via tollitur o;

mne quod impurum eſt ab auro: hoc in fundo lebetis reſidebit.

Argenti præparatio contra cerebri dolores, debilitatem ſplenis & hepatis defectus.

R Argenti laminati ℥.iij.
Salis gemmæ ℥.vi.

Stratificata reuerberato viginti quatuor horis, poſtmodum extrahatur alcali: quod iniectum in alcool vini maneat per dies aliquot, & reſoluetur vt vinum ardẽs: hoc per deſtillationem ſeparetur, & iterũ in fundo habebitur alcali, quod in vitro poſitum iterum ſoluitur. Huius doſis eſt à granis v. ad vi. vel xii.

Alia præparatio Lunæ ad morbos qui dicti ſunt, & contra profluuium.

R. Argenti laminati. ℥.i
Sulphuris purgati. ℥.iiii.
Reſinæ pini ℥.ii.

Fiat inde bolus quem accendas, & poſtea reducas per fontanam aquam. Doſis eius eſt ſcrup. i. vſque in ſcrup. i. ſs. Iſta præparatio bona eſt, at prior eſt melior.

Præparatio contra profluuium.

R. Limati argenti ℥.i. Reduc in calcem per

per aquam Regis. Huius accipe calcis ʒ.ij
Tartari crudi ℥.ſs.
Reducantur in quarto gradu, & extrahatur eius alcali.

Deſcriptio aquæ regis.

℞. Nitri,
Aluminis,
Vitrioli ana lib.ſs.
Deſtillentur in fluidam liquefactionis aquam.

Modus extrahendi alcali.

℞. Argenti prout dixi quantũ libuerit
Alcool vini,
Aquæ chelidoniæ ana ℥.x.
Reducatur per euaporationem. Doſis eſt ſcrup.1. vſque ad ſcrup.1.ſs.

Stanni præparatio contra icterièiam.

℞. Stanni calcinati lib.1
Salis ℥.v.
Cineris fabarum lib.ſs.
Reduc per ignem ad formam lithargirij.
Huius accipe ℥.x.
Alcool vini lib.ſs.
Ex diſſoluto fac alcali. Doſis eſt à granis vi. in xi.

Additio.

Huius

Huius accipe ſtanni ſcrup.iiij.

Aliptæ muſcatæ ſcrup.i.

Bdelij ſcrup.ij.

Doſis eſt ſcrup.i.in duos & ſemis.

Præparatio in Aſcite.

R.ſtanni purgati ℥ i.

Antimonij.℥.ij.

Naturæ cineris ad pondus omnium.

Reuerberentur horis 24. Poſtmodum accipe huius calcinatæ materiæ lib.i.

Alcool vini lib ſs.Fiat alcali.

Doſis eſt ʒ.i.& quandoque.ʒ.i.ſs.

Additio.

Huius accipe ſtanni præparati ℥.ſs.

Sanguinis draconis ʒ.ij.

Liquoris tapſi.℥.i.Miſceantur.

Doſis eſt ℥.ſs.

Præparatio contra vermes.

R.Stanni ʒ.iij.

Salis communis ℥.iiij.

Aſphalti.℥.j.

Aduſtione fiat puluis Doſis à ℥.ſs. vſque ad ʒ.iij.

Additio.

Huius accipe ſtanni præparati ʒ.i.

Seminis colocyntidis,

Plantaginis ana ʒ.vj.fiat puluis.

Doſis eſt ʒ.j.vſque ad ʒ.i.ſs.

Cupri

Cupri vel Veneris præparatio ad Vlcera.

℞.Veneris lib.1.
Botri immaturi.lib.v.
Aceti lib.1.
Salis armoniaci.℥.ſs.

Ponãtur in digeſtionem vaſe clauſo per menſem, & fiat alcali, hoc eſt flos æris.

Additio.

Huius accipe floris æris ʒ.I.
Vnguenti Agrippini ℥.1.
Lumbricorum terreſtrium ʒ.iij.

Fiat vnguentum.

Alia additio.

Huius floris æris accipe ʒ.v.
Aquæ aluminis ℥.xv.

Fiat lauamentum.

Præparatio in Vulneribus.

℞.Cupri lib.ſs.
Terpentinæ deſtillatæ lib.j.
Salis vulgi ʒ.1.
Vitrioli ʒ.ij

Miſceantur & recondantur in vas clauſum tribus menſibus, tum demum erit optimum balſamum. Ad huius olei floris ʒ.1.adde olei communis ℥.I.

Additio.

Huius accipe floris præparati ℥.1.
Olei anatheni ʒ.iij.
Olei vitellorum ouorum ʒ.ij.
Fiat linimentum.

Alia additio.

Accipe floris huius ʒ.ſs.
Aloes hepatici ʒ.1.
Liquoris conſolidæ ℥.iiij.
Miſce in formam liquoris viſcoſi.

Præparatio contra vermes.

R.Veneris calcinatæ. ℥.1.
Aquæ hypericonis,
Centaureæ ana ℥.vi.
Aquæ plantaginis,
Vini acetoſi ana ℥.iiij.
Digerantur diebus octo,poſtmodum extrahatur alcali.Doſis eſt ſcrup.1.& quandoque ſcrup.iiij.vel v.non vltra.

Additio.

Huius accipe floris æris ℥.1.
Saccari taberzet,
Succi liquiritiæ ana ʒ.ij.ſs.
Puluerizentur.Doſis eſt ſcrup.ſs.vſq; ad integrum.

Ad oris vlcera præparatio.

R.Veneris cementatæ ℥.ij.
Candidi aluminis vſti,

Rupei ana ʒ.vi.
Aceti deſtillati lib.1.
Extrahatur alcali.

Additio.

Huius accipe floris præparati ℥.1
Aquæ chelidoniæ ℥.iij.
Aquæ aluminis ℥.1.
Fiat inde gargariſmus.

Ferri præparatio pro ſtiptica virtute.

Recipe Limaturæ ferri lib.1.
Salis communis lib.ſs.
Aquæ fontanæ quātum ſufficit ad incorporationem. Septimanis quatuor ita maneat, poſtmodū reuerbera tā diu donec in puluerē omnino redigatur.

Additio.

Huius accipe croci ℥.1.
Boli aduſti ℥.iij.
Terræ ſigillatæ ʒ.v.
Fiat puluis,quo poteris etiam ad vlcera quæuis vti, ac ad vulnera quæ exiccationibus indigent,vel incarnatione, &c. Si tamen extrinſecùs & intra corpus adminiſtrādum ſit, cum bono vino rubeo propinetur eius ʒ.1.

Pro virtute conſtrictiua.

Recipe Limaturæ ferri lib.ſs.
Aquæ aluminis lib.1.ſs.
Aceti deſtillati lib.ſs.
Maneāt in digeſtione per mēſem:abluātur poſtmodum, & in crocum reuerberentur.

Additio.

Huius accipe croci Martis ʒ.1.
Myrrhæ ʒ.ſs.
Croci orientalis ſcrupul.1.
Pulucrizentur. Doſis eius eſt ℈.ij. in iij.

Pro virtute exſiccatiua.

Recipe Limatura ferri lib.ij.
Aquæ vitrioli lib.ſs.
Macerentur per menſem, poſtmodum reuerberentur in puluerem.

Additio.

Huius accipe ʒ.iij.
Balauſtiarum ʒ.1.
Succi de acatijs ad pondus omniū.
Fiat electuarium.

Saturni præparatio pro incarnatione.

Recipe Cinerum Saturni lib.1.Coquantur in aceto quatuor horis. Hæc eſt eius prima pręparatio,qua redditur aptus ad incarnandum vulnera Saturnus, cōſoli-

dandum

dandum, & carnes optimas efficiẽdum.

Ceruſſa ſit ex plumbo, quæ aqua madefacta plurimùm candida fit in Sole,& aſſata poſtmodum ſuper ignem fit minium.

Mercurij præparatio pro incarnatione.

℞.Mercurij præparati in puluerem ℥.ij.
Aquæ Cæſaris ℥.x.

Reduc per deſtillationẽ in balneo vicibus aliquot, hoc modo redigitur in oleũ quod mirũ in modũ ſanat, ac citiſſimè vulnera queq; necnõ vlcera. Verùm quod ſpumare faciat, oſſaque denigret, vtendum eſt eo cum cautela.

Mercurius laxatiuus.

Recipe Mercurij coagulati albuminibus ouorum.℥.i.
Aquæ aluminis ℥.vi.

Deſtillentur in cineribus, vt fiat puluis. Doſis eſt grana iij. vſq; ad grana v. Purgatiuum hoc eſt efficaciſſimum in morbis ex leproſa humiditate prouenientibus,vt in puſtulis,paralyſi,guttæ ſpeciebus,hydropiſi humida,&c.

LIBELLVS SECVNDVS DE Præparationibus naſcentium ex terra, & primò terpentinarum & gummi ſpecierum omnium.

Terpentinæ præparatio ad enecandum vermes,

Recipe Terpentinæ lib.1.
Aquæ centaureæ lib.ſs.ablue, & eius accipe ℥.1.
Agarici ʒ.ij.
Aloes hepatici ʒ.ſs.Commiſce.
Doſis eſt per os ʒ.1.vſque ad ij.vel iij.

Ad ſanandum vlcera.

Recipe Terpentinæ ℥.iij.
Succi alkakengi ℥.vij.Ablue.
Huius accipe terpentinæ ℥.iiij.
Thuris ℥.ſs.
Gallarum ʒ.1.ſs.Commiſce.
Doſis eſt ʒ.ſs.& nonnumquam integra.

Additio.

Huius accipe terpentinæ ℥.ij.
Olei deſtillati non ardentis ℥.1.ſs.
Viſci lumbricorum terreſtriũ ℥.v.
Fiat vnguentum.

Ad vulnera.

Recipe Terpentinæ lib.1.

Ariſtolochiæ rotundæ ℥.iiij.
Lumbricorum terreſtrium ℥.vi.
Deſtilla,&c.
Item,Recipe Terpentinæ lib.ij.
Olei communis vertonem I.
Olei laurini ℥.I.Deſtilla,&c.

Additio.

Huius accipe ℥.ij.
Conſolidæ maioris ℥.ſs.
Ariſtolochiæ rotundæ recentis,
Aloes hepatici ana.℥.iij.
Fiat cataplaſma.

Additio vulneribus & vlceribus accommoda.

Accipe terpentinæ deſtillatæ lib.I.
Croci veneris,
Croci Martis ana.℥.I.
Digerantur ſeptem vel octo diebus, & vulneribus aut vlceribus ſuperligetur id,bis in die.

Maſticis præparatio contra dolores ſtomachi.

Recipe Maſticis ℥.iij.
Alcool vini lib.ſs.
Galangæ ℥.I.
Deſtilla per alembicum.Doſis eſt ℈.ſs.

Additio.

Huius accipe maſticis ℥.ij.
Maceris,
Olei croci corporalis,
Galangę ana ʒ.1.ſs.
Doſis eſt ſcrupul.ſs.vſq; ad integrum.

Ad vlcera interiora.

Recipe Maſticis ℥.ſs.
Hermodactilorum ʒ.ſs.
Deſtillentur ſimul.Doſis eſt grana iiij.& quandoq; decem in optimo vino.

Alia præparatio,

Recipe Maſticis ℥.x.
Terpentinæ ℥.v.
Petrolei ℥.1.
Omnia ſimul deſtillentur. Doſis per os eſt ſcrupul.1. Externa quidem vnctio ter in die fieri debet,manè,ſub meridiem,& ſub veſperam.

Additio ad priorem præparationem.

Illius accipe maſticis præparati ℥.1.
Olei laterini.ʒ.1.
Olei maſticis ſcrupul.1.ſs.
Doſis eſt à granis octo vſque ad 12.

Ad iuncturarum dolores.

Recipe maſticis ℥.vi.
Terpentinæ ℥.ij.

Gal.

Galbani ℥.v.

Deſtilla per alembicum.

Additio.

Huius accipe maſticis ℥.vi.

Olei laurini deſtillati ℥.i.

Vini ardentis,

Aceti ana ʒ.i.Fiat vnguentum.

Cæteræ præparationes vegetabiliũ mineraliũ atque metallorum deficere videntur. quare nonnullas ſuo loco reſtituere viſum eſt, quas huc atque illuc per æmulos diſtractas repperi, ne priuarentur iſtarũ artiũ amatores bona præparationum eiuſdẽ authoris parte. Ingenuè tamen adieciſſe me non de meo, ſed ex præceptoris noſtri theſauro priùs fateri volui: æqui boniq́ue lector optime conſulere velis & Vale.

ELEBORI SEV VERATRI præparatio.

Præfatio in præparationem Ellebori.

ELLEBORVM, aut veratrum duabus denominationibus propter colorem, vna quidem album, altera verò nigrũ hactenus appellari

conſueuit, cũ tamen ex proprietatibus vtriuſq; radicis propriè magis nominari deberet. Quapropter ſi verius à virtutibus denominare licet, albi radix iunior, & nigri ſenior vocabitur: hac de cauſa: Licet vnam, & eandem virtutem ambæ radices, in eo tamen differentem habent, quod radix iunior, iunioribus tantùm infra quinquageſimum annum exiſtentibus, & ſenior his qui dictum annum excedunt, adminiſtrari debet. Nec de elleboro ſolum id à me dictum exiſtimetis, ſed etiam de reliquis herbis, & radicibus vtriuſque ſexus denominationem habentis, maſculei videlicet ac fœminei: quamuis propriè tales non exiſtant in ſua natura (nam vt illa minimè concurrunt) verùm vt medicus facere diſcrimen valeat, vnam iuuentuti, & alteram ſenectuti conuenire, ſicuti poſtmodum in Elleboro declarabimus. Maximum certè penes medicos hoc delirium taxandum eſt, qui vix tantum ſepintiæ conſequuti ſunt hactenus, vt iudicaſſe potuiſſent, aliud eſſe de iuuene, longeq; diuerſum de ſene ſentiendum, tum quòd natura dupli-
cem

cem pharmaceuticen inſtituit. Præter eius ordinem itaque foret, ſi iuuenis eo quod ſeni conuenit vteretur, & è contrà. Ad eorum declarationem exemplo ſit Luna, quæ ſingulis renouata menſibus, creſcit à ſua iuuentute vſque ad ætatis ſuæ medietatē: illa plenilunium vulgò dicitur, in quo iuuenta ceſſat aſcendere, deſcendereque ſenectus incipit vſque ad finem ætatis illius. Quod iam de Luna dictum eſt, non ſecus de hominis ætate, cuius illa iuuentutem, & ſenectutem præfigurat, intelligi debet. Eadem enim inter aſcenſum & deſcenſum, quæ inter iuunetutem & ſenectutem eſt differentia. Quiuis ergo medicus Lunæ naturā & proprietates exactiſſimè prius intelligere, demum hominis ætatem, vt eſt, ex ea cognoſcere deberet, quæ quidem ætas à Luna tanquam à vero libro, non manu ſcripto neceſſariò diſcitur. Alia igitur eſt herbarum natura, pariter & vſus in aſcenſu qui fit, alia ſub Lunæ deſcenſum: id vulgo mas in priori, fœmina quidem in poſteriori dicitur ætate. Notandū eſt etiam, duobus omnia contineri numeris: quæ numeris tamē ſub-

ſecta ſunt. Et cum duo numeri ſimul cō-
ueniunt, inde reſultat integer ex duobus
quorum neuter iam per ſeipſum integer
exiſtit. Quid igitur Ellebori ſenioris iu-
nior ætas? quid iunioris altera prodeſt?
Quum verò ſimul ambæ cognitæ fue-
rint, homini medicamentū, cùm ad prio
rem, tum ad poſteriorem ætatem eſſe
perfectum atque tutum. Et quia iuuen-
tus & ſenectus ſimul eſſe nequeunt, nec
etiam æquis librari ponderibus, at vna
corrumpit alteram: iuuentus ſenectu-
te non indiget, nec iuuentute ſenectus,
vti Luna iuuenis ſenectutem non adi-
mit, nec etiam iuuentutem Luna ſenex.
Diuiſit Deus medicinam in duas partes,
alteri neutram ſubijciens. Diſcriminis
cognitio quoq; neceſſaria eſt inter mor
borum priorem & alteram ætatem: aliā
quippe naturam habet Paralyſis prioris
ætatis, aliam in poſteriore, aliam in prio
re curam ætate, nec non in poſteriore di
uersā. In Elleboro tota huius morbi cu-
ra continetur, cum diſcrimine ſenectu-
tis & iuuētutis eius, ac morborum diffe-
rentia. Verbi gratia: Podagra duplex eſt,
vna prioris altera poſterioris ętatis, qua-
rum

rum Elleborum eſt integra cura, & integra cura eſt in Elleboro, non tamen ambæ poſſunt in eadem radice exiſtere: quapropter ipſamet natura diuiſit, vt corruptiones nō concurrerent. Herbarū itaq; diuiſionum, ætatum, medicamentorum & hominis eſtote memores, vt arcani ſecretique naturæ maximi, quod quiſquo medicus ex Aſtronomia natus intelligere poteſt. Putaticijs alijs medicis reſpondendum eſt, non ſolùm quod iſtos per ea quæ dicta ſunt abſolutos velim, ſed veris medicis etiam proponam, talem in ipſa natura fieri diuiſionem, per quam vnumquodq; relegatur ad ſuum locum, ad quem naturaliter ordinatum eſt. Vt medicamentorum vires eo loci perueniunt ad quem debēt, id eſt à natura diſponuntur, nec aliò ſe per artem trahi ſinunt, ſic etiam à ſua in aliam ætatem duci nullo modo ſe patiuntur. Teſta quidem ad vnum locum in corpore ſe recipit, vitellus oui rubificatur, & in cryſtallinam formam teſta per artem reducitur, ſic etiam alio loco ſunt contraria, quum in aliena vel extranea ſubiecta proijciuntur.

Pnæparatio foliorum Ellebori nigri.

Poſtquam Ellebori nigri folia ſiccata fuerint in vmbra flatibus orientalis venti,vel ſubſolani, ſi terantur in puluerem ſubtiliſſimum,& cum æquali ſui pondere ſacchari puri miſceantur,ſunt præparata.Medicorum & philoſophorum primi quibus & ſanitatis,& vitæ longæ conſeruationis maxima cura fuit,horum foliorum vſum exercureunt: cui bonũ adiecerunt vitæ regimen omnibus apprimè neceſſarium ,qui ad hunc finem pertingere nituntur.Ab ætatis anno 50. cœperunt in finem vſque vitæ madicamento,quod narratum eſt,vti,anno quidem pro 365. diebus vt nunc ſupputato. Factum eſt,vt inde ſine morbis,at ſani terminum vitæ ſuum adimpleuerint : nullum in illis vlcus,apoſtema,nec in hepate nec in pulmone,multò minus in ſplene locum habuit. Nullus etiam fluxus chirurgicam artem concernens, vt ſunt vlcera,lupus,cancer,& id genus alia, nec intrinſecùs catharrus aliquis naſci potuit , quo Paralyſis , Podagra, Chiragra, vel alij dolores,vt in coxis , vel renibus, ,frigidi vel calidi(qui ſenibus cõmuniter

euenire ſolent)aut febres,vt ſunt quotidianæ,tertianæ,quartanę,vel aliæ,ſuccreſcere potuit.In illis nulla putrefactio generata eſt, propter quam halitus fœtere potuiſſet,aut vermes procreari:quorum ſi plenã hiſtoriam deſcribere velim,plurimis folijs cõplecti minimè poteſt. Poſt modum humoriſtæ ſurrexerunt medici qui ſecreta naturæ contemnentes, & omnia præter ſuam nullibi fundatam theoricam,abſque naturę proprietatum cognitione vera,purgationes,clyſteria,nec non ſyrupos excogitarunt, quibus vno die tantum efficere poſſe,quantum hæc folia viginti vel triginta perperam conati ſunt: hinc herbæ cõtemptus huius & obliuio,cuius locum purgationes & clyſteria tenent,orta ſunt. Memini tempore meo plurimos catarrhoſos, pituitoſos,ſcabioſos,& alijs morbis onuſtos qui hac vſi fuerunt ex antiquorum ordine ſanitatemque ſuam, ex renouatione ſuæ naturæ prorſus recuperarunt: quos etiã curare medicis humoriſtis impoſſibile fuiſſet,ac incognitum: quod nihil opere ſed lingua tantùm præſtare valeãt. Sumpſerunt ſingulis diebus manè ʒ. ſemis vſ-

que ad LXX. annum, poſt quem vſque LXXX. vel ad finem vſq; ſut:ermini ſexto quoque die ʒ integram. Nec eſt quod putaticij medici mirentur, naturã plus poſſe quàm eorum ars valeat: quid poteſt locis comparari naturalibus, quicũque hoc & artem ipſam ignorat? Plus virtutis & virium ineſt huic herbæ quàm ſcribentum omnium in Academijs lectorum libris, ad vitæ longæ cõſeruationem deſcribitur. Quapropter antiquorum hoc medicamento præ cæteris vegetabilibus ad vitæ longæ præſeruationem delectatus ſum.

De radice Ellebori nigri.

Redix Ellebori nigri virtutem ac vires quatuor ſanandi morbos habet, ſcilicet Caducũ, Podagrã, Paralyſim, & Hydropiſim: hæc diligentiſſimè notanda ſunt, præſertim quòd graues admodum in ſeipſis morbi ſint, excellentiſſima radicis huius etiam virtus exiſtat. Vbi primum Caducus ex membris in caput venerit, iſta radice curari poteſt, ſecundum gradum, quem habent inter ſe communem, nempe radix, & morbus ipſe. Podagram etiã in quouis mẽbro, ſuperius aut infe-

inferius exiſtentem in corpore(licet gra-uiſſimus morbus hic ſit)expellit, quia ra-dicis huius virtus in gradu ſanationis æ-què grauis exiſtit.Poſt Guttæ vel Paraly-ſis in latere iactum fundamentum, cau-ſans materia radicitùs hac radice tolli-tur, & per eam vita membris paralyticis reſtituitur. Non alias Hydropiſis fontes & riuos morbum hunc efficientes eua-cuat,& omne quod innaſcitur, eijcit. Quatuor huiuſcemodi virtutes habet radix iſta,quamobrem declaratione ma-iori quàm hactenus facta ſit in dictorum cura morborum,opus eſſe videtur.

Adminiſtratio radicis Ellebori nigri ad morbo-rum ſupradictorum quatuor curam.

Ad Epilepſiam & Podagram.

Luna deficiente, radix euellanda eſt in ſigno Libræ (quod morbo comitiali maximè cõuenit)ac in Planeta Veneris, flatibus vẽti Borealis ad vmbrã exſicãda. Mos fuit antiquis, medicamẽtis vti ſine additione, meus vtiq; modus hac vten-di radice, fundatiſſimusq; proceſſus eſt iſte. Priuſquam patientem comitialis

morbus arripiat, tribus antea diebus (ſi quo modo cognoſci poteſt, vti penes aliquos, aduẽtus terminus) purgetur: iunioribus in lacte, ſenioribus in vino dentur ad potandum ʒ.ij. puluerataæ radicis ter, id eſt, ad paroxiſmi diem vſque, ſæpius hoc repetito proceſſu, quem antiqui tenuerunt. Itidem in podagra diebus ſucceſſiuis antequàm dolores percipiãtur, purgetur patiens, quo facto: fluxus podagricus auferetur à toto corpore, ſic vt hora paroxiſmi parum, at nihil dolorũ ſentiat. Antiquiores Philoſophi ſoliti ſunt hoc loco ſæpiſſimè purgare, ſic vt Podagram omnem expulerint. Statim ac irruperunt humoriſtæ, vnica plus hora, quàm integro natura potuiſſet anno, facere præſumpſerunt: vt etiam illis creditũ eſt, ita mox medicina funditùs periijt.

Ad Guttam vel Paralyſim.

Si vetuſtate confirmata ſit, purgetur patiens vt ſupra. Radicis iſtius efficacia eſt, vt morbum hunc à fundamẽto quærat, nihilque relinquat in toto corpore, quod radicitùs non percurrat, quia contra huiuſmodi morbum gradum & æqualem obtinet. Quicunq; pondus hoc

igno-

ignorauerit,æqualia ſcilicet eſſe debere pondera, vnciamque ſemis prætererit, nõ curabit huiuſmodi morbos. Quamobrem adminiſtrari debet hæc medicina,pro perſonarum,infirmitatum,& cõmoditatis reſpectibus.

Ad Hydropiſim.

In hominibus aquæ fluxus atq; fontes incredibiles his qui non viderunt, nonnũquam exurgere palam eſt, veluti Moſes virga ſua rupem in Horeb percutiens aquam effluere fecit. poteſt etiam fieri, vt Deus hominem flagello percutiat,ſicuti Moſes rupem:ſed quia miſericors,dat etiam remedia, quorum vnum iſtud eſt.Purgetur patiens hac radice ſæpius,intermiſſis vicibus:hac ratione fluxus ille tollitur, vt ſuperabundare nequeat amplius. Elleborus in Hydropiſi ſuperfluam exiccat aquã à ſcaturigine. Medico tamen animaduertendum eſt, vt pro morbi qualitate plus vel minus purget,quod pro virtute radicis, & exigentia factum erit.

De alijs morbis,quibus medetur etiam radix Ellebori nigri.

Quum in hominibus Caducus mor-

bus, Podagra, Paralyſis, vel Hydropiſis pullulare incipiunt, dolores oriũtur capitis, oculorum, aurium, dentium, & alij plurimi diuerſimodè: nam antea quàm horum morborũ quatuor vnus arripiat ſuũ patientẽ, ſimilia necnon alia multa ſigna præmittit: quod rarò morbus vnicus, aut ſolus, imo comitatu plerumque maximo ſolet inuadere. Mox atq; medicus percipere poterit (vti merito cognoſcere debet) huiuſmodi morbũ aduenire, qui tales nũcios, aut præcurſores miſerit, cõtrarijs etiam præcurſoribus anteuenire, non aliàs acſi eorum eſſet præ foribus inimicus, huiuſmodi morbos auertendi modus eſt veriſſimus, & ratio minimè fallax. Et ſicuti ſuprà dictum eſt, radicem à corpore quicquid noxium eſſe poteſt expellere: non alias & mulierũ profluuium ciet, matricemque repurgat, abortum & molã eijcit, & innaſcẽtia quæuis. Non omnia laxatiua menſtruum, abortum, aut vermes pellunt: ſolum hoc præ ceteris arcanum eſt naturæ, quod ab hac radice nullo modo poteſt auferri. Huiuſmodi naturam habet, vt contraria corporibus humanis ma-

rium & fœminarum, quibus infuſa fuerint, pati nullo modo poſſit, quin radicitùs euellat: ſi modò per medicũ expertum, vti decet, ac ſuperius declaratur, ſuis loco, tempore, neceſſitateq; requiſitis, adminiſtrata fuerit. Vtinam doctorũ expertiſſimus, inter germanicas Academias omnes, iſtius herbæ, necnõ radicis eius vſum, vti per ſeipſa dũtaxat exiſtũt, valeret cognoſcere: artis & ſcientię plus ſatis poſſideret, imo plus quam eius authores, ac ipſemet habuerunt vnquàm: experientia quidem hoc doceri poteſt.

Additio Theophraſti ſuper correctionem herbæ & radicis Ellebori.

Certũ eſt, virtutem huius herbæ maximam & admirabilem fore, parumque diſtãtẽ à gradu Balſami. Quapropter in eius folio Balſamũ magis quærendum eſt ſub herbæ Balſamo (hoc eſt) herba in Balſamum (id eſt) in ſuũ Balſamũ eſt reducẽda: quicumq; hoc nouit, efficereq; poteſt, ingentem in arcanis abſcõditum naturę theſaurũ poſidet: multo maiorẽ, quàm ars tota ſcribentũ cõtineat. Hanc in Balſamum reducendi modus eſt iſte. Putrefiat in aqua propria fimi calore,

peroptimè clauſa, ſigillataq́; , poſtea ſeparetur humidũ eius à putrefacto: & iterũ putrefactũ eſt ſeparandũ à fæcibus, in ſingulare corpus reſolutis: tũc erit Balſamũ cũ duobus gradibus in humido, & cum viginti duobus in putrefacto. Doſis putrefacti ſecũdum gradus, & humidi ſecundum quantitatem conſideretur in adminiſtratione poſt primũ proceſſum. Altius in eſſentia ſua poteſt aſcendere ſi premiſſum opus iteratum fuerit, additione recentis herbæ. Prodeſt etiam poſt cibum in potu ſumptum: de radice potiſſimũ intelligas. Eius correctio eſt, vt aliqua portio carnium vtpote libræ quadrãs accipiatur, cui aquæ nuciſmuſcatæ addatur vncia vna, macropiperis aquæ ℥.1. radicis huius in grandiuſculis fragmẽtis vnciæ ij. Carnes minutiſſimè conciſæ, cum prædictis omnibus in vaſe peroptimè clauſæ digerantur in aqua bulliente per ſe horas x, deinceps humidũ effundens reſerua, quod reſiduũ eſt abijce. Iuris huius pro morbi, perſonarũ, & neceſſitatis exigentia, nõ plus, nec æquo minus adminiſtrabis. hoc ipſe tu medice cognoſcere debes, vt purgare

tutius,

tutius,vtilius,promptiuſque valeas.

Additio ſecunda.

Audiuiſtis antea,radicem iſtam quatuor curare morbos capitales, & herbã eius longæ vitæ corſeruatiuam eſſe,quînam iſtis ad maiora progrediẽdũ ſit vlterius audite. Balſami Ellebori nigri vnciæ, Balſami naturalis ſcrupulus.1. addatur,amboq; ſimul ita permiſceantur, vt in illis vnitas,nullaq; diuerſitas appareat.Ratio huius eſt,quia Balſamũ naturã habet Ellebori, quod ad cõſeruationẽ, & nõ laxationẽ attinet. Eſt nãq; Balſamũ naturale, medicina præſeruans ab aſtrorum infectionibus omnibus,à Pleuritide,& Peſte.Nõ ſolũ terreſtrium infirmitatũ,ſed earum etiã, quæ per aereos, & cœleſtes influxus oriuntur,eſt habenda ratio,contra quos Balſamum æqualem gradum obtinet,præ cęteris.

Quatuor morborum capitalium perfecta cura.

Si comitialis morb⁹ curari poteſt purgationibus,iſta radix id omne præſtabit, quod ad eius curam neceſſarium fuerit. Vegetabili a quædam Epilepſiam, alia Icteritiam, & alia membrorum conuulſionem expurgãt: nam ad vnũquod-

que morbi genus, quodlibet etiam ſuæ purgationis genus reperitur, vt hic de Elleboro: verũ purgatio nõ eſt cura perfecta, nec ſufficiens: progrediendum eſt vlterius. Licet ventus (aquam exiſtimo legẽdum) ignem extinguat, ibi remanẽt adhuc carbones.

Inde colligendum poſt debitam purgationem, vt ſuprà dictum eſt, factam, Epilepſiæ curam ſubſequi debere, quæ in arcano ſpiritus vitrioli latet: eo quidem ordine ſeruato, iuuenes atq; ſenes curari poterunt. Hic tamen animaduertendum eſt medico, purgationum & eſſentiarum ordinem, ex pharmaceutices arte minimè, ſed ex ratione rerum pendere, quę doſim, & ipſam adminiſtrationem in omnibus indicat.

Ex alio libro Paracelſi radicis huius exaltatio.

In his morbis quod etiam experientia mihi cõprobatum eſt, ſuaderẽ, vt ab iſta radice recentiſſima tota humiditas, & oleũ per vini ſpiritum extraheretur, deinceps ſpiritus ille ſepararetur, vt radicis eſſentia ſola maneret abſq; mixtura, peroptimeq́; dulcificaretur. Talis eſt inter hanc eſſentiã, & pręmiſſos proceſſus

diffe-

differētia, quòd parū, aut nihil phlegmatis, aut humoris in ea, ſed corporis epileptici plurimū exiſtat. Quapropter hoc proceſſu tutius agetur, cū hactenus melior purgatio non emerſerit in lucē, nec potentior cura. Multoq; melior adhuc euadet, ſi viſcus quercinus, pyrethrū & peoniæ ſemen addita fuerint in eius extractione, ſic vt iſtorum etiā ſpiritus medicinales accedant, ſenioriq; radici Ellebori incorporētur, ac ſimul adminiſtrētur omnia pro diſcretione. Hoc etiā notandū eſt, medicinā hanc ſuas operationes nō ita repētè, ſicuti ſolēt aliæ, demōſtrare, ſed paulatim & ſucceſſiuè, ſecūdū perſonarum, infirmitatis, regiminis, & aliarum commoditatum proprietates.

De Podagra.

Podagræ cura potiſſima eſt, vt ipſa curetur, & non aliud: quòd ſic intelligi cupio. Humoriſtæ purgant humores, at iſti non ſunt infirmitas. Humor, aut humores, Podagra vel Podagrica, non magis quàm album & nigrum conueniūt: quamobrem inutiliter purgant, & non abſque detrimento. Morbus ipſe curandus venit, cui nomen eſt, Podagra, & nō

humores. Non alia cura videtur hęc, quàm ſi loco Petri curaretur Ioannes: videte quæſo q̃uæ nam ſit iſta curandi ratio. Eſt igitur ſummoperè notandum, radicem hanc podagram ſolam purgare, medicinamq; fore Podagræ, nec ſolum iſtius, verumetiam ſpecierum eius quotquot ſunt eſt vera purgatio: poſtquam tuto progrederis ad curam, ab eſſentia ſpecificata vitrioli tartariq;: tale medicamẽtum penetrat omnia mẽbra, vſq; ad ſuum terminũ: tutò igitur huic fidẽ adhibere potes, quãuis iſtud humoriſtæ non intelligant. De quibus Ouid. 2. de Ponto, ridens eos ita cecinit.

Soluere nodoſam, neſcit medicina Podagram.

De Paralyſi ſiue Hemiplexia.

Eadem ratione Paralyſis ad terminũ vſque purgari debet, quem ab ipſa natura, medicorum ſola magiſtra diſcere te oportebit. Quum id perfeceris, accipe animam ab eſſe animato ſecũdum eius deſcriptionem: eo quod remanet vngatur tota corporis paralytica pars: etſi cutis auellatur, nõ eſt quòd cures: progredere donec patiens tres gradus caliditatis in ea parte ſentiat. Poſtmodum eſſe animato

animato coniuncto (ſicut in experto lumine reperitur) vngendum erit vſque ad terminum tertij gradus mobilitatis. Ab hinc ad curam progredere per ſe termis naturalibus, confortatiuis, & calefactionibus vtendum erit. Hac via poteris ad finem curæ perfectiſſimæ cuiuſuis morbi paralytici peruenire.

De Hydropiſi.

In Hydropiſi proceſſus hic obſeruandus, vt aquę prius quicquid eſt ſuperfluū euacuetur: & poſtquam Elleboro purgatum fuerit ex proceſſu, veniēdum eſt ad curam: nam euacuatio cura non eſt, ſed expulſio ſuperfluitatis tantùm. Cura dicitur, vbi morbus non redierit, vt ſequitur. Memineris tincturæ martis, hæc ſola poteſt idipſum efficere: quā te lumen expertum, & alia quædam extrahere docebit, ad curam iſtam excellentiſſima, quartum exſiccationis gradum excedētia: quod infra hos gradus fuerit medicamentum, hoc loco minimè curare poteſt. Huiuſmodi præparationum ab Alchimia, non à decoctionibus artis Pharmaceutices petendæ ſunt. In Marte gradus iſte multiplex reperitur: ab eo qui po

teſt igitur,& habet extrahito: per cuius eſſentias efficies, vt hydropicus in hunc morbum de cætero non incidat.

De morbis concurrentibus.

Superius diximus huiuſcemodi morbos alios plurimos comitari, quòd nullum (vt aiunt) infortunium ſolum eſſe videatur. Quum ergo dolores dētium, colli, aurium, vel humerorum irruperint, dicta radice purgandum eſt, poſtmodum tinctura Martis vtendum, quæ peccantem cohibet materiam ne augeatur, eo quod iſta materia præmittit huiuſmodi ſigna, peius quid augmento ſui ſucceſſuum indicantia. Tales purgationes annuæ fieri debent: eſt enim laxatiuum annuale, quum incrementum aliquod iterum pullulare cupit, quandoque ſecundum lunam, aliquando ſecundū Solem aut ſigna. Hæc igitur purgatio non intelligitur ex anno 365. dierum, ſed ab incremento paroxiſmi. Quamobrē eſt quod renoues, & præſerues corpora tincturis ex Marte tractis, vti medicina docet, myſteriaque naturæ poſtulant.

Tractatatus Theophraſti de Poroſa.

Ad omnes apertiones internas, & externas

ternas,vt in cute Poroſa confert maximè ad expulſionem eorum, quæ per poros euacuari debent, & ad putridarum carnium è vulneribus eiectionem. Geſta forinſecùs vti corallia ſolent, phantaſmata (quod eſt excellentiſſimũ) ſpectra producentia pellit, quibus ſpiritus videre, quæq; horrenda ſunt audire ſe falsò homines imaginantur. Morborum genus hoc ex ſui natura patientes, ad ſui ipſorum trucidationem cogit, ab intellectu ſano trahit in dementiam vanaque deliria: ſummatim eorum quæ dicta ſunt in hominib. eſſe nihil poteſt quod iſta non eijciat, hinc vniuerſalis hominum medicina dici, non immeritò poteſt. Sapor atque ſpiritus perforatę contra vermes eſt ita vehemens, vt illos mox abigat. Nulla reperitur herba, quæ poſſit per præparationes altius in vulnerum adduci curã ac iſta: nullumque medicamẽtum in receptis omnibus quod præter detrimentum & accidentia quæuis, ita perfectè curet ac Perforata: foret impoſſibile meli⁹ ad vulnera medicamentum inueniri per vniuerſum orbẽ: omnia quæ ſcripta fuerunt vnquã in huiuſmodi curis excellit.

Perforatæ cura contra phantaſiam.

Secundum curſum cœleſtium carpi debet contra phantaſias, vt influentiæ contra ſpiritus potentiores exiſtant, potiſſimum ſub Marte, Ioue & Venere: cũ Luna verò nullo modo, ſed cõtra ipſam nec poſt meridiem, noctu minus, at ſub ortũ Solis in aurora. Melior eſt illa, quæ penes alios flores optimos creuerit, aut inter illos: quantò altior, & floribus onuſta magis, tantò præſtantior, & eo tempore maximè, quo flores in ſummo gradu fuerint. Deberet, vt eſt per ſe, continuatè geſtari ſub pileo vel in pectore, manibus, & olfieri ſæpius, noctu ſub puluinar poni, domus ea proſterni, parietibus eius appendi, &c. Quemuis medicum id meritò ponderare foret æquum, in hanc herbam Deum arcanum in cluſiſſe maximum, quoad ſpiritus, & phantaſmata, quæ nonnunqnam homines in deſperationem inducunt.

Contra vermes.

Nulla huius correctione contra vermes eſt opus: nam vt à Deo creata fuit, hoc habet. Sub ſigno quo ligna ſcindi, fodique ſolet argilla, ne vermes poſtmodum

dum his innaſcantur, carpenda eſt. Vulneribus in quibus vermes orti ſunt, propter inualida medicamenta, quæ tonſores & balneatores applicare, hiſque deprauare magis quàm curare ſolent, eſt ſuperponenda. Aeſtate plerunque, diebus canicularibus per putrefactionem id naturaliter accidit, non niſi præ medicinæ defectu. Hyeme quoque vidi vermes in vulneribus, viſu perceptibiliter naſci per tres ſeptimanas continuas, vt mane veſperique ſingulis vicibus, quantum bona manus capere poſſet extraheretur: cuius cauſa fuit vulnerum ligamẽtis, & panuis ſuperfluis nociua ſuffocatio: tales vermes perforata ſunt expellẽdi per eius applicationem, & à vulneribus decident. Si verò vermes in corpore nati ſint, vmbilico ſuperponatur. Obſeruandum eſt tamen, aliquos vermes reperiri qui non oriuntur ex putrefactione, tales etiam perforata non pellit, vt in caſeis, in carnibus, &c. ſed in humanis corporibus orti poroſa ſuper cutem poſita, vel vmbilicum, intereunt, poſtmodum leui purgatione debent euacuari. Omnium enim contra vermes

potiſſimum & validiſſimum remedium eſt in Hypericone.

Olei perforatæ compoſitio pro vulneribus,

EXaltatio Poroſæ maxima ſubtiliſſimaque pro curandis vulneribus eſt, vt ex eius ſemine fiat oleum, cui terebinthinæ pondus addatur æquale, quibus & vinum rubeum optimum affundatur, & ſimul bulliãt per horam vnam, deinceps olei recentis oliuarum, quantum illorum fuerit medietas addatur, & iterum vt prius per horam bulliant, tum demum adiungatur bona florum perforatæ quantitas, ac vinum vt anteà rurſus per ſex horas bulliant, donec vinum totum fuerit abſumptum, binaq; tantùm olea cum terebinthina floribusque maneant. Poſtmodum in Sole digeratur cõpoſitum hoc per menſem; cuius vſum proceſſus eius indicabit.

Additio ſuper compoſitionem olei Hypericonis

AVgentur eius exaltationis & curæ gradus per correctionem hoc modo, cùm additi flores centaureæ maſtix, thus, myrrha, mumia, præparataque fuerint vt ſuprà. Notandum etiam, quum

quum terebinthina deſtillata floribus affunditur, & per menſem in Sole digeritur, poſtmodum cum ſeminibus etiã per menſem, & iterum additur terebinthinæ lotæ, quantum eſt præcedentis totius medietas, & rurſus in Sole digeritur vt prius, ad omnia graduata vulnera probatiſſimum eſſe medicamẽtum, nullos dolores poſt concluſionem relinquens, connectens abſque futuris contractiones membrorum, & impotentiam auertens: vbi vulnera, vel ſunt, aut eſſe poſſent in iſtorum aliquod accidentium prona. Nonnũquam etiam impingũtur vulnera ſub aſpectu, vel ſigno malè diſpoſito, quæ tametſi parua fuerint, mortem inducere poſſunt: per ſe tamen aut reſpectu loci vel membri cui fuerint illata, periculoſa nõ ſunt: balſamo quod ſequitur curari poterunt. Accipe olei laterini quantum voles, huic florum quos diximus bonam addes quantitatem, & in Sole digeri permittes, vt fermè ſiccũ videatur: deinde plus florum addito, rurſus per 6. dies digeratur: proceſſum hunc ſepties repetendo Balſamum efficies. quod immaturæ morti præuenire pote-

rit in vulneribus.

Potio Vulneraria.

EST etiam potio quædam inſtar Balſami facta, quæ pota, præ cæteris vulnerum medicamẽtis optimum eſt remedium ad profundiſſimos ictus, etiam ſi capitalia membra læſiſſent, quale nondum viſum fuit, nec eſſe poterit melius: cuius confectio talis eſt.

R. Olei de ſemine Poroſæ libræ quadrãtem, cui flores eiusdẽ impone: digerantur ad Solem, vti cõmuniter fieri cõſueuit: ſiccũ iterum floribus impleatur: hoc repetẽdum erit aliquot vicibus, quo ſæpius eò melius, & poſtmodũ bibatur vt moris eſt, cum aliis vulnerum potionib. quibuſcũq;: quod hæc potio nõ adimpleuerit, nullo alio medicamẽto curabitur.

Proceſſus in vſu balſami ad vulnera.

Balſamum calidum guttatim infundẽdũ eſt in vulnera, quæ poſtea filis de panno lineo tractis cooperiãtur, nec pmittãtur, quin sẽper eo balſamo ſint humẽtia

P*otionis vulnerariæ vſus*

SIngulis diebus, manè, ſub meridiem, & veſperi bibat vulneratus cochlearia duo potionis iſtius. Cùm decem

cochlea-

coclearibus optimi vini miſceatur coclear vnum prædictæ potionis, de quo mixto qualibet vice duo cocleria plena bibat, hoc eſt quolibet die coclearia ſex, in curæ finem vſque. Recepta que propoſuimus omnia, Balſami talē virtutem habent, vt viuētia corpora minimè corrumpi, vel in eis vlcus aliquod, apoſtema, vlceratio, ſiue tale quid oriri ſinant.

Aliam docebo vos graduationem. Ad primum compoſitum accędat theriaca, Mitridaticum ſelectum, cum alijs diaphoreticis: & digerantur ad Solem, vel in temperato calore: poſtmodū adminiſtretur potus hic pro diſcretione, ſecundum perſonam, & coſtitutionem, quòd peritię relinquo medici.

Poteſt etiam ab herba floribusq; per balneum maris aqua deſtillari, his quæ de Perforata dicta ſunt, vtilis in additione, ſed non vſque adeo efficax: in illis tamen quæ minorem curam admittūt, poterit intrinſecùs, vel extrinſecùs adminiſtrari. Concluſiuè, curat Balſamum iſtud crurium fracturas, oſſium contuſiones, & quę ſanguinenm congelatum habent perfectiſſimè.

PERSICARIAE PRAEPARAtio, quæ vulgò Sanguis vel piper aquaticum, & vulgariùs Pulicaria nuncupatur. Latino verò nomine, Saphena riparum.

NAtura quodlibet à ſe productũ ſuis peculiaribus ſignis, per quæ vires eius cognoſci poſſunt, manifeſtiſſimè notat. Quare ſi quæ natura dotauit ſcire diſideretur à ſignis rerũ petẽdũ erit, quæq; virtus earũ ſit perquirendum. Medico ſiquidem apprimè ſciendũ, virtutes omnes rerũ naturaliũ à ſignis earũ optimè cognoſci: Sequitur inde Phyſionomiã & Chiromãtiam earum ſibi cognitu ſummè prę cæteris artibus eſſe neceſſarias: aliter nullũ naturæ poteſt arcanum certum reperiri iuxta veram eſſentiam. Optimum exhibet exemplum Sanguis aquaticus aut piper aqueum, quod ſignis manifeſtimè ſuas patefacit vires atq; virtutes, à quibus etiã optimè cognoſcitur quid in eiuſmodi herba lateat. Nec eſt quòd miretur quiſpiã, ſigna rerũ proponere me, nihil

enim

enim à ſe natura dimittit,quin priùs extrinſecùs notet,quod intrinſecùs occultatur.Manifeſtiſſima in hominibus videtis exẽpla,quæ vos minimè fallunt, eorũ internas inclinationes & animos indicãtia:cùm nihil in eis tam occultũ, quod nõ exteriùs aliqua nota ſignatum ſit in cognitionẽ.Eiuſmodi ſignaturæ cognitio prorſus in obliuionẽ tranſijt penes medicos, & eius vſus vnà perijt, vnde maximi quidem errores orti ſunt, videlicet quòd ab eo tempore hactenus,medicus nullus, nec ſcribens in medicina iuxta verum iſtius fundamentum ſcripſerit, quid in rebus naturalibus contineatur:quotquot eorum extiterunt, ſolùm ex auditu,cæcæ proſum adhuc hominum experientiæ rudiũ deſcripſerũt eam.Quicũq; de rebus naturalibus ſcribere cupit,ſigna ſibi ꝓponat earũ oportet,ex quibus idipsũ cognoſcere debet experiẽtia quod ſcribit.Nã prout homines à fructibus eorũ cognoſcũtur,nõ aliàs ex ſuis herbę,quũ ex ſignis inueſtigãtur.Queuis igit medicũ verũ ſequi fundamẽtũ oportet,nõ ex auditu quid agere.Maximè cuperẽ naturales magiſtros,

aliud quàm de natura garrire tantùm vt addiſcerent. Si tamen fundamentum verum ſit inquirendum, à magica ſcientia primùm inchoandum erit atquę diſcendum. Si medicus de naturalibus coram ægro dixerit: hæc eſt iſtius aut illius rei natura, & magicam ignorauerit artẽ, vt fatuus loquitur. Quid eſt quod quiſpiam ex auditu loquatur? Si naturã herbarum cognoſcere vultis, pręſens hoc à me poſitum ſequimini documẽtum & Dioſcoridem relinquite, Macrum & alios fore tales vt ſunt, item ex auditu nõ eſt quòd addiſcatis. Natura tam egregiè dotata eſt à Deo, vt non ex auditu, ſed ex ſua luce propria debeat inueſtigari, ſolùm in ſolido fundamento, non autem in arena. Hæc à me tantùm dicta ſunt, quòd multi ſcribant herbarum fictam hiſtoriam, non ex vero fonte, ſed potiùs molem ſuper auditum & arenam ædificant. Medicum verum decet ponere ſolidum fixum & ſtabile fundamẽtum ſuper lapidem, id eſt, propriam experientiam, & non ſuper arenam, hoc eſt ſuper auditam ab alijs opinionem. Quandoquidẽ vt nemo poſſit errare, natura ſuis

in

in obſcuritatibus & occultis viribus lucem addidit in ſignis, quę vobis addiſcenda ſolùm modo proponit. Poſſetis enim ei ſic obijcere: quis poteſt herbas introſpicere, quid in ipſis lateat? Ab hominibus primùm aliàs diſcite cognoſcere creaturas, quũ à barba rufa, nigra, veſtitu, geſtu, habituq; dijudicãtur eorum conditiones & mores. Iam habetis fundamentum ad inquiſitionem omnium ſecretorum naturę vobis propoſitũ per ſua ſigna, quæ manifeſtò cunctis ob oculos ponit. Videte iã ò vos medici quidnam didiceritis, vtpote vanos omnique ſciẽtia vacuos libros, quibus fundamenti nihil ineſt, & quos ſequimini: verùm ipſam naturã nulla ex parte cognoſcere: tales eſtis vos. Quapropter vt vos meliùs doceã medicinæ fundamentũ inueſtigare, coactus ſum vobis aquatici vires ſanguinis detegere. Nõ enim ſatis foret me dicere: hoc aut illud efficit, verùm quî & qua ratione fuerit æquũ exponere: quo facto, plura cognoſci poterunt quàm ſcripta fuerint vnquã. Et cùm ad ſigna tã arduè vos admoneã, in perquirẽdis naturæ myſterijs, ea que ſolùm à ſi-

gnis cognoſcibilia fore dicã:notate la-
tiùs quare ſanguinẽ aqueum propoſue-
rim ex ſignis ſuis declarãdũ, per quæ vi-
res eius atq; virtutes auſus ſum conſcri-
bere:nõ ex auditu quopiam ab alijs, ſed
iuxta verã iuſtamq; ſcribẽdi rationẽ, in
dubio nullo modo poſitã neq; fundatã,
aut in eo quod quãdoq; bene ſucceſſe-
rit alicui, iam nihil in alio poſſit efficere:
verùm ex integro fundamẽto, prout in
ipſamet natura habetur: ita ſcribẽdum
& non aliter:Hæc ſunt illa ſigna, per quę
virtutes eius experiẽdo comperi:nec ſo-
lùm de hac herba, ſed etiã de alijs, ac re-
bus naturalibus omnibus, qualibet in
ſua natura cõditioneq;. A ſanguineis igi
tur maculis in aquatico ſanguine virtus
eius cognoſcẽda Hoc eſt ſignatũ eiuſdẽ
indicãs in eo peculiarẽ naturã atq; vir-
tutem exiſtere ſupra cũctas alias herbas.
Eſt influẽtia carnalis, quę ſuũ ex elemẽ-
to ſubiectum accipit. Cùm ergo ſangui-
neæ guttę ſydereũ ſignatũ exiſtant, eiuſ-
modi ſibi meritò proponendum erit, vt
ex eo iudicium fiat. Quapropter medi-
cum aſtronomũ fore priùs opportet, vt
ex arte hac virtutes rerum iudicet.

Latiùs

Latiùs aliud ſignatum habet, vpote formam: item adhuc aliud, nempe guſtum. Ex tribus eiuſmodi ſignis virtutes cognoſcũtur in herba hac exiſtẽtes, & non ſolùm in iſta verùm etiam in alijs omnibus. Quicumq; de herbis, & alijs rebus naturalibus ſcribere cupit, ex ſignatis id faciat oportet: ad hunc modum reperietur verum fundamentum, vt nihil in eis tam occultum exiſtere valeat, quin veniat in lucem. Dicere poſſum igitur hactenus malè de rebus naturalibus ſcriptum fuiſſe, quod ex auditu ſolùm ab alijs idipſum acciderit, per incertas experientias. & non ex fundamento vero naturalis ſcientiæ. Signatum enim ſcientia per quam occulta rerum omnium inuenitur, & præterquam in ſimilibus veri fundatiuê nihil fit, niſi vanum atque friuolum, quicquid attentatum fuerit. Si verum itaque ſanguinis aquatici fundamentum intelligere volueritis, primò ſciendum erit vobis ad quid conducat, & quibus conueniat: quo cognito, iã extat qua ratione hoc aut illud efficiat, quibuſq; viribus. Iam ſanguis aquaticus eſt

attractiuum influentiale, vt per influentiam quam habet in ſe, tum per vires attractiuas, omnia vulnera, necnon vlcera perſanet. Vti per exemplum: Sol à terra ſurſum attrahit omnẽ humiditatem ſuperfluam in ea, qua de cauſa redditur frugifera, hoc etiam fit vt rorem & pluuiam abſq; ſui detrimento recipere valeat, & in corporalitate ſua prorſum perfici. Nec ſolùm id Sol efficit, verùm etiã omnia ſydera vires habent attractiuas, quibus à terra humiditatem attrahunt, quodq; iuxta ſuas proprietates. Itẽ in ſyderibus nedum attractiua ſimilis facultas habetur, at in omnibus etiam alijs corporibus inferioribus, & animalibus, quorũ quodq; peculiariter in ſua natura vim ſuam attrahentẽ habet. Inde ſequitur inferiora quæuis attractiua, poteſtatem in homines operandi nedum habere, verùm etiã in ſuperiora ſydera, nõ ſecus ac iſta supernè deorſum in nos habent. Ex eo contingit vt inferiora corpora videlicet potus atq; cibus inficiantur veneno, quod attrahunt ex elemẽtis illud imprimẽtibus eis influentia quadam: quod hoc loco declaratu

minimè

minimè neceſſarium eſt. Verùm quod ad inferiorem attractionem attinet, vt ſanguis aquaticus peculiariter demonſtrat, opus eſt ſuperioris attractionis declaratione, qua melius inferior intelligi queat. Eo me cogit medicorum ignorātia, tum rudium aliorum hominum ſimplex admodum intellectus, qui ſimiles operationes faſcinaticias atque ſuperſtitioſas fore iudicant immeritò, cùm tamen ex & per naturam ſolam fiant omnes, & non per faſcinationes neq; ſuperſtitiones, at ex proprijs virib. & proprietatib. à Deo cōceſſis: quas tamē putaticij præſumptuoſiq; medici prorsū ignari contemnūt ac deridēt Academiarū, cū alijs ſibi inſcijs & imperitis hominibus. Ad ſanguinis aquatici viriū naturaliū internarum cognitionem, & maiorē declarationem exemplum hoc vobis proponendum fore iudico. Videtis Magnetem & acum indiciariam ſtylumúe, ſi vētre ad ventrem & tergo ad tergus cōfricentur, ſtylum eiuſmodi locorum vbiuis mundi fuerit ad ſe trahit, vt manifeſtò patet. Expoſitionem pręcedentium ex

eis iam audite. Homo eſt magnes, qui magneticam attractionẽ in ſe continet ſtylorũ ſibi confricatione matrimonio iunctorum: & ſanguis aquaticus tanquã ſtylus eſt erga ſuum magnetem, qui homo eſt. Inde ſequitur, hominẽ ad ſe trahere quod in hac herba fuerit in ſui nutrimẽtum, prout magnes à ferro ſui ſuſtẽtationem habet, ab eoq; ſanitatẽ & integritatem recipit, vti fore debet. Notate latiùs, quum homo quiſpiam aut brutum aliquo corporis loco ſauciatũ fuerit per apertionẽ, ſi iuxta ſuum proceſſum herba ſumatur hæc, & ad vulnus, vlcus aut ſimile damnum affricetur, & poſtmodũ auferatur, ſanat abſq; alterius cuiuſpiam additione medicamenti, hac de cauſa quòd medicamentum in herba ſit, & in homine magnes illud attrahẽs in vulnus vel damnũ, & ad hunc modũ ſanatio ſequitur. Hæc eſt cura magnetica vel magnetina, quæ non ſolũ de herba hac, ſed etiam de ſimilibus omnibus pariter intelligẽda venit, quarum aliarum hoc loco nullam facio mentionẽ, at in ſuis capitulis. Quod ad hunc modum cura magnetina, per attractionem ab influentia factam

factam, & à Deo ſic prius ordinatam ſanatur, an faſcinatione vel ſuperſtitione factum ſit quæſo? Nemo hoc dicet præter garrulos Academiarum Doctores, ac illos qui naturaliũ virium prorſus ignari ſunt: iſti propriã in ſui philoſophi ſententiam incidunt ita ſcribentis: Inimicum ſapientia nullum habet præter ignorantem. Sic & natura non habet alium inimicum, præterquam illum qui nõ intelligit eam, & ſolùm de hac iuxta fatuã opinionem loquitur. Vt apertius vſum iſtius intelligatis herbæ in eſſentia ſua naturali, iam in bruto ponemus exemplum. Equus nimia fatigatione vulneratus in dorſo per ſedulam equitationem, aut aliud accidens, damnum tume factum vel apertum qui habuerit, hac herba ſanari poteſt, ad hunc modum videlicet. Recens accipiatur, & in flumine quopiam vel aqua fluente lauetur, & ſub ſellam ſuper equi dorſum, quantò commodius & aptius ponatur, poſtmodum equitetur ſemper abſque magno reſpectu, ſingulisque diebus remedium hoc innouetur, & mirum in modum curabitur equus. Notate iam ſanationis huius

occaſionem vnam, videlicet eam exercitium expetere: nam quo magis equitatum fuerit, eo citius curabitur ac melius Exercitium enim eſt ſpeculationi ſimile: nam qui ſpeculatur lõgè citius aliquod fundamentum reperit eo, qui nullis ſpeculationibus vtitur. Sunt igitur aliqui ſpiritus medicinę cœleſtis, qui verſantur & conſiſtunt in exercitijs: alij verò non iſtos conſiderare notareque decet vos medicos. Altera cura per magneticã virtutem, cuius antea memini per exemplũ hîc repetam largius. Accipiatur herba dicta recens, & per aquam recentem etiam tracta, lotaq; ſuper damnum confricetur, & poſtmodum aliquem in locũ reponatur humidum, in quo melius ac citiſſimè putrefieri queat, aut ſepeliatur in terram pinguem, & magno lapide cooperiatur & aggrauetur: mox atque putruerit herba, malum, atq; damnum curatum eſt. Eius rei cauſa eſt vt antea diximus, quòd magnes hominis ad ſe trahit, æquè diu ac ibidem aliquid ex herbę ſubſtantia fuerit: quo citius putrefit, eo celerius attrahitur per magnetẽ, vt medicinæ ſpiritus à magnete per morã non
defi-

deficiat fugiatúe: ſi verò tardius ad putreſcentiam deueniat, erit etiam attractio tarda, & per conſequens cura iuxta putrefactionem vel protrahitur vel acceleratur: nihilominus putrefactio ſuū tempus expetit in materiæ totius conſumptionem. Concluſiuè, quoduis animal ob ſenſitiuam facultatem, ad medicamentum in magnetinam curam directum, eſt magnes, iuxta magneticas operationes procedendo. Has verò facultates naturæ, medici parum aut nihil intelligunt: et ſi contingat aliquem eis feliciter vti, non aliter hunc illi quàm Iudæi Chriſtum excipiunt, venenum ſuum his verbis euomētes: Dæmonium (inquiūt) habet, per quod ſimilia perficit. Verùm non conſiderant aſini, diabolum vnum alteri minimè fore moleſtum, neq; mordere ſocium, quò regnum eius maneat integrum. Scitote vos igitur eiuſcemodi vires atq; virtutes ex cœleſtibus procedere ſolùm impreſſionibus, per quas tam admirandæ curæ quandoque fiunt, vt manifeſtò videatur clauum in ſoleam equi trans ferramēti foramē ad carnem viuam concuſſum: item gladium in ho-

minem truſum,exceptos & in terram, laridum,pinguedinem,&c. defixos,iterũ iuxta verum proceſſum efficere, vt in eiuſmodi vulnera nihil accidentis incidere poſſit,verũ vt ſanentur & fœliciſſimè, Innumeræ ſimiles curæ fiunt,at has tantùm enumerare volui, quò tales virtutes intelligere poſſetis, eoque referre vbi conueniunt, ſcilicet ad magnetinam curam,qua ſimiles operationes perficiũtur.Et prout magnes à ferro ſuam naturam accipit,non ſubſtãtiam, at ſpiritum eius:non aliter mumia trahit ad ſe virtutes rerum in iſtis exiſtentes.Nam ibidem eſt concordantia quædam, quæ per attractionem,& in ea conuenit. Memini tamen prius medicamẽta fore ſepelienda,cuius rei cauſa talis eſt, ſi manerent herbæ ſimiles in aere,ſiccarentur, & ſpiritus earum euaneſceret, qui debet per magnetem attrahi, ſic vt eiuſmodi cura debitum finem conſequi nequiret.

Etiam ſi manſerint in ſuo caule naturali non ſeparatæ,ſed in vita ſua vegetatiua non operantur in hominem, ſed cum ſyderibus tantùm exiſtunt in concordantia &

tia,& in aſſidua quadam operatione, ſic vt interea nihil cum hominibus commune habeant. Verùm vbi ſeiunctę ſunt à ſuis ſtirpibus, nihil tum demum ſydera cum eis agunt, quod ab eis non aliter ſeparentur, quàm à corpore vita per mortem, ſicvt homo non amplius in corpore viuat, nec in eo ſit vtilis amplius. Pariter in eiuſmodi medicina, poſt ſeparationem herbarum & carpſionem à ſuis corporibus eſt concordantia con iunctioque fienda cum hominibus, & in eis quærenda. Quandoquidem à ſeparatione ſunt microcoſmo commiſſæ, nec non ſyderi ſuo quod accepit ex limbo terræ, tum quia homo eſt eſſentia quinta, cuius viribus ad ſe trahit omne quod à terra ſeparatum eſt, æquè potenter atque ſuperiora, tempore quo adhuc in terra fixum erat. Amplius eſt quod in aquatico ſanguine diligentiſſimè notetis, vltra dictas vires, narcoticam ſtupefactiuam ineſſe. Iam varia fore narcotica ſciendum eſt, non vnumquodque ſtupefactiuum, ſed vnum ab alio diuerſum. Dolores enim qui ſolis ſtupefactiuis mitigantur & auferuntur

varias habent origines & cauſas, ex quibus enaſcuntur diuerſimodè. Item quot eiuſmodi languores atque dolores exiſtunt, vnum ab alio diuerſum, tot & ſimilia contrà ſtupefactiua reperiũtur à Deo creata nec non ordinata. Peculiarem igitur notate mitigationem in hac herba, videlicet eis locis, quibus dolores ex coroſiuis fluxibus incidũt, vel ex ſubtilibus ſalis fluxionibus, vnde maximi quidem oriuntur: vbicunq; reſolutio talis acciderit in apparentibus, prout in dentibus & in panaritio ſalis, &c. Herba dicta ſuper poſita, prius tamen aqua recenti frigidaque madefacta, prout ſuprà diximus, in quibus narcotica cætera nihil profuerint, omnem dolorem protinus aufert atque perſanat. Hæc à me dicta ſunt ob medicorum inſciorum ac mẽdoſorum ſtultiloquia, dicentium, Narcoticorum vſum eſſe noxium, & in omnibus euitandum: propter iſtorum turpia mendacia cogar iſta neceſſariò declarare ad hunc modum. Plurimi dolores exiſtunt, qui nullum prorſus medicamentum admittunt, prȩter ſtupefactiua ſolùm, alia non, niſi laxatiua: quædam ſola confortatiua,

mor-

& alia tantùm infrigidatiua, quare iuxta morbum erit applicanda medicina. Quod per laxationes mitigari debet, aliud fore neceſſum eſt, vtpote per naturam ad eas ordinatum. Videre vulnera, non ſanãtur purgationibus, nec infrigidantibus, at ſolùm conſolidatiuis. Quid eſt conſolidatiuum, quid ſtupefactiuum? nonne ſunt ambo virtutes atque vires? Ita ſanè, ſed omne cõſolidatiuum ad ſuum vulnus, & ſtupefactiuũ quoduis ad ſuum morbum in vſum venit. Nunquid & peculiares curæ ſunt panaritij & dyſenteriæ? quis dubitat, & vtrumque ſuum habere peculiare medicamentum? Sic de cæteris: nam quiuis morbus curam ſuam in fluxionibus non habet, vt auferantur iſti, ſed cura vera eſt vt ipſi dolores tollantur, tum demum fluxus erit ſine damno, quod naturalis exiſtat, ibique fore debeat & non auferri. Verùm contrà volunt Academię, nempe cuncta quibus aliquid ineſt mali, prorſum auferri, putantes quũ id ablatum fuerit, ſufficienter curatum eſſe. Contrà dico, ſi quodpiam in ſanguine fuerit accidens, hoc auferendum,

tamen ſanguine relicto prorſus integro. Si dolor in dente, hoc relicto tollatur ille. Sed vt vobis intolerabiles dentium dolores à ſuis declarem originibus vt cognoſcatis eos, cùm varij ſint, veros & potiſſimos ad hunc intelligito modum. Dolor iſte ſimilis eſt panaritio, hoc eſt, illi quem rodens vermis efficit, cùm tamen vermis non exiſtat: item podagræ ſimilis in ſynonia ſitæ. Ad eiuſmodi fluxus ita vehementer corrodentes, herba quæ dicta maximè venit in vſum. Plura de hac mihi non conſtant in præſentia: patet ab his quæ per me dicta ſunt hoc loco, virtutes ac vires eius herbæ ſatis intelligi poſſe: quãuis infra latiùs ac particulariter adhuc eas reuelaturus ſim. In ſumma damna quæuis illata corpori, cura magnetina poſſunt inſtaurari ſanarique: cura ſanè mirabilis & magni momenti. Quandoquidem ſi quiſpiam in ea medicus diligentiam adhiberet, eique foret intentus, nihil morbi reſiſtere valeret, quod non magneticè curari per ipſum poſſet atque ſanari. Quamquam & alia medicamenta ſunt, quæ per aliam viam

etiam

etiam naturalem curant: iſtud nihilominus eſt ſuo tempore mirabile, tum præ cæteris omnibus vtile. Non quòd ratione ſanguinis aquatici tãtum ſcribamus hæc, ſed propter alia multa ſimilia, per quæ ſanguinis fluxiones, item ſynoniæ, dolores oculorum, &c. tolluntur, qui morbi non poſſent aliјs proceſſibus ita commodè facileque ſanari. Tum hac de cauſa pariter iſta ſcribere volui, vt ſi fortè quis magnetico proceſſu morbos curet, non dicant ignari medici faſcinationem eſſe, cùm ipſi neſciant quid faſcinatio ſit, & quid non. Tantùm enim non didicerũt omnes quotquot ſunt, vt articulum eiuſmodi cognoſcere poſſent. Quapropter ſtoliditas eorum eſt mundo manifeſta iam, & certò conſtat eos ex natura minimè curare, ſed ex fabulis Aeſopi tantùm, atq; doctrina Marcolphi, cùm ſuis æquipolleant.

Nec id etiam de herba hac ſubticere volo, videlicet vbi ſecundùm influentiam integra fuerit eradicata prorſus à fundamento, mirabilem ſemper operationem retinere, nedum virens, verùm

etiam exſiccata. Pariter omne quod extrahitur ab ea per deſtillationem, vt aqua, oleum, & ipſum alkali: quamuis magnetico modo, vel iuxta proprietates illius proceſſus, non operentur, tamen ea conditioue viribuſque talibus, vt ſingula per communem applicationem perficiãt, quæ ſuperiùs ſcripta ſunt. Medicum enim Aſtronomum fore decet, vt homines ægros ita miſerè non torqueat, quum tempus & horam eiuſmodi virium conſeruationis optimè nouerit. Vt eius aqua deſtillata vulnera necnon vlcera lota, peculiaribuſq; linteis ea madidis perſanãtur omnia, quãuis cancroſa, fiſtuloſa, vel alia forent. Similiter etiam puluis inſperſus quolibet die bis, non ſecus ac aqua priùs dicta curat, etiam æſtiomena quæuis vlcera, ſic vt non amplius erumpant, vel damni quicquam adferant. Item eius alkali dolores omnes mortificat, in viuam eĳciens eſcaram, per bellè mitigando. Facilè conĳcere poſſum in herba hac plures fore virtutes, quas ego libenter fuiſſem expertus ex eius phyſionomia, verùm ob impedimẽta mihi per meos aduerſa-

uerſarios allata,fieri minimè potuit. Spero tamen eiuſmodi nebulonum finem quandoque futurum,aureumque mundum aduenturum, in quo non, vt in hoc præſenti,longè lateque per omnia diabolus regnet. Interim vulgò herba, ſanguis aquaticus dicta, Latinè verò ſaphena riparum,optimè vobis per me commendata ſit,vt magneticas vires in alijs rebus per eam cognoſcere valeatis.

Vſus & operatio Perſicariæ.

Vt clariùs quàm antea poſſitis vſum & operationes iſtius herbæ cognoſcere, non grauabor ſępiùs ac diuerſimodè repetere,hunc in modum videlicet. Herbam hanc accipe, quã in torrente mundo fluido, recetiq; mergito, poſtmodũ ei quod curare voles imponito,ſuperligatoq;, tã diu donec mediũ quis ouum edere poſſet,inde mox ſepeliatur aliquo humido plurimúm loco, vt putrefieri cito valeat: interea damnum ſanabitur. Eſt quòd hoc loco mentionem faciam eius ſuperfluitatis,qua plerique ſolent ad hæc vti, nempe ſignis crucis oratio-

nibus,&c. quæ minimè neceſſaria ſunt, & his non conuenientia: cùm ſit operatio quædam naturalis, quæ talia naturaliter perficit, non ſuperſtitiosè, neque faſcinaticè. Similes igitur phantaſię relinqundæ ſunt, naturali tantùm ordine ſeruato, cùm admirabilis herba ſit in ſuis viribus à Deo conceſſis.

Certum eſt me, nec non plures alios curaſſe talia quæ ſuprà diximus vlcera, per eundem proceſſum. Verùm optimum etiam fore mihi viſum fuit, quum herba hæc per frigidam & fluidam aquam ducta madefactaque ſuper damnum humida ſuperligatur & frigida (nã eius correctio frigida eſt aqua, & quo frigidior eo melior) poſtquam excaleſcere cœperit, vrere, putrefieri, vel fœtere, ſtatim auferatur, & recens apponatur, in curæ finem vſque ſic progrediendo. Quod hac non curatur herba, cunctis etiam reſiſtit vltramarinis. Ex prædictis iam duobus proceſſibus colligere poteſtis, curam hanc eſſe naturalem & ex luce naturæ procedere, non ex faſcinationibus: docetur per ſuperpo-

perpoſitionem cotidianam apertè ſatis naturaliter id fieri, ſic vt maiori probatione haud indigeat. Priorem verò proceſſum, contra quem ſcribentes omnes ex auditu ſolùm ab alijs, mentiuntur, per exemplum vt prius à magnete ſumptum iterum ſic probo. Magnes virtutem habet ferrum ad ſe trahendi ſine manibus vel pedibus, admirando quodam, at naturali modo. Si quis velit vt ſtylus ferreus in ęquilibrio ſitus per magnetem attrahatur, & ſit indiciarius: hęc duo ſimul confricanda ſunt, ſic vt venter contra ventrem, & tergus contra tergus dirigantur, tum demum magnetis venter ſtyli ferrei ventrem ad ſe trahit: hoc ſatis probatum eſt, omnibuſq; notum. Hoc eſt in ipſa natura ſecretū myſterium & magnale, per quod omnipotens Deus in luce naturæ, ſua mirabilia patefacit opera. Similis eſt in perſicaria natura conditioque, per quam in læſas carnes operatur, prout magnes in ferrum. Iam eſt quod intelligatis ventrem debere fieri, hoc eſt, concordatiam ex carne læſa & herba, per hoc videlicet,

quòd ſeſe mutuo tangant & confricent, vt in exemplo videtur magnetis & ſtyli ferrei, tum demum operatio ſuum conſequitur effectum. Non aliter vbi damni venter cum herbæ ventre confricatus fuerit, & iſtius tergus contra tergus illius, vt ex proceſſu magnetico patet, poſtmodum in terram, vt ſuprà, poſita herba mirum in modũ ad ſanationem operatur.

Nec eſt quod miretur quiſpiã, ob id quòd ſepelitur, ac lapide graui ſupprimitur & cooperitur, cùm naturali quadam occaſione fiat. Virens enim ſuper ſuum caulem & in hortis, herba nihil operatur hæc: nam viuens cum ſtellis & ſyderibus commercium habet, necnon iſta cũ ea, qua quidem operatione durãte, non eſt hominibus vtilis. At poſtquã ſeparatur ac decerpitur â ſuo ſtipite, nõ viuit ea vita qua priùs, nec aſtra cũ ipſa ludũt vel operãtur ampliùs, non magis quàm homines viui cum defunctis, &c. Poſt ſui mortẽ igitur, ſimilẽ eius impreſſionis virtus quã receperat à cœleſtibus, trãſit in hominẽ, ob quã cauſam etiam creata fuit: itẽ ex natura ꝓprietatis hoc

habet

habet,vt operatio tantiſper maneat e-
ius,donec integra fuerit.Exemplum à la
bore diei cuiuſlibet hominum operario
quem vbi compleuerunt,ac ad finẽ per-
duxerunt, adeſt mors operis, quæ finis
eſt iſtius.Non ſecus de herba hac intelli
gendũ,quę ſuum à Deo conſtitutũ opus
habet,vtpote ſanandi: hæc eſt operaria
dies ipſius, qua quidem operatur, ac tã
diu laborat,donec omnino putruerit,tũ
demum eſt eius operaria dies finita,ſana
tumque damnum. Quare quò diutius
in opere putrefactionis herba fuerit, eò
tardius damnum hoc ſanabitur,cui con
iuncta eſt ob tardam operationem eius:
& quanto proximius in putrefactionem
dirigitur(modò hoc in terra fiat, ſimili-
que loco,in quo prius creuerat,& habu-
erat ortum ſuum)tantò citius perſanabi
tur.Meta quidem eius eſt ac periodus,id
ſanare debere,ſiue tardè vel citiꝰ.qui cu-
rã expeditiorẽ eſſe cupit,acceleret putre
fectionem.Iſtud negotium peregrinatio
ni per equitationem complendæ venit
comparandum, quæ iuxta quòd eques
equum ſolicitarit,finem tardius aut ce-
lerius pertingit itineris.

Quibus alijs perſicaria medetur morbis.

Non ſolùm ad eos morbos qui dicti ſunt, perſicaria, vel ſanguis aquaticus eſt vtilis, verùm etiam ad alios plurimos, videlicet ad maximos dolores dentium ex frigiditate proueniẽtes: vbi merſa fuerit ſub aquam frigidam herba, & ſuper dentem poſita, prorſus eos tollit. Poteſt etiam ad curam hanc in terram ſepeliri. Verùm quòd putrefactio tarda ſit, communis eius vſus eſt in doloribus dentiũ ſuperpoſitio, quoties iſti ſæuiunt. Plurimi ſimiles dolores ex frigiditate prouenientes, per ſepelitionem eiuſmodi herbæ prorſus ablati ſunt, qui nunquam redierunt amplius.

Peculiarem etiam perſicaria conditionem habet narcoticam, vt in omnibus inflammationibus maximoperè iuuet eas extinguendo, ſanandoq́; , prout in omnibus doloribus capitis, mania, phreneſi. & ſimilibus. Item vbi corpus aliquo morbo tam acriter incenderetur, vt id magis haud fieri poſſet, optima poſtremaque perſicaria cura, nec non extinctio fuerit, intra corpus aſſumpta. Penes antiquos fuit in vſu, vt mordacitas

ei prius

ei prius ablata fuerit, cùm admodum acuta ſit: hoc aſſationibus in butyro vel oleo factis perfecerunt, poſtmodum in cibum adminiſtrata ſumptaque ſuam operationem adimpleuit, vt ſuprà.

Notandum eſt latius, herbam iſtam virtute ſua narcotica putrefactionẽ abſtuliſſe, pulmonisq; dolores & morbos, tuſſim, atque tormina ventris, & matricis aſcenſum. Igni perſico ſimiliter extrinſecus ſuperpoſita, cæteriſque omnibus inflammatis vlcéribus, curauit ea ſanauitque, ſola roſarum aqua prius madefacta, quàm applicaretur.

Additio.

Ad primum ſub exemplo magnetis à me narratum proceſſum, correctionem addam, vt ſatis amplam de perſicaria habeatis inſtructionem, ad hunc modum. Antea diximus, herbam hanc in aqua fluente frigidaque madefiendam, eaque ſic madida & frigida, nec non recẽte vulnus aut quoduis damnum aliud ſuperpoſitione tangendum, poſtea ſepeliendam eſſe. Verùm optimè conſiderandum venit, quòd accidere contranitens poſſet, ob vehementiam damnorum &

morborum non facilè ſedabilem , neq; ſuperabilem: quare maiore vti neceſſarium eſt additione quàm antea dictum ſit,ad hunc nempe modum:Si talis contrarietas percipiatur,ſingulis diebus mane qui dictus, repetendus erit proceſſus in tertiũ diem vſque.& ſi videbitur expedire, foreq́; neceſsũ,pluries,vtpote duodecies, & quater ac decies,vbi fuerit opus continuando ſingulis diebus in finem vſque ſanationis. Notate iam cur id adiecerim.Euenire ſolet nonnunquã iter agentibus,vt eorum equis aliquod ſuperueniat accidens,qualia ſolent occurrere,ſic vt retardaretur intentio peregrè proficiſcentium: quare bonum erit antedictum ſæpius proceſſum repetere,ſi prima,ſecunda,ſextaq́ue vice iuuare nolit.(Vehementes namq; morbi, vehementia requirunt medicamina)Quapropter accidere poſſet in aliquib. morbis,vt non ita cito prænarratus iuuaret proceſſus,vt in multis vna purgatio parum aut nihil efficit, aut põdus aliquod niſi hoc augeatur.Per additionem hanc igitur quam huic adieci proceſſui, morbus omnis euincitur,id eſt,per aſſiduitatem re-

tem repetitionis. Conſiderare per vos ipſos etiam poteſtis, vulnera damnaq; reliqua ſub mundatione regenda conſeruãdaque fore, vel aliter eorum curam plurimum impediri. Item ad curam iſtam exercitium nihil damni poteſt adferre, ſed quies longè plus conducit, & quò magis patiens dolente membro fuerit vſus, eò felicius etiam ſanabitur, propter meliorem ſanationem herbæ magneticæ. Sciendum etiam alia medicamẽta penes hoc locum habere poſſe, modò bona ſint & vtilia, non cõtraria, hoc eſt, non barbitõſoria, non balneatorum, &c. qui nimium ſapere per ſe cupiunt. Verùm quòd à natura fuerit ad hoc ordinatum concurrere poteſt, & curam iſtam, nempe magneticam accelerare iuuando. Nec prætereundum, quòd hac via perſanatur, conſtans manere: item nihil concludi per eam, quod natura manere vult apertum: at ſolùm id quod cõcluſum eſſe debet. Sic intelligendum, in magnis illis fluxionibus quæ requirũt exitum, non eſt concludendum vel conſolidandum, aliàs ſubſequetur mors. Poteſt igitur hæc herba quod vnuſquiſque

medicus non poteſt, maximam ſcilicet mœreri laudem. Quandoquidem ab iſtis multa curanda ſuſcipiuntur, quæ minimè ſuſcipienda ſunt, & ideò perdita vel deprauata, quæ per hanc ſanari poterant herbam. Plus enim artis natura in ipſam collocauit, quàm tribus aut quatuor Academiarũ doctorib. ab ea concreditum ſit, aut quàm iſti habent ſcientiæ.

Latius, quum perſicaria prout ſequitur aſſumpta fuerit, in lauamentum dẽtium, & calidiſſimum hoc in ore tentum ac tam diu donec frigeſcat, poſtmodum ita calidum iterum ſumptum in os, idq; vicibus aliquot, omnes dentium dolores adimit. Lauamenti proceſſus hic eſt.

Recipe dictam perſicariam, & cortices iuſquiami, coque in aceto roſaceo, hoc eſt lauamentum. Quod herbæ reliquum fuerit, ſepelias in terram & aggraua lapide, prout audiuiſti. Pariter in doloribus eiuſmodi maximis, vt illi ſunt qui procedunt ex ſanguine, dentes confricentur perſicaria cruda, recenti, & aqua fluente madefacta frigidaque, tum demum ſepeliatur ſuperpoſito lapide grauiſſimo, ſicut antea diximus, & iuxta

quod

quod putrefit, herba ſimul vnà cum dolore tranſit, abitque.

Quod ad alios morbos internos attinet, quorum ſuprà memini, correctio talis eſt, vt cùm aqua ſolani vel ſolatri, aut barbæ Iouis perſicaria dicta miſceatur & coquatur parumper, & frigeſcens decoctio bibatur, ſepulta poſtmodum herba, ſicut ſuprà declaratum eſt. Item ad externos morbos itidem fieri poteſt, excepto ſolo quòd camphoræ parum ſit addendum.

Suprà quæ diximus omnia de perſicaria, plurimum excellens adhuc habetur eius arcanum: verùm tacere volo, nec plura de nobili gemma hoc loco dicere.

Sunt & aliæ ſimilium virium herbæ magneticæ, prout Solidago minor, Dracunculus alter, &c. quæ virides iuxta perſicariæ proceſſum eaſdem ad vlcera, nec non alia, curas magneticas adimplent.

Si tamen ſiccæ fuerint, & ſub hyemē ad vſum hunc aſſumendæ, prius ex eis æſtate habeatur aqua deſtillata, qua macerentur aliquandiu, poſtmodum cum eis procedatur vt cum virentibus, & ex perſicariæ proceſſu conſtat.

Item Symphitum maius virens, & in aqua frigida fluenteque madefactum, necnon ſuper vlcus poſitum, relictumque tam diu, donec omnino putrefiat, poſtmodum recens appoſitum, curat optimè ſanatq;. Lauamētum addi poteſt ex iſtius herbæ liquore deſtillato, cui ſal alkali tractū ex eadem, iniectū atq; reſolutum in eo fuerit. Itidem efficiunt Althea, nec non Mercurialis, ad eundem applicatæ modum, &c.

Oleum etiam ex eiuſmodi herbis deſtillatione tractum, vlceribus illitum, ſuperpoſito folio recenti, aqua madefacto per quàm excellentiſſimè ſanat.

Pellicanata vel circulata pariter dictarum herbarum eſſentia, ſcrupuli pondere cum bono vino pota, mundificat vlcera quæuis, & radicitus euellit.

Chamæleorigee herba vel anethum ſylueſtre, ſi iuxta ſuam carpatur influentiam, alteri ſanitatem, fortitudinem, & inclinatam proprietatem adimit, eique nymphidicè tribuit, qui ſuis radijs fuerit vſus, & è contrà ſine præiudicio: hoc eſt vltimum ex mundanis remedium ad infrugalitatem eis qui ſuorū videre cuperent

perẽt hęredes.vt interim de magnetino ſmaragdo & electrina taceam pyralide.

Alia præparatio ellebori, ad caducum purgandum.

Recipe radices ellebori nigri, purpureos flores habentis atq; recentis, quantùm voles, & in ardente vino macerato, poſtea deſtillabis igne lẽto primùm, pòſt aucto, donec liquor omnis aſcenderit. Poſtmodũ ſeparetur vinũ ardens à ſubſtãtia per balneum igne leuiori, & in eo quod remanſerit, ſoluatur ſaccari candi quod ſat eſſe videbitur: ad hunc modũ præparatũ eſt elleborum. Doſis eius eſt grana tria, cũ aqua mulſa vel communi, in qua hippogloſſum decoctum fuerit.

Syderici virtus contra venena.

Herba hęc in poculũ infectum aliquo veneno, cuiuſcũq; generis extiterit, poſita, ſi vas vitreũ ſit, frãgitur, ſi tamen aureum vel argẽteum, ebullire facit omnino, ſic vt nihil in eo maneat.

Antimonij præparatio contra morbum caducum.

Recipe Antimonij quãtum videbitur in alcool facti: hoc in ſuos flores ad quartum ignis gradũ reuerberabis igne leui

primùm, deinceps aucto ſecundum artem. Eius dosis eſt in acceſſionis morbi principio nouem grana. poſt in exagitatione decem & octo cũ induſtria quadã indantur, & à paroxiſmi receſſu poſt horam, vt priùs, nouem grana. Si morbus adhuc redeat, in tertiam vſq; vicem, proceſſus hic repetendus erit.

Aliud contra caducum remedium.

Recipe liquoris auri ſcrup.1. Detur ante paroxiſmum vna hora. pòſt verò tribus horis adhibeatur ſcrupulus medius: idque ſexies repetendũ eſt ante paroxiſmi ſemper acceſſionem.

Aliud ad morbum eundem.

Recipe Corallorũ tincturę ʒ.1.ſs. Detur ſemper antequã arripiat morbus ipſum patientem, ſi percipi queat acceſſus.

Gemmarum liquores vt Adamantis, ſmaragdi, turcoidis, granati, &c, caducũ arcẽt ne redeat. Idẽ efficiunt olea, prout cryſtallinum & beryllinum.

Præparatio Vitrioli contra morbum caducum.

Recipe vitrioli vngarici lib.12. limaturarum cornu vnicornis, vel in eius defectu eboris, ſpodij electi, camphoræ, ana ℥.v.

Hæc

Hæc ſeminis peoniæ luna decreſcente carpti, priùs irrigentur aqua, & omnia poſtmodū ſimul per deſcenſum deſtillētur vſq; ad rubedinem capitis mortui. Huius accipe colchotaris lib. I. & ſui liquoris lib. ij. alcool vini,

Aquarum chelidoniæ,
Valerianæ,
Mellitenæ,
Plantaginis,
Chamedrios ana ℥. I. ſs.

Deſtillentur omnia ſimul ꝑ vas retortū. Deinceps iſtiꝰ accipe colchotaris lib. ij. liquoris ab eo iā primùm deſtillati lib. I. Macerētur & poſtea deſtillentur per vas retortum, & phlegma, ſpiritus & oleum ſimul aſcendent, ad hunc modū ea ſeparabis. Per balneū Mariæ phlégma ſeparatur, & inde pòſt per athanor oleū rubicundiſſimū. Doſis eſt pueris ante paroxiſmū phlegmatis ʒ. I. Viris fortibus ſpiritus ſcrup. I. Senibus autem olei grana iij.

Mercurij præparatio.

R. Mercurij lib. I. aceto in quo ſal diſſolutum fuerit optimè lauetur, & poſtmodū cum lib. ſs. puriſſimi ſalis cōmiſceatur in

pila marmorea, ligneo piſtillo, tam diu donec ſal nigreſcat, & ar: vi: abſorbuerit. Quo peracto, ſal hoc & mercurium per vas retortum orificio merſum in aqua recenti pellatur, vt mercurius totus, vel quod purum eſt eius in aquam deſcendat: hoc toties repeti poterit vſque dum optimè repurgatus videbitur. Tum demum in lixiuio prout ſequitur facto bulliat, quo diutiùs eò meliùs.

Accipe calcem viuam, ad quam affundas feruentem aquam, agitatoque ſemper, donec frigeſcat, & reſidentia facta, quod clarum eſt, per manicam filtreã in forma ſacci hyppocratici confectam inijciatur & coletur: colatum hoc iterum ad cineres optimè vſtos glaſti affundatur, & perturbetur vt prius, donec omnino frigeſcat, & poſtea per dictam filtream coletur manicam vt ſuprà. Poſtquàm iſte mercurius in hoc lixiuio ſatis bullierit, eruatur, & aceto cum ſale in eo diſſoluto abluatur, & per ſal vt antea retorto vaſe repurgetur: quo facto ſeruetur, donec eo ſit opus. Accipe tandem antimonij in pollinem redacti, ſalis nitri purgati, tartari calcinati

ana

ana ℥.iij. & omnia liquefiant in vrceolo fuſorio, ferreoq; ſtylo dum canduerint vt prunæ cõcutiantur, vt regulus in fundum cadere meliùs valeat. Frigefacta materia, frangatur fuſorium vas, à maſſa regulus ſeparetur, & per ſe conteratur. Poſtmodum huius pulueris ʒ.1. in vas vitreum oris ampli poſita, cæſaris aqua vel regis irrigetur, & ſuper cineres calidos exſiccetur, irrigetur & ſiccetur, idque ſexies. Tandem eadẽ quæ dicta fuit aqua ſoluatur, & hæc ſolutio ſeorſum poſita ſeruetur.

Aquæ cæſaris aut regis compoſitio.

Recipe vitrioli boni lib.ij. ſalis armoniaci lib.1. ſs. ſalis nitri lib.1. aluminis vſti lib. ſs. Fiat ex iſtis omnibus aqua ſolutionis per deſtillationem ſecundum artem, & iniectis argenti laminis repurgetur. Tandẽ in aqua priori ſimili ſeorſum reſoluatur auri laminati vel in folia redacti ℥.1. Tres prædictas ſolutiones in vas vnicũ optimè lutatum & retortum deſtilla ſexies aut ſepties, qualibet vice deſtillatũ ad ſuas feces, ac id quod ſublimatum eſt reaffundendo. Poſtrema deſtillationũ harũ, quod reſtiterit in fundo

ſemoueatur. Liquor hic vltimus per ſe deſtilletur vt priùs, & ſi quid in fundo reſtiterit, ad id quod ſublimatū erit adhęrens vaſi retorto ſuperiùs adiūgatur, & ſimul tria hæc in figulinū vas fuſoriū, prunas intęr modicas ponantur, & ſtylo ferreo ſemper agitentur, donec rubicūdum colorē omnino concipiat materia, necnon aquæ regiæ virulentia prorſum euaneſcat. Poſtmodū aqua calēte puluis hic toties abluatur, donec ſalſedinem amittat: exſiccetur poſtea, & ei tātùm eſſentiæ vini affundatur perfectiſſimæ, vt quatuor digitos latos ſupereminent, ſuperq; cineres calidos in cucurbita clauſa collocatus quatuor diebus aut ſex maneat, ac ſingulis ter agitetur. Deinceps eſſentia vini hæc ſepararetur à materia, quę ſicca iam aqua roſarū moſco mixta perfundatur, in qua maneat qutuor aut quinq; diebus, ſingulis ter cōmotione vitri perturbando. Et poſtremò liquor hic abſtrahatur, & exſiccata materia, quę Mercurius præparatus eſt, vitro ſeruetur optimè clauſo.

Additio.

Huius accipe Mercurij prępарati granū vnum

vnum vſq; in tria, pro perſonarum, morborũ & neceſſitatis reſpectu, & in ʒ.1. theriacalis aquæ, vel mitridaticæ per os adminiſtrẽtur, ad internos morbos corporis.

Aqua theriacalis ad hunc vſum fit hoc modo.

Recipe Alcool vini correcti ℥.v.
Thæriacæ ſeu Mithridati ℥.ij.ſs.
Myrrhæ per quàm recentis ʒ.x.
Croci optimi ʒ.ij.

Miſceantur, & per balneum Mariæ deſtillentur. Hac aqua pota, capitalia corporis totius membra purgãtur. Nam vt argentum viuum non, aut malè præparatum per ſolam ſublimationem, in corpus aſſumptum, iſtud per ſingulas eius partes in perniciem & perditionem eius penetrat, contrà quidem ad hunc modũ præparatum, in ſummam ſanitatem & curationem.

Applicatio Mercurij præparati ad externos morbos.

Recipe Mercurij præparati huius ʒ.ij.
Myrrhæ optimæ ℥.ſs.
Camphoræ grana vj.
Croci grana v.
Olei è charyophyllis puri grana.v.

mixti verò ℥.v.

Fiat vnguentum, quo cuncta vulnera, necnon vlcera peruncta, quantumuis deſperata ſanantur, ac alij quiuis tumores atque defectus.

Ad Peſtem vel Epidemiam.

R. dicti Mercurij præparati granum I.ſs.
Theriacæ alexandrinæ ſcrup.I.
Alcool vini rubei in quo priùs apiarium herba macerata fuit ℥.ſs.
Decocti prunellæ.℥.I.
Valerianæ.ʒ.vi.

Miſceantur & fiat potio, quæ venenum extirpat, eſtque medicamentum diaphoreticum, ad excitādos ſudores ægris optimè coopertis, cum additione quæ ſequitur.

Additio.

Huius accipe mercurij cum prædictis in potionem redacti ʒ.ij.
Liquoris orizontis vel auri,
Gemmarum ana ſcrupulum ſs.
Aquarum deſtillatarū vt fumariæ,
Cichorij,
Chamædrios ana ʒ.iij.
Alcol vini rubei ℥.ſs.

Fiat potio diaphoretica, &c.

Ad

Ad hydropiſin deſperatam.

R. Mercurij primo loco præparati gran.1.ſs.

Quintæ eſſentiæ tractæ ex alandahal grana iij.

Saccari roſacci ℥.ij.

Maſtiches ℥.ſs.

Croci grana iij.

Commiſceantur & fiat bolus, qui ter vel quater adhibeatur, vel tam diu donec tumor corporis diminui videatur. Poſtmodum detur ſequens potio mane veſperiq;, donec pallidus color in vinū tranſmutetur.

Potio.

R.Croci Martis è chalybe perquàm optimè reuerberati ℥.ſs.

Liquoris orizontis grana iiij.

Olei nucum muſcatarum gran. v.

Aquæ veronicæ ℥.iij.

Commiſceantur, & fiat potio quæ ſanguinem emendat.

Ad podagræ quamcunq; ſpeciem.

R.Mercurij præparati ℥.ſs.

Aloes optımæ,

chamepityos aqua deſtillata lotę ℥.ij

Antimonij reuerberati ſcrup.j.

Croci Martis è calybe correcti ʒ.ſs.
Moſchi recentiſſimi grana iiij.
Ambræ fuluæ grana iij.

Fiat maſſa cum eſſentia ſtechados maſſilienſis, in qua grana quinque vel ſex olei vitrioli fuerint infuſa. Formentur pilulæ piſorum inſtar, & à quinto vel ſexto ſemper interpoſito die, detur vna deglutienda. Poſt eiuſmodi pilularum ſumptionem, dolorum locus inungatur oleo Macrobij calido, quod ad hunc modum componitur.

R. Ceruini ſanguinis tres cantharos, quos deſtilla per alembicum igne lento tantiſper, donec phlegma totum aſcenderit, & color citrinus tandem puniceus fiat. Per athanor tum demum igne vehementiſſimo tam diu pellatur, donec olei nihil amplius aſcendat. Poſtremò deinceps ignis gradu ſublimetur, & quod ſublimatum eſt, frigefacto vaſe colligetur, & cum oleo miſceatur, ac eo perungatur pars dolens aliquot ſeptimanis poſt purgationem. Vinum quod patiẽs biberit, rum charyophyllatæ radicibus, & acori vulgaris dum adhuc herba recens eſt, efferuere, nec non expurgari debet

bet. Hoc proceſſu podagrici dolores à radice tolluntur.

Cancri fiſtularumque certiſsima cura.

℞. Mercurij præparati vt ſuprà ʒ.i.
Oleorum è lateribus vertonem i.
Terebinthinæ lib ſs.
E cariophyllis per mixtionem ℥.ij.

Miſceantur, & per balneum deſtillentur. Huic poſtmodum adiungatur,

Maſtiches,
Myrrhæ,
Thuris ana ℥.iij.
Mumiæ verto i.

Omnia ſimul commixta per alembicũ iterum deſtillentur in oleum, quod Mercurio ſuprapoſito iungendum venit iuxta proportionem, videlicet ad huius olei ℥.i. dicti Mercurij ʒ.i. Fiat ex eis linimentum, quo perungantur vlcera dicta, pòſt vnguento vel emplaſtro fodicationum, ligentur vt moris eſt.

Lauamentum hoc tamen præcedat linimentum.

℞. Aluminis ℥.ſs.
Salis ℥.i.
Mellis ℥.ij.
Vini & aquæ ana lib.i.

Hæc per diſſolutionem optimè commiſceantur. Multò præſtantiora ſunt iſto linimento olea dulcia antimonij, plumbi, & Mercurij.

Accedit ad hæc potio vulneraria, quæ talis eſt.

R. radicis cyclaminis. ℥. ſs.
Herbæ diapenſię candidę. m. 1,
Solidaginis mediæ m. ſs.

Decoquantur in lib. ſs. vini ad tertiam partem conſumptionis.

Additio.

Huius accipe decocti ℥. iij.
Olei è chariophyllis deſtillati ſcr. 1.

Commiſceantur in potionem, de qua ter ſingulis diebus hauriatur, &c.

Tartari præparatio in ſuum arcanum.

R. Tartari per reuerberatorium calcinati & albiſſimi lib. iij. excellentiſſimo vino ardēte ſoluatur in balneo Mariæ p̱ dies 7. putrefactione. Poſtmodum per vas terreum fortiſſimum, igne leui primùm, & ſub finem violentiſſimo materia hæc deſtilletur iuxta proceſsū aquæ fortis: & aſcendet primò liquor ſubni

ger cum

ger cum ardente vino, quod à ſubſtantia tartari per balneum ſeparari poteſt. Inde poſt relictæ feces calcinentur iterum in reuerberatorio viginti quatuor horis cum æquali ſui pondere vini ardentis prius madefactæ. Proceſſum hunc toties iterabis, donec tartari nihil in fundo maneat. Poſtremò collectos liquores ſume rectificatos, calore ſolis in puluerem exſiccari facito, ac ab ea materia ſpiritum vt ex calcinato tartaro antea factum fuit prorſum elicito. Huius ad hordeacei grani pondus vnius, cum ʒ.ſs. mithridati in ℥.1.ſs. aquæ cichorij vel plantaginis deſtillatæ, iuxta reſpectum perſonarum aliquoties adminiſtrabis: hoc medicamentum origines atque radices omnium vlcerum aufert. Hoc loco paucis adhuc verbis inſtrui multi poſſent, ac ad ſummum chirurgiæ fundamentum adduci, & ad veram vulcanicæ tranſmutationis atque gemmarum colorationis cognitionem. Verùm auaritia, pigritia, nec nō ambitio mundi huius, per ſummum arcanum ignis philoſophici, vel aquæ non ſunt prouehendæ.

Sanguinis humani præparatio.

℞ Sanguinis humani calentis adhuc ℥.v.& vini ardentis ℥.i.Digerantur in cucurbita quadraginta diebus, & poſtea balneo Mariæ deſtillentur, & ſeparetur liquor albus à flauo.Huius detur ſcrup.i. à nouilunij temporis exordio ſub primã acceſſionem.

Cranij humani præparatio.

℞.Cranium humanum recens & nunquam ſepultum. Conteratur minutiſſimè,perq́; retortum deſtilletur igne mediocri,donec omni phlegmate priuatũ ſit:hoc iterum ad feces affundatur,& rurſum deſtilletur,idq́ue tertiò repetendo: tum demum aucto paulatim igne ad quartum gradum vſque,ſic effluet oleũ, à quo phlegma per balneum eſt ſeparandum,vitroq́ue ſeruandum.Eius doſis eſt pondus granorum trium: eo tollitur caducus morbus,&c.

Item animalia bruta quædam ſimiles virtutes ad hunc morbum pellendum habent,vt apes,alcis,vultur,&c.

Finis præparationum.

D. PHIL. THEOPHRASTI PARACELSI VEXATIONUM LIBER.

Pæfatio D. Theophraſti Paracelſi quibuſuis Alchymiſtis atque lectoribus præmiſſa.

O Vos Alchimiæ periti, quotquot etiam vobis maximas pollicemini diuitias, aut ☉ atque ☾ plurimum cupitis extruere: quod Alchimia diuerſi modè pollicetur ac docet. Pariter & vos qui labores & vexationes libenter ſuſtinetis, abſtinere tamen ab ea minimè vultis, donec vobis eius præmia promiſſionesque cognita ſint: experientia docet indies, è millibus ne vnumquidem votum aſſequi. Si naturæ defectus & artis exiſtat? non dico, ſed Fati potius, & operantis peritiæ.

Quapropter non vt ſolent alij vulgares Alchimiſtæ communiter, libellum hunc deſcribere volui. Grauem admodum artem illi, proceſſusq; docent erigere pro-

lixiſſimos. ℞ Antim.hoc liquefieri permittas cum ſale nitro,& ♈ .quorum vnciam ſemis accipe.☉ tantundem.♃ ʒ.iij. quibus adde ſulphuris ʒ.i. vitrioli vnciã i.& ☾ tantum, vt iſtius poſtremi liquefiant in crucibulo ♋

Cùm itaque ſignorum, ſyderum, Planetarum cœleſtium characteres vnà cũ cæteris nominibus, receptis materialib. & inſtrumentis, in hac arte peritis notiſſimi ſint, hoc denuò recenſere libello ſuperfluum eſſet: quamuis huiuſcemodi ſignorum, nominum & characterum vſus, tempore ſuo non ſit inutilis. Alius hic Alchimiam, quam antea tractandi modus per ſeptem canones ex metallorum ſeptem ſerie deductus obſeruatur: qui licet pompoſa verborum elegantia non erumpant, nihilominus in eorum conſideratione, quicquid ex Alchimia ſeparandum eſt, abundè ſatis, & aliarum rerum arcana plurima continentur: ex quibus etiam per ſpeculationem admiranda quædam & noua reſultant opera, quæ multoties antiquorum operantiũ & naturalium Philoſophorum ſcriptis ac opinionib. longè diuerſa, probatione

quidem,& experimento reperta ſunt.

Primo nihil in hac arte verius, quàm idipſum,quod minimè cognitũ eſt, cuique minor fides adhibetur. Occaſio, cauſaq́; ſola difficultatis omnis in Alchimia,propter quam ad paupertatem reducũtur plurimi,reliqui fruſtra laborãt, eſt operantiũ imperitia, materiarumq́; nimia, vel pauca nimis quantitas aut qualitas:ex quibus omnibus, res in operationibus vel deſtruũtur, vel rediguntur ad nihilum.At ſi verus proceſſus fuerit inuentus,res ipſam ſe mutans indies, ad perfectionẽ magis accedit. Recta via facilis,ſed à pauciſſimis reperitur.

Aliquãdo fieri poteſt,vt ſpeculatiuus quiſpiã artifex aliquam artem in Alchimia per deliriũ ſuum excogitare valeat, ſiue quidpiã,aut nihil inde ſequatur.Nihil ipſum oportet facere,quo quidpiam introducatur in nihilũ, & iterũ aliquid oriatur ex nihilo:hoc eſt infidelium prouerbiũ,non vtiq; falſum. Deſtructio bonum perficit,nam bonum apparere nullo modo poſſet, propter ſuum occultũ (aliâs)occultatorem.Bonum etiam minimè bonũ,dum occultum eſt.Occulta-

tor eſt amouēdus,vt bonū liberè cū claritate ſua valeat apparere. Gloſſa. Occultator eſt mons ♀ arena terræ ☉ meatus, in quibus metallū creuit. At vnūquodq; metallorū viſibiliū occultū eſt,(aliâs)occultator aliorum ſex metallorū. Et quia per elemētum ignis imperfecta quęquæ corrumpuntur, aduruntur, ac reducuntur in nihilum, vti ſunt hæc metalla 5. ☿ ♃ ♂ ♀ ♄, è contrà perfecta ſimili non abſumuntur igne, veluti ☉ & ☽, quo fit vt in igne permaneāt, & ex alijs impefectis in quibus corrumpuntur, ſimul corpus ſuum aſſumant, & appareāt oculariter. Qui & quonam titulo id fiat, ex ſeptem canonibus colligi poteſt, etiā cuius naturæ ſiue proprietatis quodlibet metallum exiſtat, quid cum alijs operetur, & poſſit in eorum commixtione. Verùm hoc apprimè notandum eſt, ſeptem iſtos canones à quouis, licet acutiſſimo lectore, prima faciè lecturaq; leuiter intelligi non poſſe: nam leuis intellectus occulta facilè nō admittit. quapropter quiuis horum canonum diſputationibus indiget non exiguis. Plurimi ſunt elati ſuperbiq; ſpiritus, qui ſibi temerè

mere perſuaſum habẽt, hæc omnia quæ libellus iſte continet, intelligere, foreq́; futilia, meliora ſe habere putãt, iſta quoque ſpernere ſolent, ☾ ☉ ☽ (☉).

Canon primus de natura & proprietate ☿.

OMnia ſunt in omnibus occulta. vnum ex ipſis omnibus eſt occultum hoc, corporeum, continens, extrinſecum, viſibile & mobile: liquefactiones omnes in iſto continente manifeſtæ ſunt: nam iſtius continentis viuens & corporeus ſpiritus exiſtit: ideo coagulationes omnes, aut congelationes in eo concluſiuè cõprehenſæ, cum liquefactione quidem acquiſitæ, circũdatæ, necnon contentæ ſunt. Nullum huic liquefactioni, minus eius origini poteſt inueniri nomen, quo vocetur. Et quia calor nullus tam vehemens, qui huic æquiparari poſſit, ignis illi tartareo calor comparari debet. Huiuſmodi liquefactio nihil prorſus commune habet cum aliȷs naturalis ignis calore factis, frigoreque naturali congelantibus, aut coagulantibus, quas congelatio-

nes, ob earum debilitatem in ☿ agere nequeunt iſtę liquefactiones, hac ratione contēnit. Inde colligere licet, elementares vires corrumpentes (quę vel eſſentia quinta, vel eius elementa vocantur) nihil addere, ved adimere, nec arripiendi poteſtatem habere. Cœleſtes, & infernales vires, elementis quatuor nō obediunt, ſiue ſicca, humida, calida ſint, vel frigida: nullum eorum operandi facultatem habet cōtra quintam eſſentiam, ſed quodlibet proprias vires, & operationes per ſe continet.

Canon ſecundus.

DE ♃ & eius natura, quod eius manifeſtū eſt (intellige corpus Iouis) ſex metalla ſpiritualiter occultat, vnum quidem alio profundius, tenaciusq́;. ♃ nihil de quinta participat eſſentia, ſed elemētorum eſt naturæ: quaproter eius liquefactio leui penitus igne ſuperueniente manifeſtatur, & accedente frigore ſimili coagulatur. Cum aliorum omnium metallorum liqufactionibus affinitatem habet: nam quantò quid alteri

teri natura fuerit ſimilius, tanto facilius vnitur illi per cõiunctionem: facilior etiam eſt, magisq́; naturalis propinquorum, quàm remotorum ad inuicem operatio. Remotum fallere ſolet, eò quod in ipſo vix minimum videatur, etſi maximum exiſtat: hinc fit, vt ad ſuperos non anhelent homines, quia plurimũ ab eis diſtant, eorumq́; gloriam non vidẽt. Pariformiter inferos admodũ non formident, quòd remoti ſint, eorumq́; ſtatus, & pœnæ miſeriam nemo viuentium nouit, aut expertus eſt: hac de cauſa nihili fit infernus. Res enim remotiores, eò viliores habentur, quo rudiorem locum obtinent, quia pro ſui loci proprietate quequæ res melior euadit, vel immutatur: quod variis exemplis demonſtrari poteſt. Quapropter quanto magis ♃ a ♂ & ♀ eſt remotior, propinquior etiã ☉ & ☾ reperitur, tanto maiorem aureitatem, aut argenteitatem (vt ita loquar) in corpore ſuo continet, grandiorq́;, fortior, viſibilior, tangibilior, perceptibilior, amabilior, acceptior, notior, & verior quàm in remoto comperitur. Rurſus quò res quæuis remotior, eò vilior

exiſtimatur in prædictis omnibus, ideo quòd ſemper præſens abſenti rei præferatur. Quantò propinquius eſt manifeſtum, tanto remotius eſt etiam occultum. Quamobrem Alchimiſtis diligentia ſumma ſpiritualis, occultus & remotus conſiderandus, atque notandus eſt locus in quo ſunt ☉ & ☾, ſub ☉ & Luna: tum vtrum ipſe cupiuerit, illud in diſtantia potius quærat, vt in propinquo videat, eo loco, in quo ♃ corporaliter ſtetit, ☉ & ☾ oculariter, ad quoduis examen exiſtere ſine fuco. Tranſmutationis quidem in metallis de imperfectione in perfectionẽ, varia ſunt oporationũ recepta, quæ vnum alteri permiſcere, tũ alterum ab altero purum ſeparare docent: hoc nihil aliud eſt, quàm eius ablutio, vel permutatio, per alchymicum opus perfectum adimpleta. (b infra. Nam Aurum multum Iupiter ♓, & non parum argenti habet. ♄. ☿. ☾. imponantur ei, & augmentabitur ☾, & de reliquis.*

Canon tertius de ♂ & eius proprietatibus.

OCculta 6 metalla ſeptimum expulerunt, à ſeq; detruſerunt, ac illud effecerunt corporale, valorem illi minimum relinquẽtia, maximamq; duritiem ac onus imponentia, quodque ſuum coagulationis robur atque duritiam in iſtud excuſſit, ac manifeſtauit, colore, liquefactione, periter & nobilitate ſibi retentis. Difficilimum eſt, ac laborioſum ex inepto vulgariq; homine, Principem, aut Regem fieri, ſed Mars valida, pugnaciq; manu dominium acquirit, Regisq; locum occupat. Eſt tamẽ quòd caueat ab inſidijs, ne captiuetur ex improuiſo. Conſiderãdum venit, qua ratione ♂ regis locũ, & ☉ & ☾ cum ♃ locum ♂ obtinere valeant.

Canon quartus de ♀ & proprietatibus eius.

ALia 6. metalla ♀ ex omni ſuo colore, medioq; liquefactionis, impermanentię corpus extrinſecum fecerunt. Neceſſarium tamen foret ad intelligentiam aliquot exemplis demõſtrare, quînam res manifeſta per ignem

occultatur,& manifeſtatur occulta materialiter. Quicquid eſt combuſtibile, naturaliter,& per ignem trāſmutari poteſt de vna in aliam formam, videlicet, in calcem, fuliginē, cineres, vitrum, colores, lapides, & in terram: quæ poſtrema rurſus in multa corpora noua reduci poteſt metallica. Si metallum etiam aduſtum, aut ærugine vetuſta fragile foret, malleationem ignitionibus iterum adipiſcitur (aliàs,) Nam aurum multum Iupiter, & non parum argenti habet. Saturnum, & ☾ impone ei, & augebitur Luna de reliquis.)

Canon quintus de natura & proprietatibus ♄.

DE propria ſua natura Saturnus loquitur. Pro ſuo me reiecerunt examinatore 6. alia, deque loco ſpirituali truſerunt à ſe, corruptibile corpus in manſionē etiam adiecerunt, vt quod ipſa nec ſunt, nec habere cupiunt, ſim id ego. 6. fratres mei ſpirituales exiſtunt, inde fit vt corpus meum quoties ignitum eſt, penetrēt, ac vnà mecū igne trāſeant, ☉ & ☾ tantùm exceptis: quę mea mun-

mundatur & ſuperbiunt aqua. Spiritus meus eſt aqua ſoluẽs fratrum meorum congelata corpora, corpus meum tamẽ ad terram eſt procliue: quicquid in me recipitur, etiam proprium fit eius, & per nos in corpus efficitur. Mundo minimè foret vtile, ſi cognoſceret, aut ſaltem crederet quidnam in me lateat, efficereque poſſim: vtilius enim ſi mecum id quod valeo, facere calleret: Alchymiſtarum artes omnes deſerens, hoc ſolo quod in me eſt, & mecum fieri poteſt, vteretur. Frigoris lapis eſt in me, hæc eſt aqua per quam ſpiritus congelari facio metallorum 6. in eſſe corporeum 7. id ☉ cum ☾ promoueri,

Duplex reperitur Antimonium, vnũ vulgare nigrum, quo repurgatur ☉ in eo liquefactum: cum ♄ habet affinitatem (aliàs) eſt ſui generis. Alterum eſt album, quod Magneſia dicitur purior: affinitatem habet cum ♃ maximam, & multiplicat cum alijs ☿ commiſcet ☾.

Canon ſextus de ☾ & proprieta-tibus eius.

EX ☾ conſicere velle ♄ aut ♂, non eſt leuius vel facilius opus, quàm ex ☿ ♃ ♂ ♀ II, Lunam ingenti lucro facere. Non eſt tamen vtile perfecta in imperfecta, ſed hæc in illa tranſmutare. Quænam ſit materia ☾, vel vnde proueniat, oportet etiam cognoſcere. quiſquis id conſiderare non valet, vel perquirere, nec ☾ efficere poterit. Si rogetur, quid eſt ☾? Eſt ex 6. metallis ſpiritualiter in 7. occultum, vt ſæpius dictum eſt (aliàs) extrinſecus & materialiter: quia ſemper alia 6. metalla, ſeptimum in ſe continet ſpiritualiter occulta. 6. metalla ſpiritualia non perſiſtunt abſque vno metallo extrinſeco & materiali: ſic etiam nullũ corporale metallum abſque illis 6. ſpiritualibus locum aut eſſentiam habere poteſt. Corporalia metalla ſeptem liquefactione bene permiſcentur, ſed mixtum hoc non eſt ad faciendum ☉. aut ☾ vtile: nam in ea mixtura manet quodq; metallum in ſua natura, vel fixum in igne, vel ab eo fugit. Exempli gratia, miſce quocunque modo potes ☿ ♃ ♄ ♂ ♀

☉ ☾ in ſimul, inde fit ☉ ☾, aliјs 5. metallis in ſe non permutatis, ſic vt ex ☉ & ☾ fiãt ☉ & ☾: quãuis omnia liquefacta ſint in maſſam vnicam, nihilominus manet in ſua natura quodlibet hoc ipsũ quod eſt. hæc ſunt quæ de corporali mixtione indicanda veniunt. De ſpirituali verò communione metallica, ſciendum eſt, nullam ſeparationem aut mortificationem ſpirituum eſſe, quia tales ſpiritus abſque corporibus nunquam perſiſtere poſſunt: etiamſi corpus in vna hora centies illis adimeretur, & mortificaretur, nihilominus aliud ſemper priori multò nobilius acquirerent. & hæc eſt metallorum tranſpoſitio de vna morte in aliam: de minori gradu in maiorem & altiorem, hoc eſt in ☾, & ex meliori in optimum & perfectiſſimum, id eſt ☉ ſplendidiſſimum, & omnium regale maximè metallum*.

Dicendum eſt vlterius, quòd huiuſce modi ſpiritus metallici corpus, in ſui primitiua generatione per cœleſtem influxum acquirant, nempe lapidẽ aſpectu vilẽ, quẽ tuſum liquefacit, corrũpit, & mortificat igne foſſor metallarius omnino:

tunc metallicus ille ſpiritus in tali mortificatione melius atque nobilius, non friabile, ſed malleabile corpus recipit. Accedit Alchimiſta, qui tale corpus metallicum rurſus corrumpit, mortificat & artificiosè præparat: ſic iterum ſpiritus iſte metalli nobilius & perfectius induit corpus, manifeſtò ſe prodens in lucem ☉ aut ☾: tum demum ſpiritus & corpus metallica perfectè ſimul vnita, ſunt ab ignis elementaris corruptione tuta, nec non incorruptibilia. Eſt igitur veriſſimum, quod ſuprà dictum eſt, ſæpius ſex metalla ſeptimum ſemper generare, aut de ſe in eſſe manifeſtum producere.

Quæſtio. Si verum ſit ☾, & quodlibet metallum ab aliis 6. òriginem deducere generarique, Quæ eſt igitur eius proprietas, & natura?. Reſponſio. Ex ♄ ☿ ♃ ♂ ♀ nihil, nec aliud metallum fieri poteſt quàm ☾. cauſa eſt, quòd aliorum 6. metallorum quodlibet duas habet virtutes: iſtæ ſunt ☾ ſpiritus, qui breuibus verbis ad hunc modum cognoſci poteſt. Nam ☾ eſt ex 6. ſpiritualibus metallis & eorum virtutibus: quarum vnumquod-

que duas poſſidet. ſummatim itaque 12. ſunt in vno corporali metallo poſitæ, quæ 7. Planetis, & 12. ſignis cœleſtibus comparantur. Habet enim ☾ à Planetis, vt à ☿ & ab ♒ & ♊ ac ab ♒ & ♓ liquationem & album ſuum ſplendornm. ☿ ♒ & ♓ (aliàs) ♊ Habet etiam ☾ à ♃ ♐ ♉, colorem album, & in igne magnam ſuam conſtantiam. ♃ ♐ & ♉. Habet ☾ à ♂ ♋ ♈ .duritiē, bonumq; ſuum clan gorem. ♂ ♋ & ♈. Habet ☾ à ♀ ♊ & ♎ coagulationis menſuram, & malleationem, ♀ ♊ & ♎. Habet ☾ à ♄ ♍ & ♏ corpus homogeneum, cum luciditate. ♄ ♍ & ♏. Habet ☾ à ☉, ♌ & ♍. ſinceram puritatem, & magnam conſtantiã contra vires igneas. ☉ ♌ ♍. Habet ☾ à ♄. ♍ & ♑. corpus homogeneum, purã munditiem, & conſtantiam contra violentiam ignis. ☉ ♌ ♍ (aliàs) ♄ ♍ ♑. Ta lis eſt naturalis cognitio exaltationis, & cauſæ ſpiritus, & corporis ☾, cum eius natura compoſita, & ſapientia breuibus perſtricta.

Canon ſeptimus de natura ☉ & proprietatibus eius.

SEptimum ex 6. ſpiritualibus metallum, corporaliter eſt ☉, qui in ſeipſo nihil aliud eſt quàm purus ignis. Quod autem extrinſecùs pulchrius, flauius, apparentius, perceptibilius, ponderoſius, frigidius, ac magis homogeneum corpus viſu, perceptioneque poſſideat, huius cauſa eſt, quòd aliorum ſex metallorum congelationes in ſe contineat: quibus in vnum corpus extrinſecum eſt compactiſſimum factum. Eius tamen per ignem elementarem liquefactio prouenit, vel cauſatur ex ☿ ♓ & ♒ liquationibus in eo ſpiritualiter occultis: huius exemplum eſt manifeſtiſſimũ, quod ☿ cum ☉ facilius per amplexum commiſcetur corporaliter. Sed ☉ poſt liquationem recedente calore, frigoreque ſuperueniente extrinſecùs, coagulari, durum & ſolidum fieri, reliquorum quinque metallorum eſt occaſio, quorum naturam in ſe complectitur, ♃ ♄ ♂ ♀ ☽. In iſtis quinque metallis, frigidæ manſiones cum ſuis regiminibus præcipuè

præcipuè reperiuntur: inde fit, quòd ☉ extra calorem ignis liquefieri minimè poſſit, propter iam dictum frigus. Non poteſt etiam ☿ calore ſuo naturali, vel liquatione ſubuenire, nec ipſum defendere contra 5. metallorum frigiditatem, eò quòd ☿ calor non eſt ſufficiens ad ☉ in liquatione retinendum: quapropter oportet ☉ 5. metallis obedire magis, quàm vnico metallo ☿. Ipſe ☿ etiam officij nihil aliud habet ex ſeipſo, præter quàm ſemper fluere: hinc fit, vt in aliorum metallorum coagulationibus nihil agere valeat, cùm eius natura non ſit, durum aut ſolidum facere, ſed liquidum. Fluidum efficere caloris eſt, vitæque natura: ſed frigiditas duritiei, conſolidationis, & immobilitatis naturam habet, quæ morti comparatur. Exempli gratia 6. metalla ♃ ♀ ♄ ♂ ☾ ☉. ſi liquefieri debeant, ignis calore fiat neceſſariũ eſt: nix aut glacies, quę frigidæ ſunt, hoc ipſum non efficient, ſed potius indurabunt. Statim atque metallum igne liquefactum ab eo fuerit amotum, frigiditas hoc arripiens, durum, congelatum, & immobile per ſe reddit. Sed quòd ☿

fluidus atque viuus ſemper maneat: dic quæſo,calore vel frigore an id efficiatur qui reſponderit,frigida humidaque ſua natura fieri,tum quòd à frigiditate vitã habeat,opinionis aſſertor huius, naturæ nullam cognitionem habens, cum vulgo ſeductus eſt. Vulgus enim de quibuſuis nil niſi falſum iudicat, hoc etiam firmiter tenet:quapropter eſt quòd ab eo recedat,quicunque veritatem cupit cognoſcere. ☿ quidem ex frigida minimè, ſed ex calida & ignea natura viuit: quod uis etiam viuens,ignis eſt, quia calor eſt vita,frigus verò mortis occaſio.☉ ex ſeipſo purus eſt ignis, non tamen viuus, ſed durus,& ſulphuris tantùm colorem demonſtrat.vt aurum,(aliàs) album rubeo permixtum in eo proportionaliter. Metalla quinque frigida ſunt hæc ♃ ♂ ♄ ♀ & ☾,quæ ſuas tribuunt ☉ virtutes ſecundum frigiditatem,corpus ipſum:ſecundum ignem colorm: ſecundum ſiccitatem,duritiem:ſecundum humiditatem,pondus:& ex ſplendore,clangorem Quòd autem ☉ in ignis terreſtris elemẽto non comburitur,nec etiam corrumpitur,efficit hoc ☉conſtantia:nã vnus ignis

ignis alterum adurere non poteſt,nec etiam abſumere,ſed potius quod ad ignē accedit ignis, augetur validiorque fit in ſuis operationibus.Cœleſtis ignis quem Sol in terram apud nos influit, non eſt talis ignis,qualis eſt in Cœlo,nec ſimilis noſtro ſuper terram exiſtēti, ſed ignis ille cœleſtis apud nos,eſt frigidus, & congelatus,qui corpus eſt Solis.Quamobrē ☉ per noſtrum ignē ſuperari nullo modo poteſt:hoc illi ſolū accidit, vt liquefiat,ſicuti nix, vel glacies ab ipſo cœleſti Sole. Ignis igitur ignem comburendi poteſtatem non habet, quia ☉ eſt ignis, qui ſolutus in Cœlo, coagulatus apud nos exiſtit.

Aurū eſt in eſſentia triplex.	*1. Cœleſte*	*eſt*	*Solutum.*
	2. Elemētare		*Fluidum*
	3. Metallicum		*Corporeum*

Deus & natura nihil faciunt fruſtra.

LOcus rerū omnium perpetuus, tēporis expers,ac principij finiſque, locorū vbiuis operatur eſſentialiter:

cuius nulla ſpes eſt, quod reputatur impoſſibile,quod etiã incredibile,deſperatumq; videtur,mirabiliter in veritatem erũpet. Notãdũ eſt ſuper ☿.vrẽs(c alias), Quicquid in colorem album tingit,vitę naturam habet,luciſq́; proprietatem, atq; poteſtatem,quę vitã cauſaliter efficit:in hoc motų quidẽ,ignis cũ ſuo calore,vitæ eſt eius origo.. Quicquid è cõtrà tingit in nigredinẽ,aut nigrũ efficit, naturã cum morte communem habet,tenebrarumq́ue proprietatẽ,& vires mortis efficaces. Corruptionis huiuſmodi coagulatio,fixatioq́; terra eſt cũ ſua frigiditate.Domus enim ſemper eſt mortua,ſed eam inhabitans viuit: cuius exẽplum ſi reperire valueris,euiciſti.

Pingues adole verbena,
Puluis liquefactiuus.

c Nota hoc opus ad ☿. R. Salis nitri ℥.iiij.Sulphuris medietatẽ, ♒ ℥.I.trita ſimul accendas in lebete cum minerali, ſubſidebit Rex pulcherrimus.

Mineralia quærendi modus.

IN terra nec non in lapidibus inueniẽdi ſpes eſt incertiſſima, verùm, quia

primus

primus eſt acquirendi modus, atq; via, nullo modo ſperni, ſed ſummopere lau- dari debet. Taleque deſiderium, aut ap- petitus nõ magis, quâm iuuenum ado- leſcentumque licitus ad matrimonium amor, interire deberet. Vt apes propter mel & ceram ad roſas & flores deſide- rant, non aliter homines, vt ipſæ, præter auaritiam commodumq; proprium, ad eruendum è terra metallũ anhelare fo- ret æquum: nam qui nimium quærit, mi nimum reperire ſolet. Non auro ſolo Deus homines argentóue, ſed etiam pauperie, ſordidus, atq; miſeria donat. Aliquos etiam ad metallorum, & mine ralium ſingulares cognitiones vocauit, quibus faciliorem, & breuiorem ☉ & ☾ fabricandi modum, abſque foſſioni- bus fuſionibusq; ſunt adepti, quàm ex vulgari ☉ & ☾ è primitiuis corporibus extrahendi conſuetudine: nedum ex ſubterraneis, verumetiam per certas ar- tes, & noticias, ex 5. metallorum genere (medio tamen arte fabricatorum metal lorum) ☿ ♃ ♄ ♂ ♀, de quibus, & quo- libet ſeparatim ☉ & ☾ fabricari po- teſt, ex vno tamen, quâm ex alio facilius

Nota ſuper his ex ☿ ♄ & ♃ facile, ſed
ex ♂ & ♀ difficile ☉ aut ☾, poſſibile
tamen fieri, ſed cum additione fermen-
ti ſemper, (alias) ex magneſia & ♄ exit
☾, ex ♃ & cinnabari purus ☉ oritur:) ☉
& ☾ ex ♃ ♀ & ♒ purum aurum ♈. Po-
terit ingenioſus artifex (qualem aliquã-
do vidiſſe memini) diligenti quidem a-
nimaduerſione prçparare metalla, ſic vt
ratione vera ductus, metallorum tranſ-
mutationis perfectionem, opere ſuo vel
regimine magis promoueat, quàm cœ-
leſtium ſignorum 12, atque Planetarum
7 curſus faciant: quos etiam in his ob-
ſeruare ſuperfluum eſt, & aſpectus, ma-
la ſiue bona tempora, diem aut horam,
huius vel alterius Planetæ ſtatum pro-
ſperum, aut infelicem, que nec iuuare
poſſunt in Alchimiæ naturalis arte, mul
to nocere minus: ſi verum alias, & poſ-
ſibilem proceſſum habueris, operare
cum libuerit: ſi tamen ex te, vel opera-
tionibus tuis, & intellectu fuerit aliquis
defectus, Planetæ ſyderaq; cœle-
ſtia, tibi deficient in
opere.

Quid-

Quidnam de congelatione ☿ cenſendum ſit.

MOrtificare vel congelare ☿; & poſtmodum in ☾ conuertere velle, magnoq́; labore ſublimare, vana ſunt opera, cum illa ſint ☉ & ☾ exiſtentium in eo diſſipatio tantùm. Eſt enim alia longè diuerſa, propinquiorq́; via, qua ☿ paruo diſpendio, laboreque minori, ſine cōgelatione tranſmutatur in ☾. Quiſq; libenter addiſceret artem hãc in Alchimia tam leuem, atque facilem, per quam breui tempore. ☉ & ☾ plurimum extruere valeret, aliæq; ſibi tædio ſunt (aliâs ſcripturæ) promptitudines & verba, quæ non ita leuiter declarant quinam ſibi foret agendum: hoc & ita facito, libenter audiret. operare ſic, & habebis ☉ & ☾, quibus in ditiſſimum virum euades. Quî ſic? tantiſper expecta quæſo, donec labore ſine breuibus verbis declaretur, præmanſumq́; tibi cadat in ſtomachũ ex ♄ & ☿ mox ☉ & ☾ ex ♄ & ♃ pariter extruendi ratio. Nō eſt, nec eſſe poterit vnquam hæc ars inuentu, fatuq́; tam communis, ac in ſeipſa facilis exiſtit, ☉ & ☾ fabrican-

dorum promptitudo per Alchimiam leuior eſt, quâm ſit neceſſarium aliquo documento, vel ſcriptis maiorem eius facere mētionem ea, quę de annali glacie fieri conſueuit.

De receptis Alchimiæ.

QVid pręter ea de receptis Alchimiæ, vaſorū, & inſtrumentorū diuerſitate (quæ ſequitur) exiſtimādum eſt? vti ſunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, ſulphura, ſalia, ſalpetræ, alumina, vitriola, chryſocollæ, atramēta, auripigmēta, ſal vitri, ceruſa, terra rubea, tucia, cera, lutū ſapientiæ, vitrum contuſum, viride æris, fuligines, teſtæ ouorum, crocus Martis, ſapo, chryſtallum, creta, arſenicum, antimonium, minium, elixir, lazuriū, ſol laminatus, ſal nitri, ſal armoniacum, lapis calaminaris, magneſia, bolus armenus, & alia plura. De præparationibus, putrefactionibus, digeſtionibus, probationibus, ſolutionibus, cementationibus, filtrationibus, reuerberationibus, calcinationibus, graduationibus, rectificationibus, amalgamationib⁹, purgatio-

gationibus ,&c. quibus Alchimiæ libri ſunt refertiſſimi,deinceps illis,quæ herbis,radicibus, ſeminibus , lignis , lapidibus,animalibus, vermibus,oſſium cineribus,limacum capſulis,cõchis , cocleis, & pice fiunt.Hæc & ſimilia quequę ſunt in Alchimia remotiſſima quædam, imo vaniſſima laborum onera,quibus etiam ſi ☉ & ☾ fieri poſſet,nihilominus intentionem hanc magis quàm prouehant, impediunt ac retardant.Nõ eſt igitur ex his(vt verè loquar)addiſcẽdum,quod ad artem faciat ☉ & ☾ fabricandi,quapropter omittẽda ſunt omnino, quòd cum 5.metallis ad ☉ & ☾ prorſus nihil operentur.Percontari poſſet quiſpiam,quæ eſt igitur hęc via, breueque fundamentum, quæ difficultatem nullam habent, eisq; tam cito ☉ & ☾ fieri poteſt, verè, & ſine fuco? Reſponſio, abundè ſatis in ſeptem canonibus,& apertè dictum eſt, qui per hos intelligere noluerit,fruſtraneus labor eſſet amplius eum iſtruere. Non eſt etiam, quòd ſibi quis inſipidè perſuadeat ea tam leuiter intelligi poſſe:verùm occulto ſẽſu melius quàm aperto.

Hæc eſt ars.

POſtquam Cœlum aut Saturni ſphæram cum vita currere feceris ſuper terram, impone Planetas omnes, vel quem aut quos volueris, vt ☾ tamen portio ſit minima: omnes currere permittas, donec Cœlum ♄ penitus euanuerit, manebunt omnes illi Planetæ mortui, cum antiquis ſuis corruptibilibus corporibus, & aliud recens perfectum, & incorruptibile corpus induerunt. Illud enim corpus eſt ſpiritus Cœli, de quo rurſus illi Planetæ corpus & vitam accipiunt, & viuunt ſicut antea. Corpus hoc accipe de vita, & ex terra, quod ſerua: eſt enim ☉ & ☾. En artem habes omnino manifeſtatam, & integram: ſi nondum intelligis eam, aut calles, bene eſt: quia ſic eſt, vulgarius non, quòd detecta maneat.

De calore ☿.

QVotquot ☿ humidæ frigidæq́; naturæ fore, vel eſſe debere iudicant, errore victi ſunt, quia non eſt niſi de ſua natura ſummè calidus, & humidus:

humidus:cuius occaſione ſemper àc perpetuò in(aliàs influxu)vitaque debet eſſe: nam ſi humidæ frigidæque naturæ foret,aquæ congelatæ ſimilitudinem haberet,ſemperque durus & ſolidus exiſteret,ignisque calore primum ,vt alia metalla ipſum liquefieri foret neceſſe,quo quidem non indiget,cùm liquationem & fluxum habet ex proprio calore ſibi naturaliter inſito, qui tenet ipſum in fluxu perpetuo, viuumque facit, vt nec mori, nec coagulari, vel cõgelari queat. Id maximè ſcitu dignum eſt, metallorum ſpiritus ſeptem,aut quotquot eorum mixta fuerint,ac ſimul in ignem veniunt,inter ſeſe pugnam agere,pręcipuè ☿,ſic vt quiſque ſuas in alium vires atque virtutes exerit vincendi, liquefaciendi, tranſmutandique deſiderio. Vnus alterius virtutem,vitam & formam deprædatur,aliamque naturam & formam illi tribuit.Calore commouentur itaque metallorum ſpiritus,aut vapores ad operandum in ſeſe mutuò, nec non tranſmutandum de vna virtute in aliã, quouſque ad perfectionem, & puritatem ventum ſit.

At quidnam agendum foret cum ☿ latius, vt humiditas & caliditas illi poſſet adimi, quarum loco maxima frigiditas introducta congelaret, conſolidaret, omninoque mortificaret eum? Hoc fac quod ſequitur. ℞. purum ☿ optimè conclusum, in loci coagulationis medio per 24. horas: id eſt per diem naturalem, ſic vt ſuprà ♄ ſit eleuatus in oppoſito quidem aſpectu ☾ media. Hoc autem à ☿ cœleſtem ſuum calorem, & per caliditatem extrinſecam, frigiditatem intrinſecam ♄ & ☾ (qui ambo ſunt Planetæ frigidæ naturæ) tribuit, ex qua, vel per quã ☿ congelari, conſolidari & indurari cogitur.

Nota frigiditatem (qua ☿ indiget in ſui conſolidatione, mortificationeque) ſenſu minimè perceptibilem extrinſeco, veluti niuis aut glaciei, ſed potius extrinſecùs calidum quid apparere. Non aliàs de calore ☿ quo fluit iudicandum eſt, non fore caliditatem extrinſecùs perceptibilem, ad noſtrarũ qualitatum ſimilitudinem, imo potius extrinſecùs tanquam frigiditas percipitur: vnde Sophiſtæ (gens inexpertè loquax) perperam

aſſerunt

aſſerunt, eum eſſe frigidæ, humidæque naturæ: quo fit etiam, vt illum non alijs quàm calidis rebus coagulare ſtudeant, quibus tamen fluidiorem effici, quàm ſolidum eſſe cupiant, ſuo damno quàm lucro potius indies experiuntur.

Alchimia vera, quæ vnica tantùm arte, ☾ aut ☉ ex quinque metallis imperfectis fabricare docet, aliud Receptum non admittit, præter illud, quod ſic & verè loquitur. Solùm ex metallis, in metallis, per metalla, & cum metallis, perfecta metalla fiunt: nam in alijs rebus eſt ☾, & in alijs metallis eſt ☉.

Quæ materia, quibus etiam inſtrumentis in Alchimia ſit opus,

NOn alijs opus eſt, quàm officina fuſoria, plenis aere follibus, tenaculis, malleis, lebetibus, teſtis, & cupellis ex faginis cineribus conſtructis. Poſtmodum impone ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☾, & operentur in finem vſque ♄ Si metalla diu ſatis in terra ſepulta manſerint, non ſolùm ærugine conſumun-

tur, verùm etiam perſeuerantia transmu tantur in lapides naturales, quorum infinitus eſt numerus, at paucis arcanum hoc eſt cognitum. Reperitur enim in terra gentilium vetus & lapidea moneta, ſuis imaginibus impreſſa, quæ prius metallica fuit, ſed per tranſmutationem à natura factam, in lapides verſa

Alchimia quale ſit animal.

NIhil aliud eſt Alchimia, quàm perceptibilis, induſtria tamen, excogitatus ſermo verus, quo genera metallorum ex vno in aliud transmutari docetur: ſecundum quem vnuſquisque ſibi meliorem viam, & artem, pro ſuæ mentis captu (qui rem perpendit acuti⁹. ita metam attingit) eligere poteſt, ac in ea veritatem inuenire. Syderum, & lapidum rationem habere maximam oportet: quia ſydus lapidum eſt omnium formationis ſpiritus. Eſt etiam ſyderum omnium cœleſtium ☉ & ☾ non niſi lapis vnus in ſeipſo, terrenusque lapis à cœleſti prodiīt lapide, per eundem ignem, eoſdem carbones, cineres, expulſiones

eaſdem

eaſdem,& repurgationes, quibus lapis ille cœleſtis,clarus,& purus in ſplendore ſuo ſeparatus & reductus eſt. Totus autem globus terræ, nihil aliud eſt quàm abiectum quid, concretum, mixtum,corruptum,tritum,& iterum coagulatum,& partim in maſſam vnam lapideum opus liquefactum,quòd in meditullio ſphæræ firmamenti, ſedem & quietem habet.

Notandum eſt vlterius, lapides illos precioſos,qui proprijs nominibus à lapidibus cœleſtibus,vel ſyderibus appellantur proximum perfectionis, puritatis,pulchritudinis, claritatis,virtutis,cõſtantiæ contra ignem,& incorruptibilitatis habere locum, & cùm alijs lapidibus in terram eſſe defixos. Quapropter cum cœleſtibus lapidibus & ſyderibus maximam habent affinitatem,quòd eorum naturæ ſint,ab eiſq; deriuentur. In fracto continente prius reperiuntur ab hominibus:vulgus tamen (cui de rebus falſum aſſerere proprium eſt) exiſtimat, ibidem vt inuenti ſunt, naſci, poſtmodum expoliri,circumferri,vendi, nec nõ pro maximis haberi diuitijs, ob eorum

colores, formoſitatem, aliasque virtu-
tes: de quibus inferius breuis narratio
ſequitur.

Smaragdus

Eſt viridis, tranſparensque lapis: prodeſt oculis & memoriæ, tuetur caſtitatem, quę ſi penes eum infringatur, & ipſe non integer manet.

Adamas

Cryſtallus niger adamas nomine, vel Euax à lætitia, quam imprimere perhibetur geſtantibus, eſt obſcuræ tranſparentisque nigredinis, ferrei coloris, omniũ duriſſimus: ſangnine tamen hirci ſoluitur. corpus eius auellanæ quantitatem vt plurimum non excedit.

Magnes

Ferreus eſt lapis, & ideò ferrum ad ſe trahit.

Margarita

Eſt vnio, non lapis, quia naſcitur in coćleis marinis, albi coloris, quod in animãtibus, hominibus, aut piſcibus naſcitur, non eſt lapideæ naturæ propriè, ſed perfectum opus.

Hiacyn-

Hiacynthus

Flauus eſt lapis & tranſparens: eſt & flos eiuſdem nominis, qui ſecundum fabulas Poetarum, homo fingitur.

Sapphyrus

Lapis eſt cœleſtis coloris, & pulchri, cœlicæque naturæ.

Rubinus

Splendet colore valde rubeo.

Carbunculus

Solaris lapis, lucet ex proria natura ſicut Sol.

Corallium

Lapis eſt albus vel rubeus, non tranſparens, in mari naſcitur ex natura tempeſtatis & aeris in ligni formam, aut arbuti, ex aere dureſcit in lapidem, & igne minimè conſumtibilis.

Calcedonius

Lapis eſt varijs coloribus mixtus, inter obſcuritatem & tranſparentiam tenens medium, mixtus etiam fluxibus nubium, coloris hepatici, lapidum precioſorum maximè ignobilis.

Topazius

Lapis eſt noctu lucens.

Amethiſtus.

Purpurei, coloriſque ſanguinei lapis eſt.

Cryſopaſſus.

Igneæ naturæ lapis.

Criſtallus

Eſt lapis albus, tranſparens, glaciei perſimilis coloris: conſtat ex igne & frigiditate.

FINIS.

AVREOLI THEOPHRASTI PARACELSI DE CEmentis Compendiolum,& primò de Cemento Regali.

Caput I.

VEterū proceſſum in cementis haud obſeruātes, eā tantum ſcribemus quę nos docuit experiētia, reliquorum quæ ſcripta ſunt obliti libēter, in quibus etiam operari noluimus. Eſt itaq; proceſſus noſter qui ſequitur.

Recipe Florum æris,
Antimonij,
Laterum,
Salis communis ana lib.ſs.

Trita minutiſſimè ſimul omnia cōmiſceantur, vinoq; poſtmodum imbibantur,& exſiccentur, idq́ue vigeſies & quater: hoc puluere ☾ cementetur laminata, gradu medio quidem ignis quatuor horis: poſtea totidem igne mediocri. Poſtremò fluxionis igne horis duodecim. Tum demum excipe regulum, eumq́ue

laminatum & crudum ex priore proceſſu, & cum eiſdem cementabis rebus & gradibus ignis: hoc ipſum quater aut quinquies repetendo. Poſtmodum fulminato per cineritiũ, & loppam, reduc iterum in Lunam. Iſtrumenta prout vaſa fuſoria, &c. veniunt optimè perlutanda, nec non firmiter obturãda. Et quòd prolixum deſcriptionis hoc loco proceſſum ponamus, ea de cauſa factum eſſe putetis, quia breuibus ignis proceſſibus, experientia nihil boni docere nos voluit. Quãdoquidem ignis diuturnitas & violentia, fixatio potiſſima cementi regalis exiſtunt: imò longè melior foret, ſi diebus quatuor cum prædictis in eiuſmodi cemento, quę dicta ſunt relinquerentur. Notandum etiam flores æris, per vitriolum extrahendos è cupro fore: nã in eo natura quædam fixationis habetur, ad cementum hoc aſſumptum quũ eſt, multis de cauſis.

Antimonium ſimiliter eſt fixandum, cum virtutum ſuarum tamen retentione quas habet, putrefaciendo, necnõ repurgando: vires enim eius non ſatis cognoſci poſſunt.

Item

Itē lateres à bono tecto ſumi debent, nam tectum vires habet figendi venas exiſtentes in ☽, quæ aliter omnes fugiūt euolantque.

Sal verò corrigit ac fixat leproſam lunam à ſua nigredine.

Quatuor igitur iſta ſimul in vna coniunctione fore debent ac operari. Cæterùm obſeruādus eſt ignis atq; notādus.

Huic cemento nullum aliud metallū applicatur, & poſtquam fulminatū eſt, aurum ſuum patefacit exhibetq;: ſufficiens igitur habendum, &c.

De Secundo Cemento.

Caput II.

Cementum quod ſecundo ponere volumus, eſt ad ☉ dūtaxat, in quo quidē obiecta quatuor intelligēda veniūt: primū eſt, quòd nōnunquam ☉ reperitur in cemento pro quarta parte vel media deficiens, quia non ſatis fixus, nec ad ſuum gradum adductus extra ſuos defectus, vti nos de generationibus ponimus. Quare cementandus eſt, quo ſuum corpus volatile retinere valeat,

quod aliàs nonnũquã euolat in cemento, vel in cineritio, & quandoque in aqua forti.

Secundum obiectum eſt, quod ſolis plurimùm inuenitur defectum in colore patientis, quẽ ad ſui coloris adducere perfectionem, cognitu valde neceſſariũ eſt, abſq; diminutione ſui corporis, & vt color ei maneat in examinibus.

Tertiũ eſt, vt albus ille ☉ colore non perfectus, lunæ ſimilitudinem habens, in colorantibus cemẽtetur, & colorem in eis receptum etiam in examine quouis retineat.

Quartum concernit pondus, in quo nonnunquã ſol deficit, vt eo vilior exiſtimetur: hoc ſibi reſtituẽdũ integrè, cùm certiorẽ gradũ ipſo colore demonſtret, maiorq; ſolis gradatio præ cæteris exiſtat multas ob cauſas. Pondus enim artiſtas minimè fallit, quod alia diuerſimodè facere poſſunt obiecta.

Per cementum, in iſtis quatuor obiectis perfici poteſt aurum, vt latiùs in eo nullus defectus inueniatur, nec volatilis, aut non fixæ conditionis quidpiam cuius ſtructura cementi hæc eſto.

Reci-

Recipe Antimonij,

Florum æris ana lib. ſs.

Mercurij coagulati vertonem 1.

Omnia ſimul commiſceantur, & imbibantur oleo Antimonij rubeo, tam diu donec omnino rubeãt. Poſtmodum eo cementabis aurum ſubtiliſſimè laminatum vel granulatum, igne liquefactionis, vigintiquatuor horis abſq; diminutione caloris, in fuſorio vaſe perquàm optimè clauſo. Tranſacto hoc temporis termino, regulũ excipe, nec non per antimonium crudum actum, liquefiat addita chryſocolla, vel borace, poſt in formam effunde. Sic habes optimũ, & ſufficiens ad ☉ abſq; defectu cementum ad ſupremum gradum, in omnibus cementis, cineritijs, & quartationibus fixũ atq; permanentem.

De Tertio Cemento.

Caput III.

ANtea duas fixationes aut cementationes ad ☾ & ☉ poſuimus, quę ſumi debent, quum illa duo metalla multiplicanda ſunt. Alia pariter veniunt cementanda, poſtmodum in tingens cementum ponenda. Cementum

ergo tertium hoc, ad alia quæuis metalla perficiendum aptum eſt, eaque reddendum idonea, ad cementorum tincturam in ſe recipiendum. Nam vbi metallum non fuerit priùs, ad ipſam tincturam præparatum & illitum, eam recipere non poteſt, aut parum admodum, vel cum operatione periculoſa: viuum tamen argẽtum non eſt in metallorum numero, ſub hoc cemento comprehenſum, at materiæ metallicæ tãtùm & corpora, quorum cementum hoc eſto.

Recipe Antimonij. lib. j.

Salis nitri lib. ij.

Salis communis,

Salis tartari ana lib. ſs.

Mixta ſimul omnia ponantur in vrceolum terreum aurifabrorum, ſtrato ſuper ſtratum collocato cum laminibus metallorum, vel tincturarum ipſorum. Cementententur optimè clauſa horis duodecim igne violẽtiſſimo, qui duabus horis ab initio leuis fuerit. Abſoluto hoc tem pore, quod remãſit extrahatur, loppa videlicet cũ regulo ſimul. Hoc notãdum, non omnes eiuſmodi cemẽtationes regulum exhibere, ſed loppas tantùm: iſtæ

ſunt

ſunt poſtmodum in Saturno coquendę iuxta communem vſum,& eiuſmodi Saturnus aduratur in teſta, & reperietur metallũ fixũ ſuper eam: at hoc loco notato differentiã ſeparationis per teſtam & cupellã vel cineritiũ, quòd metallum in cineritiũ vel cupellã intret, aliàs manet ſuper teſtã.Eiuſmodi metallũ quod ſuper teſtã remanet, ſecũdò cemẽtabis, ac tertiò,prout ſuprà,quo fixius euadat, ſuperq́; cineritium remaneat. Quo peracto,fixum eſt ad recipiendum tincturã, quæ datur per cementationem.

Notandum etiam de cemento hoc, duo vel tria metalla ſimul in mixturam vnam cõiungi poſſe & in corpus vnum, quod melius erit quàm prius, ad hunc nempe modum,

Recipe Limaturas Martis.
Veneris,
Iouis,aut Saturni.

Mixtæ ſimul ſtratificentur,& ita ſtent in igne liquefactionis per .12. horas.

Additio

Longè fuerit vtilius dictum cementũ, ſi ad prædicta ſumantur.

Antimonij,

Salis ana lib.1.

Limaturarum vt ſuprà lib.ſs.

Fiat eodem modo prout antea declaratum eſt.

Quartum Cementum.

Qurtũ de mineralibus in ſe metallũ perfectum cõtinentibus cementũ intelligitur,& illud per liquefactionẽ amittẽtibus. Notãdũ hoc loco metalla meliùs figi non poſſe,quàm dũ cruda ſunt,quæ liquatione prorſum euaneſcũt. Hac via metalla reperiuntur in mineris, quæ nõ apparent aliàs. Eiuſmodi tranſmutatio fit in mineris & metallis ante liquationem, vt metalla poſſint in ſua figi natura,vel in aliud tranſmutari metallum. Quare duo cementa ſub vno comprehendemus hìc. Prius quidem ad fixandum in minera metallum abſq; traſmutatione. Poſterius ad Veneris minerã in ☉ aut metallum tranſmutandũ. Cõſiderandum vtiq; multò præſtãtiores mineris, quàm ipſis metallis ſpiritus ineſſe: iſti ſunt qui minerarũ gradationes & fixationes adiuuant,cùm in ſe tincturam & colores contineãt materię,quę nõdũ per ignẽ mutata ſunt, quod alijs libellis dici-

dicimꝰ ampliꝰ.Fixionis in ſua minera metalli deſcriptio talis eſt infrà, vt ſequit.

R. Mineræ Martis lib.i. optimè tritæ: huic adde Antimonij,

Salis nitri ana lib.ij. Liquefactionis accendatur igne concluſa fortiter atq; lutata,ſicq; maneant horis vigintiquatuor.Poſtmodum effundas,ac in vaſe terreo fuſorio cũ ♄ liquato fulminatoq;: ſic eiuſmodi metallum fixum reperies in ſuo decenti colore,quod multis rationibus probari poteſt,ac naturaliter demonſtrari.Sic de cæteris mineris,quarum hoc loco nullam facimus mentionem. Spiritus enim in metallis exiſtentes crudi, progrediuntur in ſuis doloribus & eſſentijs.

Mineralium tranſmutationis deſcriptio talis eſt.

R.Croci ex floribus Martis,
Florum ex croco Veneris,
Vitrioli,
Aluminis,ana lib.ſs.
Salis communis præparati lib.i.
Mineræ lib.ij.

Liquefiant omnia, humiditateque priuentur,& cemẽtentur horis duodecim,

poſtmodum in ♄ liquentur, & fulminẽtur:quo facto reperietur in cupella cineritij tranſmutatio.Poteris ad iſtiuſmodi tranſmutationem etiam metallorum addere mixturam,conſiderando tamen aptitudinem in eis exiſtentem,qua facilius vnum altero tranſmutari poteſt.

Quintum cementum.

Volatilia corpora tantùm concernit hoc cementũ quintũ,vt ☿ vulgi,nec nõ metallorum, prout ♄ ♀ ♃ ♂.&c.

Notanda eſt inter ☿ vulgarem,& metallorum differentia,quoad eorum tincturas,nempe talis,quòd iſte plus tincturæ ſatis exhibet ex præparatis metallis, illo communi. Pariter intelligendum eſt vtrumque ☿ corporalem & vulgarẽ prius fore coagulandum, quò cementũ ſuſtinere valeat,ac recipere corporalem ſubſtantiam cum tinctura coloreq́;,prout optima decet metalla.Coagulatio ☿ hæc eſt.

R.Aquæ fortis debilitatę prorſus à ſolutione lunæ,veteriſque, ſic vt vires nullas amplius corroſiuas, nec acuitatem ad ſoluendum habeat.In hanc inijce ☿ vtrum-

vtrumuis antea dictorum, & parum cale fiat aqua: poſtmodum conturbetur in pultes, & coagulabitur in ea ☿, ac ad formam indureſcet metalli fragilis. Exemptus ab aqua toties lauetur, donec dulcis fiat, inde poſt cementetur hoc cemẽto quod ſequitur.

R. Boracis ℥.ij.ſs.
Salis armoniaci,
Croci florum æris,
Florum croci Martis,
Vitrioli calcinati,
Aluminis calcinati,
Lapidis hæmatitis,
Boli armeni, ana ʒ.ij.

Miſceantur optimè trita ſimul, & imbibantur aliquoties vrina, poſtmodũ fiat in fuſorio vaſe ſtratum ſuper ſtratum, fortiter concluſis omnibus atque lutatis. Liquefiant igne cementario per horam lento prius, pòſt aucto per horã aliam, & per aliam violentiſſimo. Tãdem liqueſcãt in ♄, & fulminẽtur: ſic habebitur ☿ transſmutatio, prout ſuprà diximus.

Poteſt & alia via coagulari ☿, & cemento tranſmutari, prout ſequitur.

R. Cinnabaris.
Boracis ana ℥. ſs.

Liquefiant ſimul in vnum corpus, quod ſublima iuxta modum cinnabaris, vt corpus adhuc vnum fiat, cui hoc adijce quod ſequitur.

R. Salis communis calcinati,
Florum æris,
Croci Martis,
Lapidis hæmatitis,
Boli armeni, ana ʒ. ij,
Supradicti corporis ℥. 1.

Fiat ſtratum ſuper ſtratum in fuſorio vaſe, poſtea lentè ſex primis horis igniatur, & alijs ſex fortius vrgeatur igne: tandem violentiſſimo duodecim. Quo facto rurſum vt ſuprà ſublima prædicto proceſſu, & quarto vel quinto cemento fixam cinnabarim inuenies, quam reduc fulminaque per ♄. & habebis tranſmutationem eius, vt antea dictum. Ad hunc modum cum cæteris volatilibus metallicis corporibus procedere poteris in tranſmutationem.

Sextum cementum.

Iam dicendum qua ratione pars cum parte cementanda veniat, quæ tincturæ plus

ræ plus recipit,ac citius aliȷs artiſtarum ſimilibus operationib.ea decauſa, quòd ☉ fixus & cemento graduatus ſit.Intelligendum etiam,ea cementata fore debere,nec nō in ſupremum ambo gradum adducta,præparata,ſubtiliata & repurgata: poſtmodum æquo pondere liquefacta ſimul,& laminata:pòſt in fuſorio vaſe ſtratificata cum ſequenti puluere,ſtrictè concluſa.

℞.Florum æris,
Hematitis,
Salis Armoniaci,ana ℥.ſs.
Calaminaris,
Sulphuris,
Salis communis,
Vitrioli,
Aluminis, ana ʒ.ȷȷ,
Croci Martis ʒ.vj.

Trita ſimul & mixta in corpus vnum exſiccentur igne parum,& imbibātur poſtmodum vrina,tandem ad ſupra dictam ſtratificationem vtere. Ponantur ad ignem vt liqueſcānt per ſex horas: poſtea renouato ac aliȷs ſex horis liquefacito: ſic tertiò duodecim, & quartò quatuor & viginti: poſtremò liquefac per ful-

men ♄. Hac via tranſmutationem habes. Si tamē alia metalla, prout ♀ aut ♂ aſſumpſeris, plus addito pulueris & ignis, vt miſceri queant, ac in tranſmutationem adduci.

Concluſio.

His paucis libellum noſtrum de Cementis abſolutum eſſe volumus, iſtaq; ſatis amplè clareque tractaſſe, Quanquam & aliæ multæ ſimilium cementationum deſcriptiones habentur, à noſtris tamē excludimus, eas tantùm hoc loco ponentes, quæ magis per experientiam vtiles compertæ ſunt.

Finis libelli Cementorum.

AVREOLI THEOPHRASTI PARACELSI METALlorum Gradationes.

Præfatio.

DE gradationibus iam loqui volumus, ac talibus vt ſolutum extinctum vel digeſtum in eis metallum, ad gradum Solis promoueri queat, ac tranſmutari. Multi conãtur minora tranſmutari metalla in argentum, alij mediocria in aurum, cum differentia tamen coniunctionis eorum, ſic vt in cineritio per tranſmutationem in graduatione, minora quidem ad maiorum perfectionem adducantur, ac ad examina quęuis conſtantem, quæ conueniunt. Quatuordecim itaque hoc loco ponemus gradationes: & quamuis longè plures aliæ reperiantur, earum tamen libenter obliti, quæ cõſtant experientia, ſcriptuque dignæ ſunt aggregauimus, in triplici differentia conſtitutas. Nonnullæ ſunt aquæ fortes, aliæ quidem olea, cæteræ verò liquores, quas ordine ſimili diſponimus, vt in ca-

rum tractationis declaratione patet.

Gradatio prima per primam aquam fortem.

R. Vitrioli,
Aluminis,
Salis nitri, ana lib.1.
Floris æris,
Croci Martis,
Hematitis, ana vertonem j.
Cinnabaris lib.ſs.
Antimonij lib.1 ſs.
Arſenici vertonem ſs.

Omnia deſtillentur in aquam fortem, quam purificato, rarificatoque iuxta ſimilium aquarum vſum, & in ea cementatam ſoluito lunam, aut partem cum parte, lunam atque venerem, & in digeſtionem ponito per menſem: poſtmodū reſidentias excipito fulmine, ſic trāſmutatum inuenies. Quod adhuc in aqua forti fuerit, præcipetur & fulminetur vt ſuprà: ſic habebitur argenti reliquum. Notandum eſt prædicta ſimplicia præparari necnon ſeparari debere prius in purgatione, quòd immundities plurimum hoc negotium tranſmutationis impediat.

Secunda gradatio, per ſecundam aquam fortem.

In hac ſecunda gradatione notandus eſt optimè proceſſus, vt qui maiori lucro ſubtilitateq; fiat, vt ſequitur.

Recipe Salis petræ,
Cinnabaris ana lib.1.

Conterantur, & ex eis aqua deſtilletur, quam ſerua. Hoc ipſum feceris etiam & ſub eodem pondere cum antimonio & arſenico. Confunde ſimul ambas aquas, addeq; ſalis nitri,
Aluminis,
Vitrioli ana lib.1.

Omnia rurſum ſimul deſtilla in modũ aquæ fortis. Poſtmodum affundes eam ad ſuum caput mortuũ ſubtiliſſimè cõtuſum, iterumq; deſtilla in vltimos ſpiritus, & clarifica prout alia quæpiam aqua fortis. In omnia metalla quę fuerint in ea ſoluta, necnon in digeſtione manſerint, ad perfectionem magis quàm ſit credibile ſuas operationes atq; vires cõplet. Cùm in eiuſmodi compoſitionem intrantibus, veræ tranſmutationis vires lateant metallorum in ſe corporalem materiam habentium. Nam eiuſmodi

tres destillationes, tingunt ita vehementer aquæ fortitudine, vt maior aut fortior in aquis fortibus, vix operatio reperiri queat.

Tertia gradatio per tertiam aquam fortem.

Gradatio tertia, quę inter aquas fortes vltima numeratur, ad hunc modum intelligenda, componendaq́; venit, vt ſequitur.

Rccipe Cinnabaris,
Arſenici,
Antimonij ana lib.i.
Salis petræ lib.ij.
Sulphuris lib.ſs.

Conterantur, miſceantur, ac deſtillen- in aquam fortem igne violentiſſimo, poſtmodũ accipe huius aquæ partes ij.
Aluminis communis,
Aluminis plumoſi, ana partem 1.ſs.
Vitrioli partem 1.
Viridis æris,
Croci Martis ana partem ſs.

Hæc ſimul omnia deſtillẽtur in aquam fortem igne violentiſſimo. Tandem ad hanc integram aquã ſume capitis mortui duas partes.

An-

Antimonij,
Viridis æris
Cinnabaris,
Sulphuris ana partem ſs.

Hæc â ſuis deſtilla fecibus in vas recipiens. Poſtmodũ in hac aqua clarificata ſolue partem ſs. fermenti, cum decẽ partibus florum æris & croci Martis, & in ea digerantur: inuenies poſtea reſidentiæ plus ad ☉ quàm arti credibile ſit.

Quarta gradatio per primum oleum.

Iam de gradationibus per olea factis loquamur, quæ non ſolùm in modum & formam aquarum fortium, ſed in digeſtione ſuas gradationes perficiunt. Prima gradationum eiuſmodi fit per oleum antimonij, cui rubedinis tinctura mirabilis ineſt, ac in eo latet. Proceſſus eius talis eſto.

Recipe Antimonij lib. 1.
Mercurij ſublimati lib. ſs.

Deſtillentur ambo ſimul igne violento per alembicum, & aſcẽdet rubedo quædam inſtar ſanguinis & ſpiſſa, quæ tingit & graduat vnamquamq; lunam in ſolem, & hunc pallidum ad ſupremum

gradum caloris adducit permanentis.

Quinta gradatio per Secundum oleum.

Gradatio quinta, cuius oleum in ordine ſecundum numeratur, fit in hũc modum qui ſequitur.

Recipe Olei philoſophorum lib. I.
Aluminis calcinati.
Talci citrini (ſic in exemplari putãt aliqui colchotharis eſſe legendum) ana lib. ſs.

Deſtilla ſimul igne violento. Poſtmodũ innoua ſpecies in priori põdere, addeq;
Cinnabaris,
Viridis æris,
Sulphuris ana vertonem ſs.

Deſtilla rurſum, & rectifica poſt in puritatem & conſtantem colorem. Inijce lunam & in digeſtione maneat, reſidentiam reduc, & in aqua forti ſepara, tandem per Saturnum fulminato.

Sexta gradatio per tertium oleum.

Gradationum ſexta, necnõ oleorum tertium, fit ad hunc modum.

Recipe Sulphuris viui lib. ij.
Olei lini lib. iiij.

Coquan-

Coquantur in compoſitum, quod in oleum deſtilletur: huic plus addatur viui ſulphuris, & coquatur vt priùs in compoſitum, ac digeratur per menſem, per duos meliùs, poſtmodum addatur.

Salis nitri,
Vitrioli,
Aluminis,
Florum æris,
Croci Martis,
Cinnabaris ana verto ſs.

Deſtilla quicquid aſcendere voluerit, & liquores amoue ſeruatis oleis tantùm, quæ ponantur in vitream cucurbitam, additis ſpeciebus vt ſuprà, & capite mortuo pulucrato, ſimulq; deſtilla rurſum vt priùs. Poſtmodum reaffunde fecibus, & putrificetur iterum per menſem, ac deſtilletur ampliùs: euacuatis poſtea coloribus, aut ſeparatis, rubeum ſerua, quem rectificabis vt opportet. Poſtremò laminæ digerantur in eo ſuo tempore, tandem vt priùs fulmine reducantur, &c.

Septima gradatio per primum liquorem.

Gradationes quæ per liquores fiũt, in

duplici differentia reperiũtur, videlicet oleaginoſæ,& aquoſæ. Primò de oleaginoſis loquamur.

Recipe Mellis lib.1.In eo coquantur,

Vitrioli,

Aluminis ana verto.1.

Aluminis,iameni verto.ſs.

Deſtilletur ex eis aqua per violentum ignem,& addantur ei,

Sui capitis mortui verto.ſs.

Sulphuris lib.ſs.

In forma hepatis cocta,perque menſem digeſta priùs deſtillentur, & aqua rectificetur in puritatem,ei poſtmodum addantur,

Salis armoniaci,

Florum æris,

Croci Martis,

Aluminis,ana verto.ſs.

Vitrioli verto.1.

Antimonij fixi rubei,

Arſenici fixi rubei, ana ℥.ij.

Trita ſimul & in aquam iniecta ſtent in calore diebus decem. Poſtea ſeparetur liquor à fecibus,& purificãdo proijciãtur in eam laminæ metallicæ, maneantque ſimul in medioc eſtione ad perfe-

perfectionem vſque. Poſtremò quidem aduratur materia, ſeparetur & fulminetur.

Octaua gradatio per ſecundum liquorem.

Gradatio per ſecundum liquorem hæc eſt.

Recipe ſufficiẽtem aquam fortẽ, in qua ſolue ☉. in alia Venerem, & in alia Martem: eiuſmodi ſolutiones confunde ſimul, & poſtea deſtillabis aquam ab eis, quam iterũ ad ſuas feces affundes, rurſum deſtillabis ac reaffundes vt priùs, toties, donec inde fiat liquor ſpiſſus: huic adde mellis deſtillati præparatiq́; partes quinque, plus alijs præcedentibus, & per menſem omnia digerãtur, poſtea phlegma ſeparetur, & ſeruetur liquor, in quẽ laminæ proiectæ metallorum digerantur per menſem. Et poſtremò coagulentur in maſſam & corpus vnum, quod fulminetur, quartificetur, & fulminetur iterum, ad hunc modum inuenietur optima tranſmutatio.

Nona gradatio per tertium liquorem.

Tetio liquore gradatio nona, fit in modum qui ſequitur.

Recipe aquam fortem, in qua ſoluatur

viride æris, & in fimo teneãtur equino per menſem ambo ſimul. Deſtilla poſtmodum aquam à fecibus, affunde rurſum, deſtilla, & reaffunde, idq; toties donec inde fiat oleum. In iſtum liquorem pone limaturas metallorum, & in digeſtione transmutationem inuenies. Et quamuis liquor iſte paucus exiſtat, nihilominus graduat optimè plurimumque metallum iuxta ſuam quãtitatem.

Decima gradatio per quartum liquorem.

Ad hũc modum qui ſequitur, liquorem intelligito quartum.

Recipe aquam fortem optimam, in qua ſolue chalybis quantùm poteris. Hæc in digeſtione maneant vno menſe, & inde fiet compoſitum in vnum colorẽ. Hoc deſtilletur etiam in liquorem, in quem limaturæ metallõrum proiectæ maneant in digeſtione, donec liquor incorporetur. Tum demũ ſimul ambo, nempe liquor & metallum fulminentur per Saturnum, & inuenietur ea transmutatio, quæ ſeparetur & præparetur, vt moris eſt.

Vndecima gradatio per quintum liquorem, at aqueum primum

Aquoſo liquore primo fit vndecima gradatio, prout infrà ponitur.

R. Salis petræ purgatiſſimi lib. iiij. hũc à ſuo phlegmate repurgato.

Salis communis præparati lib. ij.

Commixta ſimul deſtillentur ſexies vel nouies, ac toties donec ſalia per alembicum in ſubmiſſum vas recipiens omnino tranſeant.

R. huius aquæ lib. ij.

Florum Antimonij,
Aeris,
Martis,
Sulphuris, ana ℥. ij.
Vitrioli,
Salis armoniaci,
Aluminis, ana ℥. ij. ſs.

Mixta ſimul omnia maneant in digeſtione diebus quatuor atque viginti: poſtmodum ſeparentur in aquam puriſſimam. Luna pòſt graduetur atque metalla per digeſtionem, per Saturnum fulminentur, ſeparentur quartificatione, ac fulminentur iterum.

Duodecima gradatio per ſecundum liquorem aquoſum.

Per ſecundum liquorem aquoſum duodecima gradatio fit ad hunc modū.

R. vini ardentis correctiſſimi lib. iij.

Aquæ ſalis petræ,

Aquæ ſalis communis, ana lib. j.

Vitrioli,

Aluminis plumoſi,

Aluminis rupei, ana vertones iij.

Miſceantur ſimul in mixturam, quam deſtilla ſexies à capite mortuo. Hac aqua metalla graduentur, & fixabuntur ac tranſmutabūtur, vt ſuprà de alijs diximꝰ.

Decima tertia gradatio per tertium liquorem aquoſum.

Aquoſo liquore tertio, decima tertia gradatio fit ad hunc modum.

R. Iſteris ſanguinis lib. j. Deſtilla decies & ter à ſuis fecibus, & adde

Florum æris,

Sulphuris, ana vertonem ſs.

Soluantur in equino fimo per menſem: impone poſtmodum calcem lunæ, vt color & ſubſtantia conſumantur. Poſtea coagu-

coagulentur, & in Saturno fulminentur. Sciendum etiam in iſto liquore Mercurium vulgi, nec non metallorum coagulari, iuxta conditionem permutationis.

Decima quarta gradatio per quartum liquorem aquoſum.

Quartus hoc loco liquor eſt aqua Mercurij, qui fit in decimam tertiã gradationem prout infrà ſequitur.

R. Mercurij vigeſies cum ſale armoniaco ſublimati. lib. j.
Florum Veneris,
Martis,
Sulphuris,
Antimonij, ana ℥. ſs.

Trita ſimul omnia miſceto, & in aquam reſolui ſinito. Hæc aqua nullo prorſum indiget alio labore: nam in eam proiecta metalla, & pauco tẽpore digeſta, & poſtmodum fulminata, mirum in modum graduantur.

Gradatio ☽ per oleum Mercurij.

Fiat oleum ex Mercurio ſublimato

& aqua forti redeſtillando vt ſuprà, donec in oleum fuerit conuerſus: in hoc oleum impelle ſpiritus aquæ fortis igne violentiſſimo, poſtmodum impone ☽ & conuertetur in ☉, & granula. Tandem cemento regali cementetur, & optimus ☉ habebitur

Finis Gradationum.

ERRATA SIC CORRIGE lector.

Pagina 1. linea 12. lege, tam diu ac medicinam ab antiquis præſcriptam imitati ſumus. p. 2. l. 16. animus liber eſt. 13. 8. ſeipſum ſuſtentaſſe. p. eadem. l. 17. mœſticiam. pa. 18. l. 8. exiſtimanda. 20. 15 omne cui. 23. 21 ſimilibusq́ʒ. 28. 14 magdalio. p. eadem 17 ſimilis. 30. 14 auferunt pro attollunt. 32. 21 nequit ente (quàm deme) 34. 4 uires non. 38. 12 in eo. pag. eadem 14 in ipſa. 55. 1 quintæ. Poſt paginam ſexageſimam primam emẽda numeros. p. 62. 5. coloribus. 63. 10 quodlibet eſt. 77. 11 colore. 78. 26 uitam & 82. 13 alicuius rei. 83 19. gradum. 84. 21 contracturam. 86. 3 colores renouant. 87. 2 emendetur punctuatio cum adiectiui in aduerbium mutatione: ſic: Practica, theorices & naturalium habeatur bona cognitio, theoricè tantùm, &c. pag. 87. 6. naturales. eadem 16 ad alteram. eadem 20 quædam. 92 8 deme ſemel eſſentiam. 96 10 fiant. 99 25 hanc ad. 101 6 ſubſtantia. 102 23 quaque. eadem 24. poſteriores. 103 10 demonſtrentur. 107 26 album ad. 108 9 unum enim. 110. 20 operatio nulla. 112. 8 quæ ſolæ. eadem 14 confirmariq́ʒ. 11. 312 indicauimus. 114. 23 cuiuſq́ʒ rei. 116. 8 eſt ætas. eadẽ 23 monarchiæ 117 lectura. 118. 29 introducat. 119. 17 Ab eo fugit. eadem 27 introducit. 121. 13 alterari. ſed lapis à ſenſibilibus. 125. 16 ſenectute. 127. 2 tanquam arcano. eadem 12 operetur. 128. 20 receperunt. 129. 23. Tincturæ. 131. 17 perfecta minimè ſunt. eadem 25 fiunt. 134. 23 unciæ centum ideo quòd centeſima pars eſſentiæ quintæ non exiſtat. 135. 6. partes centum ſimilis. 136. 15. præditum.

pag.147.lin.21.maneant.152.7.conſeruatur 153.6.pro-
ceſſuum.156.24 elleborum.158.8 nolumus.160.14 pro-
ut Sol humorem,&c.162.24 mali.163.4 poſſunt & ip-
ſum adminiſtrari.&c.165.20 habeat.poßit.175.3 emi-
ſerint.179.13 ſcribere minimè neceßarium.180.9 con-
ſeruationem.182 4 oporteret.183.Aliqua.185.22 uiuum
186.4 emortuum lignum.189 19 Mortuum corpus.190
21 penetratur.191.14 ſoluens.195.20 deleto, cuius. 196
27 aloepatico.197.2 eorum.200.3 uia pator carnibus.
eadem 15 in ulcerum.eadem 17 neceſſariam, quòd in i-
ſtis fieri compreßio nequeat,quam de uulneribus dixi-
mus,tam in ulceribus,quam,&c. eadem.23. ad cutis a-
pertionem,alterum.201.3 ad hunc modum.207,19 cùm
hoc ipſum.210.12 in mediam ætatem , & in. 219.9 per
uim entis,& non eße.223.15 aſtrorum ſuperni cogno-
ſci,&c.225.13 rurſum in ſuum ſimile tranſiens uſq; in
conſumptionem terræ remanentis.eadem 26 recipiant.
226.26 humor.228.7.mundi conſumptionem . eadem 8.
expectare poteſt(dele)non eadem 9 quamuis ipſa mor
talia ſint,mundus nihilominus permanſurus ad termi-
num exiſtit in ſua ſubſtantia.232.8.conſeruatio. 239.27
quos.240.2 Eiuſmodi.eadem.22.difficiliore. 244. 2 ſu-
perſtitiones.248.3 Sophiæ laboris.250.18 Sophiſtæ.252
4.Quare cùm.pagina eadem lin. 14.ueriq; pag. 255.
prouinciam tam difficilem.eadem 24 proficere poteris.
258.21 prorſum eleuati.259.22 experientiam.eadem 27
ſimplicium.265.19 proceſſu.268.9.ex Alchimia. Poſt
paginam 303.& 323.emenda numeros.272.10 bis cali-
do.273.5 amigdalarum.279.5 accende uel ſuccēde.280.
menſtrua.284.2 addi.286.21.ualde ſunt utilia.290.20 li-

quoris adductione.eadem 22 reductio.291.24 exiſtentē 292.2.dele,&.294.6 ſume.eadem·20.mucilaginis. 306 11.non contemnenda.307.12 deſtillentur.eadem 25 papaueris.318.22.doſis eſt à drachma ß.322.13 limaturæ. 328.24 ſapientiæ.330.9 ætatem poſſunt eſſe. eadem 14. non admittit.Poſt paginam 331.emenda numeros. 334. uſq; ſui termini.eadem 6.poſt naturalibus notetur punctus quæſtionalis,& poſt ignorat,deleatur addito puncto finali.poſt 335.emenda numeros. 335. 18 euellenda. 336.26 deleatur &.345.24 præparationes.350.25 additi fuerint.&.359.17 ſcientia eſt.eadem 18 inueniuntur 370 21.mirabilis eſt. 374.5 faſcinaticiè.381.7.quiete.393 23 uiuum.394.25 cum charyophillatæ.397.27.præparatio contra caducum.400.21.ſperandum.403.20 tartarei 409.1mundantur.poſt paginam 410.emenda numeros. 411.22 quod colorē.416.22.421.26 factu. 440.6. Quartū. 441.6.accendantur.eadem 16 ſuis coloribus.448.28 præcipitetur.

INDEX BREVIS IN ARchidoxa D. Theophr. Paracelſi.

Aſcenſione renouari.	pag.27.lin.5
Aer non ſeorſum	52.10
Aeris rectificatio	69.14
Aeſtiomenorum curæ.	276.3.290.24.294.12.308.19.
Aetatis partes.	210.9
Aeternum rerum.	73.3
Alcali extractio.	317.12
Alchimiæ ars uera.	424.2
Alchimiæ definitio.	428.10
Alchimiæ inſtrumenta.	427.18
Alchimiæ recepta.	422.7
Alembicus roſtrorum.	70.6
Alopeciæ cura.	271.20
Aluminis præparatio.	308.19
Aluminis alia præparatio.	309.1
Alumimis plumoſi præparatio.	309.13
Anathron præparatio.	310.19
Anodina ſalutifera.	165.9
Antimonij præparatio.	271.20
Antimonij alia præparatio.	385.25
Antimonij uires.	30.6
Antimonij præcellentia.	34.22
Apoſtematum acutorum cura.	295.1
Apprehenſio uerbi.	5.22
Aqua theriacalis.	391.7
Aqua ſalis gemmæ.	315.21
Aqua fortis.	56.11

Aqua

INDEX.

Aqua Cæſaris	389.15
Aqua regis	317.6
Aquæ rectificatio	69.24
Aquæ elementa	66.19
Aqueorum elementa	65.2
Aquila chymica.	261.6
Aquila chymica	262.20
Arcanum Dei	108.9
Arcanum naturæ	108.9
Arcanum notabile	76.18
Arcanorum uires	31.23
Arborum renouatio	113.25
Ardentium eſſentia quinta	97.3
Arenæ cura	289.7
Ars medica quæ	3.10
Arſenici præparatio	290.8
Arſenici alia præparatio	291.18
Argenti præparatio	316.6
Aromatum eſſentia quinta	100.19
Arſenici præparatio alia	292.13
Aſcitis cura	318.6
Aſthmatis cura	295.19
Auri præparatio.	314.7
Auri uires	30.12
Auripigmenti præparatio	293.2

C

Calaminaris præparatio	283.26
Cancri cura	275.10
Cancri cura	293.24
Cancri cura	395.4

Carneorum elementa 64.16
Cerebri doloribus 316.6
Cibus cur & potus 14.6
Ciborum tranſmutatio 14.22
Cœleſtes & infernales uires 404.7
Cementum regale 433.14
Cementum ſecundum 435.16
Cementum tertium 437.22
Cementum quartum 440.6
Cementum quintum 442.9
Cementum ſextum 444.26
Chriſtalli præparatio 300.22
Chriſtalli calcinatio 301.11
Chriſtalli reuerberatio 300.27
Chriſtalli ſublimatio 301.11
Chriſtalli deſtillatio 301.22
Color unde 76.9
Comeſtibilium & potabilium eſſentia quinta 101.25
Comparatio notabilis 48.21
Complexiones quid 24.25
Complexiones 22.15
Complexiones unde 23.24
Complexiones non renouari. 23.12
Confortationi ſtõmachi 312.11
Conſeruationi ſanitatis 296.5
Conſtrictiuum 322.1
Corallorum præparatio 196.23
Corpus hominis duplex 9.6
Corporis diuiſio 11.16
Corporis attractiones 11.25

Corroſiuum pellis 178.6
Corruptiones uitæ 115.7
Cupri præparatio. 319.1
Creſcentium eſſentia quinta. 99.16
Cura poſtrema 378.24
Curarum comparatio 344.1

D

Dentium dolores 370.4
Dentium doloribus 378.1
Dentium doloribus 382.10
Diarrheæ cura 288.18
Differentia notanda 48.7
Differentia notanda 75.7
Differentia pulchra 87.6
Doloribus mulierum 303.15
Dyſſenteriæ cura 280.10
Dyſſenteriæ alia cura 288.9
Dyſſenteriæ cura 302.4

E

Ellebori præparatio 332.1
Ellebori balſamus 339.27
Elementum in cutis unum 46.14
Elementum inuiſibile 48.16
Elementum prædeſtinatum 48.4
Elementa elementorum 68.23
Elementa imperfecta 46.24
Elementa metallorum 57.7
Elementorum ſeparatio 49.16
Elementorum duæ ſeparationes 54.12
Elementorum concordia 46.10

Elixir eſſentiæ quintæ	194.19
Elixir balſami	188.25
Elixir ſalis	191.9
Elixir troni	193.9
Elixir ſubtilitatis	196.10
Elixir proprietatis	197.4
Elixir dulcedinum	191.27
Emplaſtra uulnerum	284.7
Entis primi uires	35.16
Entium ſigna primorum	39.27
Entia prima præſtantiſſima	36.12
Ens primum quid	34.7
Ens primum mineralium	42.24
Ens primum liquorum	44.11
Ens primum gemmarum	43.12
Ens primum herbarum	43.24
Ent ali præparatio	309.26
Entium primorum uis	44.26
Epilepſiæ cura	335.18
Eſſentia quinta	71.21
Eſſentia quinta ſola ſanat	76.6
Eſſentiæ quintæ mortuæ	78.16
Exſiccatiuum	322.13

F

Febrium cura	304.2
Febrium cura	314.22
Ferri præparatio	321.11
Ferruginis comparatio	17.9
Fiſtularum cura	275.10
Fiſtularum cura	595.4

Fiſtularum alia cura 293.3
Fiſtularum alia cura. 310.26
Fixorum elementa 68.9
Flos æris 319.8
Forma uirtutum rerum 73.14

G

Gemmarum renouatio 36.2
Gradus ab excellentia 82.6
Graduum quantitates 50.23
Granati præparatio 302.14
Grandinis cura 289.7
Guttæ cura 305.27

H

Hæmatitis præparatio 285.24
Hæmoptoicæ cura 302.16
Hæmorrhoidarum cura 179.18
Hemorrhoidarum cura 309.26
Halcion 28.27
Halcyonis uirtus 37.15
Hecticæ cura 315.7
Hemiplexiæ cura 344.18
Hepatis defectus 316.6
Herbarum elementa 63.14
Homo quinta eſſentia 367.16
Homo magnes 362.2
Humoris uitæ officium 14.15
Hidropiſis cura 311.14
Hidropiſis cura 337.7
Hidropiſis cura 345.10
Hidropiſis alia cura 393.2

INDEX.

I

Icteritiæ cura 312.14
Icteritiæ cura. 317.19
Icteritiæ rubeæ cura 277.26
Ignis duplex 27.21
Ignis rectificatio. 68.22
Ignis perſici cura 278.12
Ignis perſici alia cura 285.7
Igni perſico 378.10
Imaginatio motrix 11.5
Imaginationis potentia 10.22
Imitanda quæ 4.9
Immortalitas rerum 72.10
Iouis deſcriptio 404.15
Imperfecti præeminentia 32.24
Imperfecta cura 342.3
Incantatorum cura 299.10
Incarnatiuum 322.24
Inferorum nullus metus 405.9
Infrugalitati 384.20
Inſtrumenta chymica 262.22
Intentio magiſtra motus 101.16
Iudicia ſimplicium 359.3
Iuncturarum doloribus 326.26

L

Lactis generationi 300.22
Lapis philoſophicus 121.1
Lapidis philoſophici uires 118.2
Lapidum elementa 60.19
Leo chymiſtarum 261.4

Leo

Leo chimicus ubi 262.19
Lepra cura 272.21
Lethargiæ cura 309.13
Lili 260.1
Liahargirij præparatio 275.10
Lunæ deſcriptio 410.3
Lyenteriæ cura 281.8

M

Mercurij congelatio 421.2
Magiſterium lignorum 148.16
Magiſterium marchaſitarum 147.19
Magiſterium reſinarum 147.14
Magiſterium uini 152.12
Magiſterium carabis 147.4
Magiſterium ſanguinis 155.16
Magiſteria gemmarum 141.20
Magiſteria metallorum 139.1
Magiſterium herbarum 149.7
Magnalium Dei cognitio 9.16
Magnetis cura 300.4
Manifeſti occultatio 408.2
Marchaſitarum eſſentia quinta 92.20
Marchaſitarum elementa 59.27
Margaritarum eſſentia quinta. 95.20
Martis deſcriptio 405.1
Maſticis præparatio 325.23
Materia prima rerum 216.20
Matricis profluuijs 278.16
Matricis ſuffocationi 305.10
Matricis aſcenſui 278.9

Matricis doloribus 315.7
Medicinæ operatio 9.21
Medicinæ auxilium 11.13
Melancholicorum cura 299.10
Mens & Ens 230.19
Menſtruorum cura 280.3
Menſtruorum reſtrictio 296.23
Metallorum uita 79.1
Metallorum eſſentia quinta. 90.8
Metallici corporis diuiſio 89.19
Membra renaſci 21.22
Membrorum corporis munus 14.18
Membris ſtupefactis 309.13
Menſtruorum alia cura 286.23
Mercurij poteſtas 337
Mercurius uitæ 126.20
Mercurius laxatiuus 323.16
Mercurij deſcriptio 403.6
Mercurij præparatio 387.24
Mercurij præparatio 323.7
Mercurij tranſmutatio 442.23
Mercurij coagulatio 444.1
Mercurij calor. 424.22
Mineralia quærendi modus 418.25
Morbi tranſmutatio 26.6
Morbus internus 360.27
Morbis internis 383.3
Morbis exterius 383.9
Morbis externis 391.22
Morbi caduci cura 304.16

Morbi

Morbi caduci alia cura. 397.27
Morbi caduci alia cura. 386.10
Morbi caduci alia cura. ibidem 16
Morbi caduci purgatio. 385.5
Morbi præter naturam. 115.7
Morbi non naturales. 216.19
Morbi mentales. eadem 15
Morborum acutorum cura. 314.22
Morpheæ cura. 271.20
Mors unde. 115.5
Mors & morbus. 209.6
Motus unius unde. 10.2
Motus ex arbitrio. eadem 6
Myſterium æternum. 4.9

N

Naturæ peculiaritas. 53.26
Nequitiæ quæ ſint. 2.3
Neuthæ cura. 207.8
Neuthæ alia cura. 208.6

O

Obſeſſorum cura. 299.10
Oculorum cura. 281.21
Oculorum albugo. 282.7
Oculorum rubedo. 284.23
Oculis collyrium. 302.14
Oculorum doloribus. 307.8
Oculorum neuthis. 302.15
Occulti manifeſtatio. 408.2
Occultorum comparatio. 1.16
Odor artificialis. 158.12

Olea metallorum. 56.28
Oleaginoſorum elementa. 61.20
Oleum Hypericonis. 350.4
Organa ſenſuum. 8.15
Oris ulceribus. 320.25
Ouum phyſicum 264.15

P

Paracelſicum fundamentum. 15.28
Paralyſis cura. 309.13
Paralyſis cura. 314.7
Paralyſis cura. 344.18
Paralyſis cura. 236.21
Perditio irrecuperabilis. 19.3
Peripleumoniæ cura. 315.7
Perſicariæ præparatio. 354.1
Perſicariæ uſus. 373.12
Pleureſis cura. 295.1
Peſtis cura. 295.1
Peſtis cura. 392.7
Piſcium elementa. 65.1
Phntaſiæ cura 348.2
Pleureſis cura. 313.7
Plumbi preparatio. 322.24
Profluuij cura. 309.26
Profluuij cura. 316.28.27
Proprietates rerum. 50.12
Podagræ cura. 335.18
Podagræ cura. 343.19
Podagræ cura. 393.24
Potio uulneraria. 352.3

Prepara-

Præparatio metallorum. 57.8
Pruinæ cura. 289.7
Pruritus cura. 184.14
Pruritus alia cura. 308.19
Pulmonis doloribus. 378.6
Puritatem eßentiæ quintæ ſanare. 74.15

Q

Quid renouetur. 21.7
Quinta eßentia metallorum. 96.8
Quinta marchaſitarum eſſentia. 92.20
Quinta ſalium eſſentia. 93.17
Quinta gemmarum eſſentia. 95.20
Quinta eſſentia ardentium. 97.3
Quinta creſcentium eßentia. 99.16
Quinta aromatum eſſentia. 100.19
Quinta comeſtibilium eßentia 101.23

R

Remedium ad ulcera. 203.25
Remedium ad uulnera. 202.14
Remedium ad maculas. 204.19
Rectificatio elementorum. 68.17
Renouatio quid. 19.16
Renouatio unde fiat. 20.4
Renouatio quid tollat. 25.21
Reſtauratio quid. 21.18
Rubini præparatio. 302.4

S

Sal peregrinorum. 312.11
Salium eſſentia quinta. 93.17
Salis gemmæ præparatio. 311.14

Salis nitri præparatio. 313.7
Saluiæ elementa. 63.21
Sanitatis conſeruatio. 222.14
Sanguinis reſtrictio. 279.3
Saturni deſcriptio. 408.16
Saxifragi præparatio. 289.7
Scabiei cura 284.14
Scabiei cura. 308.19
Scintillarum cura. 310.26
Scrophularum cura. 310.26
Seductiones unde. 4.20
Senecta iuuenilis. 210.21
Signum accepti ueneni. 298.11
Signatorum iudicia. 355.19
Siphiſtæ ſtrictæ cura 305.27
Senſus adiuuantur. 7.23
Senſus unde. 8.23
Societas notanda. 49.11
Solis deſcriptio. 314.3
Somnifera mortalia. 165.15
Specificum odoriferum. 163.17
Specificum anodinum. 165.22
Specificum narcoticum. 167.19
Specificum purgatiuum. 170.8
Specificum attractiuum. 173.3
Specificum ſtipticum. 175.19.
Specificum corroſiuum. 177.14
Specificum matricis. 168.10
Spiritus rerum 72.19
Spiritus uita rerum. 72.22

Splenis debilitati. 316.6
Subſtantia tingit. 48.10
Sulphuris præparatio. 295.1
Sulphuris excellentia. 35.8
Sulphuris tinctura. 35.11
Sulphuris elementa. 62.20
Summa charitas. 6.3
Superfluitates. 23.6
Superorum contemptus. 405.5.
Stanni proprietas. 58.13
Stanni præparatio. 517.19
Stipticum medicamentum. 321.11
Stomachi doloribus 525.23
Strumarum cura. 282.24
Synthenæ cura. 314.7
Syderici uirtus. 385.17

T

Tartari uires. 31.9
Tentiginis prauæ cura. 277.4
Terebinthinæ præparatio. 324.7
Terræ rectificatio. 70.12
Theſaurus animantium. 153.13
Timidorum cura. 299.10
Tinctura. 129.24
Theologia Iusq; unde. 5.27
Tonitrua. 298.20
Torminibus uentris. 378.9
Tremori cordis. 502.19
Tremoribus cordis. 514.7
Tuſsis cura. 378.9

V

Venenum aſſumptum. 197.12
Veneno. 385.18
Veneris deſcriptio. 407.20
Vermibus. 318.19
Vermium alia cura. 320.11
Vermium enecatio. 324.7
Vermium alia cura. 348.24
Viæ ſeparationum. 55.25
Vita ubi. 72.15
Vita hominum.
Vitæ præſeruatiua. 78.9
Vitæ ſpiritus. 21.2
Vita præter cibum. 12.24
Vita unde. 219.5
Vitæ productio. ibidem 26
Vitæ longæ conſeruatiuum. 238.1
Virtus ex proprietate. 75.1
Vitrioli uires. 36.10
Vitrioli præparatio. 304.16
Vitrioli alia præparatio. 307.8
Vitrioli alia præparatio. 386.25
Vitreorum elementa. 67.24
Vlcerum putridorum cura. 308.19
Vlcerum cura. 274.15
Vlcerum alia cura. 283.13
Vlcerum alia cura. 384.1
Vlcerum alia cura. 285.24
Vlcerum alia cura. 290.24
Vlcerum alia cura. 330.4

Vlcerum humidorum cura. 308.19
Vlcerum aliæ curæ. 308.19.309.1.324.14.397.16
Vlceribus. 319.11
Vlceribus cauernoſis. 313.22
Vlcerum inflammationibus. 378.10
Vnionum aqua. 142.14
Vulnerum cura. 273.1
Vulnerum alia cura. 276.16
Vulnerum alia cura 283.13
Vuulnerum alia cura. 290.24
Vulnerum alia cura. 300.4
Vulnerum alia cura. 319.19
Vulnerum alia cura. 324.26
Vulneribus interioribus: 326.7
Vrina elementa. 66.3
Vſneæ cura. 289.7

FINIS.